

VERSLAG
OVER DE FINANCIËLE TOESTAND EN DE EVOLUTIE
VAN HET PERSONEELSBESTAND VAN HET
HOGER ONDERWIJS IN 2015

DEEL 2 – sector universiteiten

INHOUDSLIJST

INLEIDING	5
1 LIJST VAN DE UNIVERSITEITEN EN DE BIJZONDERE UNIVERSITAIRE INSTITUTEN	6
1.1 <u>UNIVERSITEITEN</u>	6
1.2 <u>BIJZONDERE UNIVERSITAIRE INSTITUTEN</u>	6
2 FINANCIERINGSBRONNEN VAN DE UNIVERSITEITEN	7
2.1 <u>OPBRENGSTEN VERBONDEN AAN ONDERWIJS, ONDERZOEK EN DIENSTVERLENING</u>	7
2.1.1 <u>Eerste geldstroom</u>	7
2.1.2 <u>Tweede geldstroom</u>	14
2.1.3 <u>Derde geldstroom</u>	17
2.1.4 <u>Vierde geldstroom</u>	19
2.1.5 <u>Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening</u>	22
2.2 <u>GIFTEN, SCHENKINGEN EN LEGATEN</u>	22
3 EVOLUTIE VAN DE GELDSTROMEN VAN 2011 TOT 2015	24
3.1 <u>GLOBALE EVOLUTIE VAN DE GELDSTROMEN VAN 2011 TOT 2015</u>	25
3.1.1 <u>Horizontale analyse</u>	25
3.1.2 <u>Verticale analyse</u>	25
3.2 <u>EVOLUTIE VAN DE ONDERDELEN VAN DE GELDSTROMEN VAN 2011 TOT 2015</u>	26
3.2.1 <u>Eerste geldstroom</u>	26
3.2.2 <u>Tweede geldstroom</u>	27
3.2.3 <u>Derde geldstroom</u>	28
3.2.4 <u>Vierde geldstroom</u>	29
4 FINANCIËLE ANALYSE VAN DE JAARREKENINGEN VAN DE UNIVERSITEITEN	32
4.1 <u>AGGREGATIE EN VERGELIJKBAARHEID</u>	32
4.2 <u>GEAGGREGEERDE RESULTATENREKENING (GLOBAAL)</u>	33
4.2.1 <u>Geaggregeerde bedrijfsopbrengsten</u>	35
4.2.2 <u>Geaggregeerde bedrijfskosten</u>	38
4.2.3 <u>Geaggregeerd bedrijfsoverschot</u>	42
4.2.4 <u>Geaggregeerd financieel resultaat</u>	42

4.2.5	Geaggregeerd uitzonderlijk resultaat	42
4.2.6	Evolutie en opbouw van het geaggregeerd resultaat van het boekjaar	43
4.3	<u>GEAGGREGEERDE RESULTATENREKENING (PER AFDELING)</u>	44
4.3.1	Afdeling I. Werking	44
4.3.2	Afdeling II. Investeringen	47
4.3.3	Afdeling III. Sociale voorzieningen voor studenten	50
4.3.4	Afdeling IV.1. Bijzondere onderzoeksfondsen.....	53
4.3.5	Afdeling IV.2. Andere onderzoeksfondsen.....	56
4.3.6	Afdeling V. Patrimonium	60
4.3.7	Afdeling VI. Voor orde.....	63
4.3.8	Afdeling IOB (enkel Universiteit Antwerpen)	66
4.3.9	Afdeling IJS (enkel Universiteit Antwerpen)	68
4.3.10	Afdeling VIII. Bedrijfseconomische afdeling.....	70
4.3.11	Afdeling IX. Integratie opleidingen (enkel UGent).....	72
4.4	<u>RESULTATENREKENING: ENKELE KENGETALLEN PER UNIVERSITEIT</u>	74
4.4.1	Bedrijfsopbrengsten.....	74
4.4.2	Bedrijfskosten	78
4.4.3	Resultaten per universiteit	83
4.5	<u>GEAGGREGEERDE INVESTERINGEN EN FINANCIERING</u>	85
4.5.1	Geaggregeerde investeringen	85
4.5.2	Financiering van de investeringen.....	89
4.6	<u>INVESTERINGEN EN FINANCIERINGSMIDDELEN: ENKELE KENGETALLEN PER UNIVERSITEIT</u>	90
4.6.1	Aandeel van de universiteiten in de geaggregeerde investeringen	90
4.6.2	Aandeel van de universiteiten in de diverse financieringsmiddelen	90
4.7	<u>GEAGGREGEERDE BALANS</u>	92
4.7.1	Activa.....	94
4.7.2	Passiva	97
4.8	<u>GEAGGREGEERDE CASHFLOW</u>	99
4.9	<u>FINANCIELE RATIO'S</u>	99
4.9.1	Overzicht van de geaggregeerde financiële ratio's	99
4.9.2	Liquiditeit	100
4.9.3	Solvabiliteit	103
4.9.4	Rentabiliteit	105

5	ANALYSE VAN DE EVOLUTIE VAN HET PERSONEELSBESTAND	108
5.1	INLEIDING	108
5.2	GEAGGREGEERDE PERSONEELSFORMATIE: EFFECTIEVE TEWERKSTELLING IN 2015	110
5.2.1	Geaggregeerde personeelstewerkstelling: evolutie tussen 1-2-2012 en 1-2-2016	110
5.2.2	Personeel op werkingsuitkeringen: gerealiseerde tewerkstelling	126
5.2.3	Personeel bezoldigd ten laste van andere financieringsbronnen: gerealiseerde tewerkstelling	139
5.2.4	Voltijdse eenheden personeel per subcategorie per universiteit	144
5.2.5	Enkele gendergegevens per universiteit (op 1-2-2016)	149
5.3	INSCHRIJVINGEN EN PERSONEELSTEWERKSTELLING	152
5.3.1	Evolutie inschrijvingen periode 2011 tot en met 2015	152
5.3.2	Evolutie geaggregeerde personeelstewerkstelling 1-2-2011 tot en met 1-2-2015	153
5.3.3	Evolutie inschrijvingen versus evolutie geaggregeerde tewerkstelling	154
5.3.4	Evolutie aantal inschrijvingen per VTE tewerkstelling	155
5.3.5	Evolutie inschrijvingen per VTE AP/OP tewerkstelling	157
6	CONCLUSIES	159
6.1	FINANCIEEL LUIK	159
6.2	PERSONEELSBESTAND	164

INLEIDING

De analyse van de financiële toestand bij de universiteiten en de evolutie van hun personeelsbestand vormt deel 2 van het verslag dat wil rapporteren over het hoger onderwijs.

De boekhoudstelsels van hogescholen en universiteiten werden recent beter op elkaar afgestemd. Er is echter een verschil in complexiteit inzake bedrijfsvoering tussen hogescholen en universiteiten. Naast de onderwijsopdracht ligt bij de universiteiten namelijk een grotere focus op onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening. De universiteiten werken daarenboven met een veel groter aandeel competitief verworven middelen.

Het voorliggend verslag, dat het zevende in de rij is, wil een overzicht geven van de verschillende financieringsbronnen van de universiteiten en een financiële analyse maken van hun rekening voor het jaar 2014 en 2015. Er wordt daarenboven een vergelijking gemaakt tussen de jaarrekening 2015 en de begroting voor het jaar 2015. Ook de opbouw en evolutie van het personeelsbestand van de universiteiten maakt deel uit van de analyse. Hiervoor werd geput uit de jaarlijkse VLIR-publicaties 'Statistische gegevens betreffende het personeel aan de Vlaamse universiteiten' (de edities 2012, 2013, 2014, 2015 en 2016).

De universiteiten hebben om redenen van goed bestuur zelf een interne controledienst ingesteld. Naast de controles door de bedrijfsrevisor en de regeringscommissaris worden de universiteiten jaarlijks onderworpen aan een gedetailleerde audit van de rekeningen door het Rekenhof en vallen alle handelingen die een budgettaire of financiële weerslag hebben onder het aanvullend toezicht van de afgevaardigde van Financiën. De meerwaarde van de voorliggende analyse en extra rapportering over de geaggregeerde jaarrekeningen bestaat erin dat het een nuttig instrument kan zijn bij de beleidsvoorbereiding.

1 LIJST VAN DE UNIVERSITEITEN EN DE BIJZONDERE UNIVERSITAIRE INSTITUTEN

1.1 UNIVERSITEITEN

Om het toezicht van de 5 universiteiten uit te oefenen, benoemde de Vlaamse Regering, conform artikel IV.95 van de Codex Hoger Onderwijs, een commissaris van de Vlaamse Regering bij iedere instelling. Eénzelfde regeringscommissaris kan bij meerdere universiteiten worden aangesteld.

Overeenkomstig artikel IV.99 van de Codex Hoger Onderwijs dient de regeringscommissaris erover te waken dat het universiteitsbestuur geen enkele beslissing neemt die het financieel evenwicht van de instelling in gevaar brengt.

BENAMING UNIVERSITEIT	AFKORTING	ZETEL	REGERINGSCOMMISSARIS
KU Leuven ¹	KU Leuven	3000 Leuven	Jozef De Cuyper
Universiteit Antwerpen	UA	2000 Antwerpen	Jan De Groof
Universiteit Gent	UGent	9000 Gent	Yannick De Clercq
Universiteit Hasselt	UHasselt	3590 Diepenbeek	Jan De Groof
Vrije Universiteit Brussel	VUB	1050 Elsene	Johan Dhondt

¹Met inbegrip van de HUB-KUB die per 1-1-2014 werd geïntegreerd in de KU Leuven

1.2 BIJZONDERE UNIVERSITAIRE INSTITUTEN

Er zijn 3 zogenaamde “bijzondere universitaire instituten”. Het zijn het Instituut voor Europese Studies (IES), het Instituut voor Joodse Studies (IJS) en het Instituut voor Ontwikkelingsbeleid en –beheer (IOB) (artikel III.73 van de Codex Hoger Onderwijs).

De bijzondere universitaire instituten bezitten geen rechtspersoonlijkheid. Zij vallen wat het toezicht betreft, onder de bevoegdheid van de regeringscommissaris van de initiërende universiteit.

Voor het IJS en het IOB zijn zowel de inkomsten als de uitgaven opgenomen in de exploitatierekeningen van de initiërende universiteit, zijnde de UA. Voor het IES is dit niet het geval. Een uniforme benadering is in de toekomst aangewezen.

BENAMING BIJZONDER UNIVERSITAIR INSTITUUT	AFKORTING	ZETEL	REGERINGSCOMMISSARIS
Instituut voor Europese Studies	IES	1050 Elsene	Johan Dhondt
Instituut voor Joodse Studies	IJS	2000 Antwerpen	Jan De Groof
Instituut voor Ontwikkelingsbeleid en -beheer	IOB	2000 Antwerpen	Jan De Groof

2 FINANCIERINGSBRONNEN VAN DE UNIVERSITEITEN

2.1 OPBRENGSTEN VERBONDEN AAN ONDERWIJS, ONDERZOEK EN DIENSTVERLENING

2.1.1 Eerste geldstroom

De eerste geldstroom bestaat uit toelagen van de Vlaamse overheid en vormt de basisfinanciering. Deze toelagen dragen bij in de dekking van de gewone uitgaven voor onderwijs, onderzoek, maatschappelijke en wetenschappelijke dienstverlening, de financiering van de investeringen, de afbetaling van leningen en voor de administratie van de instelling, met inbegrip van de roerende uitrustingen.

In de hiernavolgende tabel vindt u een overzicht van de verschillende onderdelen van de basisfinanciering en hun decretale basis.

Eerste geldstroom	Decretale basis*	2011	Procentueel	2012	Procentueel	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel
Werkingsuitkeringen	Art.IV.15	726.211.451,23	100,00%	737.432.042,71	100,00%	756.836.126,75	100,00%	944.794.339,33	100,00%	936.152.119,74	100,00%
. Effectieve werkmiddelen	Art.III.23-27	667.570.055,07	91,93%	690.564.051,27	93,64%	706.683.979,12	93,37%	852.922.752,14	90,28%	846.415.928,22	90,41%
. Specifieke lerarenopleiding	Art.III.32	4.674.499,50	0,64%	4.775.468,68	0,65%	4.817.492,82	0,64%	5.022.552,02	0,53%	5.022.552,01	0,54%
. Aanvullende onderzoeksmiddelen	Art.III.39	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	36.079.928,45	3,82%	41.074.943,17	4,39%
. Aanvullende uitkering humane wetenschappen	Art.III.43	1.060.000,00	0,15%	983.000,00	0,13%	888.000,00	0,12%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. Werkgeversbijdragen	Art.III.58	24.543.895,38	3,38%	25.206.580,55	3,42%	25.483.852,93	3,37%	25.638.000,00	2,71%	25.638.000,00	2,74%
. Aanmoedigingsfonds	Art.III.59-61	2.346.855,13	0,32%	2.397.981,25	0,33%	2.419.329,25	0,32%	2.555.808,21	0,27%	0,00	0,00%
. Opstartfinanciering		0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	1.000.000,00	0,11%	900.000,00	0,10%
. Vordering vakantiegeld		26.016.146,15	3,58%	13.504.960,96	1,83%	16.543.472,63	2,19%	21.575.298,51	2,28%	17.100.696,34	1,83%
Uitkeringen DGOS		3.804.483,48	100,00%	3.682.136,00	100,00%	3.307.471,00	100,00%	3.311.678,93	100,00%	3.314.215,74	100,00%
. Opleidingskosten		3.500.000,00	92,00%	3.379.000,00	91,77%	3.000.000,00	90,70%	3.000.000,00	90,59%	3.000.000,00	90,52%
. Huisvesting studenten		304.483,48	8,00%	303.136,00	8,23%	307.471,00	9,30%	311.678,93	9,41%	314.215,74	9,48%
Investeringsuitkeringen	Art.III.52 en Art.IV.15	26.921.000,00	100,00%	27.589.000,00	100,00%	28.141.000,00	100,00%	28.640.000,00	100,00%	29.225.557,47	100,00%
Sociale toelagen	Art.III.66 en Art.IV.15	16.006.635,54	100,00%	16.183.879,92	100,00%	16.313.999,99	100,00%	22.141.000,00	100,00%	21.027.241,29	100,00%
Andere overheidstoelagen en subsidies		5.822.371,00	100,00%	5.267.166,00	100,00%	7.735.883,07	100,00%	5.548.222,35	100,00%	6.483.864,00	100,00%
Totaal		778.765.941,25	100,00%	790.154.224,63	100,00%	812.334.480,81	100,00%	1.004.435.240,61	100,00%	996.202.998,24	100,00%

* Codex Hoger Onderwijs van 20 december 2013

2.1.1.1 Werkingsuitkeringen

Binnen de perken en volgens de voorwaarden van de Codex Hoger Onderwijs, deel 3. Financiering draagt de Vlaamse overheid met jaarlijkse uitkeringen bij in de financiering van de werking van de universiteiten.

Het globaal bedrag aan werkingsuitkeringen is als volgt opgebouwd:

2.1.1.1.1 Effectieve werkmiddelen

De werkmiddelen voor de universiteiten zijn samengesteld uit 4 componenten:

- een onderwijssokkel;
- een variabel onderwijsdeel;
- een onderzoekssokkel;
- een variabel onderzoeksdeel.

Het variabel onderwijsdeel is de belangrijkste component.

De verhouding per instelling tussen enerzijds “onderwijssokkel + variabel onderwijsdeel” en anderzijds “onderzoekssokkel + variabel onderzoeksdeel” is gelijk aan 55% versus 45%.

De hiernavolgende tabel geeft de verdeling weer over de jaren 2011, 2012, 2013, 2014 en 2015 van de effectieve werkingsmiddelen met de absolute bedragen en de relatieve verdeling in percentages.

Effectieve werkingsmiddelen	2011	Procentueel	2012	Procentueel	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel
. HUB-KU Brussel	4.617.739,37	0,69%	1.205.745,99	0,17%	1.130.165,83	0,16%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. KU Leuven	245.945.487,34	36,84%	255.749.708,77	37,03%	261.555.094,03	37,01%	330.778.843,16	38,78%	326.696.731,50	38,60%
. UA	90.654.340,76	13,58%	94.772.929,04	13,72%	97.620.039,71	13,81%	120.846.338,19	14,17%	120.260.885,74	14,21%
. UGent	216.760.691,38	32,47%	226.053.508,75	32,73%	232.135.951,22	32,85%	271.002.412,51	31,77%	267.515.107,82	31,61%
. UHasselt	27.636.643,67	4,14%	29.041.280,51	4,21%	30.346.279,41	4,29%	41.202.295,97	4,83%	43.026.243,31	5,08%
. VUB	81.955.152,55	12,28%	83.740.878,21	12,13%	83.896.448,92	11,87%	89.092.862,31	10,45%	88.916.959,85	10,51%
Totaal	667.570.055,07	100,00%	690.564.051,27	100,00%	706.683.979,12	100,00%	852.922.752,14	100,00%	846.415.928,22	100,00%

De effectieve werkingsmiddelen van de HUB-KU Brussel bevatten tot en met 2011 naast de decretaal voorziene toelage ook nog een bedrag vanuit de economische unie met de KU Leuven (2 miljoen EUR) en een bedrag rugzakfinanciering (ca 1,6 miljoen EUR)¹. Vanaf 2014 wordt de HUB-KU Brussel opgenomen in de KU Leuven.

Naar aanleiding van de uitvoering van het raamakkoord van 23 november 2012 tussen de Vlaamse Regering en de vakorganisaties werd in 2013 een bedrag in mindering gebracht van de decretaal voorziene toelage voor alle universiteiten.

In 2014 bevatten de effectieve werkingsmiddelen van alle universiteiten naast de decretaal voorziene toelage ook een bedrag uit de herverdeling van het provisioneel krediet.

2.1.1.1.2 Specifieke lerarenopleiding

De universiteiten ontvangen extra werkingsmiddelen voor de organisatie van de specifieke lerarenopleiding. De verdeling van het gezamenlijk bedrag gebeurt pro rata de in het voorlaatst afgelopen academiejaar verworven credits in de lerarenopleidingen van een bepaalde instelling.

Specifieke lerarenopleiding	2011	Procentueel	2012	Procentueel	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel
. HUB-KU Brussel	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. KU Leuven	1.854.246,43	39,67%	2.065.249,12	43,25%	2.110.100,93	43,80%	2.059.609,78	41,01%	2.320.182,15	46,20%
. UA	649.070,10	13,89%	725.054,28	15,18%	747.323,83	15,51%	837.304,26	16,67%	810.214,61	16,13%
. UGent	1.645.994,81	35,21%	1.528.221,64	32,00%	1.539.666,12	31,96%	1.772.377,29	35,29%	1.478.532,18	29,44%
. UHasselt	43.809,35	0,94%	64.586,62	1,35%	36.927,20	0,77%	21.160,37	0,42%	27.639,75	0,55%
. VUB	481.378,81	10,30%	392.357,02	8,22%	383.474,74	7,96%	332.100,32	6,61%	385.983,32	7,69%
Totaal	4.674.499,50	100,00%	4.775.468,68	100,00%	4.817.492,82	100,00%	5.022.552,02	100,00%	5.022.552,01	100,00%

2.1.1.1.3 Aanvullende onderzoeksmiddelen

Op basis van artikel III.39 van de Codex Hoger Onderwijs ontvangen de universiteiten vanaf het begrotingsjaar 2014 aanvullende onderzoeksmiddelen voor de academisch gerichte hogeschoolopleidingen die met ingang van het academiejaar 2013-2014 geïntegreerd zijn in de universiteiten. De middelen worden onder de universiteiten verdeeld naar rato van het aantal opgenomen studiepunten en het aantal uitgereikte diploma's in de academisch gerichte opleidingen waarvan de onderwijsbevoegdheid is overgedragen van de hogescholen aan de universiteiten. De middelen worden met behoud van bestemming toegevoegd aan de werkingsuitkering.

¹ Er werd door de Vlaamse overheid een lumpsum voorzien voor de kosten m.b.t. de aan andere instellingen overgedragen personeelsleden. Gedurende 5 jaar wordt er 1/5 van de som bij de werkingsmiddelen gevoegd.

Aanvullende onderzoeksmiddelen	2011	Procentueel	2012	Procentueel	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel
. KU Leuven + HUB-KUBrusseel	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	18.582.827,91	51,50%	20.829.444,29	50,71%
. UA	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	5.684.513,86	15,76%	6.431.470,90	15,66%
. UGent	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	8.627.128,66	23,91%	10.132.456,33	24,67%
. UHasselt	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	2.129.596,76	5,90%	2.506.088,83	6,10%
. VUB	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	1.055.861,26	2,93%	1.175.482,82	2,86%
Totaal	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	36.079.928,45	100,00%	41.074.943,17	100,00%

2.1.1.1.4 Aanvullende uitkering humane wetenschappen

Het financieringsprobleem stelt zich duidelijker in de humane wetenschappen dan in de exacte wetenschappen. De wetenschapsfaculteiten kunnen immers veel vaker een beroep doen op de derde geldstroom en op contractonderzoek.

De universiteiten ontvangen daarom tot en met 2013 een aanvullende uitkering voor het versterken van het onderzoek in de volgende disciplines: de Historische wetenschappen, de Letteren en de Wijsbegeerte². Een globaal bedrag wordt onder de universiteiten verdeeld op basis van het aandeel van elke universiteit in het aantal onderzoekers dat in die disciplines werkzaam is aan de betrokken universiteit en betaald wordt met andere financieringsbronnen dan de werkingsuitkering, uitgedrukt in voltijdse equivalenten.

Aanvullende uitkering humane wetenschappen	2011	Procentueel	2012	Procentueel	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel
. HUB-KUBrusseel	3.824,48	0,36%	5.082,11	0,52%	4.644,24	0,52%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. KU Leuven	408.529,30	38,54%	361.399,95	36,77%	315.808,32	35,56%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. UA	209.552,46	19,77%	190.564,38	19,39%	168.133,92	18,93%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. UGent	299.833,72	28,29%	308.032,88	31,34%	289.257,12	32,57%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. UHasselt	2.941,50	0,28%	4.010,64	0,41%	3.871,68	0,44%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. VUB	135.318,54	12,77%	113.910,04	11,59%	106.284,72	11,97%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
Totaal	1.060.000,00	100,00%	983.000,00	100,00%	888.000,00	100,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%

2.1.1.1.5 Werkgeversbijdragen

De HUB-KUBrusseel, de KU Leuven, de UA, de UHasselt en de VUB ontvangen een uitkering als bijdrage in het dekken van de kosten die voortvloeien uit de hogere loonlasten die de universiteiten moeten dragen voor hun personeelsleden vermeld in deel 5, hoofdstuk 1 en 2, van de Codex Hoger Onderwijs, in vergelijking met de loonlast die de UGent als werkgever draagt.

De HUB-KUBrusseel, de KU Leuven en de VUB ontvangen daarenboven een uitkering als bijdrage in het dekken van de kosten van de door de instellingen gefinancierde aanvullende pensioenen voor de leden van het administratief en technisch personeel vermeld in artikel V.47 van de Codex Hoger Onderwijs, om voor die personeelsleden een pensioenregeling uit te werken die vergelijkbaar is met het pensioenstelsel van de openbare sector.

Werkgeversbijdragen	2011	Procentueel	2012	Procentueel	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel
. HUB-KUBrusseel	313.670,20	1,28%	322.139,29	1,28%	325.682,82	1,28%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. KU Leuven	17.224.215,27	70,18%	17.689.269,09	70,18%	17.883.851,05	70,18%	18.319.679,95	71,46%	18.319.679,95	71,46%
. UA	985.668,72	4,02%	1.012.281,77	4,02%	1.023.416,87	4,02%	1.029.607,33	4,02%	1.029.607,33	4,02%
. UGent	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. UHasselt	221.164,07	0,90%	227.135,50	0,90%	229.633,99	0,90%	231.023,00	0,90%	231.023,00	0,90%
. VUB	5.799.177,12	23,63%	5.955.754,90	23,63%	6.021.268,20	23,63%	6.057.689,72	23,63%	6.057.689,72	23,63%
Totaal	24.543.895,38	100,00%	25.206.580,55	100,00%	25.483.852,93	100,00%	25.638.000,00	100,00%	25.638.000,00	100,00%

Vanaf 2014 wordt de HUB-KUBrusseel opgenomen in de KU Leuven.

² Op basis van de ministeriële besluiten van 28 juli 2011, 26 november 2012 en 9 juli 2013 betreffende de toekenning van aanvullende uitkeringen aan de universiteiten voor het versterken van het onderzoek in de humane wetenschappen voor respectievelijk de begrotingsjaren 2011, 2012 en 2013.

2.1.1.1.6 Aanmoedigingsfonds

De Vlaamse overheid voorziet in de financiering van een Aanmoedigingsfonds voor beleidsspeerpunten voor de universiteiten die voldoen aan de minimale instellingsnorm voor de onderwijssoevereïteit. Uit onderstaande tabel blijkt dat de HUB-KUBrussel hiervoor niet in aanmerking komt.

De middelen van het Aanmoedigingsfonds worden door de universiteiten aangewend om gelijke kansen en diversiteit in het hoger onderwijs aan te moedigen en in het bijzonder de maatregelen te nemen die de instroom en de doorstroom bevorderen van studenten uit bevolkingsgroepen die ondervertegenwoordigd zijn in het hoger onderwijs.

De bedragen worden verdeeld over de verschillende universiteiten op basis van het aandeel van de onderwijssoevereïteit voor elke instelling binnen de globale onderwijssoevereïteit van de universiteiten.

Aanmoedigingsfonds	2011	Procentueel	2012	Procentueel	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel
. HUB-KUBrussel	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. KU Leuven	637.705,50	27,17%	646.009,62	26,94%	641.810,43	26,53%	799.804,51	31,29%	0,00	0,00%
. UA	452.251,53	19,27%	473.648,24	19,75%	489.404,53	20,23%	480.663,92	18,81%	0,00	0,00%
. UGent	637.705,50	27,17%	646.009,62	26,94%	641.810,43	26,53%	780.229,91	30,53%	0,00	0,00%
. UHasselt	215.241,74	9,17%	225.102,14	9,39%	234.197,24	9,68%	161.821,48	6,33%	0,00	0,00%
. VUB	403.950,86	17,21%	407.211,63	16,98%	412.106,62	17,03%	333.288,39	13,04%	0,00	0,00%
Totaal	2.346.855,13	100,00%	2.397.981,25	100,00%	2.419.329,25	100,00%	2.555.808,21	100,00%	0,00	0,00%

De eerste beheersovereenkomst die door de universiteiten werd afgesloten met de Vlaamse Regering in het kader van het Aanmoedigingsfonds had een duurtijd van drie jaar en liep af op 31 december 2010. De artikelen in deel 3 van de Codex Hoger Onderwijs in verband met het Aanmoedigingsfonds garandeerden echter geen vlotte overstap van de beheersovereenkomst eerste ronde naar de volgende ronde. In het kader van het Programmadecreet bij de begroting 2011 werden hiervoor dan ook een aantal voorstellen gedaan tot decreetwijziging die onder meer inhielden dat de lopende beheersovereenkomsten met één jaar werden verlengd tot 31 december 2011. Ook in de daaropvolgende jaren werd de bestaande verdeelsleutel verlengd.

In 2015 werden de middelen van het Aanmoedigingsfonds in de basisfinanciering geïntegreerd op basis van de verdeling van deze middelen in 2014. Hiermee blijven de doelstellingen van het fonds behouden maar vervallen wel de administratieve verplichtingen.

2.1.1.1.7 Opstartfinanciering

De universiteiten die met ingang van het academiejaar 2013-2014 academische hogeschoolopleidingen integreren ontvangen vanaf 2014 elk een opstartfinanciering. Dat bedrag zal jaarlijks worden opgebouwd met 10%.

Opstartfinanciering	2011	Procentueel	2012	Procentueel	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel
. KU Leuven + HUB-KUBrussel	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	200.000,00	20,00%	180.000,00	20,00%
. UA	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	200.000,00	20,00%	180.000,00	20,00%
. UGent	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	200.000,00	20,00%	180.000,00	20,00%
. UHasselt	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	200.000,00	20,00%	180.000,00	20,00%
. VUB	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	200.000,00	20,00%	180.000,00	20,00%
Totaal	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	1.000.000,00	100,00%	900.000,00	100,00%

2.1.1.1.8 Vordering vakantiegeld

Op basis van prestaties van het voorbije jaar hebben de personeelsleden van de universiteit recht op de uitbetaling van vakantiegeld in het volgende jaar.

De subsidies van de Vlaamse overheid voor de werkingstoelage en de sociale sector dekken alleen het vakantiegeld van het lopende jaar. Daarom wordt een vordering geboekt tegenover de Vlaamse overheid. De vordering is dus opgezet als compensatie voor het in kost boeken van de provisie vakantiegeld voor de personeelsleden van de afdeling werking en sociale sector: een kost die niet wordt gecompenseerd door een evenredige verhoging van de werkingstoelage van dat jaar.

Vordering vakantiegeld	2011	Procentueel	2012	Procentueel	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel
. HUB-KU Brussel	237.454,55	0,91%	236.331,77	1,75%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. KU Leuven	2.614.612,00	10,05%	1.226.124,00	9,08%	1.076.911,00	6,51%	5.721.146,00	26,52%	872.221,00	5,10%
. UA	4.603.866,00	17,70%	43.066,42	0,32%	4.679.757,99	28,29%	4.746.066,62	22,00%	5.467.822,93	31,97%
. UGent	7.112.401,41	27,34%	613.959,76	4,55%	268.307,30	1,62%	239.430,46	1,11%	78.567,16	0,46%
. U Hasselt	1.222.161,84	4,70%	1.265.228,26	9,37%	141.266,84	0,85%	373.191,80	1,73%	72.325,37	0,42%
. VUB	10.225.650,35	39,31%	10.120.250,75	74,94%	10.377.229,50	62,73%	10.495.463,63	48,65%	10.609.759,88	62,04%
Totaal	26.016.146,15	100,00%	13.504.960,96	100,00%	16.543.472,63	100,00%	21.575.298,51	100,00%	17.100.696,34	100,00%

Bovenstaande tabel toont aan dat de bedragen met betrekking tot de vordering vakantiegeld sterk uiteenlopen tussen de verschillende instellingen. Het Rekenhof stelde vast dat de provisie vakantiegeld bij sommige instellingen steunt op de toekenning van enkel en dubbel vakantiegeld. Echter, de universiteit moet maar in enkel vakantiegeld voorzien voor het contractuele ATP en het BAP. De andere categorieën bouwen hun recht op vakantie op in het jaar zelf. De provisie is bij sommige instellingen dus ruim overschat.

In 2014 lag het bedrag bij de KU Leuven uitzonderlijk hoog door het voor de eerste maal instellen van deze vordering voor de leden van het integratiekader.

2.1.1.2 Uitkeringen DGOS³

De Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) nam in 1998 het beheer op zich van de federale fondsen voor universitaire ontwikkelingssamenwerking van de Vlaamse universiteiten. Hiervoor werd het VLIR-secretariaat voor universitaire ontwikkelingssamenwerking opgericht (VLIR-UOS). VLIR-UOS ontvangt jaarlijks een budget van ongeveer 35 miljoen EUR van de Belgische Ontwikkelingssamenwerking en is hiermee de belangrijkste financier van projecten voor ontwikkelingssamenwerking van de Vlaamse universiteiten.

Ieder jaar wordt binnen het VLIR-UOS-budget een bedrag voor de Vlaamse universiteiten voorzien ter compensatie van de kosten verbonden aan de opleiding van studenten afkomstig uit ontwikkelingslanden. De verdeling van deze toelage gebeurt op basis van studentenaantallen. Voor beursstudenten wordt een hoger bedrag uitbetaald.

Opleidingskosten	2011	Procentueel	2012	Procentueel	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel
. HUB-KU Brussel	26.437,73	0,76%	22.468,01	0,66%	-25.798,00	-0,86%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. KU Leuven	1.501.561,57	42,90%	1.689.359,57	50,00%	1.202.168,00	40,07%	1.172.808,00	39,09%	1.297.679,00	43,26%
. UA	415.580,83	11,87%	352.185,90	10,42%	8.853,00	0,30%	202.528,00	6,75%	234.953,00	7,83%
. UGent	889.172,15	25,40%	569.610,61	16,86%	1.212.419,00	40,41%	953.739,00	31,79%	813.271,00	27,11%
. U Hasselt	237.939,60	6,80%	179.790,81	5,32%	227.575,00	7,59%	173.884,00	5,80%	210.660,00	7,02%
. VUB	429.308,12	12,27%	565.585,10	16,74%	374.783,00	12,49%	497.041,00	16,57%	443.437,00	14,78%
Totaal	3.500.000,00	100,00%	3.379.000,00	100,00%	3.000.000,00	100,00%	3.000.000,00	100,00%	3.000.000,00	100,00%

Een materiële fout in de verdelingstabellen van 2011 en 2012 werd rechtgezet door de toelage in de overeenkomsten 2013 te compenseren met de + of – saldi van 2011 en 2012.

³ Directie-Generaal Ontwikkelingssamenwerking.

Naast het budget voor opleidingskosten is er ook subsidiëring voorzien voor een aantal onthaalhuizen en clubs voor buitenlandse studenten in Vlaanderen. Deze huizen staan niet enkel in voor de huisvesting van de studenten tijdens hun verblijf, maar zorgen ook voor psycho-sociale begeleiding, integratie in het Vlaams onderwijssysteem, sociaal-culturele activiteiten en ten slotte voor de begeleiding bij de terugkeer naar het thuisland.

Huisvesting studenten	2011	Procentueel	2012	Procentueel	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel
. KU Leuven	166.878,00	54,81%	165.743,00	54,68%	169.839,00	55,24%	172.338,00	55,29%	173.743,00	55,29%
. VUB	137.605,48	45,19%	137.393,00	45,32%	137.632,00	44,76%	139.340,93	44,71%	140.472,74	44,71%
Totaal	304.483,48	100,00%	303.136,00	100,00%	307.471,00	100,00%	311.678,93	100,00%	314.215,74	100,00%

2.1.1.3 Investeringsuitkeringen

Binnen de perken en volgens de modaliteiten bepaald in artikel III.52 en artikel IV.15 van de Codex Hoger Onderwijs draagt de Vlaamse overheid met jaarlijkse uitkeringen bij in de financiering van de investeringen van de universiteiten. Deze investeringsmiddelen die de universiteiten van de Vlaamse overheid ontvangen, komen echter slechts in beperkte mate tegemoet aan hun investeringsnoden.

Investeringsuitkeringen	2011	Procentueel	2012	Procentueel	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel
. HUB-KU Brussel	171.000,00	0,64%	175.000,00	0,64%	179.000,00	0,64%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. KU Leuven	11.215.000,00	41,66%	11.493.000,00	41,66%	11.723.000,00	41,66%	12.113.000,00	42,29%	11.549.152,45	39,52%
. UA	3.312.000,00	12,30%	3.394.000,00	12,30%	3.462.000,00	12,30%	3.523.000,00	12,30%	3.885.647,89	13,30%
. UGent	7.815.000,00	29,03%	8.009.000,00	29,03%	8.169.000,00	29,03%	8.314.000,00	29,03%	9.312.340,19	31,86%
. UHasselt	721.000,00	2,68%	739.000,00	2,68%	754.000,00	2,68%	768.000,00	2,68%	981.642,64	3,36%
. VUB	3.687.000,00	13,70%	3.779.000,00	13,70%	3.854.000,00	13,70%	3.922.000,00	13,69%	3.496.774,30	11,96%
Totaal	26.921.000,00	100,00%	27.589.000,00	100,00%	28.141.000,00	100,00%	28.640.000,00	100,00%	29.225.557,47	100,00%

2.1.1.4 Sociale toelagen

De Vlaamse overheid draagt jaarlijks met een toelage bij in de financiering van de sociale voorzieningen voor studenten op basis van artikel III.66 en artikel IV.15 van de Codex Hoger Onderwijs.

Sociale toelagen	2011	Procentueel	2012	Procentueel	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel
. HUB-KU Brussel	194.057,36	1,21%	196.677,00	1,22%	197.758,86	1,21%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. KU Leuven	5.204.453,24	32,51%	5.302.484,00	32,76%	5.305.416,82	32,52%	8.542.694,51	38,58%	8.319.535,83	39,57%
. UA	2.290.496,18	14,31%	2.321.418,00	14,34%	2.334.185,67	14,31%	3.220.941,81	14,55%	2.988.564,34	14,21%
. UGent	5.568.826,90	34,79%	5.575.801,50	34,45%	5.675.405,44	34,79%	6.984.185,88	31,54%	6.536.766,28	31,09%
. UHasselt	626.557,54	3,91%	636.604,80	3,93%	638.508,66	3,91%	1.074.321,24	4,85%	1.024.879,72	4,87%
. VUB	2.122.244,32	13,26%	2.150.894,62	13,29%	2.162.724,54	13,26%	2.318.856,56	10,47%	2.157.495,12	10,26%
Totaal	16.006.635,54	100,00%	16.183.879,92	100,00%	16.313.999,99	100,00%	22.141.000,00	100,00%	21.027.241,29	100,00%

2.1.1.5 Andere overheidstoelagen en subsidies

2.1.1.5.1 Vormingsfonds

In het kader van het Sectoraal Vormingsfonds hoger onderwijs worden er subsidies toegekend die een bijdrage zijn in de kosten van de organisatie van nieuwe opleidings- en vormingsinitiatieven voor het personeel van de hogeronderwijsinstellingen⁴. De verleende subsidie kan ten hoogste 50% van de gemaakte kosten dekken.

Vormingsfonds	2011	Procentueel	2012	Procentueel	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel
. HUB-KU Brussel	981,95	0,22%	883,46	0,20%	1.325,59	0,30%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. KU Leuven	165.831,11	37,15%	167.792,25	37,04%	161.445,35	36,92%	170.498,84	37,21%	173.852,14	37,72%
. UA	61.315,10	13,74%	61.824,14	13,65%	60.162,34	13,76%	63.367,46	13,83%	66.479,01	14,42%
. UGent	144.996,89	32,48%	147.889,38	32,65%	142.580,34	32,60%	150.383,66	32,82%	148.079,09	32,13%
. UHasselt	17.565,61	3,93%	18.743,22	4,14%	18.734,79	4,28%	19.545,06	4,27%	22.776,83	4,94%
. VUB	55.720,17	12,48%	55.820,12	12,32%	53.070,93	12,14%	54.387,46	11,87%	49.745,14	10,79%
Totaal	446.410,83	100,00%	452.952,57	100,00%	437.319,34	100,00%	458.182,48	100,00%	460.932,21	100,00%

⁴ Op basis van de ministeriële besluiten van 24 januari 2011, 16 januari 2012, 31 januari 2013, 17 januari 2014 en 15 september 2015 betreffende de verdeling van de dotatie van het Sectoraal Vormingsfonds voor het hoger onderwijs voor respectievelijk de begrotingsjaren 2011, 2012, 2013, 2014 en 2015.

2.1.1.5.2 Brusselfonds - Brusselmiddelen

De Vlaamse overheid kent via het Vlaams Overlegplatform Hoger Onderwijs Brussel (VLOPHOB) subsidies toe aan projecten van Brusselse hogeronderwijsinstellingen. Het gaat om onderwijsflankerende maatregelen met als doel de grootstedelijke context te compenseren.

Vanaf het begrotingsjaar 2012 wordt door de Vlaamse overheid op basis van artikel III.41 van de Codex Hoger Onderwijs in een bijkomende financiering voorzien voor de hogeronderwijsinstellingen die een vestigingsplaats hebben in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad en er initiële bachelor- of masteropleidingen organiseren.

De middelen worden verdeeld naar rato van het aantal opgenomen studiepunten. Deze middelen worden beschouwd als werkingsuitkeringen maar zijn niet vrij te besteden. Jaarlijks moet een rapport worden opgemaakt over de evolutie van een aantal parameters van de Brusselse hogeronderwijsinstellingen en dienen de instellingen aan te tonen welke inspanningen er werden geleverd en welke resultaten er werden bekomen.

Brusselfonds - Brusselmiddelen	2011	Procentueel	2012	Procentueel	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel
- KU Leuven + HUB-KU Brussel	0,00	0,00%	25.140,96	3,65%	45.159,11	3,34%	1.629.164,60	29,34%	1.461.328,61	28,02%
- VUB	272.481,00	100,00%	663.622,09	96,35%	1.306.140,85	96,66%	3.923.429,04	70,66%	3.754.563,36	71,98%
Totaal	272.481,00	100,00%	688.763,05	100,00%	1.351.299,96	100,00%	5.552.593,64	100,00%	5.215.891,97	100,00%

2.1.1.5.3 Limburg Sterk Merk (LSM)

Limburg Sterk Merk staat in voor de projectfinanciering van initiatieven die een bijdrage leveren aan de evenwichtige ontwikkeling van de provincie Limburg.

In het kader van de opstart van de opleiding rechten kreeg de UHasselt middelen van LSM.

Limburg Sterk Merk	2011	2012	2013	2014	2015
- UHasselt	1.596.362,48	1.956.548,97	2.204.508,93	1.944.086,41	2.036.363,30
Totaal	1.596.362,48	1.956.548,97	2.204.508,93	1.944.086,41	2.036.363,30

2.1.1.5.4 Kind en Gezin

De kinderdagverblijven van de universiteiten werken met eigen middelen maar daarnaast ook met middelen van Kind en Gezin (K&G). Het bedrag van deze overheidstoelage wordt bepaald op basis van het aantal opgevangen kinderen.

Kind en Gezin	2011	Procentueel	2012	Procentueel	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel
- HUB-KU Brussel	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
- KU Leuven	3.497.915,03	58,45%	3.792.477,20	63,43%	3.856.856,81	58,91%	4.150.670,65	61,33%	3.596.592,32	55,02%
- UA	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
- UGent	1.104.983,00	18,47%	694.151,36	11,61%	1.001.974,31	15,30%	945.078,42	13,96%	933.485,16	14,28%
- UHasselt	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
- VUB	1.381.135,23	23,08%	1.492.388,07	24,96%	1.687.884,88	25,78%	1.672.006,47	24,71%	2.006.403,16	30,70%
Totaal	5.984.033,26	100,00%	5.979.016,63	100,00%	6.546.716,00	100,00%	6.767.755,54	100,00%	6.536.480,64	100,00%

2.1.1.5.5 Beleidsdomein Welzijn

Via het Centrum Algemeen Welzijnswerk (CAW) wordt er subsidiëring ontvangen voor de aangeboden dienstverlening vanuit het beleidsdomein Welzijn van de Vlaamse overheid. De toelage wordt berekend op basis van het personeel dat het CAW tewerkstelt of waar het voor verantwoordelijk is.

CAW	2011	2012	2013	2014	2015
VUB	284.969,88	294.649,72	281.953,73	222.105,42	336.490,38
Totaal	284.969,88	294.649,72	281.953,73	222.105,42	336.490,38

2.1.2 Tweede geldstroom

De tweede geldstroom is die van publieke fondsen en beurzen bestemd voor basisonderzoek. Universiteiten en aspirant bursalen kunnen er projectgeld en beurzen mee aanvragen voor onderzoek dat op zich niet streeft naar directe toepassingen. De middelen worden steeds op competitieve basis toegewezen. Deze competitie situeert zich intra- of interuniversitair en kan zich richten op verschillende niveaus van onderzoek. De gelden zijn beschikbaar voor alle disciplines van het wetenschappelijk onderzoek.

In de hiernavolgende tabel vindt u een overzicht van de verschillende onderdelen van de tweede geldstroom en hun decretale basis.

Tweede geldstroom	Decretale basis	2011	Procentueel	2012	Procentueel	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel
Bijzondere Onderzoeksfondsen (BOF)		140.236.000,01	100,00%	150.651.999,97	100,00%	156.018.000,00	100,00%	157.437.000,00	100,00%	154.864.000,00	100,00%
BOF - toelage	BOF-besluit	105.092.000,01	74,94%	116.090.000,00	77,06%	120.112.000,00	76,99%	120.516.000,00	76,55%	120.240.000,00	77,64%
Methusalem-financiering		19.402.000,00	13,84%	19.821.999,94	13,16%	20.107.000,00	12,89%	20.174.000,00	12,81%	18.111.000,00	11,69%
BOF - ZAP		2.585.000,00	1,84%	5.585.999,94	3,71%	6.565.000,00	4,21%	7.482.000,00	4,75%	7.377.000,00	4,76%
Bijkomende middelen		4.196.000,00	2,99%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
Tenure Track		8.961.000,00	6,39%	9.153.999,99	6,08%	9.234.000,00	5,92%	9.265.000,00	5,88%	9.136.000,00	5,90%
Interuniversitaire attractiepoten (IUAP)		14.316.393,24	100,00%	18.368.899,58	100,00%	13.505.628,38	100,00%	14.913.827,87	100,00%	16.085.367,56	100,00%
Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek (FWO)		104.620.281,18	100,00%	103.888.397,85	100,00%	110.726.673,68	100,00%	114.209.388,88	100,00%	120.028.919,97	100,00%
Instituut voor de Aanmoediging van Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT)	DW&I	2.359.947,62	100,00%	3.106.703,53	100,00%	2.900.780,19	100,00%	3.001.742,54	100,00%	3.460.263,02	100,00%
Totaal tweede geldstroom		261.532.622,05	100,00%	276.016.000,93	100,00%	283.151.082,25	100,00%	289.561.959,29	100,00%	294.438.550,55	100,00%

BOF BVR van 21-12-2012 betreffende de financiering van de Bijzondere Onderzoeksfondsen aan de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap
 DW&I Decreet van 30-4-2009 betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid

2.1.2.1 Bijzondere onderzoeksfondsen (BOF)

Via de Bijzondere Onderzoeksfondsen beschikt elke universiteit over de middelen voor financiering van fundamenteel onderzoek. De verdeling gebeurt op basis van een verdeelsleutel, waarin onder meer het aantal masterdiploma's, doctoraatsdiploma's, publicaties en citaties een rol spelen. De verdeelsleutel van het lopende jaar wordt door AHOVOKS⁵ berekend en gepubliceerd.

De hoofdmoot van de BOF-financiering is ingeschreven op de onderwijsbegroting. Het departement EW⁶ is verantwoordelijk voor enkele financieringskanalen binnen de middelen van het BOF, namelijk de Methusalem-financiering, het BOF-ZAP, de bijkomende middelen en de tenure track.

Elke instelling voert een eigen onderzoeksbeleid, waarbij men zowel projecten als mandaten financiert. De onderzoeksraad van de universiteit staat in voor het beleid van het BOF.

2.1.2.1.1 BOF-toelage

Elke universiteit ontvangt een toelage voor het Bijzonder Onderzoeksfonds vanwege de overheid.

⁵ Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen.

⁶ Departement Economie, Wetenschap en Innovatie.

BOF-toelage	2011	Procentueel	2012	Procentueel	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel
. HUB-KU Brussel	241.711,60	0,23%	267.000,00	0,23%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. KU Leuven	45.289.027,42	43,09%	50.162.500,00	43,21%	51.828.000,00	43,15%	51.328.000,00	42,59%	49.839.000,00	41,45%
. UA	12.351.844,00	11,75%	13.582.500,00	11,70%	14.162.000,00	11,79%	14.534.000,00	12,06%	14.886.000,00	12,38%
. UGent	33.523.685,26	31,90%	37.183.600,00	32,03%	38.472.000,00	32,03%	38.517.000,00	31,96%	38.958.000,00	32,40%
. UHasselt	3.059.919,28	2,91%	3.308.600,00	2,85%	3.495.000,00	2,91%	3.820.000,00	3,17%	4.160.000,00	3,46%
. VUB	10.625.812,45	10,11%	11.585.800,00	9,98%	12.155.000,00	10,12%	12.317.000,00	10,22%	12.397.000,00	10,31%
Totaal	105.092.000,01	100,00%	116.090.000,00	100,00%	120.112.000,00	100,00%	120.516.000,00	100,00%	120.240.000,00	100,00%

2.1.2.1.2 Methusalem-financiering

Zelfs de meest ervaren wetenschappers blijven sterk afhankelijk van projectfinanciering en besteden kostbare tijd aan het zoeken naar noodzakelijke financiering voor hun onderzoeksgroepen. Daarom werd in 2006 de Methusalem-financiering gecreëerd.

Het Methusalem-programma geeft aan excellente onderzoekers die tijdens hun loopbaan hebben aangetoond dat ze een onderzoeksgroep kunnen leiden, een langlopende vorm van persoonsgebonden financiering om hen minder afhankelijk te maken van externe projectmatige financiering.

De universiteiten krijgen de verantwoordelijkheid om hun meest uitmuntende onderzoekers te selecteren.

De toelagen die worden toegewezen hebben een duurtijd van 7 jaar, verlengbaar na positieve evaluatie door externe peers. De omvang van de middelen is afhankelijk van de discipline. De jaarlijkse individuele toelagen situeren zich tussen minstens 400.000 EUR en maximaal 2.000.000 EUR. Interuniversitaire samenwerking met samenvoeging van de middelen is mogelijk.

Methusalem	2011	Procentueel	2012	Procentueel	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel
. HUB-KU Brussel	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. KU Leuven	8.379.700,00	43,19%	8.582.900,00	43,30%	8.676.000,00	43,15%	8.592.000,00	42,59%	7.507.000,00	41,45%
. UA	2.285.600,00	11,78%	2.325.100,00	11,73%	2.371.000,00	11,79%	2.433.000,00	12,06%	2.242.000,00	12,38%
. UGent	6.202.800,00	31,97%	6.362.900,00	32,10%	6.440.000,00	32,03%	6.448.000,00	31,96%	5.868.000,00	32,40%
. UHasselt	566.500,00	2,92%	566.900,00	2,86%	585.000,00	2,91%	639.000,00	3,17%	627.000,00	3,46%
. VUB	1.967.400,00	10,14%	1.984.199,94	10,01%	2.035.000,00	10,12%	2.062.000,00	10,22%	1.867.000,00	10,31%
Totaal	19.402.000,00	100,00%	19.821.999,94	100,00%	20.107.000,00	100,00%	20.174.000,00	100,00%	18.111.000,00	100,00%

2.1.2.1.3 BOF-ZAP

Het BOF-besluit creëert ruimte voor bijkomende ZAP-mandaten met voornamelijk een onderzoeksopdracht, steeds echter in combinatie met een beperkte onderwijsopdracht om de koppeling tussen onderwijs en onderzoek te verzekeren. Deze mandaten zijn voorbehouden voor aanstellingen met een omvang van minstens 80%.

Voor projecten met een looptijd van 2 tot 5 jaar ontvangen de nieuwe ZAP-leden, die voldoen aan de criteria voor de BOF-parameter 'mobiliteit en diversiteit', een startkrediet. Dit betreft een jaarlijkse minimumfinanciering van 45.000 EUR.

BOF - ZAP	2011	Procentueel	2012	Procentueel	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel
. HUB-KU Brussel	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. KU Leuven	1.116.500,00	43,19%	2.418.700,00	43,30%	2.833.000,00	43,15%	3.187.000,00	42,60%	3.058.000,00	41,45%
. UA	304.500,00	11,79%	655.200,00	11,73%	774.000,00	11,79%	902.000,00	12,06%	913.000,00	12,38%
. UGent	826.400,00	31,97%	1.793.100,00	32,10%	2.103.000,00	32,03%	2.391.000,00	31,96%	2.390.000,00	32,40%
. UHasselt	75.500,00	2,92%	159.800,00	2,86%	191.000,00	2,91%	237.000,00	3,17%	255.000,00	3,46%
. VUB	262.100,00	10,14%	559.199,94	10,01%	664.000,00	10,11%	765.000,00	10,22%	761.000,00	10,32%
Totaal	2.585.000,00	100,00%	5.585.999,94	100,00%	6.565.000,00	100,00%	7.482.000,00	100,00%	7.377.000,00	100,00%

Binnen de bijzondere onderzoeksfondsen is de toelage voor BOF-ZAP in 2011 sterk gedaald, dit in tegenstelling tot de andere middelen die alle zijn gestegen. In 2012, 2013 en 2014 neemt deze toelage echter aanzienlijk toe. In 2015 zien we opnieuw een lichte daling.

2.1.2.1.4 Bijkomende middelen

Via het ministeriële besluit van 22 juli 2011 werden er in 2011 bijkomende middelen toegekend aan de Bijzondere Onderzoeksfondsen. In 2012, 2013, 2014 en 2015 werden er geen bijkomende middelen toegekend.

Bijkomende middelen	2011	Procentueel	2012	Procentueel	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel
. HUB-KUBrussel	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. KU Leuven	1.812.200,00	43,19%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. UA	494.300,00	11,78%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. UGent	1.341.500,00	31,97%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. UHasselt	122.500,00	2,92%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. VUB	425.500,00	10,14%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
Totaal	4.196.000,00	100,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%

2.1.2.1.5 Tenure track

Sinds 2008 hebben de universiteiten de optie om hun postdoctorale onderzoekers te laten instappen in een transparant tenure track-systeem waarbij een vaste benoeming volgt indien de mandaathouder voldoet aan duidelijke, vooraf bepaalde, benoemingscriteria.

Tenure track-docenten worden aangesteld voor een termijn van ten hoogste 5 jaar vooraleer ze benoemd worden in de graad van hoofddocent zonder nieuwe vacature. Voorwaarde is daarbij dat ze een gunstige beoordeling van hun academisch dossier krijgen. Het universiteitsbestuur legt vooraf de criteria vast voor de beoordeling van de docenten in het tenure track-stelsel en maakt deze in de universiteit bekend.

Tenure Track	2011	Procentueel	2012	Procentueel	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel
. HUB-KUBrussel	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. KU Leuven	3.870.300,00	43,19%	3.963.700,00	43,30%	3.984.000,00	43,14%	3.946.000,00	42,59%	3.787.000,00	41,45%
. UA	1.055.600,00	11,78%	1.073.800,00	11,73%	1.089.000,00	11,79%	1.117.000,00	12,06%	1.131.000,00	12,38%
. UGent	2.864.800,00	31,97%	2.938.400,00	32,10%	2.958.000,00	32,03%	2.961.000,00	31,96%	2.960.000,00	32,40%
. UHasselt	261.700,00	2,92%	261.800,00	2,86%	269.000,00	2,91%	294.000,00	3,17%	316.000,00	3,46%
. VUB	908.600,00	10,14%	916.299,99	10,01%	934.000,00	10,11%	947.000,00	10,22%	942.000,00	10,31%
Totaal	8.961.000,00	100,00%	9.153.999,99	100,00%	9.234.000,00	100,00%	9.265.000,00	100,00%	9.136.000,00	100,00%

2.1.2.2 Interuniversitaire attractiepolen (IUAP)

Het federale programma 'Interuniversitaire attractiepolen' beoogt netwerken van onderzoeksgroepen aan beide kanten van de taalgrens samen te brengen, hun kritische massa te vergroten en hun internationale positie te versterken. Het is het enige programma voor de financiering van wetenschappelijke samenwerking tussen beide landsgedeelten.

Een IUAP krijgt in principe financiering voor 5 jaar. Daarna volgt een evaluatie die aanleiding kan zijn om het netwerk opnieuw te financieren.

De middelen worden verdeeld volgens de verhouding 56% Vlaamse overheid en 44% Franse Gemeenschap. Vervolgens wordt de BOF-sleutel gebruikt voor de verdeling over de Vlaamse universiteiten.

De uitvoering van het programma IUAP is gebaseerd op een samenwerkingsakkoord tussen de federale staat en de gemeenschappen.

IUAP	2011	Procentueel	2012	Procentueel	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel
. HUB-KUBrussel	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. KU Leuven	5.828.981,00	40,72%	9.812.085,00	53,42%	4.669.650,00	34,58%	6.369.185,00	42,71%	6.816.984,00	42,38%
. UA	2.209.184,00	15,43%	1.349.060,00	7,34%	862.051,00	6,38%	1.766.258,00	11,84%	1.944.044,00	12,09%
. UGent	4.258.059,00	29,74%	4.648.163,48	25,30%	6.320.216,84	46,80%	4.811.179,87	32,26%	5.216.857,21	32,43%
. UHasselt	235.123,78	1,64%	239.406,29	1,30%	464.751,00	3,44%	440.055,00	2,95%	447.974,35	2,78%
. VUB	1.785.045,46	12,47%	2.320.184,81	12,63%	1.188.959,54	8,80%	1.527.150,00	10,24%	1.659.508,00	10,32%
Totaal	14.316.393,24	100,00%	18.368.899,58	100,00%	13.505.628,38	100,00%	14.913.827,87	100,00%	16.085.367,56	100,00%

Fase VI (2007-2011) van het IUAP-programma kwam eind december 2011 tot een einde. Fase VII loopt van 2012 tot 2017.

2.1.2.3 Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek (FWO)

Het FWO is een Stichting van Openbaar Nut die rechtspersoonlijkheid verkreeg bij koninklijk besluit van 20 januari 2006. Het decreet van 30 april 2009 betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid (B.S. 06/07/2009) erkent het FWO als privaatrechtelijk vormgegeven Extern Verzelfstandigd Agentschap. Het FWO ondersteunt in Vlaanderen fundamenteel onderzoek voor alle disciplines, met inbegrip van samenwerkingsverbanden tussen de Vlaamse universiteiten en andere onderzoeksinstituten.

Het FWO financiert excellente en beloftevolle onderzoekers alsook onderzoeksprojecten na een interuniversitaire competitie en een evaluatie door binnen- en buitenlandse experts.

FWO	2011	Procentueel	2012	Procentueel	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel
. HUB-KU Brussel	5.116,00	0,00%	89.677,00	0,09%	101.118,00	0,09%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. KU Leuven	45.322.575,00	43,32%	47.272.017,00	45,50%	50.475.904,00	45,59%	52.490.443,00	45,96%	55.422.008,00	46,17%
. UA	10.827.662,00	10,35%	12.555.753,00	12,09%	13.638.952,00	12,32%	13.798.183,00	12,08%	14.155.866,00	11,79%
. UGent	36.722.686,63	35,10%	30.549.211,28	29,41%	32.159.454,08	29,04%	33.197.227,34	29,07%	34.654.540,84	28,87%
. UHasselt	1.498.719,67	1,43%	1.705.697,48	1,64%	2.444.785,35	2,21%	2.834.233,83	2,48%	3.359.250,71	2,80%
. VUB	10.243.521,88	9,79%	11.716.042,09	11,28%	11.906.460,25	10,75%	11.889.301,71	10,41%	12.437.254,42	10,36%
Totaal	104.620.281,18	100,00%	103.888.397,85	100,00%	110.726.673,68	100,00%	114.209.388,88	100,00%	120.028.919,97	100,00%

2.1.2.4 Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT)

Het IWT focust op doctoraatsbeurzen voor strategisch basisonderzoek met een economische finaliteit. De beurzen zijn samengesteld uit 2 termijnen van 2 jaar.

Per verworven IWT-specialisatiebeurs ontvangt de universiteit een benchfee ter ondersteuning van de werkingskost van de bursaal.

Bij het tijdig behalen van het doctoraatsdiploma - binnen 6 maanden na afloop van het 2de mandaat - ontvangt de bursaal ook een doctoraatspremie.

IWT	2011	Procentueel	2012	Procentueel	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel
. HUB-KU Brussel	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. KU Leuven	1.004.190,00	42,55%	1.227.077,00	39,50%	1.224.586,00	42,22%	1.522.388,00	50,72%	1.428.325,00	41,28%
. UA	209.686,00	8,89%	408.932,00	13,16%	281.534,00	9,71%	118.048,00	3,93%	386.359,00	11,17%
. UGent	855.845,32	36,27%	1.058.788,18	34,02%	1.017.416,21	35,07%	963.817,79	32,11%	1.149.715,79	33,23%
. UHasselt	61.650,28	2,61%	149.220,13	4,80%	79.852,97	2,75%	92.260,29	3,07%	87.662,61	2,53%
. VUB	228.576,02	9,69%	264.706,22	8,52%	297.391,01	10,25%	305.228,46	10,17%	408.200,62	11,80%
Totaal	2.359.947,62	100,00%	3.106.703,53	100,00%	2.900.780,19	100,00%	3.001.742,54	100,00%	3.460.263,02	100,00%

2.1.3 Derde geldstroom

De derde geldstroom is die voor toegepast wetenschappelijk onderzoek. Samen met of op vraag van bedrijven, overheden of particulieren gaan wetenschappers op zoek naar interessante toepassingen of innovaties.

Deze geldstroom is minder strak afgelijnd. Hiervan zullen we dan ook enkel de meest prominente onderdelen belichten.

Derde geldstroom	2011	Procentueel	2012	Procentueel	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel
. Federale overheid exclusief IUAP	33.536.741,84	11,74%	35.981.957,75	11,42%	32.252.406,86	10,44%	31.502.178,93	10,13%	30.778.436,56	9,04%
. Vlaamse overheid	155.639.639,00	54,54%	158.520.207,00	50,30%	149.678.720,19	48,46%	181.778.071,05	58,43%	175.145.354,00	51,42%
. Steden en provincies	2.594.462,75	0,91%	2.454.421,38	0,78%	3.301.347,48	1,07%	3.083.640,79	0,93%	2.354.766,10	0,69%
. Internationale organen	90.304.736,00	31,60%	112.051.875,00	35,55%	120.438.275,32	38,99%	88.332.097,18	28,39%	126.433.772,00	37,12%
. Andere overheidsbijdragen voor toegepast WO	3.478.281,00	1,22%	6.160.762,00	1,95%	3.195.831,89	1,03%	6.408.401,56	2,06%	5.896.719,00	1,73%
Totaal	285.753.840,69	100,00%	315.169.223,13	100,00%	308.866.581,74	100,00%	311.104.589,51	100,00%	340.609.047,66	100,00%

2.1.3.1 Federale overheid exclusief IUAP

In het Bulletin der Aanbestedingen worden er regelmatig onderzoeksoproepen gepubliceerd door allerlei federale administraties en instanties. Het uit te voeren onderzoek is dan ook uitermate beleidsgericht en de onderzoeksresultaten dienen geschikt te zijn voor beleidstoepassing.

Federale overheid exclusief IUAP	2011	Procentueel	2012	Procentueel	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel
. HUB-KU Brussel	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. KU Leuven	9.166.940,00	27,33%	6.685.710,00	18,58%	5.992.455,00	18,58%	6.750.186,00	21,43%	5.123.000,00	16,64%
. UA	4.584.888,00	13,67%	4.414.437,00	12,27%	5.868.299,00	18,19%	3.996.193,00	12,69%	5.347.563,00	17,37%
. UGent	18.348.384,94	54,71%	23.078.451,84	64,14%	19.409.263,57	60,18%	19.508.805,56	61,93%	17.732.112,71	57,61%
. U Hasselt	194.361,62	0,58%	139.443,13	0,39%	131.445,14	0,41%	159.864,87	0,51%	240.587,22	0,78%
. VUB	1.242.167,38	3,70%	1.663.915,78	4,62%	850.944,15	2,64%	1.087.129,50	3,45%	2.335.173,63	7,59%
Totaal	33.536.741,94	100,00%	35.981.957,75	100,00%	32.252.406,86	100,00%	31.502.178,93	100,00%	30.778.436,56	100,00%

2.1.3.2 Vlaamse overheid

2.1.3.2.1 Industriële Onderzoeksfonds (IOF)

Op 28 mei 2004 hechtte de Vlaamse Regering haar goedkeuring aan de oprichting van het Industrieel Onderzoeksfonds aan de Vlaamse universiteiten (met uitzondering van de HUB-KU Brussel). Een overgangsbesluit voor 2006 en 2007 trad in werking op 8 december 2006. In het overgangsbesluit van 2006 werd het IOF uitgebreid tot het geheel van de associatie: de middelen worden ter beschikking gesteld aan de universiteit en de hogescho(o)l(en) die partner zijn van de associatie waartoe de universiteit behoort. Sommige associaties beslisten om de dotatie op associatieniveau te houden, andere beslisten ze bij de universiteit onder te brengen. Vanaf 2014 worden de middelen uitsluitend aan de associaties overgemaakt.

De verdeling van de dotatie voor het Industrieel Onderzoeksfonds van de verschillende associaties gebeurt via versleuteling. De verdeelsleutel combineert 7 gewogen in- en outputparameters en wordt bepaald door het aandeel van de associatie in: doctoraatsdiploma's, publicaties en citaties, de industriële contractinkomsten, de contractinkomsten uit het laatst afgesloten Europese Kaderprogramma, de aangevraagde en toegekende octrooien, het aantal gerealiseerde spin-offs en het wetenschappelijk personeelsbestand.

Het Industrieel Onderzoeksfonds, onder beheer van de IOF-Raad, sluit aan bij het valorisatiebeleid en slaat een brug tussen het strategisch basisonderzoek, technologische innovatie en industriële samenwerking. Het moet elke universiteit/hogeschool toelaten een eigen beleid te voeren dat gericht is op het opbouwen van een portefeuille aan potentieel toepassingsgerichte kennis, met economische finaliteit.

IOF	2011	Procentueel	2012	Procentueel	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel
. HUB-KU Brussel	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. Associatie KU Leuven	7.844.500,00	46,91%	8.844.700,00	46,35%	8.993.800,00	46,72%	12.861.250,00	46,42%	12.361.968,00	45,75%
. UA	1.512.100,00	9,04%	1.763.200,00	9,24%	953.653,00	4,95%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. AUHA	0,00	0,00%	0,00	0,00%	834.447,00	4,33%	2.572.808,00	9,29%	2.759.527,00	10,21%
. AUGent	5.200.100,00	31,10%	6.053.700,00	31,72%	5.935.900,00	30,83%	8.691.708,00	31,37%	8.623.168,00	31,92%
. AUHL	502.600,00	3,01%	698.700,00	3,66%	717.800,00	3,73%	1.002.126,00	3,62%	856.651,00	3,17%
. VUB	1.662.700,00	9,94%	1.723.700,00	9,03%	968.747,00	5,03%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. UAB	0,00	0,00%	0,00	0,00%	847.653,00	4,40%	2.581.108,00	9,32%	2.417.686,00	8,95%
Totaal	16.722.000,00	100,00%	19.084.000,00	100,00%	19.252.000,00	100,00%	27.709.000,00	100,00%	27.019.000,00	100,00%

2.1.3.3 Steden en provincies

Universiteiten komen in aanmerking voor financiële ondersteuning door steden en provincies voor wetenschappelijk onderzoek en technologische innovatie. Ze kunnen bij steden en provincies subsidies aanvragen voor onderzoek binnen bepaalde programma's en voor specifieke thematische studies.

Steden en provincies	2011	Procentueel	2012	Procentueel	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel
. HUB-KU Brussel	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. KU Leuven	325.875,00	12,56%	346.230,00	14,11%	670.214,00	20,30%	596.840,00	19,35%	780.940,00	33,16%
. UA	682.791,00	26,32%	813.930,00	33,16%	1.805.575,00	54,69%	862.039,00	27,95%	601.553,00	25,55%
. UGent	550.054,79	21,20%	516.779,85	21,06%	323.318,06	9,79%	234.022,96	7,59%	355.894,38	15,11%
. UHasselt	935.269,28	36,05%	675.626,47	27,53%	353.897,22	10,72%	1.294.984,77	41,99%	507.250,10	21,54%
. VUB	100.472,68	3,87%	101.855,06	4,15%	148.343,20	4,49%	95.954,06	3,11%	109.128,62	4,63%
Totaal	2.594.462,75	100,00%	2.454.421,38	100,00%	3.301.347,48	100,00%	3.083.840,79	100,00%	2.354.766,10	100,00%

2.1.3.4 Internationale organen

2.1.3.4.1 Europese Unie

Het Kaderprogramma voor Onderzoek en Technologische Ontwikkeling (European Framework Programme) is het belangrijkste instrument van de Europese Unie voor het financieren van onderzoek in Europa. Het vorige, Zevende Kaderprogramma (7KP), liep van 2007 tot 2013.

Buiten de Europese kaderprogramma's worden door de verschillende directoraten-generaal van de Europese Commissie een aantal programma's voorzien voor onderzoeksfinanciering. Er zijn ook een aantal financieringsinstellingen die, al dan niet in samenwerking met de Europese Commissie, onderzoeksinitiatieven financieel ondersteunen.

Europese Unie	2011	Procentueel	2012	Procentueel	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel
. HUB-KU Brussel	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. KU Leuven	31.843.263,00	38,30%	42.910.707,00	40,51%	44.513.326,00	39,00%	34.403.693,00	41,68%	42.525.007,00	35,79%
. UA	6.499.246,00	7,82%	4.833.678,00	4,56%	6.284.777,00	5,51%	6.768.141,00	8,20%	10.995.083,00	9,25%
. UGent	33.267.292,10	40,01%	48.130.899,76	45,44%	43.285.081,45	37,93%	32.809.783,94	39,75%	48.484.536,60	40,81%
. UHasselt	2.269.252,99	2,73%	1.899.138,19	1,79%	3.213.503,98	2,82%	1.687.054,53	2,04%	2.208.428,79	1,86%
. VUB	9.270.355,82	11,15%	8.147.514,77	7,69%	16.826.066,45	14,74%	6.868.201,52	8,32%	14.597.374,77	12,29%
Totaal	83.149.409,91	100,00%	105.921.937,72	100,00%	114.122.754,88	100,00%	82.536.873,99	100,00%	118.610.430,16	100,00%

2.1.4 Vierde geldstroom

Onder de vierde geldstroom verstaan we de samenwerking met de privésector, inclusief de wetenschappelijke dienstverlening. Dit laatste staat naast het academisch onderwijs en het wetenschappelijk onderzoek als derde grote opdracht ingeschreven in de Codex Hoger Onderwijs.

Vierde geldstroom	2011	Procentueel	2012	Procentueel	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel
. Contractonderzoek met de privésector	86.940.472,00	48,42%	92.975.633,00	47,77%	107.913.095,53	50,33%	94.378.959,00	42,93%	112.002.220,00	40,97%
. Onderzoek met de privésector met overheidssteun	18.318.000,00	10,20%	17.860.963,77	9,18%	18.988.169,26	8,86%	22.239.441,92	10,12%	25.815.414,04	9,44%
. Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract)	11.355.445,03	6,32%	10.991.621,49	5,65%	12.499.870,03	5,83%	13.187.005,48	6,00%	14.772.793,69	5,40%
. Valorisatie onderzoeksresultaten	62.948.433,54	35,06%	72.810.079,34	37,41%	75.027.555,24	34,99%	90.032.876,63	40,95%	120.773.839,59	44,18%
Totaal	179.562.350,57	100,00%	194.638.297,60	100,00%	214.428.690,06	100,00%	219.838.283,03	100,00%	273.364.267,32	100,00%

2.1.4.1 Contractonderzoek met de privésector

Universiteiten sluiten met organisaties en bedrijven contracten af waarin wordt vastgelegd dat de universiteit tegen een financiële tegenprestatie onderzoek uitvoert voor deze organisatie of dit bedrijf.

De middelen die rechtstreeks afkomstig zijn van de industrie en die verworven zijn door strategische onderzoekscentra (SOC's) voor het onderzoek of onderzoeksgedeelte dat wordt uitgevoerd in de met dat strategisch onderzoekscentrum geassocieerde onderzoeksgroepen van de associatie/universiteit, worden in rekening gebracht als die inkomsten gebaseerd zijn op een contract met een handelsvennootschap en er een zichtbare overhead uitbetaald wordt aan de associatie/universiteit.

De inkomsten van onderzoekscontracten onder beheer van de strategische onderzoekscentra komen ten goede aan de onderzoeksploegen van de associatie/universiteit.

De overhead op deze contracten wordt 50/50 verdeeld door de associatie/universiteit en het strategisch onderzoekscentrum.

De associaties/universiteiten hebben inkomsten uit 3 SOC's:

- het Interdisciplinair Instituut voor Breedband Technologie (IBBT) / iMinds⁷;
- het Interuniversitair Instituut voor Micro-Electronica (IMEC);
- het Vlaams Instituut voor Biotechnologie (VIB).

De SOC's vervullen een brugfunctie tussen het fundamenteel en het toegepast onderzoek. Ze spelen een belangrijke rol in de transformatie van de Vlaamse economie. Het vermarkten van hun kennis via de (mede) oprichting van spin-offs vormt hiervan een belangrijk onderdeel. De creatie van spin-offs is een van de criteria waar de SOC's aan moeten voldoen om financiering van de Vlaamse overheid te krijgen.

2.1.4.1.1 iMinds

iMinds	2011	2012	2013	2014	2015
. HUB-KU Brussel	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
. KU Leuven	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
. UA	336.825,98	335.744,50	393.624,45	138.174,29	55.601,69
. UGent	5.083.017,27	5.208.396,13	6.335.753,71	1.171.352,81	1.733.997,90
. U Hasselt	0,00	248.752,81	434.769,87	506.042,40	45.858,62
. VUB	1.230.706,92	1.011.146,80	1.600.694,84	197.240,46	112.073,77
Totaal	6.650.550,17	6.804.040,24	8.764.842,87	2.012.809,96	1.947.531,98

Het strategisch onderzoekscentrum iMinds heeft de vorm van een virtueel onderzoeksinstituut waarbij de deelnemende onderzoeksgroepen functioneren vanuit hun eigen onderzoeksinstellingen. Het centrum wil economische en maatschappelijke meerwaarde realiseren door middel van excellent onderzoek en het creëren van menselijk kapitaal in het ICT domein.

Het centrum verricht multidisciplinair onderzoek voor het Vlaamse bedrijfsleven en de Vlaamse overheid. Dat omvat alle technologische, juridische en sociale dimensies van de ontwikkeling van ICT oplossingen. De Vlaamse overheid investeert in multidisciplinair ICT onderzoek met als doel van Vlaanderen een toonaangevende en internationaal erkende speler te maken in de informatiemaatschappij.

Tussen 2006 en 2015 heeft het centrum 38 spin-offs helpen opstarten, waarvan 3 in 2011, 9 in 2012, 7 in 2013, 2 in 2014 en 1 in 2015.

2.1.4.1.2 IMEC

IMEC	2011	2012	2013	2014	2015
. HUB-KU Brussel	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
. KU Leuven	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
. UA	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
. UGent	5.544.732,00	1.031.705,65	1.273.332,49	862.985,52	558.602,62
. U Hasselt	2.067.861,00	255.806,00	285.348,00	435.137,90	604.021,42
. VUB	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal	7.612.593,00	1.287.511,65	1.558.680,49	1.298.123,42	1.162.624,04

⁷ In 2012 kreeg het IBBT de nieuwe naam iMinds.

Het IMEC verricht onderzoek dat tot de wereldtop behoort in het domein van nano-elektronica en nanotechnologie. IMEC's onderzoek wordt toegepast in betere gezondheidszorg, slimme elektronica, hernieuwbare energie en veiliger transport.

Tussen 1986 en 2015 heeft het centrum 40 spin-offs helpen opstarten. In 2011 werd er geen nieuwe spin-off opgericht, er werden wel verschillende incubatiedossiers voorbereid. In 2012 werden 2 nieuwe spin-offs opgericht en in 2013 zaten er weer een substantieel aantal spin-off projecten in de pijplijn. In 2014 werden 2 spin-offs opgericht en in 2015 nogmaals 3.

2.1.4.1.3 VIB

VIB	2011	2012	2013	2014	2015
. HUB-KU Brussel	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
. KU Leuven	8.297.147,00	9.184.298,94	10.424.573,16	12.142.118,48	11.482.568,26
. UA	827.160,00	912.027,46	934.797,92	911.134,83	1.083.096,06
. UGent	6.433.220,00	5.996.864,86	7.303.455,92	8.013.767,12	8.714.194,05
. U Hasselt	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
. VUB	943.732,00	635.314,36	1.015.210,97	1.087.699,54	2.496.326,75
Totaal	16.501.259,00	16.728.505,62	19.678.037,97	22.154.719,97	23.776.185,12

Het VIB verricht baanbrekend onderzoek naar de basis van het leven, gezondheid en ziekte. De resultaten worden toegepast in geneeskunde, landbouw en industrie. VIB's belangrijkste doel is om met behulp van gentechnologisch onderzoek vernieuwende basiskennis over de normale en abnormale of pathologische processen in een cel, orgaan en organisme (mens, plant en micro-organisme) te verwerven.

Tussen 1997 en 2015 heeft het centrum 16 spin-offs helpen opstarten, waarvan 1 in 2011, 1 in 2013 en 5 in 2015. In 2012 en 2014 werd er geen nieuwe spin-off opgericht.

2.1.4.2 Onderzoek met de privésector met overheidssteun

Met Baekeland-mandaten wil het IWT individuele onderzoekers de kans bieden een doctoraat uit te voeren in nauwe samenwerking met het bedrijfsleven. Het IWT voorziet in cofinanciering van de personeels- en werkingskosten die gepaard gaan met de projectuitvoering. Bij het Baekeland-mandaat is enerzijds een Vlaams bedrijf betrokken dat de strategische oriëntatie bepaalt van het project en zorgt voor cofinanciering. Anderzijds staat een Vlaamse universiteit in voor de begeleiding naar en de toekenning van een doctoraat volgens de gangbare kwaliteitsnormen.

Onderzoek met de privésector met overheidssteun	2011	Procentueel	2012	Procentueel	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel
. HUB-KU Brussel	3.000,00	0,02%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. KU Leuven	9.880.797,00	53,94%	8.444.689,00	47,28%	8.994.186,00	47,37%	11.165.757,00	50,21%	15.069.926,00	58,38%
. UA	481.706,00	2,63%	813.664,00	4,56%	1.191.285,00	6,27%	931.199,00	4,19%	1.105.724,00	4,28%
. UGent	5.719.944,12	31,23%	5.861.963,22	32,02%	6.638.254,71	34,96%	6.988.940,97	31,43%	7.519.886,99	29,13%
. U Hasselt	213.871,40	1,17%	428.654,85	2,40%	220.324,56	1,16%	313.536,57	1,41%	182.896,27	0,71%
. VUB	2.018.681,41	11,02%	2.311.992,70	12,94%	1.944.118,99	10,24%	2.840.008,38	12,77%	1.937.380,78	7,50%
Totaal	18.317.999,93	100,00%	17.860.963,77	100,00%	18.988.169,26	100,00%	22.239.441,92	100,00%	25.815.414,04	100,00%

2.1.4.3 Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract)

Wetenschappelijke dienstverlening omvat alle prestaties ten behoeve van derden, tegen vergoeding geleverd door de diensten van de universiteit of hieraan verbonden personen in uitoefening van hun opdracht aan de universiteit en die voortvloeien uit aan de universiteit aanwezige kennis, resultaten van wetenschappelijk onderzoek of technologie.

Deze prestaties worden zonder contract uitgevoerd of rangschikken zich binnen langlopende raamovereenkomsten.

Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract)	2011	Procentueel	2012	Procentueel	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel
. HUB-KU Brussel	29.835,00	0,26%	500,00	0,00%	1.000,00	0,01%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. KU Leuven	3.490.638,00	30,74%	3.716.951,00	33,82%	4.502.693,00	36,02%	5.230.137,00	39,66%	5.990.393,00	40,55%
. UA	2.721.891,00	23,97%	1.995.382,00	18,15%	2.084.249,00	16,67%	2.162.794,00	16,40%	2.762.716,00	18,70%
. UGent	5.072.684,95	44,67%	5.245.093,71	47,72%	5.847.833,99	46,78%	5.678.306,01	43,06%	5.930.363,08	40,14%
. UHasselt	40.396,08	0,36%	33.694,78	0,31%	64.094,04	0,51%	115.768,47	0,88%	89.321,61	0,60%
. VUB	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
Totaal	11.355.445,03	100,00%	10.991.621,49	100,00%	12.499.870,03	100,00%	13.187.005,48	100,00%	14.772.793,69	100,00%

2.1.4.4 Valorisatie onderzoeksresultaten

Valorisatie of 'technologie' transfer is de terbeschikkingstelling van (intellectuele) eigendomsrechten op universitaire kennis door verkoop of het verlenen van de toestemming tot het gebruik ervan, aan derden (waaronder overheid en bedrijven). Op die manier wordt aan derden toegestaan deze kennis verder te ontwikkelen tot een product (in de ruimste zin van het woord) dat vervolgens wordt gecommmercialiseerd, al dan niet door dezelfde partner.

Valorisatie onderzoeksresultaten	2011	Procentueel	2012	Procentueel	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel
. HUB-KU Brussel	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. KU Leuven	60.041.688,00	95,38%	70.920.258,00	97,40%	72.156.037,00	96,17%	87.736.293,00	97,45%	118.715.483,00	98,30%
. UA	11.164,00	0,02%	138.387,00	0,19%	108.569,00	0,14%	99.261,00	0,11%	70.728,00	0,06%
. UGent	1.728.560,85	2,75%	1.426.517,30	1,96%	2.229.017,00	2,97%	1.929.954,57	2,14%	1.819.026,31	1,51%
. UHasselt	0,00	0,00%	0,00	0,00%	11.841,71	0,02%	7.992,56	0,01%	5.054,65	0,00%
. VUB	1.167.020,69	1,85%	324.917,04	0,45%	522.090,53	0,70%	259.375,50	0,29%	163.547,63	0,14%
Totaal	62.948.433,54	100,00%	72.810.079,34	100,00%	75.027.555,24	100,00%	90.032.876,63	100,00%	120.773.839,59	100,00%

2.1.5 Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening

De financiële bijdrage van de overheid is niet de enige inkomstenbron van de universiteiten. Andere bronnen zijn o.a. de inschrijvingsgelden van studenten, de huuropbrengsten van de sociale sector, de opbrengsten van studentenrestaurants en de opbrengsten van boeken en cursussen.

Andere opbrengsten	2011	Procentueel	2012	Procentueel	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel
. HUB-KU Brussel	580.361,00	0,37%	445.315,00	0,25%	155.452,00	0,08%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. KU Leuven	49.718.625,00	31,55%	69.818.998,00	39,56%	79.506.551,00	39,58%	81.929.438,00	39,46%	97.159.461,00	40,49%
. UA	30.407.630,00	19,30%	29.181.893,00	16,54%	31.546.433,00	15,70%	30.956.866,00	14,91%	33.875.143,00	14,12%
. UGent	47.099.589,55	29,89%	47.929.196,85	27,16%	59.485.477,79	29,61%	62.422.685,63	30,07%	72.089.020,58	30,04%
. UHasselt	8.685.175,24	5,51%	9.238.629,95	5,23%	10.219.600,63	5,09%	10.879.430,86	5,24%	12.266.217,78	5,11%
. VUB	21.084.407,37	13,38%	19.865.484,34	11,26%	19.982.900,46	9,95%	21.424.997,18	10,32%	24.548.706,05	10,23%
Totaal	157.575.788,16	100,00%	176.479.517,14	100,00%	200.896.414,88	100,00%	207.613.417,67	100,00%	239.938.548,41	100,00%

2.2 GIFTEN, SCHENKINGEN EN LEGATEN

De universiteiten kunnen naast de 4 geldstromen en de andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening ook uit andere bronnen middelen aantrekken voor de financiering van onderwijs en onderzoek. Dit kan door middel van externe fondsenwerving.

Externe fondsenwerving met fiscale voordelen voor de schenker kan gebeuren onder de vorm van een gift. De universiteiten kunnen zowel roerende als onroerende giften aanvaarden en zowel bestemde als onbestemde giften.

Leerstoelen in het kader van onderwijs en/of onderzoek die gefinancierd worden door een extern organisme worden beschouwd als een bestemde gift.

Personen, verenigingen of bedrijven kunnen bij middel van een schenking leergangen steunen. Leergangen hebben tot doel de universiteit de mogelijkheid te bieden – naast haar reguliere onderwijs – bepaalde thema's in haar onderwijsaanbod te belichten die vanuit wetenschappelijk, filosofisch of maatschappelijk oogpunt belangrijk zijn. Het initiatief tot organisatie van een leergang kan uitgaan van de schenker zelf of van de universiteit die de potentiële schenker benadert.

Giften, schenkingen en legaten	2011	Procentueel	2012	Procentueel	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel
HUB-KUBrussel	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
KU Leuven	9.230.502,00	80,85%	9.490.552,00	72,79%	11.621.476,00	81,91%	18.580.233,00	80,21%	14.057.372,00	77,63%
UA	786.450,00	6,89%	1.682.754,00	12,91%	754.256,00	5,32%	1.167.580,00	5,04%	1.176.835,00	6,50%
UGent	840,00	0,01%	80.132,71	0,61%	0,00	0,00%	1.113.026,88	4,80%	0,00	0,00%
UHasselt	252.195,69	2,21%	97.800,68	0,75%	299.809,69	2,11%	398.845,11	1,72%	574.079,91	3,17%
VUB	1.146.430,85	10,04%	1.686.442,34	12,94%	1.512.956,29	10,66%	1.904.953,78	8,22%	2.298.790,70	12,70%
Totaal	11.416.418,54	100,00%	13.037.681,73	100,00%	14.188.497,98	100,00%	23.164.638,77	100,00%	18.107.077,61	100,00%

Op de bladzijden hiervoor werden de inkomsten die de universiteiten genereren, geanalyseerd op basis van de verschillende onderdelen waaruit een bepaalde geldstroom theoretisch is samengesteld.

In de praktijk stellen we vast dat deze theoretische cijfers niet zo maar reconcilieerbaar zijn met de cijfers in de globale resultatenrekeningen van 2011, 2012, 2013, 2014 en 2015 van de instellingen. De universiteiten splitsen bepaalde inkomstenbronnen op over verschillende posten in functie van de plaats waar de uitgaven gebeuren. Daarenboven worden niet alle inkomstenbronnen door de universiteiten op dezelfde wijze geboekt.

Hieronder vindt u een niet-exhaustieve lijst van voorbeelden:

- **Vormingsfonds:**

Een universiteit brengt de middelen voor het vormingsfonds onder in afdeling I bij de werkingsuitkeringen, een andere in afdeling I onder 'Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening' en een derde boekt dit in afdeling V, etc...

- **Aanvullende onderzoeksmiddelen:**

Vier universiteiten brengen de aanvullende onderzoeksmiddelen onder in afdeling I 'Werking'. Een universiteit brengt deze middelen onder in een nieuwe afdeling IX 'Integratie'.

- **BOF:**

Een universiteit boekt bij het BOF ook een dotatie van de Nationale Bank.

3 EVOLUTIE VAN DE GELDSTROMEN VAN 2011 TOT 2015

De basisfinanciering vanwege de overheid zorgt ervoor dat de universiteiten hun onderwijsopdracht kunnen uitvoeren. Naast deze onderwijsopdracht ligt bij de universiteiten echter een grote focus op onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening. De financiering van het onderzoek aan de universiteiten gebeurt voornamelijk via de tweede, derde en vierde geldstroom.

Omdat de resultaten van onderzoek nuttig zijn voor de samenleving is in 2000 als onderdeel van de *Strategie van Lissabon* op EU-niveau afgesproken om minimaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP) van de EU aan Research and Development (R&D) te besteden. Deze afspraak staat bekend als de *Barcelona-norm*. Ondanks de verminderde budgettaire mogelijkheden wil de Vlaamse Regering haar engagement behouden om deze norm te bereiken. De Vlaamse overheid heeft echter enkel rechtstreeks invloed op de 1% norm aan publieke financiering. De 1% norm is geen doel op zich maar wel een hefboom en een sturend instrument om de beleidsdoelstellingen te bereiken. Het doel is de publieke financiering gericht aan te wenden als hefboom om de gewenste 2% private financiering te bereiken.

Ondanks het feit dat de Vlaamse budgetten voor O&O de voorbije jaren stelselmatig werden verhoogd, blijft Vlaanderen nog steeds een eind verwijderd van de 3%-norm. De inspanningen en het gehaalde niveau van de best presterende landen en regio's van de EU liggen substantieel hoger.

Het halen van deze 3%-norm is heel belangrijk om de kenniseconomie gestalte te geven. Alleen mogen we niet vergeten dat deze norm een pure inputnorm is. Die norm bepaalt immers enkel hoeveel middelen we in O&O moeten investeren, maar zegt niets over de opbrengst die we uit die middelen mogen verwachten.

Onderzoekers proberen steeds meer hun onderzoek te commercialiseren. Technologie Transfer helpt academische onderzoeksresultaten te valoriseren en er een rendabel product van te maken. De oprichting van een spin-off is de ultieme bekroning.

Strategische onderzoekscentra stuiten vaak op de moeilijkheid om kapitaal te vinden voor de opstart van spin-offs. De Vlaamse overheid besliste om hen hierbij te ondersteunen. In 2011 trad het "Spin-off Financieringsinstrument" (SOFI) in werking. SOFI beschikt over een initieel budget van 10 miljoen EUR. De rechtstreekse investeringen bedragen ten hoogste één miljoen EUR per spin-off over een periode van twaalf maanden. Dit initiatief van toenmalig Vlaams minister voor Innovatie Ingrid Lieten wordt beheerd door PMV, een zelfstandige investeringsmaatschappij.

De overheid moet ervoor zorgen dat er een aantrekkelijk kader is voor de bedrijven om te investeren in O&O met o.a. een goed uitgebouwd en efficiënt subsidie-instrumentarium en een eenvoudige regelgeving. Ook de aanwezigheid van mensen en kennis is zeer belangrijk: goed opgeleide mensen, uitmuntende universiteiten en onderzoekscentra.

Wat hierna volgt is een poging tot evaluatie van de financiële inspanningen die werden geleverd van 2011 tot 2015 om het onderzoek te bevorderen.

3.1 Globale Evolutie van de Geldstromen van 2011 tot 2015

De hiernavolgende tabel geeft zowel een horizontaal overzicht van de verschillende geldstromen van boekjaar 2011, 2012, 2013, 2014 en 2015 als een verticaal overzicht per boekjaar:

Geldstromen	2011	Procentueel	2012	Procentueel	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel
Eerste geldstroom	778.765.941,25	51,72%	790.154.224,63	50,14%	812.334.480,81	50,18%	1.004.435.240,61	55,04%	996.202.998,24	52,30%
Tweede geldstroom	261.532.622,05	17,37%	276.016.000,93	17,51%	283.151.082,25	17,49%	289.561.959,29	15,87%	294.438.550,55	15,46%
Derde geldstroom	285.753.840,69	18,98%	315.169.223,13	20,00%	308.866.581,74	19,08%	311.104.589,51	17,05%	340.609.047,66	17,88%
Vierde geldstroom	179.562.350,57	11,93%	194.638.297,60	12,35%	214.428.690,06	13,25%	219.838.283,03	12,05%	273.364.267,32	14,35%
Totaal	1.505.614.754,56	100,00%	1.575.977.746,29	100,00%	1.618.780.834,86	100,00%	1.824.940.072,44	100,00%	1.904.614.863,77	100,00%

In 2015 ligt de som van de verschillende geldstromen waaruit de universiteiten hun inkomsten genereren 26,50% hoger dan in 2011. Vertaald in een absoluut cijfer betekent dit een substantiële meeropbrengst van 399.000.109,21 EUR.

3.1.1 Horizontale analyse

Het totaal aan overheidstoelagen en subsidies – basisfinanciering (1ste geldstroom) is in 2015 met 27,92% significant gestegen ten opzichte van 2011. We spreken hier over een toename met 217.437.056,99 EUR.

De overheidstoelagen fundamenteel basisonderzoek (2de geldstroom) zijn in 2015 gestegen met 12,58% ten opzichte van 2011. Dit is een meeropbrengst van 32.905.928,50 EUR.

Bij de overheidstoelagen toegepast wetenschappelijk onderzoek (3de geldstroom) is er in boekjaar 2015 een meeropbrengst van 19,20% ten opzichte van boekjaar 2011. Vertaald in een absoluut cijfer betekent dit een meeropbrengst van 54.855.206,97 EUR.

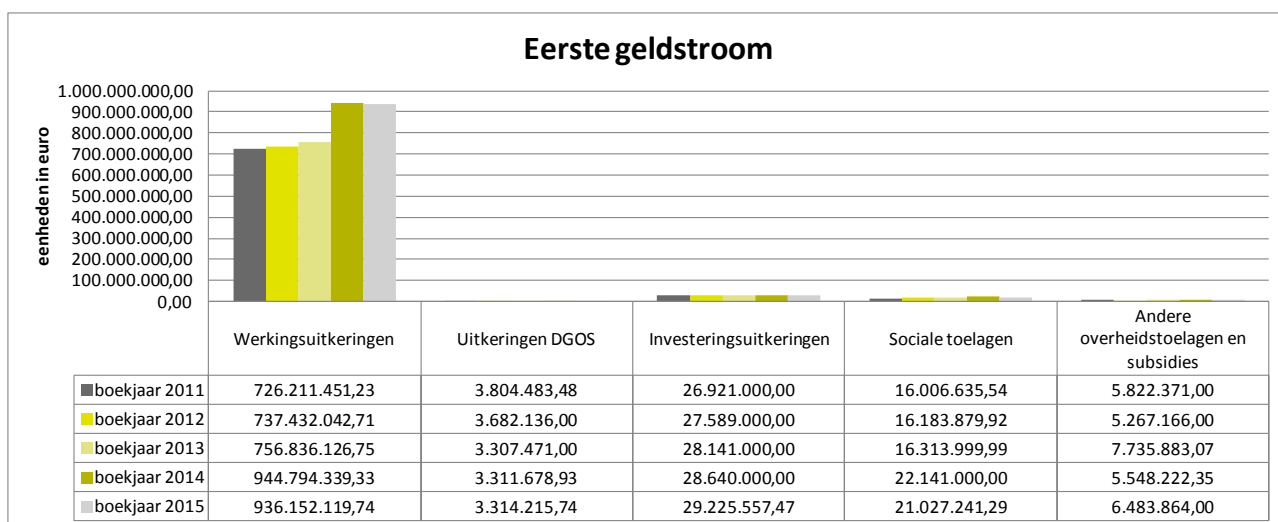
Bij het contractonderzoek met de privésector en de wetenschappelijke dienstverlening (4de geldstroom) is de meeropbrengst procentueel het grootst met 52,24% ten opzichte van 2011. We spreken hier over een toename met 93.801.916,75 EUR.

3.1.2 Verticale analyse

Wanneer we het gemiddelde nemen van 2011 tot 2015 dan genereren de universiteiten 51,88% van hun middelen uit de eerste geldstroom, 16,74% uit de tweede, 18,60% uit de derde en 12,79% uit de vierde geldstroom.

3.2 EVOLUTIE VAN DE ONDERDELEN VAN DE GELDESTROMEN VAN 2011 TOT 2015

3.2.1 Eerste geldstroom

Binnen de eerste geldstroom zijn de werkingsuitkeringen in 2015 met 28,91% of 209.940.668,51 EUR gestegen ten opzichte van 2011. De DGOS uitkeringen daarentegen zijn in boekjaar 2015 gedaald met 12,89% of 490.267,74 EUR in vergelijking met boekjaar 2011.

In 2015 vertonen de investeringsuitkeringen een toename met 8,56% of 2.304.557,47 EUR ten opzichte van 2011. De sociale toelagen zijn in die periode met 31,37% of 5.020.605,75 EUR gestegen.

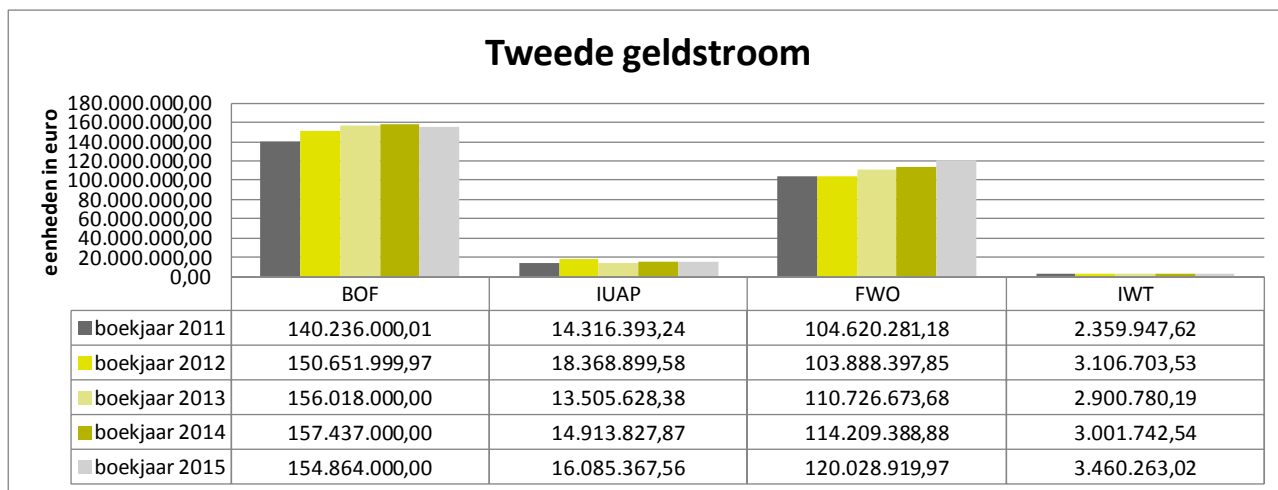
De andere overheidstoelagen en subsidies kennen in 2015 een toename met 11,36% of 661.493,00 EUR ten opzichte van 2011.

De hiernavolgende tabel geeft weer wat binnen de totale stijging van de middelen van de eerste geldstroom met 217.437.056,99 EUR van 2011 tot 2015 het procentueel aandeel is van de verschillende componenten van die eerste geldstroom:

Evolutie eerste geldstroom 2011-2015	Absoluut	Procentueel
. Werkingsuitkeringen	209.940.668,51	96,55%
. Uitkeringen DGOS	-490.267,74	-0,23%
. Investeringsuitkeringen	2.304.557,47	1,06%
. Sociale toelagen	5.020.605,75	2,31%
. Andere overheidstoelagen en subsidies	661.493,00	0,30%
Totaal	217.437.056,99	100,00%

Binnen de eerste geldstroom zijn de werkingsuitkeringen voor 96,55% verantwoordelijk voor de stijging van de middelen, gevolgd door de sociale toelagen met 2,31%, de investeringsuitkeringen met 1,06% en de andere overheidstoelagen en subsidies met 0,30%. De DGOS uitkeringen zorgen echter voor een daling met 0,23%.

3.2.2 Tweede geldstroom

Binnen de tweede geldstroom zijn de BOF-inkomsten in 2015 met 10,43% of 14.627.999,99 EUR gestegen ten opzichte van 2011. Ze zijn procentueel het minst gestegen. Een procentuele stijging doet zich eveneens voor bij de IUAP-inkomsten. Deze vertonen in 2015 een meeropbrengst van 12,36% of 1.768.974,32 EUR ten opzichte van 2011.

Het FWO toont in boekjaar 2015 een meeropbrengst van 14,73% ten opzichte van boekjaar 2011. Vertaald in een absoluut cijfer betekent dit een meeropbrengst van 15.408.638,79 EUR. De IWT-inkomsten zijn procentueel het meest gestegen met 46,62% of 1.100.315,40 EUR.

De hiernavolgende tabel geeft weer wat binnen de totale stijging van de middelen van de tweede geldstroom met 32.905.928,50 EUR van 2011 tot 2015 het procentueel aandeel is van de verschillende componenten van die tweede geldstroom:

Evolutie tweede geldstroom 2011-2015	Absoluut	Procentueel
. BOF	14.627.999,99	44,45%
. IUAP	1.768.974,32	5,38%
. FWO	15.408.638,79	46,83%
. IWT	1.100.315,40	3,34%
Totaal	32.905.928,50	100,00%

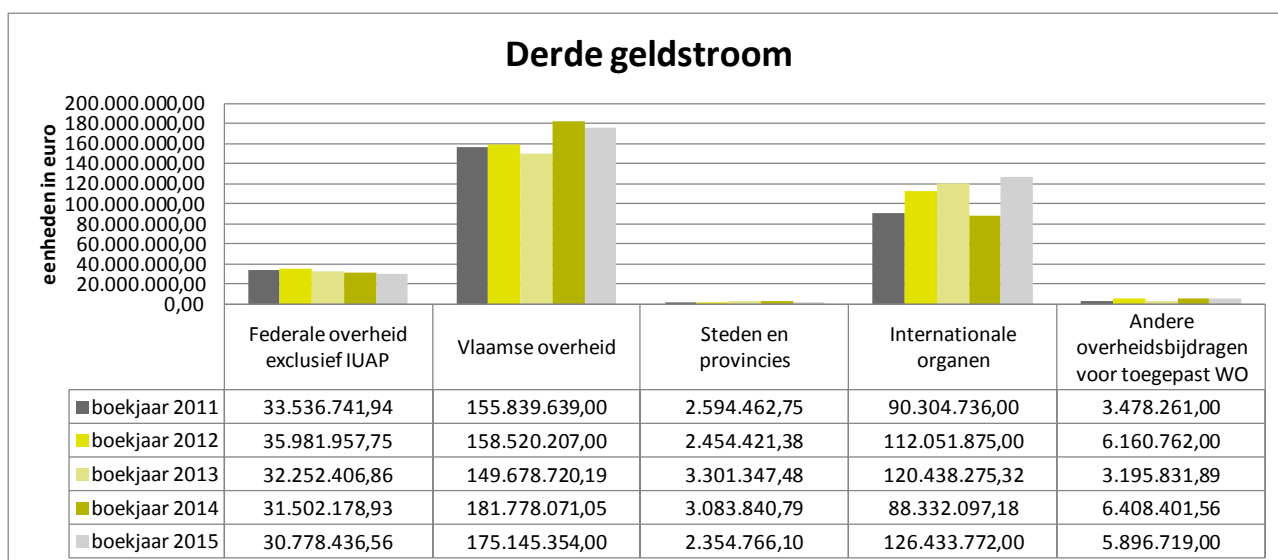
Binnen de tweede geldstroom zijn de FWO-inkomsten voor 46,83% verantwoordelijk voor de stijging van de middelen, gevolgd door de BOF-inkomsten met 44,45%, de IUAP-inkomsten met 5,38% en de IWT-inkomsten met 3,34%.

De verhoging van publieke middelen voor wetenschappelijk onderzoek doet slechts voor een stuk de besparingen van de vorige jaren teniet. Het lijkt onwaarschijnlijk dat we de komende jaren substantiële budgetverhogingen mogen verwachten. Ingeval van minder middelen kan men de kennisproductie verhogen door concurrentie. Wanneer er geen middelen bijkomen, moeten de universiteiten concurreren voor de bestaande middelen. In 2008 voerde de minister van Onderwijs en Vorming een nieuw financieringsmodel in dat ervoor zorgt dat de universiteiten voor hun inkomsten met elkaar in concurrentie moeten gaan op het vlak van wetenschappelijke output en studentenaantallen.

Indien men echter met outputfinanciering gaat werken bestaat het gevaar dat kritisch onderzoek, lange-termijnprojecten of maatschappelijk relevant onderzoek ondergeschikt wordt aan onderzoek dat snel rendeert.

De kwaliteit van het wetenschappelijk onderzoek kan in gevaar komen wanneer ze op louter kwantitatieve wijze gemeten wordt en wanneer ze vernauwd wordt tot het aantal internationale publicaties.

3.2.3 Derde geldstroom

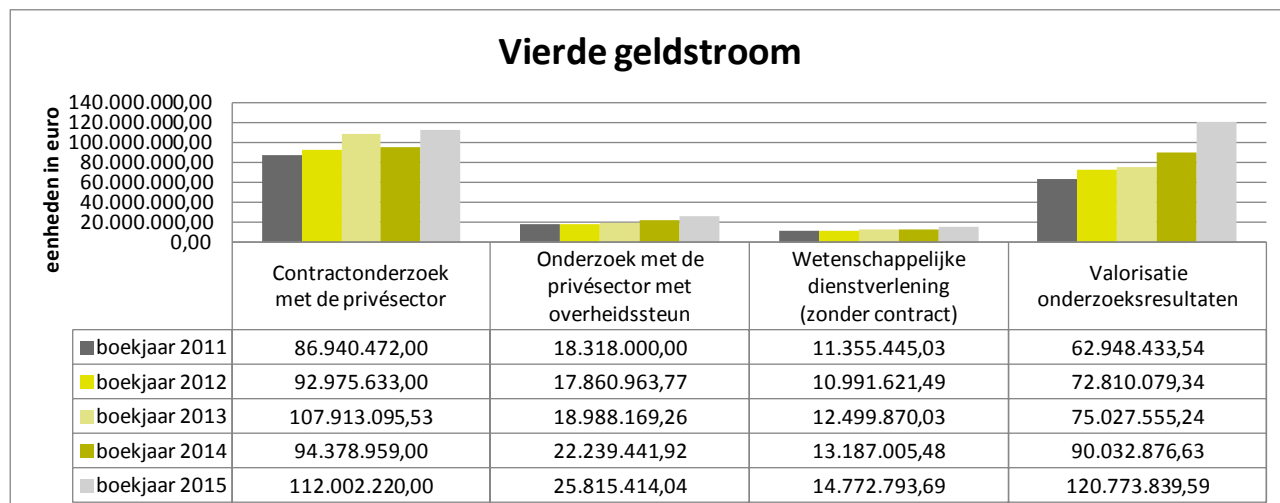
De middelen vanuit de federale overheid exclusief IUAP zijn in 2015 met 8,22% of 2.758.305,38 EUR gedaald ten opzichte van 2011. De middelen vanuit de Vlaamse overheid zijn met 12,39% of 19.305.715,00 EUR toegenomen. Binnen de derde geldstroom dalen de middelen van steden en provincies procentueel gezien het meest met 9,24% of 239.696,65 EUR. De middelen vanuit de internationale organen zijn aanzienlijk toegenomen met 40,01% of 36.129.036,00 EUR. De andere overheidsbijdragen voor toegepast wetenschappelijk onderzoek zijn met 69,53% of 2.418.458,00 EUR gestegen.

De hiernavolgende tabel geeft weer wat binnen de totale stijging van de middelen van de derde geldstroom met 54.855.206,97 EUR van 2011 tot 2015 het procentueel aandeel is van de verschillende componenten van die derde geldstroom:

Evolutie derde geldstroom 2011-2015	Absoluut	Procentueel
. Federale overheid exclusief IUAP	-2.758.305,38	-5,03%
. Vlaamse overheid	19.305.715,00	35,19%
. Steden en provincies	-239.696,65	-0,44%
. Internationale organen	36.129.036,00	65,86%
. Andere overheidsbijdragen voor toegepast WO	2.418.458,00	4,41%
Totaal	54.855.206,97	100,00%

Binnen de derde geldstroom zijn de internationale organen met 65,86% verantwoordelijk voor de stijging van de middelen, gevolgd door de Vlaamse overheid met 35,19% en de andere overheidsbijdragen voor toegepast wetenschappelijk onderzoek met 4,41%. De federale overheid exclusief IUAP zorgt voor een daling met 5,03% en de steden en provincies met 0,44%.

3.2.4 Vierde geldstroom

Binnen de vierde geldstroom zorgt het contractonderzoek met de privésector tussen 2011 en 2015 voor een toename van de middelen met 28,83% of 25.061.748,00 EUR. Het onderzoek met de privésector met overheidssteun levert 40,93% meer middelen op maar in een absoluut cijfer vertaald is dit slechts 7.497.414,04 EUR. De inkomsten uit wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract) stijgen met 30,09% of 3.417.348,66 EUR. De valorisatie van onderzoeksresultaten neemt substantieel toe met 91,86% of 57.825.406,05 EUR.

De hiernavolgende tabel geeft weer wat binnen de totale stijging van de middelen van de vierde geldstroom met 93.801.916,75 EUR van 2011 tot 2015 het procentueel aandeel is van de verschillende componenten van die vierde geldstroom:

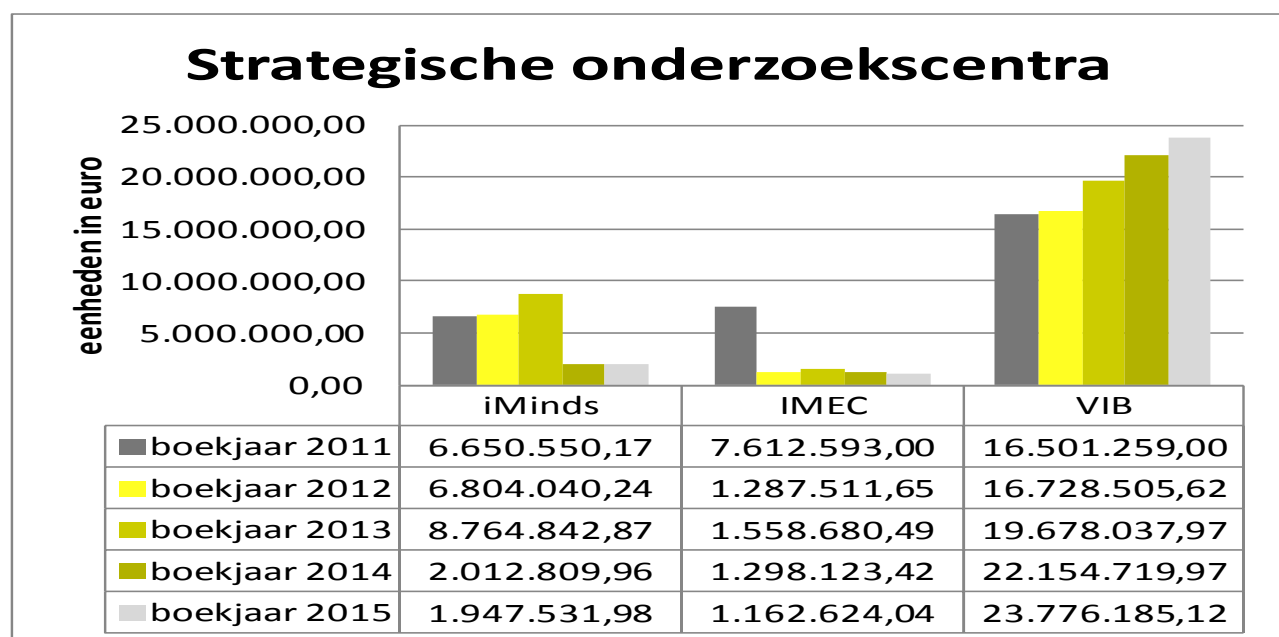
Evolutie vierde geldstroom 2011-2015	Absoluut	Procentueel
. Contractonderzoek met de privésector	25.061.748,00	26,72%
. Onderzoek met de privésector met overheidssteun	7.497.414,04	7,99%
. Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract)	3.417.348,66	3,64%
. Valorisatie onderzoeksresultaten	57.825.406,05	61,65%
Totaal	93.801.916,75	100,00%

Binnen de vierde geldstroom is de valorisatie van onderzoeksresultaten voor 61,65% verantwoordelijk voor een stijging van de middelen, gevolgd door het contractonderzoek met de privésector met 26,72%, het onderzoek met de privésector met overheidssteun met 7,99% en ten slotte de wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract) met 3,64%.

Doordat de stijging van de publieke middelen de financieringsbehoefte niet volgt, zijn de universiteiten in toenemende mate afhankelijk van fondsen uit de privésector. Wanneer er echter te veel onderzoek wordt besteld en betaald door de industrie roept dit vragen op over de onafhankelijkheid van het onderzoek. Het gevaar bestaat dat er amper onderzoek wordt verricht dat niet nuttig is voor de privé-onderneming en zeker geen onderzoek dat tegen hun belangen ingaat.

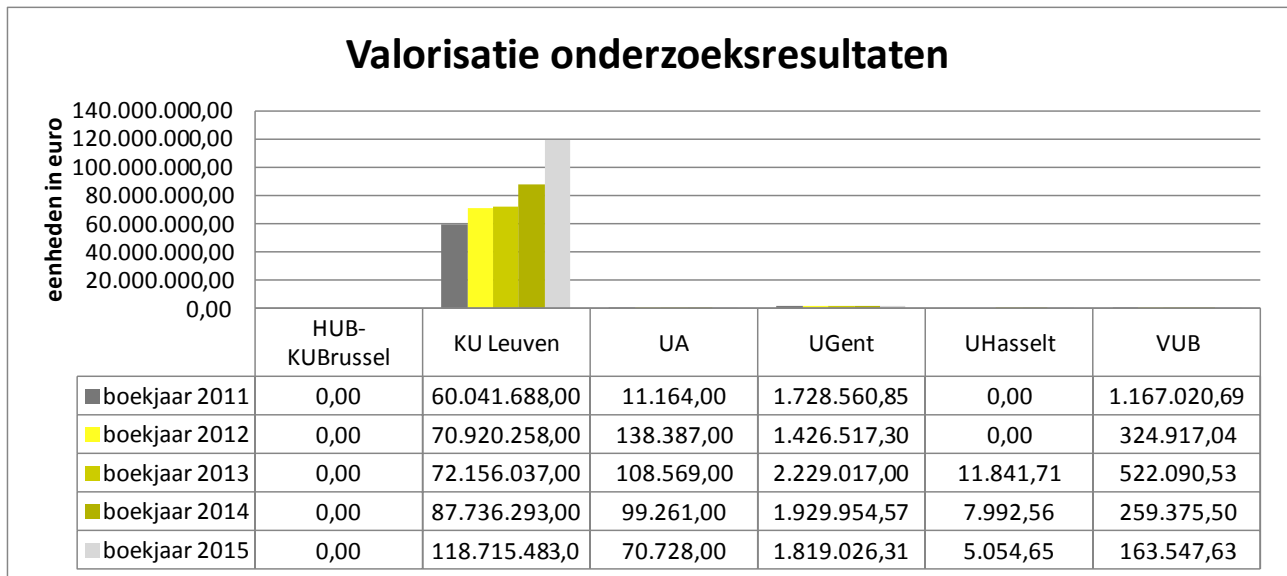
Binnen het contractonderzoek met de privésector spelen de strategische onderzoekscentra een belangrijke rol.

SOC's	2011	2012	2013	2014	2015
. iMinds	6.650.550,17	6.804.040,24	8.764.842,87	2.012.809,96	1.947.531,98
. IMEC	7.612.593,00	1.287.511,65	1.558.680,49	1.298.123,42	1.162.624,04
. VIB	16.501.259,00	16.728.505,62	19.678.037,97	22.154.719,97	23.776.185,12
Totaal	30.764.402,17	24.820.057,51	30.001.561,33	25.465.653,35	26.886.341,14

De inkomsten die de universiteiten genereren uit de drie strategische onderzoekscentra zijn in 2015 gedaald met 12,61% t.o.v. 2011. In een absoluut cijfer betekent dit een daling met 3.878.061,03 EUR.

De inkomsten uit valorisatie zijn zeer volatiel omdat ze voortvloeien uit licenties en octrooien. In een ongunstig economisch klimaat wachten bedrijven met investeringen en besteden ze ook minder onderzoek uit.

De academische sector heeft duidelijk een positieve evolutie doorgemaakt wat de valorisatie van onderzoeksresultaten betreft voor de verschillende universiteiten samen.

4 FINANCIËLE ANALYSE VAN DE JAARREKENINGEN VAN DE UNIVERSITEITEN

4.1 AGGREGATIE EN VERGELIJKBAARHEID

De financiële analyse werd uitgevoerd op de geaggregeerde gegevens van 5 universiteiten (+ 2 bijzondere universitaire instituten).

De geaggregeerde resultatenrekening (globaal en per afdeling) werd opgesteld conform het Besluit van de Vlaamse Regering van 21 december 2007 betreffende de boekhouding, de jaarrekening, het rekeningstelsel en de controle voor de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap.

Het boekjaar 2015 is het achtste jaar waarin dit nieuwe boekhoudbesluit van toepassing is. Dit maakt het mogelijk om een vergelijking te maken van de geboekte bedragen uit de deelrubrieken van de resultatenrekening met deze van de voorgaande boekjaren. De reëel geboekte cijfers van 2015 zullen daarenboven ook vergeleken worden met de begrote bedragen voor het boekjaar 2015.

De hiernavolgende bespreking zal zowel een horizontale als een verticale analyse bevatten.

Op basis van deze analyse worden er per universiteit een aantal financiële kengetallen weergegeven. Dit moet de universiteiten toelaten hun financiële gegevens te positioneren binnen de sector.

4.2 GEAGGREGEERDE RESULTATENREKENING (GLOBAAL)

RESULTATENREKENING								
Globale bedrijfseconomische resultatenrekening (eenheden euro)		codes	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013	JR - Boekjaar 2014	JR - Boekjaar 2015	BG - Boekjaar 2015
I. Bedrijfsopbrengsten	(+)	70/74	1.730.515.868	1.799.070.789	1.922.960.362	2.138.734.404	2.220.913.283	2.109.595.522
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening		70	1.640.500.332	1.745.740.909	1.813.089.299	2.002.363.807	2.116.066.184	1.994.302.646
A.1. Overheidstoelagen en subsidies - basisfinanciering (1ste geldstroom)		700	755.867.921	783.330.269	805.638.930	974.137.957	967.608.169	971.170.598
A.1.1. Werkingsuitkeringen		7000	703.395.170	730.464.041	749.785.799	914.419.747	907.550.265	
A.1.2. Uitkeringen DGOS		7001	3.658.809	3.682.137	3.333.269	3.311.679	3.314.216	
A.1.3. Investeringsuitkeringen		7002	26.921.000	27.589.000	28.140.490	28.640.000	29.225.557	
A.1.4. Sociale toelagen		7003	16.070.571	16.327.925	16.643.489	22.218.310	22.034.268	
A.1.5. Andere overheidstoelagen en subsidies		7004	5.822.371	5.267.166	7.735.883	5.548.222	6.483.864	
A.2. Overheidstoelagen fundamenteel basisonderzoek (2de geldstroom)		701	261.740.432	276.123.601	283.258.682	289.669.559	294.546.151	281.851.560
A.2.1. BOF		7010	140.443.810	150.759.600	156.125.600	157.544.600	154.971.600	
A.2.2. IUAP		7011	14.316.393	18.368.900	13.505.628	14.913.828	16.085.368	
A.2.3. FWO		7012	104.620.281	103.888.398	110.726.674	114.209.389	120.028.920	
A.2.4. IWT : bench fee (specialisatiebeurzen)		7013	2.359.948	3.106.703	2.900.780	3.001.743	3.460.263	
A.3. Overheidstoelagen toegepast wetenschappelijk onderzoek (3de geldstroom)		702	285.753.840	315.169.224	308.866.582	311.104.590	340.609.490	314.411.952
A.3.1. Federale Overheid exclusief IUAP		7020	33.536.742	35.981.958	32.252.407	31.502.179	30.778.437	
A.3.2. Vlaamse Gemeenschap		7021	155.839.639	158.520.207	149.678.720	181.778.071	175.145.354	
A.3.2.1. Ministerie Vlaamse Gemeenschap		70210	42.946.915	46.898.931	50.124.202	52.518.815	46.891.693	
A.3.2.2. IWT		70211	55.016.588	41.420.508	41.535.691	53.657.291	60.077.181	
A.3.2.3. IOF		70212	16.474.077	19.329.394	19.446.770	27.179.194	27.019.000	
A.3.2.4. Andere intermediaire organisaties		70213	30.619.450	37.221.988	32.021.708	38.840.996	28.387.682	
A.3.2.5. Andere bijdragen Vlaamse Gemeenschap		70214	10.782.609	13.649.387	6.550.349	9.581.775	12.769.799	
A.3.3. Steden en provincies		7022	2.594.463	2.454.421	3.301.347	3.083.841	2.354.766	
A.3.4. Internationale organen		7023	90.304.736	112.051.875	120.438.275	88.332.097	126.433.772	
A.3.4.1. Europese Unie		70230	83.149.410	105.921.938	114.122.755	82.536.874	118.810.430	
A.3.4.2. Internationale instellingen		70231	6.319.888	5.391.900	6.573.793	5.431.065	6.918.228	
A.3.4.3. Andere buitenlandse overheden		70232	835.438	738.037	(258.273)	364.158	705.114	
A.3.5. Andere overheidsbijdragen toegepast wetenschappelijk onderzoek		7024	3.478.261	6.160.762	3.195.832	6.408.402	5.896.719	
A.4. Contractonderzoek met de privé-sector en wetenschappelijke dienstverlening (4de geldstroom)		703	179.562.351	194.638.298	214.428.690	219.838.283	273.364.267	195.643.456
A.4.1. Contractonderzoek met de privé-sector		7030	86.940.472	92.975.633	107.913.096	94.378.959	112.002.220	
A.4.1.1. Contractonderzoek - non profit organisaties		70300	35.491.158	37.127.662	43.058.085	41.009.785	48.325.303	
A.4.1.2. Contractonderzoek - vennootschappen		70301	51.449.314	55.847.971	64.855.010	53.369.175	63.676.917	
A.4.1.2.1. Contractonderzoek - vennootschappen		703010	48.634.950	52.715.675	62.693.578	50.518.558	59.566.005	
A.4.1.2.2. Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - pré klinisch		703011	0	97.272	37.167	69.154	224.233	
A.4.1.2.3. Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase I & II		703012	2.317.843	2.699.352	1.966.058	2.302.814	3.192.855	
A.4.1.2.4. Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase III & IV		703013	496.521	335.672	158.207	478.649	693.825	
A.4.2. Onderzoek met privé sector met overheidssteun		7031	18.318.000	17.860.964	18.988.169	22.239.442	25.815.414	
A.4.3. Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract)		7032	11.355.445	10.991.621	12.499.870	13.187.005	14.772.794	
A.4.4. Valorisatie Onderzoeksresultaten		7033	62.948.434	72.810.079	75.027.555	90.032.877	120.773.840	
A.5. Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening		704	157.575.788	176.479.517	200.896.415	207.613.418	239.938.548	231.225.080
A.5.1. Reguliere inschrijvingsgelden		7040	44.770.786	47.120.243	57.627.873	61.669.391	85.292.354	
A.5.2. Andere inschrijvingsgelden		7041	17.463.435	17.151.263	19.215.548	19.274.977	21.157.245	
A.5.3. Huuropbrengsten sociale sector		7042	16.554.552	18.663.516	20.596.696	20.495.376	21.007.127	
A.5.4. Opbrengsten studentenrestaurants		7043	7.711.547	8.038.597	7.691.310	7.111.428	6.950.125	
A.5.5. Opbrengsten boeken en cursussen		7044	2.447.924	2.698.411	2.799.907	2.921.071	2.843.003	
A.5.6. Andere		7045	68.627.544	82.807.486	92.965.081	96.141.175	102.688.694	
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering		71	(2.871.326)	(49.891.642)	(5.822.975)	16.301.671	(11.800.802)	5.000.000
C. Geproduceerde vaste activa		72	0	0	0	0	0	0
D. Giften, schenkingen en legaten		73	11.416.419	13.037.682	14.188.498	23.164.639	18.107.078	14.585.817
E. Andere bedrijfsopbrengsten		74	81.470.444	90.183.840	101.505.540	96.904.287	98.540.823	95.707.059
II. Bedrijfskosten	(-)	60/64	(1.658.471.062)	(1.783.384.595)	(1.899.117.637)	(2.059.579.113)	(2.139.390.864)	(2.124.785.471)
A. Aankopen goederen		60	22.006.552	26.787.841	19.212.896	21.943.220	20.633.019	27.123.386
B. Diensten en diverse goederen		61	445.532.777	481.857.615	501.482.143	510.523.145	556.558.936	539.868.900
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen		62	1.077.534.169	1.125.411.897	1.194.797.455	1.345.235.503	1.359.991.504	1.394.660.172
C.1. ZAP		620	267.519.660	280.562.391	290.492.276	345.242.443	348.052.726	360.254.135
C.2. AAP		621	185.195.111	187.566.225	196.698.391	246.835.717	246.758.606	262.941.346
C.3. ATP		622	279.087.057	297.123.780	310.962.126	334.187.721	336.233.363	351.124.460
C.4. Gastprofessoren		623	6.020.078	7.043.461	7.283.483	10.313.679	9.474.178	9.976.603
C.5. Contractueel AP		624	99.393.197	102.729.786	113.469.481	119.971.371	125.376.480	124.929.280
C.6. Contractueel ATP		625	96.478.088	98.217.078	107.043.066	110.183.190	111.052.700	108.427.061
C.7. Bursalen onderworpen aan RSZ		626	143.840.979	152.169.174	168.848.632	178.501.381	183.043.450	177.007.286
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa		630	108.453.180	118.153.948	124.272.698	128.664.066	133.559.538	132.895.740
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen (toevoegingen +, terugnemingen -)		631/3	(124.037)	(111.312)	76.572	852.233	851.202	(105.000)
F. Voorzieningen voor risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen en terugnemingen -)		634/9	(5.767.052)	14.939.160	36.745.144	28.668.308	37.817.790	11.340.000
G. Andere bedrijfskosten		640/9	10.835.474	16.345.445	22.530.730	23.692.649	29.978.875	19.002.273
III. Bedrijfsoverschot	(+)	70/64	72.044.806	15.686.193	23.842.724	79.155.291	81.522.418	0
Bedrijfstekort	(-)	64/70	0	0	0	0	0	(15.189.949)

Globale bedrijfseconomische resultatenrekening		codes	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	BG - Boekjaar
(eenheden euro)			2011	2012	2013	2014	2015	2015
IV. Financiële opbrengsten	(+)	75	49.736.574	59.003.123	54.308.217	55.032.499	69.061.553	33.417.383
A. Opbrengsten uit financiële vaste activa		750	30.980	13.099	951.830	79.754	(85.381)	1.000
B. Opbrengsten uit vlottende activa		751	29.399.168	29.608.292	24.454.929	24.434.350	19.699.788	21.803.900
C. Andere financiële opbrengsten		752/9	20.306.426	29.381.732	28.901.458	30.518.396	49.447.146	11.612.483
V. Financiële kosten	(-)	65	(22.332.182)	10.644.810	(4.229.367)	(6.203.134)	(8.480.450)	(1.330.208)
A. Kosten van schulden		650	1.911.972	1.784.356	1.601.101	2.016.439	2.212.663	2.651.747
B. Waardeverminderingen op andere vlottende activa dan bedoeld onder II. E (toevoegingen +, terugnemingen -)		651	13.080.939	(16.386.214)	(519.001)	289.159	3.470.224	(4.044.000)
C. Andere financiële kosten		652/9	7.339.271	3.957.048	3.147.267	3.897.536	2.797.563	2.722.461
VI. Overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening	(+)	70/65	99.449.198	85.334.126	73.921.574	127.984.656	142.103.521	16.897.226
Tekort uit de gewone bedrijfsuitoefening	(-)	65/70	0	0	0	0	0	0
VII. Uitzonderlijke opbrengsten	(+)	76	8.699.940	7.327.978	8.072.532	20.689.520	6.229.502	7.842.000
A. Terugneming van afschrijvingen en van waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa		760	1.522.512	622.405	53.442	341.281	0	0
B. Terugneming van waardeverminderingen op financiële vaste activa		761	676.050	1.212.062	594.383	2.676.954	2.578.874	0
C. Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten		762	0	0	0	0	0	0
D. Meerwaarden bij de realisatie van vaste activa		763	3.429.055	(25.528)	1.620.622	9.138.020	1.333.576	5.556.000
E. Andere uitzonderlijke opbrengsten		764/9	3.072.324	5.519.039	5.804.086	8.533.265	2.317.052	2.286.000
VIII. Uitzonderlijke kosten	(-)	66	(11.300.618)	(26.924.358)	(5.373.360)	(11.208.468)	(5.637.300)	(3.551.000)
A. Uitzonderlijke afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa		660	55.503	568.537	149.506	657.695	343.209	0
B. Waardeverminderingen op financiële vaste activa		661	2.631.939	2.296.394	1.814.319	2.627.382	2.396.823	2.475.000
C. Voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen -)		662	0	0	0	0	0	0
D. Minderwaarden bij de realisatie van vaste activa		663	3.845	663.667	80.497	45.958	728.954	0
E. Andere uitzonderlijke kosten		664/8	8.609.331	23.395.759	3.329.037	7.877.433	2.168.314	1.076.000
F. Als herstructureringskosten geactiveerde uitzonderlijke kosten (-)		669	0	0	0	0	0	0
IX. Inkomende verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(+)		204.688.570	226.162.648	239.273.979	219.488.110	272.330.679	211.006.754
A. Verrekeningen			90.386.886	99.977.841	99.205.742	97.045.988	126.924.852	91.611.740
B. Overschrijvingen			114.301.683	126.184.807	140.068.237	122.442.122	145.405.827	119.395.014
X. Uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(-)		(204.688.568)	(226.162.648)	(239.273.976)	(219.488.106)	(272.330.680)	(211.008.754)
A. Verrekeningen			90.333.232	100.062.729	99.153.423	97.045.986	126.928.056	91.612.740
B. Overschrijvingen			114.355.335	126.099.919	140.120.552	122.442.120	145.402.623	119.396.014
XI. Overschot van het boekjaar	(+)	70/66	96.848.522	65.737.747	76.620.749	137.465.712	142.695.722	21.186.226
Tekort van het boekjaar	(-)	66/70	0	0	0	0	0	0

RESULTAATVERWERKING								
A. Te bestemmen overschot (te verwerken tekort)			191.468.847	135.718.190	117.738.281	168.905.911	170.367.173	
1. Overschot van het boekjaar		70/66	96.848.522	80.174.968	77.371.749	137.465.712	142.695.722	
2. Tekort van het boekjaar		66/70	0	(14.437.221)	(751.000)	0	0	
3. Overgedragen overschot van het vorige boekjaar		790	94.620.325	69.980.443	41.117.532	31.440.199	27.671.451	
4. Overgedragen tekort van het vorige boekjaar		690	0	0	0	0	0	
B. Onttrekking aan de eigen middelen	(+)		50.406.256	58.640.445	38.873.602	49.457.914	28.535.053	
1. aan het gevormd vermogen		791	5.630.693	2.407.204	375.684	817.926	588.576	
2. aan de aangelegde fondsen		792	44.775.563	56.233.241	38.497.918	48.639.988	27.946.477	
C. Toevoeging aan de eigen middelen	(-)		(153.391.456)	(167.678.322)	(108.330.459)	(155.534.709)	(123.831.206)	
1. aan het gevormd vermogen		691	0	0	0	0	0	
2. aan de aangelegde fondsen		692	153.391.456	167.678.322	108.330.459	155.534.709	123.831.206	
D. Over te dragen overschot (tekort)		693/793	88.483.647	26.680.314	48.281.424	62.829.116	75.071.020	

4.2.1 Geaggregeerde bedrijfsopbrengsten

4.2.1.1 Horizontale analyse: jaarrekening 2014 – jaarrekening 2015

De horizontale analyse van de jaarrekeningen heeft tot doel na te gaan hoe de bedrijfsopbrengsten evolueerden in de periode 2014 en 2015. De vergelijking van de belangrijkste rubrieken van de bedrijfsopbrengsten wordt in de volgende tabel weergegeven.

Evolutie bedrijfsopbrengsten : ten opzichte van jaarrekening 2014		codes	JR - Boekjaar 2014	JR - Boekjaar 2015	JR15-JR14 absolute wijziging	JR15-JR14 relatieve wijziging
			(eenheden euro)			
I. Bedrijfsopbrengsten		70/74	2.138.734.404	2.220.913.283	+ 82.178.879	+ 3,84 %
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening		70	2.002.363.807	2.116.066.184	+ 113.702.377	+ 5,68 %
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering		71	16.301.671	(11.800.802)	- 28.102.473	- 172,39 %
C. Geproduceerde vaste activa		72	0	0	+ 0	
D. Giften, schenkingen en legaten		73	23.164.639	18.107.078	- 5.057.561	- 21,83 %
E. Andere bedrijfsopbrengsten		74	96.904.287	98.540.823	+ 1.636.536	+ 1,69 %

In 2015 liggen de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten 3,84% hoger dan in 2014. Vertaald in een absoluut cijfer betekent dit een meeropbrengst van 82.178.879 EUR. De opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening kennen de grootste absolute groei.

4.2.1.1.1 Rubriek “opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening” als deelrubriek van de bedrijfsopbrengsten

De opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening worden in de onderstaande tabel weergegeven in een aantal subrubrieken per geldstroom.

Evolutie opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening : ten opzichte van jaarrekening 2014		codes	JR - Boekjaar 2014	JR - Boekjaar 2015	JR15-JR14 absolute wijziging	JR15-JR14 relatieve wijziging
			(eenheden euro)			
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening		70	2.002.363.807	2.116.066.184	+ 113.702.377	+ 5,68 %
A.1. Overheidstoelagen en subsidies - basisfinanciering		700	974.137.957	967.608.169	- 6.529.788	- 0,67 %
A.2. Overheidstoelagen fundamenteel basisonderzoek		701	289.669.559	294.546.151	+ 4.876.591	+ 1,68 %
A.3. Overheidstoelagen toegepast wetenschappelijk onderzoek		702	311.104.590	340.609.049	+ 29.504.459	+ 9,48 %
A.4. Contractonderzoek met de privé-sector en wetenschappelijke dienstverlening		703	219.838.283	273.364.267	+ 53.525.984	+ 24,35 %
A.5. Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening		704	207.613.418	239.938.548	+ 32.325.131	+ 15,57 %

Het totaal aan overheidstoelagen en subsidies - basisfinanciering (1ste geldstroom) daalt in 2015 met 0,67% of 6.529.788 EUR ten opzichte van 2014.

De overheidstoelagen fundamenteel basisonderzoek (2de geldstroom) stijgen in 2015 met 1,68% of 4.876.591 EUR.

Dit is in de eerste plaats toe te schrijven aan een stijging van de FWO-gelden met 5.819.531,09 EUR, gevolgd door de IUAP-gelden met 1.171.539,69 EUR en ten slotte de IWT-gelden met 458.520,48 EUR. De BOF-gelden dalen met 2.573.000,00 EUR.

In absolute cijfers is de daling binnen de BOF-gelden het grootst bij de Methusalem-gelden met 2.063.000 EUR, gevolgd door de BOF-toelage met 276.000 EUR, de tenure track-gelden met 129.000 EUR en ten slotte de BOF-ZAP-gelden met 105.000 EUR.

Bij de overheidstoelagen toegepast wetenschappelijk onderzoek (3de geldstroom) zien we een meeropbrengst van 9,48%. In absolute cijfers omgezet spreken we hier over een toename van 29.504.459 EUR. Dit is uitsluitend toe te schrijven aan de inbreng van de internationale organen. Deze stijgt substantieel met 38.101.674,82 EUR. De bijdrage van de Vlaamse overheid daalt echter aanzienlijk met 6.632.717,05 EUR, gevolgd door die van steden en provincies met 729.074,69 EUR, de Federale overheid exclusief IUAP met 723.742,37 EUR en ten slotte de andere overheidsbijdragen met 511.682,56 EUR.

Bij het contractonderzoek met de privésector en de wetenschappelijke dienstverlening (4de geldstroom) is er een aanzienlijke meeropbrengst van 24,35% of 53.525.984 EUR. De 'valorisatie onderzoeksresultaten' is namelijk fors gestegen met 34,14% of 30.740.962,96 EUR, gevolgd door 'contractonderzoek met de privésector' met 18,67% of 17.623.261,00 EUR, het 'onderzoek met de privésector mét overheidssteun' met 16,08% of 3.575.972,12 EUR en ten slotte de 'wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract)' met 12,03% of 1.585.788,21 EUR.

De andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening stijgen in 2015 met 15,57% of 32.325.131 EUR. De reguliere inschrijvingsgelden stijgen hier het meest, met 38,31% of 23.622.963 EUR.

4.2.1.1.2 Rubriek "waardewijzigingen projecten in uitvoering" als deelrubriek van de bedrijfsopbrengsten:

De rubriek "waardewijzigingen projecten in uitvoering" bevat de resultaatmatige neutralisatie (matching van kosten en opbrengsten) via afdeling VIII van de lopende projecten van afdeling IV.2 waarbij niet jaarlijks op het einde van het boekjaar wordt gefactureerd. De tegenpost is de balanspost 46 "ontvangen vooruitbetalingen op projecten".

4.2.1.1.3 Rubriek "geproduceerde vaste activa" als deelrubriek van de bedrijfsopbrengsten:

De geproduceerde vaste activa leveren geen bijdrage tot de bedrijfsopbrengsten van de universiteiten.

4.2.1.1.4 Rubriek "giften, schenkingen en legaten" als deelrubriek van de bedrijfsopbrengsten:

Giften, schenkingen en legaten brachten in 2015 minder op dan in 2014. We zien een daling met 21,83% of 5.057.561 EUR.

4.2.1.1.5 Rubriek "andere bedrijfsopbrengsten" als deelrubriek van de bedrijfsopbrengsten:

Tijdens het boekjaar 2015 stijgen de andere bedrijfsopbrengsten ten opzichte van 2014. We zien een toename met 1,69% of 1.636.536 EUR.

4.2.1.2 Horizontale analyse: begroting 2015 – jaarrekening 2015

Bij het opstellen van de begroting maken de universiteiten een raming van de bedrijfsopbrengsten.

De hiernavolgende tabel geeft de begrote en reële bedrijfsopbrengsten weer voor het boekjaar 2015.

Evolutie bedrijfsopbrengsten : ten opzichte van begroting 2015	codes	JR - Boekjaar	BG - Boekjaar	JR15-BG15	JR15-BG15
		2015	2015	absolute afwijking	relatieve afwijking
		(eenheden euro)			
I. Bedrijfsopbrengsten	70/74	2.220.913.283	2.109.595.522	+ 111.317.761	+ 5,28 %
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	70	2.116.066.184	1.994.302.646	+ 121.763.538	+ 6,11 %
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering	71	(11.800.802)	5.000.000	- 16.800.802	- 336,02 %
C. Geproduceerde vaste activa	72	0	0	+ 0	
D. Giften, schenkingen en legaten	73	18.107.078	14.585.817	+ 3.521.261	+ 24,14 %
E. Andere bedrijfsopbrengsten	74	98.540.823	95.707.059	+ 2.833.764	+ 2,96 %

We stellen vast dat de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten 5,28% hoger liggen dan de gebudgetteerde bedrijfsopbrengsten. De opbrengsten werden dus onderschat bij de begrotingsopmaak. Deze afwijking is hoofdzakelijk toe te schrijven aan de aanzienlijke meeropbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening.

4.2.1.3 Verticale analyse: jaarrekening 2014 – jaarrekening 2015

De verticale analyse van de jaarrekeningen geeft een beeld van de evolutie van de verhouding tussen de verschillende rubrieken van de bedrijfsopbrengsten in de periode 2014 en 2015. Zoals uit de hiernavolgende tabellen blijkt, zijn de verschuivingen minimaal.

Bedrijfsopbrengsten (eenheden euro)	codes	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013	JR - Boekjaar 2014	JR - Boekjaar 2015	BG - Boekjaar 2015
I. Bedrijfsopbrengsten	70/74	1.730.515.868	1.799.070.789	1.922.960.362	2.138.734.404	2.220.913.283	2.109.595.522
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	70	1.640.500.332	1.745.740.909	1.813.089.299	2.002.363.807	2.116.066.184	1.994.302.646
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering	71	(2.871.326)	(49.891.642)	(5.822.975)	16.301.671	(11.800.802)	5.000.000
D. Giften, schenkingen en legaten	73	11.416.419	13.037.682	14.188.498	23.164.639	18.107.078	14.585.817
E. Andere bedrijfsopbrengsten	74	81.470.444	90.183.840	101.505.540	96.904.287	98.540.823	95.707.059

Bedrijfsopbrengsten % aandeel in de bedrijfsopbrengsten	codes	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013	JR - Boekjaar 2014	JR - Boekjaar 2015
I. Bedrijfsopbrengsten	70/74	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	70	94,80 %	97,04 %	94,29 %	93,62 %	95,28 %
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering	71	- 0,17 %	- 2,77 %	- 0,30 %	0,76 %	- 0,53 %
C. Geproduceerde vaste activa	72	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
D. Giften, schenkingen en legaten	73	0,66 %	0,72 %	0,74 %	1,08 %	0,82 %
E. Andere bedrijfsopbrengsten	74	4,71 %	5,01 %	5,28 %	4,53 %	4,44 %

In 2014 realiseren de universiteiten de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten voor 93,62% met de opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening.

Giften, schenkingen en legaten vormen slechts 1,08% van de totale bedrijfsopbrengsten.

De universiteiten realiseren de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten in 2015 voor 95,28% met de opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening. Dit is iets meer dan in 2014. De basisfinanciering door de overheid blijft de belangrijkste opbrengstenbron.

Giften, schenkingen en legaten dalen tot 0,82% van de totale bedrijfsopbrengsten.

4.2.1.4 Verticale analyse: begroting 2015 – jaarrekening 2015

Uit de verticale analyse blijkt dat de verhouding tussen de verschillende rubrieken van de bedrijfsopbrengsten in de jaarrekening 2015 de begrote structuur vrij goed benadert.

Bedrijfsopbrengsten <i>(eenheden euro)</i>	codes	JR - Boekjaar 2015	BG - Boekjaar 2015
I. Bedrijfsopbrengsten	70/74	2.220.913.283	2.109.595.522
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	70	2.116.066.184	1.994.302.646
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering	71	(11.800.802)	5.000.000
C. Geproduceerde vaste activa	72	0	0
D. Giften, schenkingen en legaten	73	18.107.078	14.585.817
E. Andere bedrijfsopbrengsten	74	98.540.823	95.707.059

Bedrijfsopbrengsten <i>% aandeel in de bedrijfsopbrengsten</i>	codes	JR - Boekjaar 2015	BG - Boekjaar 2015
I. Bedrijfsopbrengsten	70/74	100,00 %	100,00 %
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	70	95,28 %	94,53 %
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering	71	- 0,53 %	0,24 %
C. Geproduceerde vaste activa	72	0,00 %	0,00 %
D. Giften, schenkingen en legaten	73	0,82 %	0,69 %
E. Andere bedrijfsopbrengsten	74	4,44 %	4,54 %

4.2.2 Geaggregeerde bedrijfskosten

4.2.2.1 Horizontale analyse: jaarrekening 2014 – jaarrekening 2015

De horizontale analyse van de jaarrekeningen heeft tot doel na te gaan hoe de bedrijfskosten evolueerden in de periode 2014 en 2015. De vergelijking van de belangrijkste rubrieken van de bedrijfskosten wordt in de hiernavolgende tabel weergegeven.

Evolutie bedrijfskosten : ten opzichte van jaarrekening 2014	codes	JR - Boekjaar 2014	JR - Boekjaar 2015	JR15-JR14 absolute wijziging	JR15-JR14 relatieve wijziging
		<i>(eenheden euro)</i>			
II. Bedrijfskosten	60/64	2.059.579.113	2.139.390.864	+ 79.811.751	+ 3,88 %
A. Aankopen goederen	60	21.943.220	20.633.019	- 1.310.201	- 5,97 %
B. Diensten en diverse goederen	61	510.523.145	556.558.936	+ 46.035.791	+ 9,02 %
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	1.345.235.503	1.359.991.504	+ 14.756.001	+ 1,10 %
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op OK/IVA/MVA	630	128.664.066	133.559.538	+ 4.895.472	+ 3,80 %
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen	631/3	852.223	851.202	- 1.021	- 0,12 %
F. Voorzieningen voor risico's en kosten	634/9	28.668.308	37.817.790	+ 9.149.482	+ 31,91 %
G. Andere bedrijfskosten	640/9	23.692.649	29.978.875	+ 6.286.226	+ 26,53 %

In 2015 liggen de geaggregeerde bedrijfskosten 3,88% hoger dan in 2014. Vertaald in een absoluut cijfer betekent dit een meerkost van 79.811.751 EUR. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen vormen de grootste kostenpost.

4.2.2.1.1 Rubriek “aankopen goederen” als deelrubriek van de bedrijfskosten

Deze rubriek betreft aankopen die op de balans worden geactiveerd (machines, installaties, uitrusting, meubilair,...) en waarop wordt afgeschreven. De kosten voor de aankoop van goederen dalen in 2015 met 5,97% of 1.310.201 EUR.

4.2.2.1.2 Rubriek “diensten en diverse goederen”

Deze rubriek betreft aankopen die onmiddellijk in de kosten worden geboekt. De kosten voor diensten en diverse goederen stijgen in 2015 met 46.035.791 EUR. Dit is een stijging met 9,02%. De toename van deze kosten kan toegeschreven worden aan een brede waaier van factoren: hogere energieprijzen, duurdere onderhoudscontracten, stijgende kosten voor de herstelling van gebouwen,....

4.2.2.1.3 Rubriek “bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen”

De kosten voor bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen stijgen in 2015 met 14.756.001 EUR. Dit is een stijging met 1,10%. Zowel in absolute cijfers als procentueel is de stijging van deze kost het grootst voor het contractueel AP met 5.405.109 EUR of 4,51%. De kost daalt voor de gastprofessoren met 8,14% en voor het AAP met 0,03%.

4.2.2.1.4 Rubriek “afschrijvingen en waardeverminderingen op OK/IVA/MVA”

De kosten voor afschrijvingen en waardeverminderingen op OK / IVA / MVA kennen in 2015 een stijging van 4.895.472 EUR. Dit is een stijging met 3,80%.

4.2.2.1.5 Rubriek “waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen”

In 2015 zien we een waardevermindering op voorraden en handelsvorderingen met 0,12% of 1.021 EUR.

4.2.2.1.6 Rubriek “voorzieningen voor risico’s en kosten”

De kosten voor voorzieningen voor risico’s en kosten vertonen in 2015 een opvallende stijging met 9.149.482 EUR. Dit is een substantiële stijging met 31,91%.

4.2.2.1.7 Rubriek “andere bedrijfskosten”

In deze rubriek vinden we kosten van taksen, provincie- en gewestbelasting, autobelasting, onroerende voorheffing,.... De andere bedrijfskosten stijgen in 2015 met 6.286.226 EUR. Dit is een stijging met 26,53%.

4.2.2.2 **Horizontale analyse: begroting 2015 – jaarrekening 2015**

Bij het opstellen van de begroting maken de universiteiten een raming van de bedrijfskosten.

De hiernavolgende tabel geeft de begrote en reële bedrijfskosten weer voor het boekjaar 2015.

Evolutie bedrijfskosten : ten opzichte van begroting 2015	codes	JR - Boekjaar	BG - Boekjaar	JR15-BG15	JR15-BG15
		2015	2015	absolute	relatieve
		<i>(eenheden euro)</i>		afwijking	afwijking
II. Bedrijfskosten	60/64	2.139.390.864	2.124.785.471	+ 14.605.393	+ 0,69 %
A. Aankopen goederen	60	20.633.019	27.123.386	- 6.490.367	- 23,93 %
B. Diensten en diverse goederen	61	556.558.936	539.868.900	+ 16.690.036	+ 3,09 %
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	1.359.991.504	1.394.660.172	- 34.668.668	- 2,49 %
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op OK/IVA/MVA	630	133.559.538	132.895.740	+ 663.798	+ 0,50 %
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen	631/3	851.202	(105.000)	+ 956.202	+ 910,67 %
F. Voorzieningen voor risico's en kosten	634/9	37.817.790	11.340.000	+ 26.477.790	+ 233,49 %
G. Andere bedrijfskosten	640/9	29.978.875	19.002.273	+ 10.976.602	+ 57,76 %

De reële bedrijfskosten liggen boven het begrote niveau in 2015. Het werkelijke kostenbedrag is 0,69% hoger dan het geraamde bedrag. In een absoluut cijfer stemt dit overeen met een meerkost van 14.605.393 EUR.

Onderbesteding van de voorziene budgetten is in absolute cijfers het grootst bij de rubriek 'bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen' met 34.668.668 EUR, gevolgd door de rubriek 'aankopen goederen' met 6.490.367 EUR.

Een budgetoverschrijding situeert zich echter in 5 van de 7 rubrieken van de bedrijfskosten. In absolute cijfers is zij het grootst voor de rubriek 'voorzieningen voor risico's en kosten' met 26.477.790 EUR, gevolgd door de rubriek 'diensten en diverse goederen' met 16.690.036 EUR.

4.2.2.3 Verticale analyse: jaarrekening 2014 – jaarrekening 2015

De verticale analyse van de jaarrekeningen geeft een beeld van de evolutie van de verhouding tussen de verschillende rubrieken van de bedrijfskosten in de periode 2014 en 2015.

Bedrijfskosten <i>(eenheden euro)</i>	codes	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar
		2014	2015
II. Bedrijfskosten	60/64	2.059.579.113	2.139.390.864
A. Aankopen goederen	60	21.943.220	20.633.019
B. Diensten en diverse goederen	61	510.523.145	556.558.936
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	1.345.235.503	1.359.991.504
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op OK/IVA/MVA	630	128.664.066	133.559.538
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen	631/3	852.223	851.202
F. Voorzieningen voor risico's en kosten	634/9	28.668.308	37.817.790
G. Andere bedrijfskosten	640/9	23.692.649	29.978.875

Bedrijfskosten	codes	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar
<i>% aandeel in de bedrijfskosten</i>		2014	2015
II. Bedrijfskosten	60/64	100,00 %	100,00 %
A. Aankopen goederen	60	1,07 %	0,96 %
B. Diensten en diverse goederen	61	24,79 %	26,01 %
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	65,32 %	63,57 %
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op OK/IVA/MVA	630	6,25 %	6,24 %
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen	631/3	0,04 %	0,04 %
F. Voorzieningen voor risico's en kosten	634/9	1,39 %	1,77 %
G. Andere bedrijfskosten	640/9	1,15 %	1,40 %

Uit de tabel hierboven blijkt dat in 2014 de bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen 65,32% van de bedrijfskosten voor hun rekening nemen en de diensten en diverse goederen 24,79%.

Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen maken 63,57% van het totale kostenplaatje uit in 2015, gevolgd door diensten en diverse goederen met 26,01%.

4.2.2.4 Verticale analyse: begroting 2015 – jaarrekening 2015

Uit verticale analyse blijkt dat de begrote structuur van de bedrijfskosten van het boekjaar 2015 goed aansluit bij de werkelijke kostenstructuur. De uitvoering van de begroting heeft geen fundamentele verschuivingen in de structuur van de bedrijfskosten veroorzaakt.

Bedrijfskosten	codes	JR - Boekjaar	BG - Boekjaar
<i>(eenheden euro)</i>		2015	2015
II. Bedrijfskosten	60/64	2.139.390.864	2.124.785.471
A. Aankopen goederen	60	20.633.019	27.123.386
B. Diensten en diverse goederen	61	556.558.936	539.868.900
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	1.359.991.504	1.394.660.172
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op OK/IVA/MVA	630	133.559.538	132.895.740
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen	631/3	851.202	(105.000)
F. Voorzieningen voor risico's en kosten	634/9	37.817.790	11.340.000
G. Andere bedrijfskosten	640/9	29.978.875	19.002.273

Bedrijfskosten	codes	JR - Boekjaar	BG - Boekjaar
<i>% aandeel in de bedrijfskosten</i>		2015	2015
II. Bedrijfskosten	60/64	100,00 %	100,00 %
A. Aankopen goederen	60	0,96 %	1,28 %
B. Diensten en diverse goederen	61	26,01 %	25,41 %
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	63,57 %	65,64 %
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op OK/IVA/MVA	630	6,24 %	6,25 %
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen	631/3	0,04 %	- 0,00 %
F. Voorzieningen voor risico's en kosten	634/9	1,77 %	0,53 %
G. Andere bedrijfskosten	640/9	1,40 %	0,89 %

4.2.3 Geaggregeerd bedrijfsoverschot

Het bedrijfsoverschot is het verschil tussen de bedrijfsopbrengsten en de bedrijfskosten.

Het geaggregeerde bedrijfsoverschot is het resultaat dat alle universiteiten samen behalen uit hun courante activiteiten.

In het boekjaar 2014 realiseerde de sector een bedrijfsoverschot van 79.155.291 EUR. In het boekjaar 2015 zien we het bedrijfsoverschot met 2,99% stijgen naar 81.522.418 EUR.

Ten opzichte van de begroting 2015 valt het effectief gerealiseerde bedrijfsoverschot in 2015 gunstig uit. Met een afwijking van 96.712.368 EUR of 636,69% doet de sector het heel wat beter dan voorzien. De bedrijfsopbrengsten werden in de begroting met 5,28 % onderschat.

Evolutie bedrijfsoverschot / bedrijfstekort :	codes	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR15-JR14	JR15-JR14	BG - Boekjaar	JR15-BG15	JR15-BG15
		2014	2015	absolute	relatieve	2015	absolute	relatieve
		(eenheden euro)		wijziging	wijziging	(eenheden euro)	afwijking	afwijking
. ten opzichte van jaarrekening 2014								
. ten opzichte van begroting 2015								
I. Bedrijfsopbrengsten	70/74	2.138.734.404	2.220.913.283	+ 82.178.879	+ 3,84 %	2.109.595.522	+ 111.317.761	+ 5,28 %
II. Bedrijfskosten	60/64	2.059.579.113	2.139.390.864	+ 79.811.751	+ 3,88 %	2.124.785.471	+ 14.605.393	+ 0,69 %
III. Bedrijfsoverschot / Bedrijfstekort	(+) / (-) 70/64	79.155.291	81.522.418	+ 2.367.128	+ 2,99 %	(15.189.949)	+ 96.712.368	+ 636,69 %

4.2.4 Geaggregeerd financieel resultaat

Het financieel resultaat is het verschil tussen de financiële opbrengsten en de financiële kosten.

In boekjaar 2015 stijgen de financiële opbrengsten met 25,49% en de financiële kosten stijgen met 36,71%.

Ten opzichte van de begroting 2015 valt het effectief geaggregeerd financieel resultaat hoger uit. De onderschatting van het financieel resultaat in 2015 bedraagt 28.493.928 EUR of 88,80%.

Evolutie financiële opbrengsten / kosten :	codes	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR15-JR14	JR15-JR14	BG - Boekjaar	JR15-BG15	JR15-BG15
		2014	2015	absolute	relatieve	2015	absolute	relatieve
		(eenheden euro)		wijziging	wijziging	(eenheden euro)	afwijking	afwijking
. ten opzichte van jaarrekening 2014								
. ten opzichte van begroting 2015								
IV. Financiële opbrengsten	75	55.032.499	69.061.553	+ 14.029.054	+ 25,49 %	33.417.383	+ 35.644.170	+ 106,66 %
V. Financiële kosten	65	6.203.134	8.480.450	+ 2.277.316	+ 36,71 %	1.330.208	+ 7.150.242	+ 537,53 %
Financieel resultaat	(+) / (-) 75/65	48.829.365	60.581.103	+ 11.751.738	+ 24,07 %	32.087.175	+ 28.493.928	+ 88,80 %

4.2.5 Geaggregeerd uitzonderlijk resultaat

Het uitzonderlijk resultaat is het verschil tussen de uitzonderlijke opbrengsten en de uitzonderlijke kosten.

Deze component van het totale resultaat van de universiteiten geeft de resultaten weer die noch aan het bedrijfs- noch aan het financieel resultaat kunnen worden toegewezen.

Het gaat hier om opbrengsten en kosten als gevolg van éénmalige operaties die niets te maken hebben met de gebruikelijke activiteiten van de universiteiten.

In 2015 realiseerden de universiteiten samen een uitzonderlijk resultaat dat 93,75% lager ligt dan in 2014. De substantiële daling van de uitzonderlijke opbrengsten is hoofdzakelijk toe te schrijven aan de KU Leuven (-15.132.477 EUR) en in bijkomende orde aan de UGent (-115.894 EUR). Bij de drie andere universiteiten stijgen deze opbrengsten. Het aanzienlijk dalen van de uitzonderlijke kosten is eveneens voornamelijk toe te schrijven aan de KU Leuven (-7.589.041 EUR), gevolgd door de UGent (-1.001.934 EUR) en de UHasselt (-122.822 EUR). Bij de twee andere universiteiten stijgen deze kosten.

Evolutie uitzonderlijke opbrengsten / kosten : · ten opzichte van jaarrekening 2014 · ten opzichte van begroting 2015	codes	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR15-JR14	JR15-JR14	BG - Boekjaar	JR15-BG15	JR15-BG15	
		2014	2015	absolute	relatieve	2015	absolute	relatieve	
		(eenheden euro)		wijziging	wijziging	(eenheden euro)	afwijking	afwijking	
VII. Uitzonderlijke opbrengsten	76	20.689.520	6.229.502	- 14.460.018	- 69,89 %	7.842.000	- 1.612.498	- 20,56 %	
VIII Uitzonderlijke kosten	66	11.208.468	5.637.300	- 5.571.168	- 49,70 %	0	+ 5.637.300	BG = 0	
Uitzonderlijk resultaat	(+) / (-)	76/66	9.481.052	592.202	- 8.888.850	- 93,75 %	7.842.000	- 7.249.798	- 92,45 %

4.2.6 Evolutie en opbouw van het geaggregeerd resultaat van het boekjaar

Het resultaat dat de universiteiten behalen uit al hun activiteiten is positief. Zowel in 2014 als in 2015 kunnen ze hun boekjaar samen afsluiten met een overschot.

Het geaggregeerde resultaat van het boekjaar is opgebouwd uit 3 componenten: het bedrijfsoverschot (70/64), het financieel resultaat (75/65) en het uitzonderlijk resultaat (76/66).

Hoewel het uitzonderlijk resultaat met 93,75% gedaald is, stellen we in 2015 toch een vooruitgang vast van het geaggregeerd resultaat met 3,80%. Het financieel resultaat ligt namelijk 11.751.738 EUR of 24,07% hoger dan in 2014 en het bedrijfsoverschot is gestegen met 2.367.128 EUR of 2,99%.

Het positieve resultaat dat de universiteiten in 2015 behaalden is veel gunstiger dan in de begroting 2015 werd voorzien. Het effectief gerealiseerde resultaat ligt namelijk 573,53% hoger dan begroot. Zowel het bedrijfsoverschot als het financieel resultaat liggen substantieel hoger dan voorzien. Het uitzonderlijk resultaat ligt lager dan begroot.

Evolutie overschot / tekort van het boekjaar : · ten opzichte van jaarrekening 2014 · ten opzichte van begroting 2015	codes	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR15-JR14	JR15-JR14	BG - Boekjaar	JR15-BG15	JR15-BG15	
		2014	2015	absolute	relatieve	2015	absolute	relatieve	
		(eenheden euro)		wijziging	wijziging	(eenheden euro)	afwijking	afwijking	
III. Bedrijfsoverschot / Bedrijfstekort	(+) / (-)	70/64	79.155.291	81.522.418	+ 2.367.128	+ 2,99 %	(15.189.949)	+ 96.712.368	+ 636,69 %
Financieel resultaat	(+) / (-)	75/65	48.829.365	60.581.103	+ 11.751.738	+ 24,07 %	32.087.175	+ 28.493.928	+ 88,80 %
Uitzonderlijk resultaat	(+) / (-)	76/66	9.481.052	592.202	- 8.888.850	- 93,75 %	4.291.000	- 3.698.798	- 86,20 %
IX. Overschot / Tekort van het boekjaar	(+) / (-)	70/66	137.465.712	142.695.722	+ 5.230.010	+ 3,80 %	21.186.226	+ 121.509.496	+ 573,53 %

4.3 GEAGGREGEEERDE RESULTATENREKENING (PER AFDELING)

4.3.1 Afdeling I. Werking

In de afdeling Werking dalen de bedrijfsopbrengsten in 2015 met 8.755.130 EUR. Dit betekent een minopbrengst van 0,98% t.o.v. het boekjaar 2014. De bedrijfskosten stijgen in 2015 met 85.319 EUR. Dit betekent een verwaarloosbare meerkost van 0,01% t.o.v. het boekjaar 2014. In boekjaar 2015 noteren de universiteiten samen een bedrijfstekort dat 8.840.450 EUR of 190,02% hoger ligt dan in 2014.

In 2014 zijn er geen financiële opbrengsten en in 2015 noteren we een financiële opbrengst van 258 EUR. De financiële kosten stijgen in 2015 met 22.121 EUR of 36,58% t.o.v. het boekjaar 2014.

Het tekort uit de gewone bedrijfsuitoefening steeg in 2015 met 8.862.313 EUR of 188,05%.

In 2015 tekent geen enkele universiteit uitzonderlijke opbrengsten of uitzonderlijke kosten op. Rekening houdend met de inkomende en uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen is er een overschot van het boekjaar 2015 van 7.432.284 EUR. Dit is een daling met 14.475.497 EUR of 66,07% t.o.v. boekjaar 2014.

De bedrijfsopbrengsten liggen 3.018.044 EUR of 0,34% lager dan begroot in 2015. De bedrijfskosten liggen 44.992.492 EUR of 4,77% lager dan begroot. Dit is in de eerste plaats toe te schrijven aan een onderbesteding voor de post 'bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen' van 37.425.193 EUR of 4,87% en in de tweede plaats aan een onderbesteding voor de post 'diensten en diverse goederen' van 4.458.271 EUR of 2,84%.

In 2015 bestaan de kosten voor bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen respectievelijk voor 42,26% uit ZAP, 36,31% uit ATP, 18,45% uit AAP, 1,13% uit gastprofessoren, 0,92% uit contractueel ATP, 0,90% uit contractueel AP en 0,03% uit bursalen onderworpen aan RSZ. In de begroting 2015 waren de voorziene kosten 42,95% voor ZAP, 35,50 % voor ATP, 19,29% voor AAP, 1,04% voor gastprofessoren, 0,65% voor contractueel AP en 0,56% voor contractueel ATP. Voor bursalen onderworpen aan RSZ waren er geen kosten voorzien.

In vergelijking met de begroting zijn de kosten voor ZAP en AAP minder dan begroot. De kosten voor ATP, gastprofessoren, contractueel AP en ATP en bursalen onderworpen aan RSZ liggen hoger dan begroot.

De onderbesteding t.o.v. de begroting in de uitgavencategorie ZAP kan verschillende oorzaken hebben:

- permanent niet-bezette formatieplaatsen;
- fractionele niet-bezettingen (sabbatical, herleiding omvang opdracht, vrij in afwachting van afhandeling vacature,...);
- bezette betrekkingen waarvan de titularis verder een post-doc FWO-mandaat vervult (recuperatie van het niet-bezoldigde gedeelte);
- tijdelijke bevrozing en omzetting naar aanstellingen lastens de saldi van voorgaande jaren.

Hoewel in de begroting 2015 voor de afdeling Werking een tekort van het boekjaar van 24.918.026 EUR werd voorzien, eindigen de universiteiten samen in werkelijkheid uiteindelijk met een overschot van het boekjaar van 7.432.284 EUR. Dit is 32.350.310 EUR of 129,83% meer dan begroot.

RESULTATENREKENING								
Afdeling I. Werking (eenheden euro)	codes	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013	JR - Boekjaar 2014	JR - Boekjaar 2015	BG - Boekjaar 2015	
I. Bedrijfsopbrengsten	(+)	70/74	718.938.951	746.669.266	769.425.773	894.345.977	885.590.847	888.608.891
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening		70	716.574.756	743.505.292	761.633.054	891.316.772	882.689.074	886.983.093
A.1. Overheidstoelagen en subsidies - basisfinanciering (1ste geldstroom)		700	708.294.529	734.901.538	752.406.557	881.686.113	873.308.567	876.823.972
A.1.1. Werkingsuitkeringen		7000	703.343.841	730.402.728	746.005.984	877.613.446	868.590.947	
A.1.2. Uitkeringen DGOS		7001	3.354.325	3.379.001	3.025.798	3.000.000	3.000.000	
A.1.3. Investeringsuitkeringen		7002	0	0	0	0	0	
A.1.4. Sociale toelagen		7003	0	0	0	0	0	
A.1.5. Andere overheidstoelagen en subsidies		7004	1.596.362	1.119.809	3.374.775	1.072.667	1.717.620	
A.2. Overheidstoelagen fundamenteel basisonderzoek (2de geldstroom)		701	0	0	0	0	0	0
A.2.1. BOF		7010	0	0	0	0	0	
A.2.2. IUAP		7011	0	0	0	0	0	
A.2.3. FWO		7012	0	0	0	0	0	
A.2.4. IWT : bench fee (specialisatiebeurzen)		7013	0	0	0	0	0	
A.3. Overheidstoelagen toegepast wetenschappelijk onderzoek (3de geldstroom)		702	0	0	0	0	0	0
A.3.1. Federale Overheid exclusief IUAP		7020	0	0	0	0	0	
A.3.2. Vlaamse Gemeenschap		7021	0	0	0	0	0	
A.3.2.1. Ministerie Vlaamse Gemeenschap		70210	0	0	0	0	0	
A.3.2.2. IWT		70211	0	0	0	0	0	
A.3.2.3. IOF		70212	0	0	0	0	0	
A.3.2.4. Andere intermediaire organisaties		70213	0	0	0	0	0	
A.3.2.5. Andere bijdragen Vlaamse Gemeenschap		70214	0	0	0	0	0	
A.3.3. Steden en provincies		7022	0	0	0	0	0	
A.3.4. Internationale organen		7023	0	0	0	0	0	
A.3.4.1. Europese Unie		70230	0	0	0	0	0	
A.3.4.2. Internationale instellingen		70231	0	0	0	0	0	
A.3.4.3. Andere buitenlandse overheden		70232	0	0	0	0	0	
A.3.5. Andere overheidsbijdragen toegepast wetenschappelijk onderzoek		7024	0	0	0	0	0	
A.4. Contractonderzoek met de privé-sector en wetenschappelijke dienstverlening (4de geldstroom)		703	0	0	24	0	0	0
A.4.1. Contractonderzoek met de privésector		7030	0	0	24	0	0	
A.4.1.1. Contractonderzoek - non profit organisaties		70300	0	0	24	0	0	
A.4.1.2. Contractonderzoek - vennootschappen		70301	0	0	0	0	0	
A.4.1.2.1. Contractonderzoek - vennootschappen		703010	0	0	0	0	0	
A.4.1.2.2. Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - pré klinisch		703011	0	0	0	0	0	
A.4.1.2.3. Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase I & II		703012	0	0	0	0	0	
A.4.1.2.4. Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase III & IV		703013	0	0	0	0	0	
A.4.2. Onderzoek met privé sector mét overheidssteun		7031	0	0	0	0	0	
A.4.3. Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract)		7032	0	0	0	0	0	
A.4.4. Valorisatie Onderzoeksresultaten		7033	0	0	0	0	0	
A.5. Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening		704	8.280.227	8.603.754	9.226.473	9.630.659	9.380.507	10.159.121
A.5.1. Reguliere inschrijvingsgelden		7040	0	0	0	0	0	
A.5.2. Andere inschrijvingsgelden		7041	0	0	3.340	3.060	512	
A.5.3. Huuropbrengsten sociale sector		7042	0	0	0	0	0	
A.5.4. Opbrengsten studentenrestaurants		7043	0	0	0	0	0	
A.5.5. Opbrengsten boeken en cursussen		7044	369	190	60	0	4.235	
A.5.6. Andere		7045	8.279.858	8.603.564	9.223.073	9.627.599	9.375.761	
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering		71	0	0	0	0	0	0
C. Geproduceerde vaste activa		72	0	0	0	0	0	0
D. Giften, schenkingen en legaten		73	0	0	27.997	0	0	0
E. Andere bedrijfsopbrengsten		74	2.364.195	3.163.975	7.764.722	3.029.205	2.901.772	1.625.798
II. Bedrijfskosten	(-)	60/64	(731.944.467)	(786.137.056)	(803.719.412)	(898.998.283)	(899.083.602)	(944.076.094)
A. Aankopen goederen		60	18.123.965	32.617.104	14.757.904	14.277.673	13.601.607	17.292.335
B. Diensten en diverse goederen		61	132.879.484	144.168.394	150.587.260	146.215.747	152.781.449	157.239.720
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen		62	580.607.873	608.384.270	638.120.373	736.370.570	731.692.645	769.117.838
C.1. ZAP		620	244.103.179	253.694.130	265.965.575	310.037.576	309.190.267	330.320.963
C.2. AAP		621	101.876.548	102.828.058	109.450.693	137.871.900	134.961.827	148.370.415
C.3. ATP		622	219.422.073	235.380.512	244.766.045	264.410.199	265.681.210	273.056.244
C.4. Gastprofessoren		623	5.254.430	5.504.592	6.648.828	8.634.918	8.284.183	8.014.236
C.5. Contractueel AP		624	3.996.091	3.991.729	3.884.313	6.328.700	6.598.086	5.022.684
C.6. Contractueel ATP		625	5.955.553	6.985.249	7.404.920	8.865.340	6.739.570	4.333.296
C.7. Bursalen onderworpen aan RSZ		626	0	0	0	221.938	237.503	0
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa		630	0	0	0	0	0	0
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen (toevoegingen +, terugnemingen -)		631/3	0	0	0	186.437	76.860	0
F. Voorzieningen voor risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen en terugnemingen -)		634/9	0	0	(40.362)	1.396.293	(244.469)	(76.000)
G. Andere bedrijfskosten		640/9	333.144	967.288	294.237	551.562	1.175.511	502.200
III. Bedrijfsoverschot	(+)	70/64	0	0	0	0	0	0
Bedrijfstekort	(-)	64/70	(13.005.516)	(39.467.790)	(34.293.638)	(4.652.306)	(13.492.756)	(55.467.203)

Afdeling I. Werking (eenheden euro)	codes	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	BG - Boekjaar	
		2011	2012	2013	2014	2015	2015	
IV. Financiële opbrengsten	(+)	75	7	503	(64)	0	258	0
A. Opbrengsten uit financiële vaste activa		750	0	0	0	0	0	0
B. Opbrengsten uit vlottende activa		751	0	0	0	0	0	0
C. Andere financiële opbrengsten		752/9	7	503	(64)	0	258	0
V. Financiële kosten	(-)	65	(31.132)	(64.382)	(53.472)	(60.471)	(82.592)	(2.000)
A. Kosten van schulden		650	19	3.697	345	1.306	2.032	0
B. Waardeverminderingen op andere vlottende activa dan bedoeld onder II. E (toevoegingen +, terugnemingen -)		651	0	1	(0)	0	(0)	0
C. Andere financiële kosten		652/9	31.113	60.683	53.126	59.166	80.560	2.000
VI. Overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening	(+)	70/65	0	0	0	0	0	0
Tekort uit de gewone bedrijfsuitoefening	(-)	65/70	(13.036.641)	(39.531.669)	(34.347.174)	(4.712.777)	(13.575.090)	(55.469.203)
VII. Uitzonderlijke opbrengsten	(+)	76	263.216	9.421	129.917	0	0	0
A. Terugneming van afschrijvingen en van waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa		760	0	0	832	0	0	0
B. Terugneming van waardeverminderingen op financiële vaste activa		761	0	0	0	0	0	0
C. Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten		762	0	0	0	0	0	0
D. Meerwaarden bij de realisatie van vaste activa		763	0	8.264	0	0	0	0
E. Andere uitzonderlijke opbrengsten		764/9	263.216	1.157	129.085	0	0	0
VIII. Uitzonderlijke kosten	(-)	66	0	0	0	(1.000.000)	0	0
A. Uitzonderlijke afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa		660	0	0	0	0	0	0
B. Waardeverminderingen op financiële vaste activa		661	0	0	0	0	0	0
C. Voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen -)		662	0	0	0	0	0	0
D. Minderwaarden bij de realisatie van vaste activa		663	0	0	0	0	0	0
E. Andere uitzonderlijke kosten		664/8	0	0	0	1.000.000	0	0
F. Als herstructureringskosten geactiveerde uitzonderlijke kosten (-)		669	0	0	0	0	0	0
IX. Inkomende verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(+)		51.330.589	54.707.805	62.307.516	61.406.778	64.055.940	63.109.614
A. Verrekeningen			5.634.290	5.401.461	9.920.025	5.989.058	7.145.770	4.834.613
B. Overschrijvingen			45.696.299	49.306.345	52.387.490	55.417.719	56.910.169	58.275.001
X. Uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(-)		(40.148.529)	(47.361.041)	(32.491.084)	(33.786.219)	(43.048.566)	(32.558.437)
A. Verrekeningen			14.259.409	15.901.582	9.499.880	12.006.146	14.437.391	12.497.540
B. Overschrijvingen			25.889.120	31.459.459	22.991.204	21.780.073	28.611.175	20.060.897
XI. Overschot van het boekjaar	(+)	70/66	0	0	0	21.907.781	7.432.284	0
Tekort van het boekjaar	(-)	66/70	(1.591.366)	(32.175.483)	(4.400.825)	0	0	(24.918.026)

4.3.2 Afdeling II. Investerings

In de afdeling Investerings stijgen de bedrijfsopbrengsten in 2015 met 7.976.746 EUR. Dit betekent een meeropbrengst van 22,00% t.o.v. het boekjaar 2014. Deze opbrengsten bestaan voornamelijk uit investeringsuitkeringen. In 2014 bedragen de investeringsuitkeringen 78,99% van de bedrijfsopbrengsten, in 2015 daalt dit echter naar 66,07%. Er is in 2015 namelijk een substantiële toename in deze afdeling van andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening bij één universiteit.

De bedrijfskosten stijgen in 2015 met 2.464.606 EUR. Dit betekent een meerkost van 5,83% t.o.v. het boekjaar 2014. Deze kosten hebben voor 68,23% betrekking op de aankoop van goederen en voor 32,12% op diensten en diverse goederen. De kosten voor de aankoop van goederen zijn gestegen ten opzichte van het boekjaar 2014. De kosten voor diensten en diverse goederen daarentegen daalden.

De bedrijfsopbrengsten stijgen sneller dan de bedrijfskosten waardoor de universiteiten een bedrijfstekort optekenen in deze afdeling dat 5.512.139 EUR of 91,40% kleiner is dan in 2014.

De financiële opbrengsten stijgen met 2.573.238 EUR in 2015 of 269,06%. De financiële kosten stijgen met 121.795 EUR of 8,80%.

Het tekort van 6.457.897 EUR uit de gewone bedrijfsuitoefening in 2014 stijgt naar een overschot van 1.505.684 EUR in 2015.

De uitzonderlijke opbrengsten dalen met 5.741.679 EUR of 79,25% in 2015. De uitzonderlijke kosten dalen met 6.629.393 EUR of 100,00%.

Rekening houdend met de inkomende en uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen stijgt het overschot van het boekjaar 2015 met 19.461.145 EUR of 223,81% t.o.v. boekjaar 2014.

De bedrijfsopbrengsten zijn 3.080.633 EUR of 6,51% lager dan begroot. De reële bedrijfskosten liggen 12.269.403 EUR of 21,52% lager dan begroot.

De financiële opbrengsten werden onderbegroot met 2.401.601 EUR of 212,91%. Dit betekent dat er meer meerwaarden zijn gerealiseerd op de effecten dan voorzien. De financiële kosten werden overbegroot met 87.745 EUR of 5,51%. Hieronder vinden we o.a. de minderwaarden op de realisatie van effecten.

Het overschot van het boekjaar 2015 werd zwaar onderbegroot met 22.687.669 EUR of 414,85%.

RESULTATENREKENING

Afdeling II. Investerings (eenheden euro)	codes	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	BG - Boekjaar	
		2011	2012	2013	2014	2015	2015	
I. Bedrijfsopbrengsten	(+)	70/74	32.007.953	35.919.746	35.684.235	36.256.883	44.233.629	47.314.262
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening		70	28.541.857	31.841.880	32.852.912	32.526.432	40.701.966	42.368.262
A.1. Overheidstoelagen en subsidies - basisfinanciering (1ste geldstroom)		700	28.401.000	30.511.000	31.108.490	28.640.000	29.225.557	29.416.262
A.1.1. Werkingsuitkeringen		7000	0	0	0	0	0	0
A.1.2. Uitkeringen DGOS		7001	0	0	0	0	0	0
A.1.3. Investeringsuitkeringen		7002	26.921.000	27.589.000	28.140.490	28.640.000	29.225.557	0
A.1.4. Sociale toelagen		7003	0	0	0	0	0	0
A.1.5. Andere overheidstoelagen en subsidies		7004	1.480.000	2.922.000	2.968.000	0	0	0
A.2. Overheidstoelagen fundamenteel basisonderzoek (2de geldstroom)		701	0	0	0	0	0	0
A.2.1. BOF		7010	0	0	0	0	0	0
A.2.2. IUAP		7011	0	0	0	0	0	0
A.2.3. FWO		7012	0	0	0	0	0	0
A.2.4. IWT : bench fee (specialisatiebeurzen)		7013	0	0	0	0	0	0
A.3. Overheidstoelagen toegepast wetenschappelijk onderzoek (3de geldstroom)		702	0	0	1.443.719	441.055	1.100.593	4.090.000
A.3.1. Federale Overheid exclusief IUAP		7020	0	0	0	0	0	0
A.3.2. Vlaamse Gemeenschap		7021	0	0	1.443.719	441.055	1.100.593	0
A.3.2.1. Ministerie Vlaamse Gemeenschap		70210	0	0	0	0	0	0
A.3.2.2. IWT		70211	0	0	0	0	0	0
A.3.2.3. IOF		70212	0	0	0	0	0	0
A.3.2.4. Andere intermediaire organisaties		70213	0	0	1.443.719	441.055	1.100.593	0
A.3.2.5. Andere bijdragen Vlaamse Gemeenschap		70214	0	0	0	0	0	0
A.3.3. Steden en provincies		7022	0	0	0	0	0	0
A.3.4. Internationale organen		7023	0	0	0	0	0	0
A.3.4.1. Europese Unie		70230	0	0	0	0	0	0
A.3.4.2. Internationale instellingen		70231	0	0	0	0	0	0
A.3.4.3. Andere buitenlandse overheden		70232	0	0	0	0	0	0
A.3.5. Andere overheidsbijdragen toegepast wetenschappelijk onderzoek		7024	0	0	0	0	0	0
A.4. Contractonderzoek met de privé-sector en wetenschappelijke dienstverlening (4de geldstroom)		703	0	432	703	5.965	676	0
A.4.1. Contractonderzoek met de privésector		7030	0	432	703	5.965	676	0
A.4.1.1. Contractonderzoek - non profit organisaties		70300	0	432	703	5.965	676	0
A.4.1.2. Contractonderzoek - vennootschappen		70301	0	0	0	0	0	0
A.4.1.2.1. Contractonderzoek - vennootschappen		703010	0	0	0	0	0	0
A.4.1.2.2. Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - pré klinisch		703011	0	0	0	0	0	0
A.4.1.2.3. Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase I & II		703012	0	0	0	0	0	0
A.4.1.2.4. Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase III & IV		703013	0	0	0	0	0	0
A.4.2. Onderzoek met privé sector mét overheidssteun		7031	0	0	0	0	0	0
A.4.3. Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract)		7032	0	0	0	0	0	0
A.4.4. Valorisatie Onderzoeksresultaten		7033	0	0	0	0	0	0
A.5. Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening		704	140.857	1.330.449	300.000	3.439.413	10.375.139	8.862.000
A.5.1. Reguliere inschrijvingsgelden		7040	0	0	0	0	0	0
A.5.2. Andere inschrijvingsgelden		7041	0	0	0	0	0	0
A.5.3. Huuropbrengsten sociale sector		7042	7.812	0	0	0	0	0
A.5.4. Opbrengsten studentenrestaurants		7043	0	0	0	0	0	0
A.5.5. Opbrengsten boeken en cursussen		7044	0	0	0	0	0	0
A.5.6. Andere		7045	133.045	1.330.449	300.000	3.439.413	10.375.139	0
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering		71	0	0	0	0	0	0
C. Geproduceerde vaste activa		72	0	0	0	0	0	0
D. Giften, schenkingen en legaten		73	0	0	0	0	0	0
E. Andere bedrijfsopbrengsten		74	3.466.096	4.077.866	2.831.322	3.730.451	3.531.663	4.946.000
II. Bedrijfskosten	(-)	60/64	(50.504.743)	(43.942.848)	(39.977.913)	(42.287.342)	(44.751.948)	(57.021.351)
A. Aankopen goederen		60	44.479.734	30.692.625	25.127.579	24.659.490	30.532.485	38.145.351
B. Diensten en diverse goederen		61	5.959.654	13.234.742	14.837.491	17.615.696	14.372.611	18.870.000
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen		62	0	0	596	5.414	10.324	0
C.1. ZAP		620	0	0	0	0	0	0
C.2. AAP		621	0	0	0	0	0	0
C.3. ATP		622	0	0	0	0	0	0
C.4. Gastprofessoren		623	0	0	0	0	0	0
C.5. Contractueel AP		624	0	0	0	0	0	0
C.6. Contractueel ATP		625	0	0	596	5.414	10.324	0
C.7. Bursalen onderworpen aan RSZ		626	0	0	0	0	0	0
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa		630	0	0	0	0	0	0
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen (toevoegingen +, terugnemingen -)		631/3	0	0	0	0	0	0
F. Voorzieningen voor risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen en terugnemingen -)		634/9	0	0	0	0	(170.282)	0
G. Andere bedrijfskosten		640/9	65.355	15.481	12.247	6.741	6.810	6.000
III. Bedrijfsoverschot	(+)	70/64	0	0	0	0	0	0
Bedrijfstekort	(-)	64/70	(18.496.790)	(8.023.102)	(4.293.678)	(6.030.458)	(518.319)	(9.707.089)

Afdeling II. Investerings (eenheden euro)	codes	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	BG - Boekjaar	
		2011	2012	2013	2014	2015	2015	
IV. Financiële opbrengsten	(+)	75	1.099.419	1.557.311	1.418.013	956.363	3.529.601	1.128.000
A. Opbrengsten uit financiële vaste activa		750	0	0	0	0	0	0
B. Opbrengsten uit vlottende activa		751	424.026	615.087	466.351	304.847	284.679	308.000
C. Andere financiële opbrengsten		752/9	675.393	942.224	951.661	651.517	3.244.921	820.000
V. Financiële kosten	(-)	65	(1.773.295)	(1.540.413)	(1.447.118)	(1.383.803)	(1.505.598)	(1.593.343)
A. Kosten van schulden		650	1.172.704	1.406.095	1.417.670	1.360.975	1.406.035	1.418.343
B. Waardeverminderingen op andere vlottende activa dan bedoeld onder II. E (toevoegingen +, terugnemingen -)		651	30.413	20.536	9.994	6.712	5.557	0
C. Andere financiële kosten		652/9	570.178	113.782	19.454	16.115	94.006	175.000
VI. Overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening	(+)	70/65	0	0	0	0	1.505.684	0
Tekort uit de gewone bedrijfsuitoefening	(-)	65/70	(19.170.665)	(8.006.204)	(4.322.783)	(6.457.897)	0	(10.172.432)
VII. Uitzonderlijke opbrengsten	(+)	76	775.000	4.480.104	1.941.887	7.245.151	1.503.472	2.392.000
A. Terugneming van afschrijvingen en van waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa		760	0	500.000	0	332.078	0	0
B. Terugneming van waardeverminderingen op financiële vaste activa		761	0	0	0	0	0	0
C. Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten		762	0	0	0	0	0	0
D. Meerwaarden bij de realisatie van vaste activa		763	775.000	0	1.284.669	1.353.555	433.597	1.106.000
E. Andere uitzonderlijke opbrengsten		764/9	0	3.980.104	657.218	5.559.518	1.069.875	1.286.000
VIII. Uitzonderlijke kosten	(-)	66	0	(3.980.104)	(657.218)	(6.629.393)	0	(1.076.000)
A. Uitzonderlijke afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa		660	0	0	0	0	0	0
B. Waardeverminderingen op financiële vaste activa		661	0	0	0	0	0	0
C. Voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen -)		662	0	0	0	0	0	0
D. Minderwaarden bij de realisatie van vaste activa		663	0	0	0	0	0	0
E. Andere uitzonderlijke kosten		664/8	0	3.980.104	657.218	6.629.393	0	1.076.000
F. Als herstructureringskosten geactiveerde uitzonderlijke kosten (-)		669	0	0	0	0	0	0
IX. Inkomende verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(+)		22.121.941	23.867.290	41.501.793	15.142.552	26.659.281	17.400.485
A. Verrekeningen			1.541.630	924.082	1.522.270	1.930.157	1.388.469	2.226.485
B. Overschrijvingen			20.580.311	22.943.207	39.979.523	13.212.394	25.270.812	15.174.000
X. Uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(-)		(2.896.730)	(2.680.346)	(3.492.118)	(605.026)	(1.511.906)	(3.075.191)
A. Verrekeningen			1.306.730	1.118.346	1.930.118	543.026	1.511.906	3.075.191
B. Overschrijvingen			1.590.000	1.562.000	1.562.000	62.000	0	0
XI. Overschot van het boekjaar	(+)	70/66	829.546	13.680.739	34.971.562	8.695.386	28.156.531	5.468.862
Tekort van het boekjaar	(-)	66/70	0	0	0	0	0	0

4.3.3 Afdeling III. Sociale voorzieningen voor studenten

In de afdeling Sociale voorzieningen voor studenten dalen de bedrijfsopbrengsten in 2015 met 1.132.164 EUR. Dit betekent een minbrengst van 2,15% t.o.v. het boekjaar 2014.

Het grootste deel van de opbrengsten in deze afdeling bestaat uit sociale toelagen en uit huuroopbrengsten van de sociale sector. In boekjaar 2014 bedragen de sociale toelagen 42,27% van de bedrijfsopbrengsten, in 2015 zien we een afname naar 40,90%. De huuroopbrengsten van de sociale sector nemen 34,47% voor hun rekening in 2014 en dit stijgt naar 35,89% in boekjaar 2015.

De bedrijfskosten dalen in 2015 met 1.072.580 EUR of 2,19%. Deze daling is hoofdzakelijk toe te schrijven aan een daling van de kosten voor diensten en diverse goederen met 1.241.927 EUR of 4,82% en een afname van de post bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen van het contractueel ATP met 597.298 EUR of 4,58%. De kosten voor bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen van het ATP daarentegen stijgen licht met 247.218 EUR of 3,67%.

Evenals in 2014 is er een bedrijfsoverschot in 2015. We noteren wel een lichte daling met 59.586 EUR of 1,64%.

De financiële opbrengsten dalen in 2015 met 138.513 EUR of 45,46% en de financiële kosten dalen met 24.711 EUR of 1,44%.

In 2015 is er een overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening dat 173.388 EUR of 7,82% lager ligt dan in 2014.

In tegenstelling tot 2014 zijn er in 2015 uitzonderlijke opbrengsten. Er zijn geen uitzonderlijke kosten.

Rekening houdend met de inkomende en uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen stijgt het overschot van het boekjaar in 2015 met 3.293.474 EUR of 48,51% t.o.v. 2014.

In het boekjaar 2015 liggen de bedrijfsopbrengsten 1.453.950 EUR of 2,75% lager dan begroot. De bedrijfskosten liggen 6.145.517 EUR of 11,36% lager dan begroot. Voor de post 'aankopen goederen' is er namelijk 1.538.509 EUR of 28,75% minder uitgegeven dan voorzien. Voor 'diensten en diverse goederen' is er een minuitgave van 2.303.159 EUR of 8,59%. De post 'bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen' kostte 2.269.164 EUR of 10,46% minder dan begroot.

In 2015 liggen de financiële opbrengsten 146.786 EUR of 46,90% lager dan begroot. De financiële kosten liggen 82.903 EUR of 5,16% hoger dan voorzien.

De universiteiten genereren in 2015 samen een overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening dat 4.461.877 EUR of 184,48% hoger ligt dan begroot.

Het overschot van het boekjaar ligt 5.606.415 EUR of 125,25% hoger dan begroot.

RESULTATENREKENING

Afdeling III. Sociale Voorzieningen voor Studenten (eenheden euro)		codes	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013	JR - Boekjaar 2014	JR - Boekjaar 2015	BG - Boekjaar 2015
I. Bedrijfsopbrengsten	(+)	70/74	46.646.008	47.526.302	47.363.038	52.642.763	51.510.599	52.964.549
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening		70	42.706.146	44.251.724	44.221.450	49.263.217	48.162.136	50.421.395
A.1. Overheidstoelagen en subsidies - basisfinanciering (1ste geldstroom)		700	18.211.121	18.444.462	16.989.013	22.562.359	21.381.038	21.479.809
A.1.1. Werkingsuitkeringen		7000	0	0	0	0	0	0
A.1.2. Uitkeringen DGOS		7001	304.483	303.136	307.471	311.679	314.216	0
A.1.3. Investeringsuitkeringen		7002	0	0	0	0	0	0
A.1.4. Sociale toelagen		7003	16.063.021	16.344.588	16.644.250	22.250.680	21.066.822	0
A.1.5. Andere overheidstoelagen en subsidies		7004	1.843.616	1.796.738	37.292	0	0	0
A.2. Overheidstoelagen fundamenteel basisonderzoek (2de geldstroom)		701	0	0	0	0	0	0
A.2.1. BOF		7010	0	0	0	0	0	0
A.2.2. IUAP		7011	0	0	0	0	0	0
A.2.3. FWO		7012	0	0	0	0	0	0
A.2.4. IWT : bench fee (specialisatiebeurzen)		7013	0	0	0	0	0	0
A.3. Overheidstoelagen toegepast wetenschappelijk onderzoek (3de geldstroom)		702	0	0	0	0	0	0
A.3.1. Federale Overheid exclusief IUAP		7020	0	0	0	0	0	0
A.3.2. Vlaamse Gemeenschap		7021	0	0	0	0	0	0
A.3.2.1. Ministerie Vlaamse Gemeenschap		70210	0	0	0	0	0	0
A.3.2.2. IWT		70211	0	0	0	0	0	0
A.3.2.3. IOF		70212	0	0	0	0	0	0
A.3.2.4. Andere intermediaire organisaties		70213	0	0	0	0	0	0
A.3.2.5. Andere bijdragen Vlaamse Gemeenschap		70214	0	0	0	0	0	0
A.3.3. Steden en provincies		7022	0	0	0	0	0	0
A.3.4. Internationale organen		7023	0	0	0	0	0	0
A.3.4.1. Europese Unie		70230	0	0	0	0	0	0
A.3.4.2. Internationale instellingen		70231	0	0	0	0	0	0
A.3.4.3. Andere buitenlandse overheden		70232	0	0	0	0	0	0
A.3.5. Andere overheidsbijdragen toegepast wetenschappelijk onderzoek		7024	0	0	0	0	0	0
A.4. Contractonderzoek met de privé-sector en wetenschappelijke dienstverlening (4de geldstroom)		703	0	0	0	0	0	0
A.4.1. Contractonderzoek met de privésector		7030	0	0	0	0	0	0
A.4.1.1. Contractonderzoek - non profit organisaties		70300	0	0	0	0	0	0
A.4.1.2. Contractonderzoek - vennootschappen		70301	0	0	0	0	0	0
A.4.1.2.1. Contractonderzoek - vennootschappen		703010	0	0	0	0	0	0
A.4.1.2.2. Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - pré klinisch		703011	0	0	0	0	0	0
A.4.1.2.3. Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase I & II		703012	0	0	0	0	0	0
A.4.1.2.4. Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase III & IV		703013	0	0	0	0	0	0
A.4.2. Onderzoek met privé sector mét overheidssteun		7031	0	0	0	0	0	0
A.4.3. Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract)		7032	0	0	0	0	0	0
A.4.4. Valorisatie Onderzoeksresultaten		7033	0	0	0	0	0	0
A.5. Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening		704	24.495.025	25.807.262	27.232.437	26.700.857	26.781.098	28.941.586
A.5.1. Reguliere inschrijvingsgelden		7040	0	0	0	0	0	0
A.5.2. Andere inschrijvingsgelden		7041	525	4.168	59.418	55.797	70.126	0
A.5.3. Huuropbrengsten sociale sector		7042	15.576.673	16.781.888	17.765.256	18.148.135	18.485.016	0
A.5.4. Opbrengsten studentenrestauranten		7043	7.292.616	7.540.236	7.691.310	7.111.384	6.950.125	0
A.5.5. Opbrengsten boeken en cursussen		7044	830	63.257	61.391	128.670	46.726	0
A.5.6. Andere		7045	1.624.382	1.417.712	1.655.062	1.256.871	1.229.105	0
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering		71	0	0	0	0	0	0
C. Geproduceerde vaste activa		72	0	0	0	0	0	0
D. Giften, schenkingen en legaten		73	2.500	0	0	0	0	0
E. Andere bedrijfsopbrengsten		74	3.937.362	3.274.578	3.141.588	3.379.547	3.348.463	2.543.154
II. Bedrijfskosten	(-)	60/64	(42.048.515)	(45.201.595)	(43.923.576)	(49.015.392)	(47.942.812)	(54.088.329)
A. Aankopen goederen		60	4.167.842	3.769.691	3.284.949	3.260.333	3.812.115	5.350.624
B. Diensten en diverse goederen		61	18.807.497	21.166.475	21.148.415	25.745.875	24.503.948	26.807.107
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen		62	18.908.771	20.063.222	19.276.202	19.779.062	19.428.981	21.698.145
C.1. ZAP		620	0	0	0	0	0	0
C.2. AAP		621	0	0	0	0	0	0
C.3. ATP		622	6.153.597	6.662.846	6.842.254	6.744.075	6.991.293	7.462.000
C.4. Gastprofessoren		623	0	0	0	0	0	0
C.5. Contractueel AP		624	0	0	0	0	0	0
C.6. Contractueel ATP		625	12.755.174	13.400.377	12.433.949	13.034.986	12.437.688	14.236.145
C.7. Bursalen onderworpen aan RSZ		626	0	0	0	0	0	0
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa		630	0	0	0	0	0	0
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen (toevoegingen +, terugnemingen -)		631/3	0	0	0	0	0	0
F. Voorzieningen voor risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen en terugnemingen -)		634/9	0	0	0	2.208	(2.208)	0
G. Andere bedrijfskosten		640/9	164.405	202.207	214.009	227.914	199.977	232.452
III. Bedrijfsoverschot	(+)	70/64	4.597.493	2.324.706	3.439.462	3.627.372	3.567.786	0
Bedrijfstekort	(-)	64/70	0	0	0	0	0	(1.123.780)

Afdeling III. Sociale Voorzieningen voor Studenten (eenheden euro)		codes	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013	JR - Boekjaar 2014	JR - Boekjaar 2015	BG - Boekjaar 2015
IV. Financiële opbrengsten	(+)	75	239.902	548.766	365.378	304.702	166.189	312.975
A. Opbrengsten uit financiële vaste activa		750	0	0	0	0	0	0
B. Opbrengsten uit vlottende activa		751	205.073	364.954	285.455	248.882	193.811	100.900
C. Andere financiële opbrengsten		752/9	34.829	183.812	79.923	55.820	(27.621)	212.075
V. Financiële kosten	(-)	65	(1.922.636)	(1.823.838)	(1.748.435)	(1.715.479)	(1.690.768)	(1.607.865)
A. Kosten van schulden		650	585.327	530.768	466.123	403.954	365.022	384.404
B. Waardeverminderingen op andere vlottende activa dan bedoeld onder II. E (toevoegingen +, terugnemingen -)		651	13.650	19.060	15.745	6.493	3.098	0
C. Andere financiële kosten		652/9	1.323.659	1.274.010	1.266.567	1.305.032	1.322.648	1.223.461
VI. Overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening	(+)	70/65	2.914.760	1.049.634	2.056.405	2.216.595	2.043.207	0
Tekort uit de gewone bedrijfsuitoefening	(-)	65/70	0	0	0	0	0	(2.418.670)
VII. Uitzonderlijke opbrengsten	(+)	76	291.791	0	0	0	307.936	0
A. Terugneming van afschrijvingen en van waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa		760	0	0	0	0	0	0
B. Terugneming van waardeverminderingen op financiële vaste activa		761	0	0	0	0	0	0
C. Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten		762	0	0	0	0	0	0
D. Meerwaarden bij de realisatie van vaste activa		763	290.000	0	0	0	0	0
E. Andere uitzonderlijke opbrengsten		764/9	1.791	0	0	0	307.936	0
VIII. Uitzonderlijke kosten	(-)	66	0	0	0	(250)	0	0
A. Uitzonderlijke afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa		660	0	0	0	0	0	0
B. Waardeverminderingen op financiële vaste activa		661	0	0	0	0	0	0
C. Voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen -)		662	0	0	0	0	0	0
D. Minderwaarden bij de realisatie van vaste activa		663	0	0	0	0	0	0
E. Andere uitzonderlijke kosten		664/8	0	0	0	250	0	0
F. Als herstructureringskosten geactiveerde uitzonderlijke kosten (-)		669	0	0	0	0	0	0
IX. Inkomende verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(+)		11.127.001	11.568.273	12.789.084	13.580.751	15.594.147	13.554.646
A. Verrekeningen			4.336.291	3.958.428	4.652.563	4.965.426	4.916.176	3.433.813
B. Overschrijvingen			6.790.710	7.609.846	8.136.522	8.615.325	10.677.971	10.120.833
X. Uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(-)		(7.233.029)	(8.051.866)	(8.808.593)	(9.007.979)	(7.862.699)	(6.659.801)
A. Verrekeningen			7.233.029	7.987.238	8.780.220	8.645.414	7.603.689	6.335.801
B. Overschrijvingen			0	64.628	28.373	362.565	259.010	324.000
XI. Overschot van het boekjaar	(+)	70/66	7.100.523	4.566.042	6.036.896	6.789.117	10.082.591	4.476.176
Tekort van het boekjaar	(-)	66/70	0	0	0	0	0	0

4.3.4 Afdeling IV.1. Bijzondere onderzoeksfondsen

In de afdeling Bijzondere onderzoeksfondsen dalen de bedrijfsopbrengsten in 2015 met 3.158.156 EUR. Dit betekent een minopbrengst van 1,89% t.o.v. het boekjaar 2014.

Er is in de eerste plaats een afname van de overheidstoelagen voor het fundamenteel basisonderzoek:

- Methusalem-financiering: - 2.063.000 EUR of 10,23%
- BOF-toelage: - 276.000 EUR of 0,23%
- Tenure track: - 129.000 EUR of 1,39%
- BOF-ZAP: - 105.000 EUR of 1,40%.

Daarenboven was er in 2014 één universiteit die basisfinanciering, onder de vorm van aanvullende onderzoeksmiddelen, geboekt had in deze afdeling.

De andere bedrijfsopbrengsten dalen in 2015 met 34.989 EUR of 59,70%.

De bedrijfskosten stijgen in 2015 met 1.726.596 EUR of 1,35%. De oorzaak hiervan is in de eerste plaats de stijging van de kosten van bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen met 1.553.861 EUR of 1,61%. De stijging is hier in absolute cijfers het grootst bij het 'contractueel AP' met 1.629.666 EUR, gevolgd door de 'bursalen onderworpen aan RSZ' met 1.209.898 EUR en de gastprofessoren met 119.920 EUR. De kosten voor ZAP, AAP, ATP en contractueel ATP dalen. De kosten voor diensten en diverse goederen stijgen met 479.406 EUR of 1,76% en de andere bedrijfskosten met 11.021 EUR of 48,31%.

De universiteiten tekenen in de afdeling Bijzondere onderzoeksfondsen in 2015 een bedrijfsoverschot op van 34.471.905 EUR t.o.v. 39.356.657 EUR in 2014. Dit is een daling met 4.884.752 EUR of 12,41%.

Er zijn slechts 22 EUR financiële opbrengsten in 2015. De financiële kosten stijgen met 242 EUR of 5,93%. Het overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening daalt in 2015 met 4.884.971 EUR of 12,41% t.o.v. 2014.

In tegenstelling tot het boekjaar 2014 zijn er in 2015 geen uitzonderlijke opbrengsten. Er zijn evenmin uitzonderlijke kosten.

Rekening houdend met de inkomende en uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen tekenen de universiteiten in 2015 een overschot van het boekjaar op. Ten opzichte van het boekjaar 2014 is er wel een daling met 4.922.733 EUR of 61,32%.

In vergelijking met de begroting 2015 vallen de reële bedrijfsopbrengsten lager uit. De overschatting bedraagt echter slechts 567.258 EUR of 0,35%.

Ondanks het feit dat de totale bedrijfskosten werden overbegroot met 9.547.848 EUR of 6,88% liggen de effectieve bedrijfskosten voor een aantal posten toch hoger dan in de begroting werd voorzien. De kosten voor de bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen van de gastprofessoren en het contractueel AP waren in 2015 hoger dan begroot. De hoofdreden voor afwijkingen t.o.v. het voorziene budget is dat het moeilijk is om bij de opmaak van de begroting in te schatten hoe de projectnoden zullen evolueren en hieraan gelinkt de evolutie van de kosten.

Hoewel in de begroting 2015 voor de afdeling Bijzondere onderzoeksfondsen een tekort van het boekjaar van 5.648.740 EUR werd voorzien, eindigen de universiteiten samen in werkelijkheid uiteindelijk met een overschot van het boekjaar van 3.104.623 EUR.

RESULTATENREKENING								
Afdeling IV.1. Bijzondere Onderzoeksfondsen (eenheden euro)	codes	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013	JR - Boekjaar 2014	JR - Boekjaar 2015	BG - Boekjaar 2015	
I. Bedrijfsopbrengsten	(+)	70/74	146.955.944	157.553.980	164.159.937	166.955.296	163.797.140	164.364.398
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening		70	146.938.218	157.417.934	163.992.340	166.896.687	163.773.520	164.359.398
A.1. Overheidstoelagen en subsidies - basisfinanciering (1ste geldstroom)		700	0	0	166.494	1.038.670	0	0
A.1.1. Werkingsuitkeringen		7000	0	0	166.494	1.038.670	0	0
A.1.2. Uitkeringen DGOS		7001	0	0	0	0	0	0
A.1.3. Investeringsuitkeringen		7002	0	0	0	0	0	0
A.1.4. Sociale toelagen		7003	0	0	0	0	0	0
A.1.5. Andere overheidstoelagen en subsidies		7004	0	0	0	0	0	0
A.2. Overheidstoelagen fundamenteel basisonderzoek (2de geldstroom)		701	140.443.810	150.759.600	156.125.600	157.544.600	154.971.600	155.796.578
A.2.1. BOF		7010	140.443.810	150.759.600	156.125.600	157.544.600	154.971.600	0
A.2.2. IUAP		7011	0	0	0	0	0	0
A.2.3. FWO		7012	0	0	0	0	0	0
A.2.4. IWT : bench fee (specialisatiebeurzen)		7013	0	0	0	0	0	0
A.3. Overheidstoelagen toegepast wetenschappelijk onderzoek (3de geldstroom)		702	10.000	10.000	0	0	0	0
A.3.1. Federale Overheid exclusief IUAP		7020	0	0	0	0	0	0
A.3.2. Vlaamse Gemeenschap		7021	10.000	10.000	0	0	0	0
A.3.2.1. Ministerie Vlaamse Gemeenschap		70210	0	0	0	0	0	0
A.3.2.2. IWT		70211	0	0	0	0	0	0
A.3.2.3. IOF		70212	0	0	0	0	0	0
A.3.2.4. Andere intermediaire organisaties		70213	0	0	0	0	0	0
A.3.2.5. Andere bijdragen Vlaamse Gemeenschap		70214	10.000	10.000	0	0	0	0
A.3.3. Steden en provincies		7022	0	0	0	0	0	0
A.3.4. Internationale organen		7023	0	0	0	0	0	0
A.3.4.1. Europese Unie		70230	0	0	0	0	0	0
A.3.4.2. Internationale instellingen		70231	0	0	0	0	0	0
A.3.4.3. Andere buitenlandse overheden		70232	0	0	0	0	0	0
A.3.5. Andere overheidsbijdragen toegepast wetenschappelijk onderzoek		7024	0	0	0	0	0	0
A.4. Contractonderzoek met de privé-sector en wetenschappelijke dienstverlening (4de geldstroom)		703	0	0	0	0	(2.217)	0
A.4.1. Contractonderzoek met de privésector		7030	0	0	0	0	0	0
A.4.1.1. Contractonderzoek - non profit organisaties		70300	0	0	0	0	0	0
A.4.1.2. Contractonderzoek - vennootschappen		70301	0	0	0	0	0	0
A.4.1.2.1. Contractonderzoek - vennootschappen		703010	0	0	0	0	0	0
A.4.1.2.2. Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - pré klinisch		703011	0	0	0	0	0	0
A.4.1.2.3. Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase I & II		703012	0	0	0	0	0	0
A.4.1.2.4. Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase III & IV		703013	0	0	0	0	0	0
A.4.2. Onderzoek met privé sector mét overheidssteun		7031	0	0	0	0	0	0
A.4.3. Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract)		7032	0	0	0	0	(2.217)	0
A.4.4. Valorisatie Onderzoekresultaten		7033	0	0	0	0	0	0
A.5. Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening		704	6.484.408	6.648.334	7.700.246	8.313.417	8.804.138	8.562.820
A.5.1. Reguliere inschrijvingsgelden		7040	0	0	0	0	0	0
A.5.2. Andere inschrijvingsgelden		7041	0	0	0	0	0	0
A.5.3. Huuropbrengsten sociale sector		7042	0	0	0	0	0	0
A.5.4. Opbrengsten studentenrestaurants		7043	0	0	0	0	0	0
A.5.5. Opbrengsten boeken en cursussen		7044	0	0	0	0	0	0
A.5.6. Andere		7045	6.484.408	6.648.334	7.700.246	8.313.417	8.804.138	8.562.820
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering		71	0	0	0	0	0	0
C. Geproduceerde vaste activa		72	0	0	0	0	0	0
D. Giften, schenkingen en legaten		73	0	0	0	0	0	0
E. Andere bedrijfsopbrengsten		74	17.726	136.047	167.598	58.609	23.620	5.000
II. Bedrijfskosten	(-)	60/64	(115.517.959)	(123.186.962)	(129.042.496)	(127.598.639)	(129.325.235)	(138.873.083)
A. Aankopen goederen		60	2.948.014	3.534.996	5.506.086	3.638.925	3.322.380	4.238.760
B. Diensten en diverse goederen		61	26.417.824	27.139.923	28.177.071	27.176.294	27.655.700	30.249.462
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen		62	86.134.295	92.477.708	95.343.210	96.760.036	98.313.897	104.354.361
C.1. ZAP		620	9.993	9.988	10.713	18.702	0	10.000
C.2. AAP		621	11.133.009	11.624.355	10.679.704	10.380.349	9.539.799	12.335.000
C.3. ATP		622	3.777.056	3.942.449	3.794.385	2.838.371	2.673.473	4.105.000
C.4. Gastprofessoren		623	39.256	78.137	140.474	131.676	251.596	165.000
C.5. Contractueel AP		624	13.776.586	14.396.922	15.088.583	14.996.234	16.625.900	16.177.228
C.6. Contractueel ATP		625	5.559.284	5.980.332	6.045.262	6.279.856	5.898.385	7.479.330
C.7. Bursalen onderworpen aan RSZ		626	51.839.110	56.445.524	59.584.089	62.114.848	63.324.746	64.082.803
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa		630	0	0	0	0	0	0
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen (toevoegingen +, terugnemingen -)		631/3	0	0	0	0	0	0
F. Voorzieningen voor risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen en terugnemingen -)		634/9	(5.531)	(11.230)	(20.802)	574	(574)	0
G. Andere bedrijfskosten		640/9	23.357	45.565	36.932	22.811	33.832	30.500
III. Bedrijfsoverschot	(+)	70/64	31.437.985	34.367.019	35.117.441	39.356.657	34.471.905	25.491.315
Bedrijfstekort	(-)	64/70	0	0	0	0	0	0

Afdeling IV.1. Bijzondere Onderzoeksfondsen (eenheden euro)		codes	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013	JR - Boekjaar 2014	JR - Boekjaar 2015	BG - Boekjaar 2015
IV. Financiële opbrengsten	(+)	75	265	896	83	0	22	0
A. Opbrengsten uit financiële vaste activa		750	0	0	0	0	0	0
B. Opbrengsten uit vlottende activa		751	0	0	0	0	0	0
C. Andere financiële opbrengsten		752/9	265	896	83	0	22	0
V. Financiële kosten	(-)	65	(4.160)	(7.582)	(6.486)	(4.081)	(4.323)	(6.000)
A. Kosten van schulden		650	0	0	0	0	0	0
B. Waardeverminderingen op andere vlottende activa dan bedoeld onder II. E (toevoegingen +, terugnemingen -)		651	0	0	0	(1)	0	0
C. Andere financiële kosten		652/9	4.160	7.582	6.486	4.082	4.323	6.000
VI. Overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening	(+)	70/65	31.434.090	34.360.333	35.111.038	39.352.576	34.467.605	25.485.315
Tekort uit de gewone bedrijfsuitoefening	(-)	65/70	0	0	0	0	0	0
VII. Uitzonderlijke opbrengsten	(+)	76	0	0	26.196	671.383	0	0
A. Terugneming van afschrijvingen en van waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa		760	0	0	6.196	0	0	0
B. Terugneming van waardeverminderingen op financiële vaste activa		761	0	0	0	0	0	0
C. Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten		762	0	0	0	0	0	0
D. Meerwaarden bij de realisatie van vaste activa		763	0	0	0	0	0	0
E. Andere uitzonderlijke opbrengsten		764/9	0	0	20.000	671.383	0	0
VIII. Uitzonderlijke kosten	(-)	66	0	0	(130)	0	0	0
A. Uitzonderlijke afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa		660	0	0	0	0	0	0
B. Waardeverminderingen op financiële vaste activa		661	0	0	0	0	0	0
C. Voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen -)		662	0	0	0	0	0	0
D. Minderwaarden bij de realisatie van vaste activa		663	0	0	0	0	0	0
E. Andere uitzonderlijke kosten		664/8	0	0	130	0	0	0
F. Als herstructureringskosten geactiveerde uitzonderlijke kosten (-)		669	0	0	0	0	0	0
IX. Inkomende verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(+)		16.208.811	15.171.177	16.019.781	17.649.466	20.286.753	20.039.947
A. Verrekeningen			(279.517)	(311.865)	(229.937)	(78.976)	3.007.732	2.815.766
B. Overschrijvingen			16.488.328	15.483.042	16.249.718	17.728.442	17.279.021	17.224.180
X. Uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(-)		(43.927.755)	(49.056.218)	(48.204.397)	(49.646.069)	(51.649.735)	(51.174.001)
A. Verrekeningen			10.904.812	11.048.938	8.582.216	7.509.035	9.788.302	8.732.150
B. Overschrijvingen			33.022.943	38.007.279	39.622.181	42.137.034	41.861.433	42.441.851
XI. Overschot van het boekjaar	(+)	70/66	3.715.145	475.293	2.952.488	8.027.356	3.104.623	0
Tekort van het boekjaar	(-)	66/70	0	0	0	0	0	(5.648.740)

4.3.5 Afdeling IV.2. Andere onderzoeksfondsen

In de afdeling Andere onderzoeksfondsen stijgen de bedrijfsopbrengsten in 2015 met 81.145.643 EUR. Dit betekent een meeropbrengst van 12,29% t.o.v. het boekjaar 2014.

De overheidstoelagen voor het fundamenteel basisonderzoek zijn met 7.008.277 EUR of 5,31% gestegen in 2015 t.o.v. 2014. Dit is in de eerste plaats toe te schrijven aan de toename van FWO-gelden. De overheidstoelagen voor het toegepast wetenschappelijk onderzoek vertonen eveneens een stijging van 21.362.242 EUR of 7,23%. De bijdrage vanuit de Europese Unie is namelijk sterk toegenomen. Het contractonderzoek met de privésector en de wetenschappelijke dienstverlening zijn goed voor een substantiële stijging van de opbrengsten in 2015 met 54.795.181 EUR of 25,66%. Dit is het gevolg van de toenemende valorisatie van onderzoeksresultaten.

De stijging van de bedrijfsopbrengsten in 2011, 2012, 2013, 2014 en 2015 in deze afdeling is voor een deel toe te schrijven aan een gewijzigde presentatie van de overhead, op basis van gemaakte afspraken tussen de universiteiten in de VLIR. In het verleden werden de opbrengsten in de afdeling Andere onderzoeksfondsen netto gepresenteerd, d.w.z. na aftrek van overhead (die rechtstreeks in de afdeling Patrimonium werd geboekt).

Vanaf 2009 worden de bruto opbrengsten getoond onder de bedrijfsopbrengsten en wordt de overhead via de post interne verrekeningen overgeboekt naar het patrimonium.

De bedrijfskosten stijgen in 2015 met 29.705.045 EUR of 5,34%. De grootste toename in absolute cijfers zien we bij de kosten voor diensten en diverse goederen (+10.480.785 EUR), gevolgd door de kosten voor bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen (+10.294.868 EUR). Binnen deze post stijgen de kosten voor het ZAP (+15,49%) het meest, gevolgd door de kosten voor de bursalen onderworpen aan RSZ (+3,79%), het contractueel AP (+3,21%), het AAP (+2,53%) en het ATP (+1,77%). De kosten voor de gastprofessoren en het contractueel ATP dalen.

In 2015 stijgen zowel de financiële opbrengsten als de financiële kosten.

Het overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening stijgt in 2015 met 51.346.574 EUR t.o.v. 2014. Dit is een substantiële stijging met 49,73%.

De uitzonderlijke opbrengsten dalen in 2015 aanzienlijk met 6.377.662 EUR, de uitzonderlijke kosten stijgen met 605.240 EUR.

Rekening houdend met de inkomende en uitgaande verrekeningen tussen afdelingen boeken de universiteiten in 2015 een overschot van het boekjaar dat 35.933.420 EUR of 57,11% hoger ligt dan in 2014.

In het boekjaar 2015 liggen de reële bedrijfsopbrengsten 114.442.065 EUR of 18,25% hoger dan begroot. Het is moeilijk om de opbrengsten van de 2de, 3de en 4de geldstroom correct te begroten omdat het gaat over opbrengsten uit onderzoeksprojecten en projecten van wetenschappelijk dienstbetoon en deze kunnen erg fluctueren van jaar tot jaar.

Voor de tweede geldstroom voorzag de begroting 11.225.488 EUR minder dan de reële opbrengst, voor de derde geldstroom 27.959.366 EUR en voor de vierde geldstroom 72.814.091 EUR. Hier is het spanningsveld tussen de begroting en de werkelijke opbrengsten dus erg groot.

De werkelijke bedrijfskosten liggen 42.501.492 EUR of 7,82% hoger dan begroot in 2015.

De financiële opbrengsten liggen 336.362 EUR hoger dan begroot en de financiële kosten 615.790 EUR hoger. Het overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening is in werkelijkheid 71.661.145 EUR hoger dan voorzien.

Het overschot van het boekjaar is 62.986.282 EUR of 175,60% hoger dan gebudgetteerd.

RESULTATENREKENING

Afdeling IV.2. Andere Onderzoeksfondsen (eenheden euro)	codes	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	BG - Boekjaar	
		2011	2012	2013	2014	2015	2015	
I. Bedrijfsopbrengsten	(+)	70/74	582.819.493	623.990.882	635.940.137	660.419.990	741.565.633	627.123.568
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening		70	574.859.614	615.258.332	623.270.493	647.341.479	731.427.228	617.422.568
A.1. Overheidstoelagen en subsidies - basisfinanciering (1ste geldstroom)		700	0	0	0	0	0	0
A.1.1. Werkingsuitkeringen		7000	0	0	0	0	0	0
A.1.2. Uitkeringen DGOS		7001	0	0	0	0	0	0
A.1.3. Investeringsuitkeringen		7002	0	0	0	0	0	0
A.1.4. Sociale toelagen		7003	0	0	0	0	0	0
A.1.5. Andere overheidstoelagen en subsidies		7004	0	0	0	0	0	0
A.2. Overheidstoelagen fundamenteel basisonderzoek (2de geldstroom)		701	121.234.433	125.708.340	127.072.724	132.086.193	139.094.470	127.868.982
A.2.1. BOF		7010	0	0	0	0	0	0
A.2.2. IUAP		7011	14.306.658	18.427.526	13.379.172	14.682.664	15.853.033	
A.2.3. FWO		7012	104.574.119	104.243.615	110.791.043	114.403.209	119.789.637	
A.2.4. IWT : bench fee (specialisatiebeurzen)		7013	2.353.656	3.037.198	2.902.509	3.000.320	3.451.800	
A.3. Overheidstoelagen toegepast wetenschappelijk onderzoek (3de geldstroom)		702	270.168.606	291.828.008	288.586.545	295.421.765	316.784.007	288.824.641
A.3.1. Federale Overheid exclusief IUAP		7020	33.641.067	35.389.328	31.806.201	30.763.036	30.628.765	
A.3.2. Vlaamse Gemeenschap		7021	154.113.892	153.651.595	149.395.146	176.654.177	172.727.228	
A.3.2.1. Ministerie Vlaamse Gemeenschap		70210	41.992.860	46.827.916	49.243.925	51.078.569	45.460.536	
A.3.2.2. IWT		70211	54.650.156	41.045.646	39.834.652	51.091.090	58.957.400	
A.3.2.3. IOF		70212	16.844.558	19.173.179	19.304.925	27.483.510	26.933.839	
A.3.2.4. Andere intermediaire organisaties		70213	29.856.955	32.975.112	34.463.359	37.419.234	28.605.655	
A.3.2.5. Andere bijdragen Vlaamse Gemeenschap		70214	10.769.363	13.629.742	6.548.284	9.581.775	12.769.799	
A.3.3. Steden en provincies		7022	2.310.961	2.558.482	3.460.627	2.306.423	2.250.987	
A.3.4. Internationale organen		7023	75.659.098	94.292.385	100.865.214	79.419.936	105.652.063	
A.3.4.1. Europese Unie		70230	68.252.884	88.623.401	94.377.157	74.029.524	98.140.207	
A.3.4.2. Internationale instellingen		70231	6.586.397	4.933.657	6.783.537	5.133.426	6.891.439	
A.3.4.3. Andere buitenlandse overheden		70232	819.817	735.327	(295.480)	256.986	620.417	
A.3.5. Andere overheidsbijdragen toegepast wetenschappelijk onderzoek		7024	4.443.588	5.936.218	3.059.357	6.278.194	5.524.964	
A.4. Contractonderzoek met de privé-sector en wetenschappelijke dienstverlening (4de geldstroom)		703	178.658.895	191.656.623	201.918.083	213.556.855	268.352.036	195.537.945
A.4.1. Contractonderzoek met de privésector		7030	89.043.545	92.736.766	95.633.721	93.002.048	114.875.397	
A.4.1.1. Contractonderzoek - non profit organisaties		70300	35.275.274	36.399.515	43.132.160	40.177.919	48.390.854	
A.4.1.2. Contractonderzoek - vennootschappen		70301	53.768.271	56.337.251	52.501.561	52.824.129	66.484.543	
A.4.1.2.1. Contractonderzoek - vennootschappen		703010	50.953.907	53.204.955	50.405.434	50.021.502	62.397.116	
A.4.1.2.2. Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - pré klinisch		703011	0	97.272	(16.287)	70.984	178.570	
A.4.1.2.3. Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase I & II		703012	2.317.843	2.699.352	1.966.058	2.298.761	3.186.953	
A.4.1.2.4. Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase III & IV		703013	496.521	335.672	146.356	432.882	721.904	
A.4.2. Onderzoek met privé sector mét overheidssteun		7031	18.201.807	17.956.773	19.297.252	22.013.831	26.061.175	
A.4.3. Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract)		7032	11.348.919	10.957.647	12.441.028	13.138.981	14.725.692	
A.4.4. Valorisatie Onderzoekresultaten		7033	60.064.624	70.005.436	74.546.082	85.401.995	112.689.773	
A.5. Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening		704	4.797.681	6.065.361	5.693.141	6.276.666	7.196.713	5.191.000
A.5.1. Reguliere inschrijvingsgelden		7040	289.240	491.372	323.385	33.202	46.647	
A.5.2. Andere inschrijvingsgelden		7041	1.142.703	1.279.196	969.951	1.128.478	592.281	
A.5.3. Huuropbrengsten sociale sector		7042	0	174	0	0	0	
A.5.4. Opbrengsten studentenrestaurants		7043	0	0	0	0	0	
A.5.5. Opbrengsten boeken en cursussen		7044	(3.042)	562	3.713	328	960	
A.5.6. Andere		7045	3.368.781	4.294.057	4.396.093	5.114.659	6.556.826	
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering		71	0	0	0	0	0	0
C. Geproduceerde vaste activa		72	0	0	0	0	0	0
D. Giften, schenkingen en legaten		73	5.534.085	6.536.045	9.264.106	11.134.230	8.350.309	7.149.000
E. Andere bedrijfsopbrengsten		74	2.425.794	2.196.506	3.405.538	1.944.281	1.788.097	2.552.000
II. Bedrijfskosten	(-)	60/64	(467.564.989)	(479.215.659)	(530.707.333)	(556.519.888)	(586.224.933)	(543.723.441)
A. Aankopen goederen		60	24.280.402	23.557.036	29.187.264	30.826.546	34.085.564	27.859.471
B. Diensten en diverse goederen		61	144.607.120	148.888.180	160.326.214	164.765.345	175.246.130	160.414.690
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen		62	290.771.282	297.194.570	325.305.300	342.681.970	352.976.838	340.215.280
C.1. ZAP		620	18.001.029	21.585.768	18.573.595	20.053.834	23.160.972	15.315.232
C.2. AAP		621	62.451.486	60.688.717	64.316.210	72.809.224	74.651.213	75.169.868
C.3. ATP		622	21.693.101	21.946.862	23.648.134	24.237.216	24.666.788	25.783.000
C.4. Gastprofessoren		623	434.726	536.635	497.154	613.362	459.695	619.070
C.5. Contractueel AP		624	72.823.892	74.461.915	84.090.818	84.788.489	87.507.168	84.518.849
C.6. Contractueel ATP		625	33.559.641	32.860.543	36.997.179	37.027.199	35.469.898	37.241.346
C.7. Bursalen onderworpen aan RSZ		626	81.807.408	85.114.130	97.182.211	103.152.647	107.061.104	101.567.915
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa		630	0	0	0	0	0	0
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen (toevoegingen +, terugnemingen -)		631/3	32.179	(72.486)	0	0	0	0
F. Voorzieningen voor risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen en terugnemingen -)		634/9	0	0	0	7.150	(7.150)	0
G. Andere bedrijfskosten		640/9	7.874.007	9.648.359	15.888.556	18.238.877	23.923.551	15.234.000
III. Bedrijfsoverschot	(+)	70/64	115.254.504	144.775.223	105.232.804	103.900.102	155.340.700	83.400.127
Bedrijfstekort	(-)	64/70	0	0	0	0	0	0

Afdeling IV.2. Andere Onderzoeksfondsen		codes	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	BG - Boekjaar
(eenheden euro)			2011	2012	2013	2014	2015	2015
IV. Financiële opbrengsten	(+)	75	855.516	510.246	93.848	70.299	343.362	7.000
A. Opbrengsten uit financiële vaste activa		750	2.059	3.409	441	4.746	37.290	0
B. Opbrengsten uit vlottende activa		751	15.936	32.097	17.157	2.286	1.085	0
C. Andere financiële opbrengsten		752/9	837.521	474.740	76.250	63.267	304.987	7.000
V. Financiële kosten	(-)	65	(588.463)	(362.103)	(730.350)	(714.702)	(1.081.790)	(466.000)
A. Kosten van schulden		650	3.833	29.804	9.973	7.735	8.080	5.000
B. Waardeverminderingen op andere vlottende activa dan bedoeld onder II. E (toevoegingen +, terugnemingen -)		651	281	153	12	103	262	0
C. Andere financiële kosten		652/9	584.349	332.146	720.365	706.865	1.073.449	461.000
VI. Overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening	(+)	70/65	115.521.557	144.923.365	104.596.303	103.255.698	154.602.272	82.941.127
Tekort uit de gewone bedrijfsuitoefening	(-)	65/70	0	0	0	0	0	0
VII. Uitzonderlijke opbrengsten	(+)	76	276.821	907	1.687.996	9.567.065	3.189.403	0
A. Terugneming van afschrijvingen en van waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa		760	0	0	5.954	0	0	0
B. Terugneming van waardeverminderingen op financiële vaste activa		761	0	0	0	0	0	0
C. Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten		762	0	0	0	0	0	0
D. Meerwaarden bij de realisatie van vaste activa		763	276.821	907	951.521	6.555.353	2.264.617	0
E. Andere uitzonderlijke opbrengsten		764/9	0	0	730.521	3.011.712	924.786	0
VIII. Uitzonderlijke kosten	(-)	66	0	0	(265.656)	(7.352)	(612.592)	0
A. Uitzonderlijke afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa		660	0	0	0	0	0	0
B. Waardeverminderingen op financiële vaste activa		661	0	0	0	0	0	0
C. Voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen -)		662	0	0	0	0	0	0
D. Minderwaarden bij de realisatie van vaste activa		663	0	0	0	0	612.592	0
E. Andere uitzonderlijke kosten		664/8	0	0	265.656	7.352	0	0
F. Als herstructureringskosten geactiveerde uitzonderlijke kosten (-)		669	0	0	0	0	0	0
IX. Inkomende verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(+)		(6.474.394)	6.383.824	(4.193.959)	(9.340.981)	(16.324.048)	(14.155.000)
A. Verrekeningen			(17.612.819)	(11.147.223)	(15.853.853)	(23.965.410)	(33.366.490)	(25.602.000)
B. Overschrijvingen			11.138.425	17.531.047	11.659.894	14.624.429	17.042.442	11.447.000
X. Uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(-)		(36.081.544)	(47.373.576)	(37.303.241)	(40.552.505)	(41.999.691)	(32.917.064)
A. Verrekeningen			32.292.723	38.308.831	33.937.135	34.898.066	35.177.408	29.317.064
B. Overschrijvingen			3.788.821	9.064.745	3.366.106	5.654.440	6.822.283	3.600.000
XI. Overschot van het boekjaar	(+)	70/66	73.242.441	103.934.520	64.521.442	62.921.925	98.855.345	35.869.063
Tekort van het boekjaar	(-)	66/70	0	0	0	0	0	0

4.3.6 Afdeling V. Patrimonium

In de afdeling Patrimonium stijgen de bedrijfsopbrengsten in 2015 met 27.113.449 EUR. Dit betekent een meeropbrengst van 10,90% t.o.v. het boekjaar 2014.

De bedrijfskosten stijgen in 2015 met 40.627.321 EUR of 14,30%. Zowel de kosten voor het aankopen van goederen (+13.769.272 EUR) als voor diensten en diverse goederen (+20.848.469 EUR) en de bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen (+6.519.617 EUR) gaan de hoogte in.

De bedrijfskosten stijgen sneller dan de bedrijfsopbrengsten en het bedrijfstekort is in 2015 dan ook met 13.513.872 EUR of 38,24% toegenomen t.o.v. 2014.

De financiële opbrengsten liggen 46.082.729 EUR hoger dan in boekjaar 2014. De financiële kosten stijgen met 2.513.339 EUR.

Evenals in 2014 tekenen de universiteiten in 2015 samen een overschot op uit de gewone bedrijfsuitoefening. We zien daarenboven een toename met 30.055.517 EUR of 99,71% t.o.v. 2014.

Rekening houdend met de inkomende en uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen stijgt het overschot van het boekjaar in 2015 met 21.072.748 EUR of 25,91%.

In de begroting werden de bedrijfsopbrengsten 18.389.293 EUR lager geschat dan de reële opbrengsten. De meeropbrengst ligt o.a. aan de goede resultaten van de post 'andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening' (+15.359.024 EUR), de 'giften, schenkingen en legaten' (+2.090.430 EUR) en de 'andere bedrijfsopbrengsten' (+2.767.005 EUR).

In boekjaar 2015 ligt het totale bedrag van de reële bedrijfskosten 15,88% lager dan de begrote kosten. Bij analyse blijkt echter dat dit hoofdzakelijk toe te schrijven is aan de substantiële overbegroting van de kosten voor het 'aankopen van goederen' met 70.338.000 EUR of 51,72%. De bedrijfskosten voor 'diensten en diverse goederen' zijn 10.070.517 EUR of 8,06% hoger dan begroot. Bij de 'bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen' is er een onderbegroting van de kosten voor het ZAP, het AAP, het contractueel ATP en van de bursalen onderworpen aan RSZ.

Het begrote bedrijfstekort ligt 79.706.080 EUR of 62,00% hoger dan het reële.

De financiële opbrengsten liggen in werkelijkheid 25.742.975 EUR of 28,62% hoger dan in de begroting 2015. De financiële kosten liggen 1.650.718 EUR of 33,12% hoger. Het werkelijke overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening ligt 103.798.337 EUR hoger dan het gebudgetteerde tekort.

Het tekort van het boekjaar van 8.860.245 EUR dat in de begroting 2015 was voorzien, werd in werkelijkheid een overschot van het boekjaar van 102.394.632 EUR. Dit is dus 111.254.877 EUR meer dan voorzien.

RESULTATENREKENING

Afdeling V. Patrimonium (eenheden euro)	codes	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	BG - Boekjaar	
		2011	2012	2013	2014	2015	2015	
I. Bedrijfsopbrengsten	(+)	70/74	199.639.924	208.927.794	237.637.299	248.753.682	275.867.131	257.477.838
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening		70	129.493.096	128.942.040	149.645.214	156.255.721	183.292.772	169.760.915
A.1. Overheidstoelagen en subsidies - basisfinanciering (1ste geldstroom)		700	256.175	315.434	1.969.939	2.268.511	2.377.469	2.498.894
A.1.1. Werkingsuitkeringen		7000	0	0	0	0	0	0
A.1.2. Uitkeringen DGOS		7001	0	0	0	0	0	0
A.1.3. Investeringsuitkeringen		7002	0	0	0	0	0	0
A.1.4. Sociale toelagen		7003	0	0	0	0	0	0
A.1.5. Andere overheidstoelagen en subsidies		7004	256.175	315.434	1.969.939	2.268.511	2.377.469	0
A.2. Overheidstoelagen fundamenteel basisonderzoek (2de geldstroom)		701	0	1.750	0	0	0	0
A.2.1. BOF		7010	0	0	0	0	0	0
A.2.2. IUAP		7011	0	0	0	0	0	0
A.2.3. FWO		7012	0	1.750	0	0	0	0
A.2.4. IWT : bench fee (specialisatiebeurzen)		7013	0	0	0	0	0	0
A.3. Overheidstoelagen toegepast wetenschappelijk onderzoek (3de geldstroom)		702	1.364.026	1.533.849	1.340.251	1.441.919	1.348.187	2.979.311
A.3.1. Federale Overheid exclusief IUAP		7020	0	27.393	0	3.805	0	0
A.3.2. Vlaamse Gemeenschap		7021	1.269.658	1.440.506	1.309.253	1.258.491	1.296.156	0
A.3.2.1. Ministerie Vlaamse Gemeenschap		70210	468.960	446.459	416.964	331.267	376.903	0
A.3.2.2. IWT		70211	786.149	979.850	892.490	927.223	919.253	0
A.3.2.3. IOF		70212	0	0	0	0	0	0
A.3.2.4. Andere intermediaire organisaties		70213	14.550	14.197	(200)	0	0	0
A.3.2.5. Andere bijdragen Vlaamse Gemeenschap		70214	0	0	0	0	0	0
A.3.3. Steden en provincies		7022	53.896	40.444	40.000	45.500	45.500	0
A.3.4. Internationale organen		7023	40.471	25.506	(9.002)	134.122	6.531	0
A.3.4.1. Europese Unie		70230	40.471	17.784	(25.349)	50.751	6.531	0
A.3.4.2. Internationale instellingen		70231	0	7.722	16.347	83.371	0	0
A.3.4.3. Andere buitenlandse overheden		70232	0	0	0	0	0	0
A.3.5. Andere overheidsbijdragen toegepast wetenschappelijk onderzoek		7024	0	0	0	0	0	0
A.4. Contractonderzoek met de privé-sector en wetenschappelijke dienstverlening (4de geldstroom)		703	878.466	897.216	1.471.970	1.274.676	1.186.894	1.261.511
A.4.1. Contractonderzoek met de privésector		7030	20.542	185.579	(142.727)	27.471	142.409	0
A.4.1.1. Contractonderzoek - non profit organisaties		70300	20.542	185.579	(142.727)	27.471	142.408	0
A.4.1.2. Contractonderzoek - vennootschappen		70301	0	0	0	31.328	18.361	0
A.4.1.2.1. Contractonderzoek - vennootschappen		703010	0	0	0	31.328	18.361	0
A.4.1.2.2. Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - pré klinisch		703011	0	0	0	0	0	0
A.4.1.2.3. Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase I & II		703012	0	0	0	0	0	0
A.4.1.2.4. Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase III & IV		703013	0	0	0	0	0	0
A.4.2. Onderzoek met privé sector mét overheidssteun		7031	0	0	0	0	(3.355)	0
A.4.3. Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract)		7032	3.211	31.209	50.952	60.830	61.421	0
A.4.4. Valorisatie Onderzoeksresultaten		7033	854.714	680.427	1.563.745	1.186.375	986.419	0
A.5. Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening		704	126.994.429	126.193.792	144.863.054	151.270.616	178.380.222	163.021.198
A.5.1. Reguliere inschrijvingsgelden		7040	44.322.088	46.715.368	54.210.833	58.343.709	80.548.782	0
A.5.2. Andere inschrijvingsgelden		7041	16.382.897	15.743.938	18.351.520	18.090.437	20.230.821	0
A.5.3. Huuropbrengsten sociale sector		7042	970.068	1.881.454	2.831.440	2.370.951	2.525.591	0
A.5.4. Opbrengsten studentenrestaurants		7043	418.931	498.361	0	0	0	0
A.5.5. Opbrengsten boeken en cursussen		7044	2.292.893	2.634.402	2.734.744	2.792.073	2.791.083	0
A.5.6. Andere		7045	62.607.552	58.720.269	66.734.518	69.673.446	72.283.946	0
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering		71	0	0	0	0	0	0
C. Geproduceerde vaste activa		72	0	0	0	0	0	0
D. Giften, schenkingen en legaten		73	5.512.953	6.070.643	8.844.955	13.358.291	9.527.247	7.436.817
E. Andere bedrijfsopbrengsten		74	64.633.875	73.915.111	79.147.131	79.139.670	83.047.112	80.280.107
II. Bedrijfskosten	(-)	60/64	(256.375.625)	(260.159.723)	(273.964.469)	(284.097.336)	(324.724.657)	(386.041.444)
A. Aankopen goederen		60	58.112.971	51.683.675	42.286.119	51.895.286	65.664.558	136.002.558
B. Diensten en diverse goederen		61	99.616.769	102.838.292	110.339.044	114.198.768	135.047.237	124.976.720
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen		62	96.030.616	99.816.260	110.673.817	115.910.019	122.429.636	122.781.045
C.1. ZAP		620	571.995	332.930	394.698	221.528	546.317	409.838
C.2. AAP		621	9.850.626	12.362.164	11.812.796	13.242.476	13.785.587	13.557.000
C.3. ATP		622	29.349.501	30.213.577	31.383.376	31.795.280	32.866.925	36.664.414
C.4. Gastprofessoren		623	359.780	360.499	468.950	426.702	263.950	756.000
C.5. Contractueel AP		624	8.693.731	8.819.744	10.345.027	11.724.606	12.831.917	14.983.055
C.6. Contractueel ATP		625	36.478.850	36.152.550	44.085.537	45.982.273	49.707.534	44.718.274
C.7. Bursalen onderworpen aan RSZ		626	10.726.133	11.574.795	12.183.432	12.517.153	12.427.406	11.692.464
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa		630	0	0	0	0	0	0
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen (toevoegingen +, terugnemingen -)		631/3	336.205	(127.059)	161.883	101.827	301.961	95.000
F. Voorzieningen voor risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen en terugnemingen -)		634/9	535.698	1.978.726	3.271.506	(1.762.401)	(596.893)	(811.000)
G. Andere bedrijfskosten		640/9	1.743.366	3.969.829	7.232.101	3.753.836	1.878.159	2.997.121
III. Bedrijfsoverschot	(+)	70/64	0	0	0	0	0	0
Bedrijfstekort	(-)	64/70	(56.735.701)	(51.231.929)	(36.327.170)	(35.343.654)	(48.857.526)	(128.563.606)

Afdeling V. Patrimonium (eenheden euro)	codes	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013	JR - Boekjaar 2014	JR - Boekjaar 2015	BG - Boekjaar 2015	
IV. Financiële opbrengsten	(+)	75	41.299.733	53.987.662	47.904.506	69.607.246	115.689.975	89.947.000
A. Opbrengsten uit financiële vaste activa		750	5.130	5.139	957.833	63.686	(115.813)	0
B. Opbrengsten uit vlottende activa		751	25.116.290	29.905.532	24.870.853	25.196.036	81.789.901	21.395.000
C. Andere financiële opbrengsten		752/9	16.178.313	24.076.990	22.075.821	44.347.525	34.015.887	68.552.000
V. Financiële kosten	(-)	65	(9.745.647)	(7.086.908)	(4.067.937)	(4.121.379)	(6.634.718)	(4.984.000)
A. Kosten van schulden		650	163.524	93.694	40.344	99.758	691.188	844.000
B. Waardeverminderingen op andere vlottende activa dan bedoeld onder II. E (toevoegingen +, terugnemingen -)		651	1.179.161	1.603.845	598.990	558.153	376.615	56.000
C. Andere financiële kosten		652/9	8.402.963	5.389.369	3.428.604	3.463.469	5.566.914	4.084.000
VI. Overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening	(+)	70/65	0	0	7.509.398	30.142.214	60.197.731	0
Tekort uit de gewone bedrijfsuitoefening	(-)	65/70	(25.181.615)	(4.331.174)	0	0	0	(43.600.606)
VII. Uitzonderlijke opbrengsten	(+)	76	7.755.073	7.819.818	8.179.821	14.963.672	5.435.654	6.784.000
A. Terugneming van afschrijvingen en van waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa		760	1.485.015	122.405	40.461	500	0	0
B. Terugneming van waardeverminderingen op financiële vaste activa		761	0	0	0	0	0	0
C. Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten		762	0	0	0	0	0	0
D. Meerwaarden bij de realisatie van vaste activa		763	3.864.581	5.840.275	5.449.773	9.779.751	2.736.686	4.450.000
E. Andere uitzonderlijke opbrengsten		764/9	2.405.477	1.857.138	2.689.588	5.183.421	2.698.968	2.334.000
VIII. Uitzonderlijke kosten	(-)	66	(746.930)	0	(1.505.964)	(1.499.076)	(2.248.709)	0
A. Uitzonderlijke afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa		660	0	0	0	0	0	0
B. Waardeverminderingen op financiële vaste activa		661	0	0	100.000	258.638	0	0
C. Voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen -)		662	0	0	0	0	0	0
D. Minderwaarden bij de realisatie van vaste activa		663	0	0	0	0	80.395	0
E. Andere uitzonderlijke kosten		664/8	746.930	0	1.405.964	1.240.438	2.168.314	0
F. Als herstructureringskosten geactiveerde uitzonderlijke kosten (-)		669	0	0	0	0	0	0
IX. Inkomende verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(+)		110.846.268	113.706.220	110.257.540	120.751.187	161.892.215	110.917.063
A. Verrekeningen			97.630.440	101.378.804	99.707.889	108.373.654	144.047.014	104.103.063
B. Overschrijvingen			13.215.828	12.327.415	10.549.651	12.377.534	17.845.201	6.814.000
X. Uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(-)		(74.774.177)	(73.002.350)	(107.890.182)	(83.036.113)	(122.882.259)	(82.960.702)
A. Verrekeningen			24.718.526	27.814.934	36.176.895	31.471.013	56.004.075	30.834.994
B. Overschrijvingen			50.055.651	45.187.415	71.713.287	51.565.100	66.878.184	52.125.708
XI. Overschot van het boekjaar	(+)	70/66	17.898.619	44.192.513	16.550.613	81.321.884	102.394.632	0
Tekort van het boekjaar	(-)	66/70	0	0	0	0	0	(8.860.245)

4.3.7 Afdeling VI. Voor orde

In de afdeling Voor orde stijgen de bedrijfsopbrengsten in 2015 met 4.035.742 EUR of 23,70% t.o.v. boekjaar 2014.

De bedrijfskosten stijgen in 2015 met 8.499.466 EUR of 50,64%.

Aangezien de bedrijfskosten sneller stijgen dan de bedrijfsopbrengsten is er in 2015 een bedrijfstekort van 4.463.723 EUR. Dit in tegenstelling tot 2014 waar de universiteiten samen een bedrijfsoverschot optekenen.

De financiële opbrengsten stijgen in 2015 met 4.097.082 EUR of 271,04%. De financiële kosten dalen met 839.247 EUR of 95,04%. De kosten zijn o.a. gerealiseerde minderwaarden op de portefeuilles.

Het overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening bedraagt 54,08% meer in 2015 dan in 2014. In absolute cijfers betekent dit een stijging met 472.606 EUR.

Er zijn geen uitzonderlijke opbrengsten of kosten.

Rekening houdend met de inkomende en uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen zien we een overschot van het boekjaar in 2015 met 1.155.293 EUR. Dat is 132,44% meer dan in 2014.

De bedrijfsopbrengsten werden in 2015 met 1.465.451 EUR of 7,48% onderbegroot.

De bedrijfskosten werden eveneens onderbegroot. De universiteiten boekten samen 5.369.189 EUR of 26,96% meer kosten in de afdeling Voor orde dan voorzien.

Er werd in de begroting 2015 een bedrijfstekort voorzien van 314.758 EUR maar in werkelijkheid realiseerden de universiteiten een bedrijfstekort van 4.218.495 EUR. Dit is 1.240,23% meer dan begroot.

De financiële opbrengsten liggen 5.075.209 EUR hoger dan begroot en de financiële kosten 166.206 EUR lager.

De universiteiten realiseerden in 2015 een overschot van het boekjaar van 1.155.293 EUR terwijl er 0 EUR werd begroot.

RESULTATENREKENING

Afdeling VI. Voor Orde (eenheden euro)	codes	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	BG - Boekjaar	
		2011	2012	2013	2014	2015	2015	
I. Bedrijfsopbrengsten	(+)	70/74	19.036.218	35.792.698	32.399.980	17.028.709	21.064.451	19.599.000
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening		70	13.759.310	28.801.101	27.120.655	11.608.755	15.539.488	15.344.000
A.1. Overheidstoelagen en subsidies - basisfinanciering (1ste geldstroom)		700	0	0	0	0	0	0
A.1.1. Werkingsuitkeringen		7000	0	0	0	0	0	0
A.1.2. Uitkeringen DGOS		7001	0	0	0	0	0	0
A.1.3. Investeringsuitkeringen		7002	0	0	0	0	0	0
A.1.4. Sociale toelagen		7003	0	0	0	0	0	0
A.1.5. Andere overheidstoelagen en subsidies		7004	0	0	0	0	0	0
A.2. Overheidstoelagen fundamenteel basisonderzoek (2de geldstroom)		701	153.252	194.706	(74.013)	331.704	213.935	0
A.2.1. BOF		7010	0	0	0	0	0	0
A.2.2. IUAP		7011	153.252	191.828	(74.013)	331.704	210.363	0
A.2.3. FWO		7012	0	2.878	0	0	0	0
A.2.4. IWT : bench fee (specialisatiebeurzen)		7013	0	0	0	0	3.572	0
A.3. Overheidstoelagen toegepast wetenschappelijk onderzoek (3de geldstroom)		702	11.025.341	25.628.317	21.473.267	9.496.639	14.957.320	12.750.000
A.3.1. Federale Overheid exclusief IUAP		7020	(38.280)	897.202	1.233.032	1.296.719	326.971	0
A.3.2. Vlaamse Gemeenschap		7021	(134.925)	289.707	1.002.470	517.796	1.953.466	0
A.3.2.1. Ministerie Vlaamse Gemeenschap		70210	(910.400)	(121.989)	1.020.568	563.385	1.677.098	0
A.3.2.2. IWT		70211	802.027	476.535	400.010	714.519	606.392	0
A.3.2.3. IOF		70212	0	0	0	0	0	0
A.3.2.4. Andere intermediaire organisaties		70213	42.841	0	320.786	39.196	(106.604)	0
A.3.2.5. Andere bijdragen Vlaamse Gemeenschap		70214	(69.393)	(64.839)	(738.894)	(799.303)	(223.420)	0
A.3.3. Steden en provincies		7022	5.000	65.164	75.610	123.882	55.499	0
A.3.4. Internationale organen		7023	11.193.546	24.376.244	19.162.155	7.509.879	12.621.385	0
A.3.4.1. Europese Unie		70230	11.234.841	24.371.618	18.670.244	7.595.763	12.449.836	0
A.3.4.2. Internationale instellingen		70231	(40.000)	46.341	368.430	37.597	169.016	0
A.3.4.3. Andere buitenlandse overheden		70232	(1.295)	(41.715)	123.481	(123.481)	2.533	0
A.3.5. Andere overheidsbijdragen toegepast wetenschappelijk onderzoek		7024	0	0	0	48.363	0	0
A.4. Contractonderzoek met de privé-sector en wetenschappelijke dienstverlening (4de geldstroom)		703	112.469	(141.999)	163.520	1.087.419	1.041.948	44.000
A.4.1. Contractonderzoek met de privésector		7030	112.469	(141.999)	161.748	1.089.191	37.382	0
A.4.1.1. Contractonderzoek - non profit organisaties		70300	175.894	(116.289)	73.651	956.391	144.170	0
A.4.1.2. Contractonderzoek - vennootschappen		70301	(63.425)	(25.710)	88.097	132.800	(106.788)	0
A.4.1.2.1. Contractonderzoek - vennootschappen		703010	0	0	78.390	132.800	(106.788)	0
A.4.1.2.2. Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - pré klinisch		703011	0	0	0	0	0	0
A.4.1.2.3. Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase I & II		703012	0	0	0	0	0	0
A.4.1.2.4. Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase III & IV		703013	(63.425)	(25.710)	9.707	0	0	0
A.4.2. Onderzoek met privé sector mét overheidssteun		7031	0	0	0	0	52.558	0
A.4.3. Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract)		7032	0	0	0	0	0	0
A.4.4. Valorisatie Onderzoeksresultaten		7033	0	0	1.772	(1.772)	952.008	0
A.5. Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening		704	2.468.248	3.120.077	5.557.882	692.992	(673.715)	2.550.000
A.5.1. Reguliere inschrijvingsgelden		7040	0	0	0	0	0	0
A.5.2. Andere inschrijvingsgelden		7041	0	0	7.205	(39)	(11)	0
A.5.3. Huuropbrengsten sociale sector		7042	0	0	0	0	0	0
A.5.4. Opbrengsten studentenrestaurants		7043	0	0	0	0	0	0
A.5.5. Opbrengsten boeken en cursussen		7044	0	0	0	0	0	0
A.5.6. Andere		7045	2.468.248	3.120.077	5.550.677	693.031	(673.704)	0
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering		71	0	0	0	0	0	0
C. Geproduceerde vaste activa		72	0	0	0	0	0	0
D. Giften, schenkingen en legaten		73	240.445	202.097	(372.163)	461	10.485	0
E. Andere bedrijfsopbrengsten		74	5.036.463	6.789.500	5.651.487	5.419.494	5.514.478	4.255.000
II. Bedrijfskosten	(-)	60/64	(20.486.676)	(27.307.306)	(30.118.012)	(16.783.481)	(25.282.947)	(19.913.758)
A. Aankopen goederen		60	6.384	35.078	136	4.029	708	0
B. Diensten en diverse goederen		61	15.917.420	22.711.646	25.763.840	12.597.385	20.819.501	15.798.758
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen		62	4.562.381	4.552.458	4.313.218	4.142.773	4.458.910	4.115.000
C.1. ZAP		620	4.526.728	4.406.524	4.089.133	4.016.367	4.325.995	4.000.000
C.2. AAP		621	0	0	0	0	0	0
C.3. ATP		622	0	0	0	0	0	0
C.4. Gastprofessoren		623	0	0	0	0	0	0
C.5. Contractueel AP		624	2.914	0	0	0	0	10.000
C.6. Contractueel ATP		625	32.739	123.820	142.096	126.406	132.915	105.000
C.7. Bursalen onderworpen aan RSZ		626	0	22.114	81.989	0	0	0
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa		630	0	0	0	0	0	0
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen (toevoegingen +, terugnemingen -)		631/3	0	0	0	0	0	0
F. Voorzieningen voor risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen en terugnemingen -)		634/9	0	0	0	0	0	0
G. Andere bedrijfskosten		640/9	491	8.124	40.817	39.294	3.828	0
III. Bedrijfsoverschot	(+)	70/64	0	8.485.392	2.281.968	245.228	0	0
Bedrijfstekort	(-)	64/70	(1.450.458)	0	0	0	(4.218.495)	(314.758)

Afdeling VI. Voor Orde (eenheden euro)		codes	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013	JR - Boekjaar 2014	JR - Boekjaar 2015	BG - Boekjaar 2015
IV. Financiële opbrengsten	(+)	75	773.089	62.643	347.187	1.511.635	5.608.717	533.508
A. Opbrengsten uit financiële vaste activa		750	0	0	0	0	0	0
B. Opbrengsten uit vlottende activa		751	4.582	4.506	3.172	1.511	10.190	0
C. Andere financiële opbrengsten		752/9	768.507	58.137	344.015	1.510.124	5.598.528	533.508
V. Financiële kosten	(-)	65	(212.563)	(293.458)	(66.834)	(883.041)	(43.794)	(210.000)
A. Kosten van schulden		650	0	0	0	0	0	0
B. Waardeverminderingen op andere vlottende activa dan bedoeld onder II. E (toevoegingen +, terugnemingen -)		651	0	0	0	0	0	0
C. Andere financiële kosten		652/9	212.563	293.458	66.834	883.041	43.794	210.000
VI. Overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening	(+)	70/65	0	8.254.577	2.562.321	873.822	1.346.428	8.750
Tekort uit de gewone bedrijfsuitoefening	(-)	65/70	(889.932)	0	0	0	0	0
VII. Uitzonderlijke opbrengsten	(+)	76	0	0	0	0	0	0
A. Terugneming van afschrijvingen en van waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa		760	0	0	0	0	0	0
B. Terugneming van waardeverminderingen op financiële vaste activa		761	0	0	0	0	0	0
C. Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten		762	0	0	0	0	0	0
D. Meerwaarden bij de realisatie van vaste activa		763	0	0	0	0	0	0
E. Andere uitzonderlijke opbrengsten		764/9	0	0	0	0	0	0
VIII. Uitzonderlijke kosten	(-)	66	0	0	0	0	0	0
A. Uitzonderlijke afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa		660	0	0	0	0	0	0
B. Waardeverminderingen op financiële vaste activa		661	0	0	0	0	0	0
C. Voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen -)		662	0	0	0	0	0	0
D. Minderwaarden bij de realisatie van vaste activa		663	0	0	0	0	0	0
E. Andere uitzonderlijke kosten		664/8	0	0	0	0	0	0
F. Als herstructureringskosten geactiveerde uitzonderlijke kosten (-)		669	0	0	0	0	0	0
IX. Inkomende verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(+)		67.900	446.965	341.315	23.934	106.858	0
A. Verrekeningen			67.900	(72.246)	(322.098)	417	106.858	0
B. Overschrijvingen			0	519.211	663.413	23.517	0	0
X. Uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(-)		(278.628)	(1.049.388)	(1.032.384)	(400.723)	(297.992)	(8.750)
A. Verrekeningen			269.828	310.768	198.631	308.180	285.282	0
B. Overschrijvingen			8.800	738.620	833.753	92.543	12.710	8.750
XI. Overschot van het boekjaar	(+)	70/66	0	7.652.154	1.871.252	497.033	1.155.293	0
Tekort van het boekjaar	(-)	66/70	(1.100.659)	0	0	0	0	0

4.3.8 Afdeling IOB (enkel Universiteit Antwerpen)

RESULTATENREKENING								
Afdeling IOB (enkele UA's)	codes	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013	JR - Boekjaar 2014	JR - Boekjaar 2015	BG - Boekjaar 2015	
I. Bedrijfsopbrengsten	(+)	70/74	2.133.684	2.215.215	2.231.125	2.254.410	2.305.985	2.316.000
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening		70	2.130.820	2.205.447	2.215.641	2.228.606	2.283.803	2.316.000
A.1. Overheidstoelagen en subsidies - basisfinanciering (1ste geldstroom)		700	2.119.000	2.165.000	2.184.000	2.197.000	2.153.000	2.176.000
A.1.1. Werkingsuitkeringen		7000	0	0	0	0	0	0
A.1.2. Uitkeringen DGOS		7001	0	0	0	0	0	0
A.1.3. Investeringsuitkeringen		7002	0	0	0	0	0	0
A.1.4. Sociale toelagen		7003	0	0	0	0	0	0
A.1.5. Andere overheidstoelagen en subsidies		7004	2.119.000	2.165.000	2.184.000	2.197.000	2.153.000	0
A.2. Overheidstoelagen fundamenteel basisonderzoek (2de geldstroom)		701	0	0	0	0	0	0
A.2.1. BOF		7010	0	0	0	0	0	0
A.2.2. IUAP		7011	0	0	0	0	0	0
A.2.3. FWO		7012	0	0	0	0	0	0
A.2.4. IWT : bench fee (specialisatiebeurzen)		7013	0	0	0	0	0	0
A.3. Overheidstoelagen toegepast wetenschappelijk onderzoek (3de geldstroom)		702	0	0	0	0	0	0
A.3.1. Federale Overheid exclusief IUAP		7020	0	0	0	0	0	0
A.3.2. Vlaamse Gemeenschap		7021	0	0	0	0	0	0
A.3.2.1. Ministerie Vlaamse Gemeenschap		70210	0	0	0	0	0	0
A.3.2.2. IWT		70211	0	0	0	0	0	0
A.3.2.3. IOF		70212	0	0	0	0	0	0
A.3.2.4. Andere intermediaire organisaties		70213	0	0	0	0	0	0
A.3.2.5. Andere bijdragen Vlaamse Gemeenschap		70214	0	0	0	0	0	0
A.3.3. Steden en provincies		7022	0	0	0	0	0	0
A.3.4. Internationale organen		7023	0	0	0	0	0	0
A.3.4.1. Europese Unie		70230	0	0	0	0	0	0
A.3.4.2. Internationale instellingen		70231	0	0	0	0	0	0
A.3.4.3. Andere buitenlandse overheden		70232	0	0	0	0	0	0
A.3.5. Andere overheidsbijdragen toegepast wetenschappelijk onderzoek		7024	0	0	0	0	0	0
A.4. Contractonderzoek met de privé-sector en wetenschappelijke dienstverlening (4de geldstroom)		703	0	0	0	0	0	0
A.4.1. Contractonderzoek met de privésector		7030	0	0	0	0	0	0
A.4.1.1. Contractonderzoek - non profit organisaties		70300	0	0	0	0	0	0
A.4.1.2. Contractonderzoek - vennootschappen		70301	0	0	0	0	0	0
A.4.1.2.1. Contractonderzoek - vennootschappen		703010	0	0	0	0	0	0
A.4.1.2.2. Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - pré klinisch		703011	0	0	0	0	0	0
A.4.1.2.3. Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase I & II		703012	0	0	0	0	0	0
A.4.1.2.4. Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase III & IV		703013	0	0	0	0	0	0
A.4.2. Onderzoek met privé sector mét overheidssteun		7031	0	0	0	0	0	0
A.4.3. Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract)		7032	0	0	0	0	0	0
A.4.4. Valorisatie Onderzoeksresultaten		7033	0	0	0	0	0	0
A.5. Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening		704	11.820	40.447	31.641	31.606	130.803	140.000
A.5.1. Reguliere inschrijvingsgelden		7040	0	0	0	0	0	0
A.5.2. Andere inschrijvingsgelden		7041	11.718	40.447	31.278	31.359	38.315	0
A.5.3. Huuropbrengsten sociale sector		7042	0	0	0	0	0	0
A.5.4. Opbrengsten studentenrestaurants		7043	0	0	0	0	0	0
A.5.5. Opbrengsten boeken en cursussen		7044	0	0	0	0	0	0
A.5.6. Andere		7045	102	0	363	247	92.488	0
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering		71	0	0	0	0	0	0
C. Geproduceerde vaste activa		72	0	0	0	0	0	0
D. Giften, schenkingen en legaten		73	0	0	0	0	0	0
E. Andere bedrijfsopbrengsten		74	2.864	9.768	15.484	25.804	22.182	0
II. Bedrijfskosten	(-)	60/64	(2.189.076)	(2.483.774)	(2.286.327)	(2.513.218)	(2.594.201)	(2.746.000)
A. Aankopen goederen		60	69.972	69.093	46.370	49.861	56.057	67.000
B. Diensten en diverse goederen		61	187.240	271.426	287.476	267.703	256.213	263.000
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen		62	1.931.747	2.143.255	1.952.481	2.195.654	2.281.931	2.416.000
C.1. ZAP		620	808.428	895.017	814.561	923.049	1.082.120	1.078.000
C.2. AAP		621	496.170	501.160	516.534	536.029	567.312	592.000
C.3. ATP		622	111.701	192.653	298.518	336.181	244.152	402.000
C.4. Gastprofessoren		623	0	0	0	0	0	0
C.5. Contractueel AP		624	250.551	333.807	194.789	289.611	320.913	344.000
C.6. Contractueel ATP		625	264.897	220.618	128.079	110.784	67.434	0
C.7. Bursalen onderworpen aan RSZ		626	0	0	0	0	0	0
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa		630	0	0	0	0	0	0
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen (toevoegingen +, terugnemingen -)		631/3	0	0	0	0	0	0
F. Voorzieningen voor risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen en terugnemingen -)		634/9	0	0	0	0	0	0
G. Andere bedrijfskosten		640/9	117	0	0	0	0	0
III. Bedrijfsoverschot	(+)	70/64	0	0	0	0	0	0
Bedrijfstekort	(-)	64/70	(55.392)	(268.559)	(55.202)	(258.808)	(288.216)	(430.000)

Afdeling IOB (enkele UAntwerpen)		codes	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	BG - Boekjaar
(eenheden euro)			2011	2012	2013	2014	2015	2015
IV. Financiële opbrengsten	(+)	75	1.237	172	0	0	0	1.000
A. Opbrengsten uit financiële vaste activa		750	0	0	0	0	0	1.000
B. Opbrengsten uit vlottende activa		751	1.237	172	0	0	0	0
C. Andere financiële opbrengsten		752/9	0	0	0	0	0	0
V. Financiële kosten	(-)	65	0	0	0	0	(28)	0
A. Kosten van schulden		650	0	0	0	0	0	0
B. Waardeverminderingen op andere vlottende activa dan bedoeld onder II. E (toevoegingen +, terugnemingen -)		651	0	0	0	0	0	0
C. Andere financiële kosten		652/9	0	0	0	0	28	0
VI. Overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening	(+)	70/65	0	0	0	0	0	0
Tekort uit de gewone bedrijfsuitoefening	(-)	65/70	(54.155)	(268.387)	(55.202)	(258.808)	(288.244)	(429.000)
VII. Uitzonderlijke opbrengsten	(+)	76	0	0	0	0	0	0
A. Terugneming van afschrijvingen en van waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa		760	0	0	0	0	0	0
B. Terugneming van waardeverminderingen op financiële vaste activa		761	0	0	0	0	0	0
C. Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten		762	0	0	0	0	0	0
D. Meerwaarden bij de realisatie van vaste activa		763	0	0	0	0	0	0
E. Andere uitzonderlijke opbrengsten		764/9	0	0	0	0	0	0
VIII. Uitzonderlijke kosten	(-)	66	0	0	(69)	0	0	0
A. Uitzonderlijke afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa		660	0	0	0	0	0	0
B. Waardeverminderingen op financiële vaste activa		661	0	0	0	0	0	0
C. Voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen -)		662	0	0	0	0	0	0
D. Minderwaarden bij de realisatie van vaste activa		663	0	0	0	0	0	0
E. Andere uitzonderlijke kosten		664/8	0	0	69	0	0	0
F. Als herstructureringskosten geactiveerde uitzonderlijke kosten (-)		669	0	0	0	0	0	0
IX. Inkomende verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(+)		396.380	466.794	443.926	446.242	387.614	340.000
A. Verrekeningen			4.597	2.400	2.400	3.880	7.800	0
B. Overschrijvingen			391.783	464.394	441.526	442.362	379.814	340.000
X. Uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(-)		(145.705)	(161.092)	(219.346)	(206.085)	(214.969)	(170.000)
A. Verrekeningen			145.705	145.320	215.698	201.272	207.469	170.000
B. Overschrijvingen			0	15.772	3.648	4.813	7.500	0
XI. Overschot van het boekjaar	(+)	70/66	196.520	37.315	169.309	0	0	0
Tekort van het boekjaar	(-)	66/70	0	0	0	(18.651)	(115.599)	(259.000)

4.3.9 Afdeling IJS (enkel Universiteit Antwerpen)

RESULTATENREKENING								
Afdeling IJS (enkele UA Antwerpen)	codes	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	BG - Boekjaar	
(eenheden euro)		2011	2012	2013	2014	2015	2015	
I. Bedrijfsopbrengsten	(+)	70/74	194.541	194.662	185.145	190.963	186.092	181.000
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening		70	192.150	193.968	184.110	190.963	186.092	181.000
A.1. Overheidstoelagen en subsidies - basisfinanciering (1ste geldstroom)		700	171.000	174.000	176.000	177.000	173.000	175.000
A.1.1. Werkingsuitkeringen		7000	0	0	0	0	0	0
A.1.2. Uitkeringen DGOS		7001	0	0	0	0	0	0
A.1.3. Investeringsuitkeringen		7002	0	0	0	0	0	0
A.1.4. Sociale toelagen		7003	0	0	0	0	0	0
A.1.5. Andere overheidstoelagen en subsidies		7004	171.000	174.000	176.000	177.000	173.000	175.000
A.2. Overheidstoelagen fundamenteel basisonderzoek (2de geldstroom)		701	0	0	0	0	0	0
A.2.1. BOF		7010	0	0	0	0	0	0
A.2.2. IUAP		7011	0	0	0	0	0	0
A.2.3. FWO		7012	0	0	0	0	0	0
A.2.4. IWT : bench fee (specialisatiebeurzen)		7013	0	0	0	0	0	0
A.3. Overheidstoelagen toegepast wetenschappelijk onderzoek (3de geldstroom)		702	0	0	0	0	0	0
A.3.1. Federale Overheid exclusief IUAP		7020	0	0	0	0	0	0
A.3.2. Vlaamse Gemeenschap		7021	0	0	0	0	0	0
A.3.2.1. Ministerie Vlaamse Gemeenschap		70210	0	0	0	0	0	0
A.3.2.2. IWT		70211	0	0	0	0	0	0
A.3.2.3. IOF		70212	0	0	0	0	0	0
A.3.2.4. Andere intermediaire organisaties		70213	0	0	0	0	0	0
A.3.2.5. Andere bijdragen Vlaamse Gemeenschap		70214	0	0	0	0	0	0
A.3.3. Steden en provincies		7022	0	0	0	0	0	0
A.3.4. Internationale organen		7023	0	0	0	0	0	0
A.3.4.1. Europese Unie		70230	0	0	0	0	0	0
A.3.4.2. Internationale instellingen		70231	0	0	0	0	0	0
A.3.4.3. Andere buitenlandse overheden		70232	0	0	0	0	0	0
A.3.5. Andere overheidsbijdragen toegepast wetenschappelijk onderzoek		7024	0	0	0	0	0	0
A.4. Contractonderzoek met de privé-sector en wetenschappelijke dienstverlening (4de geldstroom)		703	0	0	0	0	0	0
A.4.1. Contractonderzoek met de privé-sector		7030	0	0	0	0	0	0
A.4.1.1. Contractonderzoek - non profit organisaties		70300	0	0	0	0	0	0
A.4.1.2. Contractonderzoek - vennootschappen		70301	0	0	0	0	0	0
A.4.1.2.1. Contractonderzoek - vennootschappen		703010	0	0	0	0	0	0
A.4.1.2.2. Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - pré klinisch		703011	0	0	0	0	0	0
A.4.1.2.3. Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase I & II		703012	0	0	0	0	0	0
A.4.1.2.4. Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase III & IV		703013	0	0	0	0	0	0
A.4.2. Onderzoek met privé sector mét overheidssteun		7031	0	0	0	0	0	0
A.4.3. Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract)		7032	0	0	0	0	0	0
A.4.4. Valorisatie Onderzoeksresultaten		7033	0	0	0	0	0	0
A.5. Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening		704	21.150	19.968	8.110	13.963	13.092	6.000
A.5.1. Reguliere inschrijvingsgelden		7040	0	0	0	0	0	0
A.5.2. Andere inschrijvingsgelden		7041	6.305	4.670	8.110	5.870	5.190	0
A.5.3. Huuropbrengsten sociale sector		7042	0	0	0	0	0	0
A.5.4. Opbrengsten studentenrestaurants		7043	0	0	0	0	0	0
A.5.5. Opbrengsten boeken en cursussen		7044	0	0	0	0	0	0
A.5.6. Andere		7045	14.845	15.298	0	8.093	7.902	0
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering		71	0	0	0	0	0	0
C. Geproduceerde vaste activa		72	0	0	0	0	0	0
D. Giften, schenkingen en legaten		73	0	0	0	0	0	0
E. Andere bedrijfsopbrengsten		74	2.391	694	1.035	0	0	0
II. Bedrijfskosten	(-)	60/64	(158.934)	(168.886)	(228.633)	(183.938)	(166.601)	(180.000)
A. Aankopen goederen		60	622	2.791	749	517	1.212	2.000
B. Diensten en diverse goederen		61	77.941	77.773	98.142	50.789	62.720	69.000
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen		62	80.371	88.322	129.742	132.632	102.669	109.000
C.1. ZAP		620	0	0	15.000	2.535	0	15.000
C.2. AAP		621	0	0	0	0	0	0
C.3. ATP		622	0	0	0	0	0	0
C.4. Gastprofessoren		623	4.341	4.722	6.273	20.370	24.568	10.000
C.5. Contractueel AP		624	24.073	23.852	19.798	26.656	22.697	36.000
C.6. Contractueel ATP		625	43.525	39.075	36.259	41.026	44.465	48.000
C.7. Bursalen onderworpen aan RSZ		626	8.432	20.673	52.412	42.045	10.939	0
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa		630	0	0	0	0	0	0
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen (toevoegingen +, terugnemingen -)		631/3	0	0	0	0	0	0
F. Voorzieningen voor risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen en terugnemingen -)		634/9	0	0	0	0	0	0
G. Andere bedrijfskosten		640/9	0	0	0	0	0	0
III. Bedrijfsoverschot	(+)	70/64	35.607	25.776	0	7.025	19.491	1.000
Bedrijfstekort	(-)	64/70	0	0	(43.488)	0	0	0

Afdeling IJS (enkele UA Antwerpen)		codes	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	BG - Boekjaar
(eenheden euro)			2011	2012	2013	2014	2015	2015
IV. Financiële opbrengsten	(+)	75	0	0	0	0	0	0
A. Opbrengsten uit financiële vaste activa		750	0	0	0	0	0	0
B. Opbrengsten uit vlottende activa		751	0	0	0	0	0	0
C. Andere financiële opbrengsten		752/9	0	0	0	0	0	0
V. Financiële kosten	(-)	65	0	0	(75)	(42)	(27)	0
A. Kosten van schulden		650	0	0	0	0	0	0
B. Waardeverminderingen op andere vlottende activa dan bedoeld onder II. E (toevoegingen +, terugnemingen -)		651	0	0	0	0	0	0
C. Andere financiële kosten		652/9	0	0	75	42	27	0
VI. Overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening	(+)	70/65	35.607	25.776	0	6.983	19.464	1.000
Tekort uit de gewone bedrijfsuitoefening	(-)	65/70	0	0	(43.563)	0	0	0
VII. Uitzonderlijke opbrengsten	(+)	76	0	0	0	0	0	0
A. Terugneming van afschrijvingen en van waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa		760	0	0	0	0	0	0
B. Terugneming van waardeverminderingen op financiële vaste activa		761	0	0	0	0	0	0
C. Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten		762	0	0	0	0	0	0
D. Meerwaarden bij de realisatie van vaste activa		763	0	0	0	0	0	0
E. Andere uitzonderlijke opbrengsten		764/9	0	0	0	0	0	0
VIII. Uitzonderlijke kosten	(-)	66	0	0	0	0	0	0
A. Uitzonderlijke afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa		660	0	0	0	0	0	0
B. Waardeverminderingen op financiële vaste activa		661	0	0	0	0	0	0
C. Voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen -)		662	0	0	0	0	0	0
D. Minderwaarden bij de realisatie van vaste activa		663	0	0	0	0	0	0
E. Andere uitzonderlijke kosten		664/8	0	0	0	0	0	0
F. Als herstructureringskosten geactiveerde uitzonderlijke kosten (-)		669	0	0	0	0	0	0
IX. Inkomende verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(+)	0	2.753	500	400	395	0	0
A. Verrekeningen			0	2.453	0	0	0	0
B. Overschrijvingen			0	300	500	400	395	0
X. Uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(-)	(21.452)	(17.022)	(15.048)	(15.009)	(16.571)	0	0
A. Verrekeningen			21.452	17.022	15.048	15.009	0	0
B. Overschrijvingen			0	0	0	0	16.571	0
XI. Overschot van het boekjaar	(+)	70/66	14.155	11.507	0	0	3.288	1.000
Tekort van het boekjaar	(-)	66/70	0	0	(58.111)	(7.626)	0	0

4.3.10 Afdeling VIII. Bedrijfseconomische afdeling

RESULTATENREKENING								
Afdeling VIII. Bedrijfseconomische afdeling (eenheden euro)	codes	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013	JR - Boekjaar 2014	JR - Boekjaar 2015	BG - Boekjaar 2015	
I. Bedrijfsopbrengsten	(+)	70/74	(17.856.848)	(59.719.757)	(8.904.999)	18.226.640	(10.975.536)	6.604.000
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening		70	(14.695.635)	(6.676.808)	1.114.739	3.076.085	2.242.793	2.104.000
A.1. Overheidstoelagen en subsidies - basisfinanciering (1ste geldstroom)		700	(1.584.904)	(3.181.164)	(3.032.208)	27.849	836.055	350.000
A.1.1. Werkingsuitkeringen		7000	51.329	61.313	207.568	(37.718)	805.834	
A.1.2. Uitkeringen DGOS		7001	0	0	0	0	0	
A.1.3. Investeringsuitkeringen		7002	0	0	0	0	0	
A.1.4. Sociale toelagen		7003	7.550	(16.663)	(265.654)	232.522	(32.554)	
A.1.5. Andere overheidstoelagen en subsidies		7004	(1.643.783)	(3.225.815)	(2.974.122)	(166.955)	62.775	
A.2. Overheidstoelagen fundamenteel basisonderzoek (2de geldstroom)		701	(91.062)	(540.795)	134.371	(292.937)	266.145	(1.814.000)
A.2.1. BOF		7010	0	0	0	0	0	
A.2.2. IUAP		7011	(143.516)	(250.455)	200.470	(100.540)	21.971	
A.2.3. FWO		7012	46.162	(359.845)	(64.370)	(193.820)	239.283	
A.2.4. IWT : bench fee (specialisatiebeurzen)		7013	6.292	69.505	(1.729)	1.423	4.891	
A.3. Overheidstoelagen toegepast wetenschappelijk onderzoek (3de geldstroom)		702	3.185.867	(3.830.949)	(3.977.200)	4.303.212	6.418.941	5.768.000
A.3.1. Federale Overheid exclusief IUAP		7020	(66.045)	(331.966)	(786.826)	(561.381)	(177.299)	
A.3.2. Vlaamse Gemeenschap		7021	581.013	3.128.400	(3.471.867)	2.906.552	(1.932.089)	
A.3.2.1. Ministerie Vlaamse Gemeenschap		70210	1.395.495	(253.455)	(557.255)	545.594	(622.844)	
A.3.2.2. IWT		70211	(1.221.744)	(1.081.523)	408.540	924.460	(405.865)	
A.3.2.3. IOF		70212	(370.482)	156.215	141.845	(304.317)	85.161	
A.3.2.4. Andere intermediaire organisaties		70213	705.104	4.232.679	(4.205.957)	941.511	(1.211.961)	
A.3.2.5. Andere bijdragen Vlaamse Gemeenschap		70214	72.639	74.484	740.959	799.303	223.420	
A.3.3. Steden en provincies		7022	224.605	(209.668)	(274.889)	608.036	2.780	
A.3.4. Internationale organen		7023	3.411.621	(6.642.259)	419.909	1.268.160	8.153.794	
A.3.4.1. Europese Unie		70230	3.621.214	(7.090.865)	1.100.703	860.836	8.213.857	
A.3.4.2. Internationale instellingen		70231	(226.509)	404.180	(594.521)	176.670	(142.227)	
A.3.4.3. Andere buitenlandse overheden		70232	16.916	44.425	(86.274)	230.654	82.164	
A.3.5. Andere overheidsbijdragen toegepast wetenschappelijk onderzoek		7024	(965.327)	224.545	136.475	81.845	371.755	
A.4. Contractonderzoek met de privé-sector en wetenschappelijke dienstverlening (4de geldstroom)		703	(87.479)	2.226.027	10.874.390	3.913.368	2.784.929	(1.200.000)
A.4.1. Contractonderzoek met de privé-sector		7030	(2.236.084)	194.855	12.259.626	254.284	(3.053.644)	
A.4.1.1. Contractonderzoek - non profit organisaties		70300	19.448	658.425	(5.726)	(126.633)	(334.446)	
A.4.1.2. Contractonderzoek - vennootschappen		70301	(2.255.532)	(463.570)	12.265.352	380.917	(2.719.198)	
A.4.1.2.1. Contractonderzoek - vennootschappen		703010	(2.318.957)	(489.280)	12.209.754	332.927	(2.742.684)	
A.4.1.2.2. Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - pré klinisch		703011	0	0	53.545	(1.830)	45.663	
A.4.1.2.3. Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase I & II		703012	0	0	0	4.053	5.902	
A.4.1.2.4. Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase III & IV		703013	63.425	25.710	2.144	45.766	(28.079)	
A.4.2. Onderzoek met privé sector mét overheidssteun		7031	116.193	(95.809)	(309.083)	225.611	(294.964)	
A.4.3. Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract)		7032	3.315	2.765	7.890	(12.806)	(12.102)	
A.4.4. Valorisatie Onderzoeksresultaten		7033	2.029.096	2.124.216	(1.084.043)	3.446.279	6.145.640	
A.5. Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening		704	(16.118.057)	(1.349.927)	(2.884.614)	(4.875.406)	(8.063.277)	(1.000.000)
A.5.1. Reguliere inschrijvingsgelden		7040	159.458	(86.496)	36.127	(37.864)	(35.056)	
A.5.2. Andere inschrijvingsgelden		7041	(80.713)	78.843	(215.274)	(39.984)	220.011	
A.5.3. Huuropbrengsten sociale sector		7042	0	0	0	(23.709)	(3.480)	
A.5.4. Opbrengsten studentenrestaurants		7043	0	0	0	44	0	
A.5.5. Opbrengsten boeken en cursussen		7044	156.874	0	0	0	0	
A.5.6. Andere		7045	(16.353.676)	(1.342.274)	(2.705.467)	(4.773.892)	(8.244.753)	
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering		71	(2.871.326)	(49.891.642)	(5.822.975)	16.301.671	(11.800.802)	5.000.000
C. Geproduceerde vaste activa		72	0	0	0	0	0	0
D. Giften, schenkingen en legaten		73	126.435	228.897	(3.576.397)	(1.328.343)	219.036	0
E. Andere bedrijfsopbrengsten		74	(416.322)	(3.380.203)	(620.366)	177.227	(1.636.564)	(500.000)
II. Bedrijfskosten	(-)	60/64	28.319.921	(15.580.786)	(41.119.211)	(43.882.756)	(40.747.341)	62.870.111
A. Aankopen goederen		60	(130.183.353)	(119.174.248)	(100.984.259)	(106.669.440)	(130.443.667)	(201.834.713)
B. Diensten en diverse goederen		61	1.061.827	1.360.764	(12.019.882)	(8.093.189)	(3.673.889)	(5.457.000)
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen		62	(1.493.167)	691.832	(2.410.668)	(456.664)	(763.258)	(501.138)
C.1. ZAP		620	(501.692)	(361.966)	(416.987)	548.134	94.688	(313.325)
C.2. AAP		621	(612.729)	(438.229)	(350.011)	67.572	(223.228)	(232.418)
C.3. ATP		622	(1.419.972)	(1.215.119)	197.074	237.933	(1.030.182)	(387.569)
C.4. Gastprofessoren		623	(72.454)	558.877	(601.443)	29.010	(22.105)	205.151
C.5. Contractueel AP		624	(174.640)	701.816	(684.340)	(88.234)	165.844	565.113
C.6. Contractueel ATP		625	1.828.425	2.454.514	(241.088)	(1.362.686)	530.025	251.556
C.7. Bursalen onderworpen aan RSZ		626	(540.105)	(1.008.062)	(313.873)	111.608	(278.300)	(589.646)
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa		630	108.453.180	118.153.948	124.272.698	128.664.066	133.559.538	132.895.740
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen (toevoegingen +, terugnemingen -)		631/3	(492.420)	88.234	(85.312)	563.958	472.382	(200.000)
F. Voorzieningen voor risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen en terugnemingen -)		634/9	(6.297.219)	12.971.664	33.534.802	29.024.483	38.839.367	12.227.000
G. Andere bedrijfskosten		640/9	631.232	1.488.592	(1.188.169)	849.542	2.756.868	0
III. Bedrijfsoverschot	(+)	70/64	10.463.073	0	0	0	0	69.474.111
Bedrijfstekort	(-)	64/70	0	(75.300.543)	(50.024.210)	(25.656.116)	(51.722.877)	0

Afdeling VIII. Bedrijfseconomische afdeling (eenheden euro)		codes	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013	JR - Boekjaar 2014	JR - Boekjaar 2015	BG - Boekjaar 2015
IV. Financiële opbrengsten	(+)	75	5.467.405	2.334.925	4.179.266	(17.417.747)	(56.276.572)	(58.512.100)
A. Opbrengsten uit financiële vaste activa		750	23.791	4.551	(6.444)	11.322	(6.858)	0
B. Opbrengsten uit vlottende activa		751	3.632.024	(1.314.057)	(1.188.060)	(1.319.211)	(62.579.878)	0
C. Andere financiële opbrengsten		752/9	1.811.590	3.644.430	5.373.769	(16.109.858)	6.310.164	(58.512.100)
V. Financiële kosten	(-)	65	(8.054.287)	21.823.493	3.891.359	2.680.701	2.564.026	7.539.000
A. Kosten van schulden		650	(13.435)	(279.703)	(333.355)	142.712	(259.700)	0
B. Waardeverminderingen op andere vlottende activa dan bedoeld onder II. E (toevoegingen +, terugnemingen -)		651	11.857.435	(18.029.809)	(1.143.741)	(282.301)	3.084.691	(4.100.000)
C. Andere financiële kosten		652/9	(3.789.713)	(3.513.981)	(2.414.264)	(2.541.113)	(5.389.017)	(3.439.000)
VI. Overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening	(+)	70/65	7.876.191	0	0	0	0	18.501.011
Tekort uit de gewone bedrijfsuitoefening	(-)	65/70	0	(51.142.126)	(41.953.585)	(40.393.161)	(105.435.424)	0
VII. Uitzonderlijke opbrengsten	(+)	76	(661.961)	(4.982.272)	(5.734.877)	(11.757.751)	(4.206.963)	(1.334.000)
A. Terugneming van afschrijvingen en van waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa		760	37.496	0	0	8.703	0	0
B. Terugneming van waardeverminderingen op financiële vaste activa		761	676.050	1.212.062	594.383	2.676.954	2.578.874	0
C. Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten		762	0	0	0	0	0	0
D. Meerwaarden bij de realisatie van vaste activa		763	(1.777.347)	(5.874.974)	(6.065.341)	(8.550.639)	(4.101.325)	0
E. Andere uitzonderlijke opbrengsten		764/9	401.840	(319.360)	(263.918)	(5.892.769)	(2.684.513)	(1.334.000)
VIII. Uitzonderlijke kosten	(-)	66	(10.553.688)	(22.944.254)	(2.944.323)	(2.072.397)	(2.776.000)	(2.475.000)
A. Uitzonderlijke afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa		660	55.503	568.537	149.506	657.695	343.209	0
B. Waardeverminderingen op financiële vaste activa		661	2.631.939	2.296.394	1.714.319	2.368.744	2.396.823	2.475.000
C. Voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen -)		662	0	0	0	0	0	0
D. Minderwaarden bij de realisatie van vaste activa		663	3.845	663.667	80.497	45.958	35.967	0
E. Andere uitzonderlijke kosten		664/8	7.862.401	19.415.655	1.000.000	(1.000.000)	0	0
F. Als herstructureringskosten geactiveerde uitzonderlijke kosten (-)		669	0	0	0	0	0	0
IX. Inkomende verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(+)		(935.926)	(158.453)	(193.517)	(172.217)	(328.476)	(200.000)
A. Verrekeningen			(935.926)	(158.453)	(193.517)	(172.217)	(328.476)	(200.000)
B. Overschrijvingen			0	0	0	0	0	0
X. Uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(-)		818.982	2.590.250	193.517	171.935	362.076	250.000
A. Verrekeningen			(818.982)	(2.590.250)	(193.517)	(171.935)	(362.076)	(250.000)
B. Overschrijvingen			0	0	0	0	0	0
XI. Overschot van het boekjaar	(+)	70/66	0	0	0	0	0	14.742.011
Tekort van het boekjaar	(-)	66/70	(3.456.402)	(76.636.854)	(50.632.784)	(54.223.592)	(112.384.786)	0

4.3.11 Afdeling IX. Integratie opleidingen (enkel UGent)

RESULTATENREKENING							
Afdeling IX. Integratie opleidingen (enkel UGent) (eenheden euro)	codes	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013	JR - Boekjaar 2014	JR - Boekjaar 2015	BG - Boekjaar 2015
I. Bedrijfsopbrengsten	(+)	70/74		6.838.691	41.659.090	45.767.312	43.042.016
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening		70		6.838.691	41.659.090	45.767.312	43.042.016
A.1. Overheidstoelagen en subsidies - basisfinanciering (1ste geldstroom)		700		3.670.646	35.540.455	38.153.484	38.250.661
A.1.1. Werkingsuitkeringen		7000		3.405.753	35.805.348	38.153.484	38.250.661
A.1.2. Uitkeringen DGOS		7001		0	0	0	0
A.1.3. Investeringsuitkeringen		7002		0	0	0	0
A.1.4. Sociale toelagen		7003		264.893	(264.893)	0	0
A.1.5. Andere overheidstoelagen en subsidies		7004		0	0	0	0
A.2. Overheidstoelagen fundamenteel basisonderzoek (2de geldstroom)		701		0	0	0	0
A.2.1. BOF		7010		0	0	0	0
A.2.2. IUAP		7011		0	0	0	0
A.2.3. FWO		7012		0	0	0	0
A.2.4. IWT : bench fee (specialisatiebeurzen)		7013		0	0	0	0
A.3. Overheidstoelagen toegepast wetenschappelijk onderzoek (3de geldstroom)		702		0	0	0	0
A.3.1. Federale Overheid exclusief IUAP		7020		0	0	0	0
A.3.2. Vlaamse Gemeenschap		7021		0	0	0	0
A.3.2.1. Ministerie Vlaamse Gemeenschap		70210		0	0	0	0
A.3.2.2. IWT		70211		0	0	0	0
A.3.2.3. IOF		70212		0	0	0	0
A.3.2.4. Andere intermediaire organisaties		70213		0	0	0	0
A.3.2.5. Andere bijdragen Vlaamse Gemeenschap		70214		0	0	0	0
A.3.3. Steden en provincies		7022		0	0	0	0
A.3.4. Internationale organen		7023		0	0	0	0
A.3.4.1. Europese Unie		70230		0	0	0	0
A.3.4.2. Internationale instellingen		70231		0	0	0	0
A.3.4.3. Andere buitenlandse overheden		70232		0	0	0	0
A.3.5. Andere overheidsbijdragen toegepast wetenschappelijk onderzoek		7024		0	0	0	0
A.4. Contractonderzoek met de privé-sector en wetenschappelijke dienstverlening (4de geldstroom)		703		0	0	0	0
A.4.1. Contractonderzoek met de privésector		7030		0	0	0	0
A.4.1.1. Contractonderzoek - non profit organisaties		70300		0	0	0	0
A.4.1.2. Contractonderzoek - vennootschappen		70301		0	0	0	0
A.4.1.2.1. Contractonderzoek - vennootschappen		703010		0	0	0	0
A.4.1.2.2. Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - pré klinisch		703011		0	0	0	0
A.4.1.2.3. Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase I & II		703012		0	0	0	0
A.4.1.2.4. Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase III & IV		703013		0	0	0	0
A.4.2. Onderzoek met privé sector mét overheidssteun		7031		0	0	0	0
A.4.3. Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract)		7032		0	0	0	0
A.4.4. Valorisatie Onderzoeksresultaten		7033		0	0	0	0
A.5. Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening		704		3.168.045	6.118.634	7.613.828	4.791.355
A.5.1. Reguliere inschrijvingsgelden		7040		3.057.529	3.330.344	4.731.981	3.015.333
A.5.2. Andere inschrijvingsgelden		7041		0	0	0	0
A.5.3. Huuropbrengsten sociale sector		7042		0	0	0	0
A.5.4. Opbrengsten studentenrestaurants		7043		0	0	0	0
A.5.5. Opbrengsten boeken en cursussen		7044		0	0	0	0
A.5.6. Andere		7045		110.517	2.788.291	2.881.847	1.776.023
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering		71		0	0	0	0
C. Geproduceerde vaste activa		72		0	0	0	0
D. Giften, schenkingen en legaten		73		0	0	0	0
E. Andere bedrijfsopbrengsten		74		0	0	0	0
II. Bedrijfskosten	(-)	60/64		(4.030.257)	(37.698.841)	(38.546.587)	(40.992.082)
A. Aankopen goederen		60		0	0	0	0
B. Diensten en diverse goederen		61		1.937.073	9.982.732	9.487.317	10.637.442
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen		62		2.093.184	27.714.037	29.058.930	30.354.640
C.1. ZAP		620		1.045.988	9.420.718	9.652.367	9.418.426
C.2. AAP		621		272.464	11.928.168	13.476.096	13.149.481
C.3. ATP		622		32.341	3.588.465	4.139.704	4.039.371
C.4. Gastprofessoren		623		123.248	457.642	212.292	207.146
C.5. Contractueel AP		624		530.493	1.905.310	1.303.955	3.272.352
C.6. Contractueel ATP		625		10.277	72.592	14.464	14.113
C.7. Bursalen onderworpen aan RSZ		626		78.372	341.142	260.053	253.750
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa		630		0	0	0	0
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen (toevoegingen +, terugnemingen -)		631/3		0	0	0	0
F. Voorzieningen voor risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen en terugnemingen -)		634/9		0	0	0	0
G. Andere bedrijfskosten		640/9		0	2.071	340	0
III. Bedrijfsoverschot	(+)	70/64		2.808.434	3.960.249	7.220.725	2.049.934
Bedrijfstekort	(-)	64/70		0	0	0	0

Afdeling IX. Integratie opleidingen (enkel UGent)		codes	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	BG - Boekjaar
(eenheden euro)			2011	2012	2013	2014	2015	2015
IV. Financiële opbrengsten	(+)	75			0	0	0	0
A. Opbrengsten uit financiële vaste activa		750			0	0	0	0
B. Opbrengsten uit vlottende activa		751			0	0	0	0
C. Andere financiële opbrengsten		752/9			0	0	0	0
V. Financiële kosten	(-)	65			(20)	(837)	(837)	0
A. Kosten van schulden		650			0	(1)	6	0
B. Waardeverminderingen op andere vlottende activa dan bedoeld onder II. E (toevoegingen +, terugnemingen -)		651			0	0	0	0
C. Andere financiële kosten		652/9			20	837	831	0
VI. Overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening	(+)	70/65			2.808.414	3.959.413	7.219.888	2.049.934
Tekort uit de gewone bedrijfsuitoefening	(-)	65/70			0	0	0	0
VII. Uitzonderlijke opbrengsten	(+)	76			1.841.592	0	0	0
A. Terugneming van afschrijvingen en van waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa		760			0	0	0	0
B. Terugneming van waardeverminderingen op financiële vaste activa		761			0	0	0	0
C. Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten		762			0	0	0	0
D. Meerwaarden bij de realisatie van vaste activa		763			0	0	0	0
E. Andere uitzonderlijke opbrengsten		764/9			1.841.592	0	0	0
VIII. Uitzonderlijke kosten	(-)	66			0	0	0	0
A. Uitzonderlijke afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa		660			0	0	0	0
B. Waardeverminderingen op financiële vaste activa		661			0	0	0	0
C. Voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen -)		662			0	0	0	0
D. Minderwaarden bij de realisatie van vaste activa		663			0	0	0	0
E. Andere uitzonderlijke kosten		664/8			0	0	0	0
F. Als herstructureringskosten geactiveerde uitzonderlijke kosten (-)		669			0	0	0	0
IX. Inkomende verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(+)				0	0	0	0
A. Verrekeningen					0	0	0	0
B. Overschrijvingen					0	0	0	0
X. Uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(-)				(11.100)	(2.404.313)	(3.208.367)	(1.734.808)
A. Verrekeningen					11.100	1.620.761	2.274.609	900.000
B. Overschrijvingen					0	783.552	933.757	834.808
XI. Overschot van het boekjaar	(+)	70/66			4.638.907	1.555.100	4.011.521	315.125
Tekort van het boekjaar	(-)	66/70			0	0	0	0

4.4 RESULTATENREKENING: ENKELE KENGETALLEN PER UNIVERSITEIT

4.4.1 Bedrijfsopbrengsten

De hiernavolgende tabellen geven een overzicht van de totale bedrijfsopbrengsten in de boekjaren 2014 en 2015 alsook van de belangrijkste componenten ervan per universiteit.

- **Aandeel van de totale bedrijfsopbrengsten per universiteit in de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten**

In het boekjaar 2014 bedragen de bedrijfsopbrengsten van de universiteiten samen 2.138.734.404 EUR. De KU Leuven verwerft het hoogste individuele aandeel (43,64%) in de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten van de universiteiten en de UHasselt het laagste individuele aandeel (3,99%).

In het boekjaar 2015 stijgen de bedrijfsopbrengsten van de universiteiten samen naar 2.220.913.283 EUR. Het individuele aandeel van de KU Leuven en de UA in de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten neemt lichtjes toe, terwijl dit van de UGent, de UHasselt en de VUB afneemt. Het aandeel van de KU Leuven blijft het grootst (44,49%) en dit van de UHasselt (3,97%) het kleinst.

- **Aandeel van de opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening per universiteit in de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten**

De geaggregeerde opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening bedragen in het boekjaar 2014 de som van 2.002.363.807 EUR. Hiervan neemt de KU Leuven 42,74% voor haar rekening en de UHasselt 4,41%.

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfsopbrengsten RR[70/74] van de universiteit is het grootst bij de UHasselt (103,42%) en het kleinst bij de VUB (89,99%).

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfsopbrengsten RR[70/74] van de universiteiten samen bedraagt 93,62% in het boekjaar 2014.

In het boekjaar 2015 stijgt de geaggregeerde opbrengst verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening naar 2.116.066.184 EUR. Het aandeel van de KU Leuven en de VUB hierin stijgt licht t.o.v. het boekjaar 2014 terwijl dit van de andere instellingen afneemt. Het aandeel van de KU Leuven stijgt naar 43,35% en het blijft het hoogst, het aandeel van de UHasselt blijft het laagst met 4,11%.

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfsopbrengsten RR[70/74] van de universiteit is het grootst bij de UHasselt (98,58%) en het kleinst bij de KU Leuven (92,86%).

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfsopbrengsten RR[70/74] van de universiteiten samen stijgt naar 95,28% in boekjaar 2015.

- **Aandeel van de waardewijzigingen projecten in uitvoering per universiteit in de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten**

De geaggregeerde waardewijzigingen projecten in uitvoering zorgen in 2014 voor een opbrengst van 16.301.671 EUR. De range van de uiterste waarden van het procentuele aandeel van elke universiteit hierin varieert van -22,91% bij de UHasselt tot +49,80% bij de UGent.

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfsopbrengsten RR[70/74] van de universiteit is het grootst bij de VUB (2,20%) en het kleinst bij de UHasselt (-4,38%).

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfsopbrengsten RR[70/74] van de universiteiten samen bedraagt 0,76% in het boekjaar 2014.

In 2015 zorgen de geaggregeerde waardewijzigingen projecten in uitvoering voor een minopbrengst van 11.800.802 EUR. De range van de uiterste waarden van het procentuele aandeel van elke universiteit hierin varieert van -40,64% bij de UA tot +101,18% bij de VUB.

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfsopbrengsten RR[70/74] van de universiteit is het grootst bij de UA (1,75%) en het kleinst bij de VUB (-5,15%).

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfsopbrengsten RR[70/74] van de universiteiten samen bedraagt -0,53% in het boekjaar 2015.

- **Aandeel van de geproduceerde vaste activa per universiteit in de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten**

In het boekjaar 2014 en 2015 genereert er geen enkele universiteit opbrengsten uit deze component.

- **Aandeel van giften, schenkingen en legaten per universiteit in de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten**

De geaggregeerde opbrengsten verbonden aan giften, schenkingen en legaten bedragen in het boekjaar 2014 de som van 23.164.639 EUR. Hiervan neemt de KU Leuven 80,21% voor haar rekening. Hierna volgt de VUB met 8,22%, de UA met 5,04%, de UGent met 4,80% en ten slotte de UHasselt met 1,72%.

In het boekjaar 2015 daalt de geaggregeerde opbrengst naar 18.107.078 EUR. Het aandeel van de KU Leuven hierin daalt naar 77,63%. De UGent heeft in 2015 geen opbrengsten uit giften, schenkingen en legaten.

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfsopbrengsten RR[70/74] van de universiteit is in het boekjaar 2014 het grootst bij de KU Leuven (1,99%), gevolgd door de VUB (0,82%), de UHasselt (0,47%), de UA (0,45%) en ten slotte de UGent (0,18%). In het boekjaar 2015 blijft het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfsopbrengsten RR[70/74] van de universiteit het grootst bij de KU Leuven (1,42%), gevolgd door de VUB (0,99%), de UHasselt (0,65%) en de UA (0,43%).

De geaggregeerde opbrengsten van giften, schenkingen en legaten bedragen slechts 1,08% van de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten van de universiteiten in 2014 en ze dalen in 2015 naar 0,82%.

- **Aandeel van andere bedrijfsopbrengsten per universiteit in de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten**

De geaggregeerde andere bedrijfsopbrengsten leveren 96.904.287 EUR op in het boekjaar 2014 en stijgen naar 98.540.823 EUR in het boekjaar 2015.

De range van het procentuele aandeel van elke universiteit hierin varieert in 2014 van 0,43% bij de UHasselt tot 58,56% bij de KU Leuven. In 2015 stijgt het aandeel van de KU Leuven (58,69%), de UGent (13,05%), de UA (11,87%) en de UHasselt (0,52%), terwijl dit van de VUB (15,87%) daalt.

Het relatieve belang van deze rubriek in de bedrijfsopbrengsten RR[70/74] van de universiteit schommelt sterk van universiteit tot universiteit. In 2014 tekent de VUB de hoogste waarde op met 7,00% en de UHasselt de laagste met 0,49%. In 2015 tekent de VUB de hoogste waarde op met 6,74% en de UHasselt opnieuw de laagste met 0,58%.

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfsopbrengsten RR[70/74] van de universiteiten samen bedraagt 4,53% in 2014 en daalt naar 4,44% in 2015.

Bedrijfsopbrengsten per universiteit - Boekjaar 2014

	Bedrijfsopbrengsten RR 70/74		Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek, dienstverlening - RR 70				Waardewijzigingen projecten in uitvoering - RR 71				Geproduceerde vaste activa RR 72				Giften, schenkingen en legaten RR 73				Andere bedrijfsopbrengsten RR 74			
	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	% Bo	Bedrag	% Ag Univ	% Bo	Bedrag	% Ag Univ	% Bo	Bedrag	% Ag Univ	% Bo	Bedrag	% Ag Univ	% Bo	Bedrag	% Ag Univ	% Bo		
<i>(absolute bedragen in eenheden euro)</i>																						
KU Leuven	933.323.990	43,64 %	855.751.914	42,74 %	91,69 %	2.240.103	13,74 %	0,24 %	2.400.103	0,24 %	0,00 %	18.580.233	80,21 %	1,99 %	56.751.740	58,56 %	6,08 %	12.406.946	12,80 %	1,98 %		
Universiteit Gent	625.127.107	29,23 %	603.489.436	30,14 %	96,54 %	8.117.698	49,80 %	1,30 %	8.117.698	1,30 %	0,00 %	1.113.027	4,80 %	0,18 %	11.054.737	11,41 %	4,21 %	11.054.737	11,41 %	4,21 %		
Universiteit Antwerpen	262.284.207	12,26 %	245.503.693	12,26 %	93,60 %	4.558.197	27,96 %	1,74 %	4.558.197	1,74 %	0,00 %	1.167.580	5,04 %	0,45 %	415.937	0,43 %	0,49 %	16.274.927	16,79 %	7,00 %		
Universiteit Hasselt	85.341.355	3,99 %	88.261.356	4,41 %	103,42 %	(3.734.783)	- 22,91 %	- 4,38 %	(3.734.783)	- 22,91 %	0,00 %	398.845	1,72 %	0,47 %	96.904.287	100,00 %	4,53 %	19.380.857	19,38 %	3,95 %		
Vrije Universiteit Brussel	232.657.745	10,88 %	209.357.408	10,46 %	89,99 %	5.120.456	31,41 %	2,20 %	5.120.456	2,20 %	0,00 %	1.904.954	8,22 %	0,82 %	415.937	0,43 %	0,49 %	16.274.927	16,79 %	7,00 %		
Aggregatie Univ	2.138.734.404	100,00 %	2.002.363.807	100,00 %	93,62 %	16.301.671	100,00 %	0,76 %	16.301.671	0,76 %	0,00 %	23.164.639	100,00 %	1,08 %	96.904.287	100,00 %	4,53 %	19.380.857	19,38 %	3,95 %		
Rekenkundig gemiddelde	427.746.881		400.472.761		95,05 %	3.260.334		0,22 %	3.260.334		0,00 %	4.632.928		0,78 %	415.937		0,43 %	19.380.857		3,95 %		
Laagste waarde	85.341.355	3,99 %	88.261.356	4,41 %	89,99 %	(3.734.783)	- 22,91 %	- 4,38 %	(3.734.783)	- 22,91 %	0,00 %	398.845	1,72 %	0,47 %	415.937	0,43 %	0,49 %	16.274.927	16,79 %	7,00 %		
Hoogste waarde	933.323.990	43,64 %	855.751.914	42,74 %	103,42 %	8.117.698	49,80 %	2,20 %	8.117.698	49,80 %	0,00 %	18.580.233	80,21 %	1,99 %	56.751.740	58,56 %	7,00 %	12.406.946	12,80 %	1,98 %		

% Ag Univ = procentueel aandeel van de rubriek in het geaggregeerd bedrag van de universiteiten
% Bo = procentueel aandeel van de rubriek in de bedrijfsopbrengsten RR | 70/74 | van de universiteit

Bedrijfsopbrengsten per universiteit - Boekjaar 2015

	Bedrijfsopbrengsten RR 70/74		Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek, dienstverlening - RR 70				Waardewijzigingen projecten in uitvoering - RR 71				Geproduceerde vaste activa RR 72				Giften, schenkingen en legaten RR 73				Andere bedrijfsopbrengsten RR 74			
	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	% Bo	Bedrag	% Ag Univ	% Bo	Bedrag	% Ag Univ	% Bo	Bedrag	% Ag Univ	% Bo	Bedrag	% Ag Univ	% Bo	Bedrag	% Ag Univ	% Bo		
<i>(absolute bedragen in eenheden euro)</i>																						
KU Leuven	988.005.861	44,49 %	917.413.114	43,35 %	92,86 %	(1.300.888)	11,02 %	- 0,13 %	(1.300.888)	11,02 %	0,00 %	14.057.372	77,63 %	1,42 %	57.836.263	58,69 %	5,85 %	12.864.347	13,05 %	2,01 %		
Universiteit Gent	639.187.270	28,78 %	629.842.607	29,76 %	98,54 %	(3.519.684)	29,83 %	- 0,55 %	(3.519.684)	29,83 %	0,00 %	0	0,00 %	0,00 %	12.864.347	13,05 %	2,01 %	11.694.189	11,87 %	4,28 %		
Universiteit Antwerpen	273.511.535	12,32 %	255.844.445	12,09 %	93,54 %	4.796.066	- 40,64 %	1,75 %	4.796.066	- 40,64 %	0,00 %	1.176.835	6,50 %	0,43 %	510.652	0,52 %	0,58 %	15.635.372	15,87 %	6,74 %		
Universiteit Hasselt	88.187.824	3,97 %	86.939.292	4,11 %	98,58 %	163.801	- 1,39 %	0,19 %	163.801	- 1,39 %	0,00 %	574.080	3,17 %	0,65 %	98.540.823	100,00 %	4,44 %	19.708.165	19,71 %	3,89 %		
Vrije Universiteit Brussel	232.020.792	10,45 %	226.026.726	10,68 %	97,42 %	(11.940.096)	101,18 %	- 5,15 %	(11.940.096)	101,18 %	0,00 %	2.298.791	12,70 %	0,99 %	510.652	0,52 %	0,58 %	15.635.372	15,87 %	6,74 %		
Aggregatie Univ	2.220.913.283	100,00 %	2.116.066.184	100,00 %	95,28 %	(11.800.802)	100,00 %	- 0,53 %	(11.800.802)	100,00 %	0,00 %	18.107.078	100,00 %	0,82 %	98.540.823	100,00 %	4,44 %	19.708.165	19,71 %	3,89 %		
Rekenkundig gemiddelde	444.182.657		423.213.237		96,19 %	(2.360.160)		- 0,78 %	(2.360.160)		0,00 %	3.621.416		0,70 %	510.652		0,52 %	19.708.165		3,89 %		
Laagste waarde	88.187.824	3,97 %	86.939.292	4,11 %	92,86 %	(11.940.096)	- 40,64 %	- 5,15 %	(11.940.096)	- 40,64 %	0,00 %	0	0,00 %	0,00 %	510.652	0,52 %	0,58 %	15.635.372	15,87 %	6,74 %		
Hoogste waarde	988.005.861	44,49 %	917.413.114	43,35 %	98,58 %	4.796.066	101,18 %	1,75 %	4.796.066	101,18 %	0,00 %	14.057.372	77,63 %	1,42 %	57.836.263	58,69 %	5,85 %	12.864.347	13,05 %	2,01 %		

% Ag Univ = procentueel aandeel van de rubriek in het geaggregeerd bedrag van de universiteiten
% Bo = procentueel aandeel van de rubriek in de bedrijfsopbrengsten RR | 70/74 | van de universiteit

4.4.2 Bedrijfskosten

De hiernavolgende tabellen geven een overzicht van de totale bedrijfskosten in de boekjaren 2014 en 2015 alsook van de belangrijkste componenten ervan per universiteit.

- **Aandeel van de totale bedrijfskosten per universiteit in de geaggregeerde bedrijfskosten**

In het boekjaar 2014 bedragen de bedrijfskosten van de universiteiten samen 2.059.579.113 EUR. De KU Leuven verwerft het hoogste individuele aandeel (43,37%) in de geaggregeerde bedrijfskosten van de universiteiten en de UHasselt het laagste individuele aandeel (3,98%).

In het boekjaar 2015 stijgen de bedrijfskosten naar 2.139.390.864 EUR. Het individuele aandeel van de KU Leuven en de UGent in de geaggregeerde bedrijfskosten neemt toe, dat van de VUB blijft hetzelfde en dit van de andere instellingen neemt af. Het aandeel van de KU Leuven blijft het grootst (43,64%) en dit van de UHasselt het kleinst (3,83%).

- **Aandeel van de kosten voor de aankoop van goederen per universiteit in de geaggregeerde bedrijfskosten**

De geaggregeerde kosten voor de aankoop van goederen bedragen 21.943.220 EUR in 2014. In 2015 daalt het bedrag van deze kosten naar 20.633.019 EUR.

Het procentueel aandeel van de kosten voor de aankoop van goederen in de geaggregeerde bedrijfskosten is het hoogst bij de KU Leuven, zowel in 2014 (64,83) als in 2015 (59,56%). Evenals in 2014 heeft de UA in 2015 geen enkel aandeel in deze kosten.

In 2014 is het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfskosten RR[60/64] van de universiteit het grootst bij de VUB (1,78%) en het kleinst bij de UA (0,00%). In 2015 is dit aandeel eveneens het grootst bij de VUB (2,12%) en het kleinst bij de UA (0,00%).

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfskosten RR[60/64] van de universiteiten samen bedraagt 1,07% in het boekjaar 2014 en daalt naar 0,96% in het boekjaar 2015.

- **Aandeel van de kosten voor diensten en diverse goederen per universiteit in de geaggregeerde bedrijfskosten**

De geaggregeerde kosten voor diensten en diverse goederen bedragen in het boekjaar 2014 de som van 510.523.145 EUR. Hiervan neemt de KU Leuven 41,11% voor haar rekening, gevolgd door de UGent (32,95%), de UA (11,36%), de VUB (10,66%) en ten slotte de UHasselt (3,91%).

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfskosten RR[60/64] van de universiteit is het grootst bij de UGent (27,84%) en het kleinst bij de UA (22,52%).

In het boekjaar 2015 stijgen de geaggregeerde kosten in deze rubriek naar 556.558.936 EUR. Het aandeel van de UGent (32,50%), de UHasselt (3,61%) en de VUB (10,42%) hierin is gedaald t.o.v. 2014. Het aandeel van de KU Leuven (41,83%) en de UA (11,63%) is gestegen.

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfskosten RR[60/64] van de universiteit blijft het grootst bij de UGent (28,78%) en is het kleinst bij de UHasselt (24,52%).

De geaggregeerde kosten voor diensten en diverse goederen bedragen 24,79% van de bedrijfskosten van de universiteiten samen in het boekjaar 2014 en 26,01% in het boekjaar 2015.

- **Aandeel van de kosten voor bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen per universiteit in de geaggregeerde bedrijfskosten**

De geaggregeerde kosten voor bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen bedragen in het boekjaar 2014 de som van 1.345.235.503 EUR. Hiervan neemt de KU Leuven 42,17% voor haar rekening, gevolgd door de UGent (28,71%), de UA (13,71%), de VUB (11,21%) en ten slotte de UHasselt (4,20%).

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfskosten RR[60/64] van de universiteit is het grootst bij de UA (71,60%) en het kleinst bij de KU Leuven (63,51%).

In het boekjaar 2015 zijn de geaggregeerde kosten in deze rubriek gestegen naar 1.359.991.504 EUR. Het aandeel van de UGent (29,03%) is gestegen. Het aandeel van de KU Leuven (42,12%), de UA (13,53%), de VUB (11,13%) en de UHasselt (4,18%) hierin is gedaald.

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfskosten RR[60/64] van de universiteit blijft het grootst bij de UA (69,79%) en is het kleinst bij de KU Leuven (61,35%).

Het procentueel aandeel van de kosten voor bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen in de bedrijfskosten RR[60/64] van de universiteiten samen bedraagt 65,32% in het boekjaar 2014 en het daalt naar 63,57% in het boekjaar 2015.

Deze rubriek is dus duidelijk de zwaarste kostenpost voor de sector.

- **Aandeel van afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten en op immateriële en materiële vaste activa per universiteit in de geaggregeerde bedrijfskosten**

De geaggregeerde kosten voor afschrijvingen en waardeverminderingen op OK/IVA/MVA bedragen in het boekjaar 2014 de som van 128.664.066 EUR. Hiervan neemt de KU Leuven 37,71% voor haar rekening, gevolgd door de UGent (35,90%), de UA (11,95%), de VUB (10,70%) en de UHasselt (3,74%).

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfskosten RR[60/64] van de universiteit is het grootst bij de UGent met 7,64% en het kleinst bij de KU Leuven met 5,43%.

In het boekjaar 2015 zijn de geaggregeerde kosten in deze rubriek gestegen naar 133.559.538 EUR. Het aandeel van de KU Leuven (38,77%) hierin is gestegen. Het aandeel van de UGent (35,44%) hierin is gedaald evenals dit van de UA (11,78%), de VUB (10,35%) en de UHasselt (3,66%).

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfskosten RR[60/64] van de universiteit is het grootst bij de UGent met 7,53% en het kleinst bij de KU Leuven met 5,55%.

Het geaggregeerde aandeel van deze rubriek stabiliseerde zich op 6,25% van de bedrijfskosten van de universiteiten samen in 2014 en op 6,24% in 2015.

- **Aandeel van waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen per universiteit in de geaggregeerde bedrijfskosten**

De geaggregeerde cijfers verbonden aan deze rubriek worden in het boekjaar 2014 gerealiseerd door vier van de vijf instellingen. Het gaat om een kost van 852.223 EUR. Hiervan neemt de UGent 77,62% voor haar rekening, gevolgd door de UA (21,88%), de VUB (0,56%) en de KU Leuven (-0,06%).

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfskosten RR[60/64] van de universiteit is het grootst bij de UGent (+0,11%) en het kleinst bij de KU Leuven (-0,00%).

In 2015 boeken vier van de vijf instellingen samen 851.202 EUR in deze kostenpost. Hiervan neemt de UGent 82,72% voor haar rekening, gevolgd door de VUB (16,45%), de UA (11,65%) en de KU Leuven (-10,82%).

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfskosten RR[60/64] van de universiteit is het grootst bij de UGent (0,11%) en het kleinst bij de KU Leuven (-0,01%).

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfskosten RR[60/64] van de universiteiten samen bedraagt 0,04% in 2014 en eveneens 0,04% in 2015.

Deze rubriek vormt dus de kleinste kostenpost voor de sector.

- **Aandeel van de kosten voor voorzieningen voor risico's en kosten**

In het boekjaar 2014 bedragen de kosten voor voorzieningen voor risico's en kosten 28.668.308 EUR. Hiervan neemt de KU Leuven 111,77 % voor haar rekening. In het boekjaar 2015 stijgen de voorzieningen voor risico's en kosten substantieel naar 37.817.790 EUR. Hiervan neemt de KU Leuven 95,55% voor haar rekening.

Het geaggregeerde aandeel van deze rubriek stabiliseerde zich op 1,39% van de bedrijfskosten van de universiteiten samen in 2014 en op 1,77% in 2015.

- **Aandeel van de andere bedrijfskosten per universiteit in de geaggregeerde bedrijfskosten**

In 2014 bedragen de andere bedrijfskosten 23.692.649 EUR. De KU Leuven is verantwoordelijk voor 89,61% hiervan, gevolgd door de VUB (6,23%), de UGent (3,93%) en de UA (0,36%). Het aandeel van de UHasselt is het kleinst met -0,14%. In 2015 stijgen de andere bedrijfskosten naar 29.978.875 EUR. Het aandeel van de KU Leuven (93,11%) en de UHasselt (0,03%) hierin stijgt. Het aandeel van de VUB (3,51%) daalt evenals dit van de UGent (3,19%) en de UA (0,16%).

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfskosten RR[60/64] van de universiteit is zowel in 2014 als in 2015 het grootst bij de KU Leuven en het kleinst bij de UHasselt.

In het boekjaar 2014 bedroeg het aandeel van deze rubriek in de totale bedrijfskosten van de sector 1,15% om in 2015 te stijgen naar 1,40%.

Bedrijfskosten per universiteit - Boekjaar 2014

	Bedrijfskosten RR [60/64]		Aankoop goederen RR [60]		Diensten en diverse goederen RR [61]		Bezoedigen, sociale lasten en pensioenen - RR [62]		Afschrijvingen en waardeverminderingen op OK/VA/MVA - RR [630]		Waardeverminderingen op voorraden en handelvoorraden - RR [631/3]		Voorzieningen voor risico's en kosten - RR [634/9]		Andere bedrijfskosten RR [640/9]			
	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	% Bk	
(absolute bedragen in eenheden euro)																		
KU Leuven	893.161.226	43,37 %	14.225.650	64,83 %	209.900.851	41,11 %	587.238.953	42,17 %	63,51 %	48.521.928	37,71 %	5,43 %	32.043.020	111,77 %	3,59 %	21.231.331	89,61 %	2,38 %
Universiteit Gent	604.338.440	29,34 %	3.296.676	15,02 %	168.241.843	32,95 %	386.277.155	28,71 %	63,92 %	46.193.577	35,90 %	7,64 %	(1.263.821)	-4,41 %	-0,21 %	931.485	3,93 %	0,15 %
Universiteit Antwerpen	297.511.014	12,50 %	1	0,00 %	57.980.649	11,36 %	184.370.206	13,71 %	71,60 %	15.372.913	11,95 %	5,97 %	661.524	77,62 %	0,11 %	85.407	0,36 %	0,03 %
Universiteit Hasselt	81.871.899	3,98 %	464.138	2,12 %	19.984.693	3,91 %	56.532.812	4,20 %	69,05 %	4.809.592	3,74 %	5,87 %	0	0,00 %	0,00 %	(32.044)	-0,14 %	-0,04 %
Vrije Universiteit Brussel	222.696.534	10,81 %	3.956.754	18,03 %	54.415.109	10,66 %	150.816.377	11,21 %	67,72 %	13.766.056	10,70 %	6,18 %	82.223	100,00 %	0,04 %	1.476.470	6,23 %	0,66 %
Aggregatie Univ	2.059.979.113	100,00 %	21.943.220	100,00 %	510.523.145	100,00 %	1.365.235.503	100,00 %	65,32 %	128.664.066	100,00 %	6,25 %	882.223	100,00 %	0,04 %	28.668.308	100,00 %	1,39 %
Rekenkundig gemiddelde	411.915.823		4.388.644		102.104.629		269.047.101		67,16 %	25.732.813		6,22 %	170.445		0,51 %	5.733.662		0,51 %
Laagste waarde	81.871.899	3,98 %	1	0,00 %	19.984.693	3,91 %	56.532.812	4,20 %	63,51 %	4.809.592	3,74 %	5,43 %	(507)	-0,06 %	-0,00 %	(1.739.000)	-0,78 %	-0,78 %
Hoogste waarde	893.161.226	43,37 %	14.225.650	64,83 %	209.900.851	41,11 %	587.238.953	42,17 %	71,60 %	48.521.928	37,71 %	7,64 %	661.524	77,62 %	0,11 %	32.043.020	111,77 %	3,59 %

% Ag Univ = procentueel aandeel van de rubriek in het geaggregeerd bedrag van de universiteiten
 % Bk = procentueel aandeel van de rubriek in de bedrijfskosten RR [60/64] van de universiteit

Bedrijfskosten per universiteit - Boekjaar 2015

	Bedrijfskosten RR [60/64]		Aankoop goederen RR [60]		Diensten en diverse goederen RR [61]		Bezoedigen, sociale lasten en pensioenen - RR [62]		Afschrijvingen en waardeverminderingen op OK/VA/MVA - RR [630]		Waardeverminderingen op voorraden en handelvoorraden - RR [631/3]		Voorzieningen voor risico's en kosten - RR [634/9]		Andere bedrijfskosten RR [640/9]			
	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	% Bk	
(absolute bedragen in eenheden euro)																		
KU Leuven	933.704.716	43,64 %	12.288.300	59,56 %	232.824.601	41,83 %	572.854.758	42,12 %	61,35 %	51.780.624	38,77 %	5,55 %	36.135.619	95,55 %	3,87 %	27.912.890	93,11 %	2,99 %
Universiteit Gent	638.610.344	29,38 %	3.210.569	15,56 %	180.896.390	32,50 %	394.862.448	29,03 %	62,82 %	47.329.746	35,44 %	7,53 %	649.458	1,72 %	0,10 %	957.608	3,19 %	0,15 %
Universiteit Antwerpen	263.720.585	12,33 %	(1)	-0,00 %	64.730.212	11,63 %	184.038.482	13,53 %	69,79 %	15.728.294	11,78 %	5,96 %	704.126	82,72 %	0,11 %	47.517	0,16 %	0,02 %
Universiteit Hasselt	82.018.624	3,83 %	219.769	1,07 %	20.111.947	3,61 %	56.889.644	4,18 %	69,36 %	4.892.570	3,66 %	5,97 %	0	0,00 %	0,00 %	9.403	0,03 %	0,01 %
Vrije Universiteit Brussel	231.336.594	10,81 %	4.914.382	23,82 %	57.995.786	10,42 %	151.346.172	11,13 %	65,42 %	13.828.304	10,35 %	5,98 %	139.993	16,45 %	0,06 %	2.060.500	5,45 %	0,89 %
Aggregatie Univ	2.139.390.864	100,00 %	20.633.019	100,00 %	556.558.936	100,00 %	1.399.991.504	100,00 %	63,57 %	133.559.538	100,00 %	6,24 %	851.202	100,00 %	0,04 %	37.817.990	100,00 %	1,77 %
Rekenkundig gemiddelde	427.878.173		4.126.604		111.311.787		271.998.301		65,75 %	26.711.908		6,20 %	170.240		0,04 %	7.563.558		0,88 %
Laagste waarde	82.018.624	3,83 %	(1)	-0,00 %	20.111.947	3,61 %	56.889.644	4,18 %	61,35 %	4.892.570	3,66 %	5,55 %	(92.076)	-10,82 %	-0,01 %	(933.079)	-2,44 %	-0,35 %
Hoogste waarde	933.704.716	43,64 %	12.288.300	59,56 %	232.824.601	41,83 %	572.854.758	42,12 %	69,79 %	51.780.624	38,77 %	7,53 %	704.126	82,72 %	0,11 %	36.135.619	95,55 %	3,87 %

% Ag Univ = procentueel aandeel van de rubriek in het geaggregeerd bedrag van de universiteiten
 % Bk = procentueel aandeel van de rubriek in de bedrijfskosten RR [60/64] van de universiteit

4.4.3 Resultaten per universiteit

Het overzicht van de resultaten per universiteit wordt hieronder weergegeven.

- **Overschot/tekort van het boekjaar**

De universiteiten realiseerden in het boekjaar 2014 samen een geaggregeerd overschot van 137.465.712 EUR. De KU Leuven realiseerde met een overschot van 71.000.016 EUR de hoogste score in de sector, de UHasselt de laagste score met 5.020.585 EUR.

In het boekjaar 2015 is er een stijging van het geaggregeerd overschot van de universiteiten. In absolute cijfers betekent dit een overschot van 142.695.722 EUR. De KU Leuven realiseerde nogmaals de hoogste score met 69.991.129 EUR. De laagste score werd ook ditmaal behaald door de UHasselt met een overschot van 8.216.534 EUR.

- **Bedrijfsoverschot/tekort**

Alle universiteiten boeken een bedrijfsoverschot in 2014. De KU Leuven neemt 50,74% van het door de sector in 2014 gerealiseerde bedrijfsoverschot voor haar rekening, gevolgd door de UGent (26,26%), de VUB (12,58%), de UA (6,03%) en ten slotte de UHasselt (4,38%).

In het boekjaar 2015 realiseren alle universiteiten eveneens een bedrijfsoverschot. De KU Leuven neemt nu 66,61% van het bedrijfsoverschot voor haar rekening, gevolgd door de UGent (12,97%), de UA (12,01%), de UHasselt (7,57%) en de VUB (0,84%).

Het procentueel aandeel van deze rubriek in het overschot van het boekjaar RR[70/66] van de universiteiten samen bedraagt 57,58% in 2014 en daalt licht naar 57,13% in 2015.

- **Financieel resultaat**

De sector realiseerde in 2014 reeds een goed financieel resultaat met 48.829.365 EUR. In 2015 scoren de universiteiten echter substantieel beter met 60.581.103 EUR.

Het procentueel aandeel van het financieel resultaat in het overschot van het boekjaar RR[70/60] van de universiteiten samen bedraagt 35,52% in 2014 en stijgt naar 42,45% in 2015.

- **Uitzonderlijk resultaat**

In 2014 tekenen de universiteiten samen een positief uitzonderlijk resultaat op van 9.481.052 EUR. In 2015 daalt dit echter aanzienlijk naar 592.202 EUR.

Het procentueel aandeel van het uitzonderlijk resultaat in het overschot van het boekjaar RR[70/60] van de universiteiten samen bedraagt 6,90% in 2014 en 0,42% in 2015.

Overschot / Tekort van het boekjaar per universiteit - Boekjaar 2014

(absolute bedragen in eenheden euro)	Overschot / Tekort van het boekjaar - RR [70/66]		Bedrijfsoverschot / Bedrijfstekort RR [70/64]			Financieel resultaat RR [75/65]			Uitzonderlijk resultaat RR [76/66]		
	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	% O/T	Bedrag	% Ag Univ	% O/T	Bedrag	% Ag Univ	% O/T
	KU Leuven	71.000.016	51,65 %	40.162.764	50,74 %	56,57 %	21.949.191	44,95 %	30,91 %	8.888.058	93,75 %
Universiteit Gent	35.157.656	25,58 %	20.788.667	26,26 %	59,13 %	14.658.925	30,02 %	41,69 %	(289.935)	- 3,06 %	- 0,82 %
Universiteit Antwerpen	11.455.508	8,33 %	4.773.193	6,03 %	41,67 %	5.643.261	11,56 %	49,26 %	1.039.053	10,96 %	9,07 %
Universiteit Hasselt	5.020.585	3,65 %	3.469.456	4,38 %	69,10 %	1.675.478	3,43 %	33,37 %	(124.349)	- 1,31 %	- 2,48 %
Vrije Universiteit Brussel	14.831.947	10,79 %	9.961.212	12,58 %	67,16 %	4.902.510	10,04 %	33,05 %	(31.775)	- 0,34 %	- 0,21 %
Aggregatie Univ	137.465.712	100,00 %	79.155.291	100,00 %	57,58 %	48.829.365	100,00 %	35,52 %	9.481.052	100,00 %	6,90 %
Rekenkundig gemiddelde	27.493.142		15.831.058		58,73 %	9.765.873		37,66 %	1.896.210		3,61 %
Laagste waarde	5.020.585	3,65 %	3.469.456	4,38 %	41,67 %	1.675.478	3,43 %	30,91 %	(289.935)	- 3,06 %	- 2,48 %
Hoogste waarde	71.000.016	51,65 %	40.162.764	50,74 %	69,10 %	21.949.191	44,95 %	49,26 %	8.888.058	93,75 %	12,52 %

% Ag Univ = procentueel aandeel van de rubriek in het geaggregeerd bedrag van de universiteiten

% O/T = procentueel aandeel van de rubriek in de overschot / tekort van het boekjaar RR [70/66] van de universiteit

Overschot / Tekort van het boekjaar per universiteit - Boekjaar 2015

(absolute bedragen in eenheden euro)	Overschot / Tekort van het boekjaar - RR [70/66]		Bedrijfsoverschot / Bedrijfstekort RR [70/64]			Financieel resultaat RR [75/65]			Uitzonderlijk resultaat RR [76/66]		
	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	% O/T	Bedrag	% Ag Univ	% O/T	Bedrag	% Ag Univ	% O/T
	KU Leuven	69.991.129	49,05 %	54.301.145	66,61 %	77,58 %	14.345.361	23,68 %	20,50 %	1.344.622	227,05 %
Universiteit Gent	24.157.285	16,93 %	10.576.926	12,97 %	43,78 %	12.984.255	21,43 %	53,75 %	596.104	100,66 %	2,47 %
Universiteit Antwerpen	12.914.723	9,05 %	9.790.950	12,01 %	75,81 %	4.415.055	7,29 %	34,19 %	(1.291.280)	- 218,05 %	- 10,00 %
Universiteit Hasselt	8.216.534	5,76 %	6.169.200	7,57 %	75,08 %	1.898.861	3,13 %	23,11 %	148.473	25,07 %	1,81 %
Vrije Universiteit Brussel	27.416.051	19,21 %	684.198	0,84 %	2,50 %	26.937.571	44,47 %	98,25 %	(205.717)	- 34,74 %	- 0,75 %
Aggregatie Univ	142.695.722	100,00 %	81.522.418	100,00 %	57,13 %	60.581.103	100,00 %	42,45 %	592.202	100,00 %	0,42 %
Rekenkundig gemiddelde	28.539.144		16.304.484		54,95 %	12.116.221		45,96 %	118.440		- 0,91 %
Laagste waarde	8.216.534	5,76 %	684.198	0,84 %	2,50 %	1.898.861	3,13 %	20,50 %	(1.291.280)	- 218,05 %	- 10,00 %
Hoogste waarde	69.991.129	49,05 %	54.301.145	66,61 %	77,58 %	26.937.571	44,47 %	98,25 %	1.344.622	227,05 %	2,47 %

% Ag Univ = procentueel aandeel van de rubriek in het geaggregeerd bedrag van de universiteiten

% O/T = procentueel aandeel van de rubriek in de overschot / tekort van het boekjaar RR [70/66] van de universiteit

4.5 GEAGGREGEERDE INVESTERINGEN EN FINANCIERING

4.5.1 Geaggregeerde investeringen

4.5.1.1 Horizontale analyse: jaarrekening 2014 – jaarrekening 2015

De universiteiten investeerden tijdens het boekjaar 2015 samen 215.684.676 EUR. Dit is een stijging met 2.631.601 EUR of 1,24% t.o.v. het boekjaar 2014.

De toename van de geaggregeerde investeringen is in absolute cijfers het grootst bij de materiële vaste activa en dit respectievelijk in de rubriek 'terreinen en gebouwen' (+31.770.350 EUR), 'overige materiële vaste activa' (+2.942.337 EUR), 'installaties, machines en uitrusting' (+452.329 EUR) en 'meubilair en rollend materieel' (+84.647 EUR). De investeringen dalen in de rubriek 'activa in aanbouw en vooruitbetalingen' (-26.496.062 EUR) en de rubriek 'leasing en soortgelijke rechten' (-2.912.136 EUR).

Op het moment van de jaarafsluiting wordt nagekeken welke werken al opgeleverd zijn en deze worden dan overgeboekt naar de rubriek 'terreinen en gebouwen'.

Ten opzichte van 2014 zien de investeringen in '**terreinen en gebouwen**' er in 2015 uit als volgt:

UA	+ 13.027.282 EUR
KU Leuven	+ 12.041.064 EUR
UGent	+ 2.630.520 EUR
UHasselt	+ 2.501.571 EUR
VUB	+ 1.569.913 EUR

De substantiële stijging van de post '**terreinen en gebouwen**' in 2015 is dus in de eerste plaats toe te schrijven aan de UA, gevolgd door de KU Leuven.

De '**overige materiële vaste activa**' stijgen bij vier van de vijf universiteiten. De stijging is het grootst bij de UGent (+2.634.647 EUR), gevolgd door de VUB (+601.114 EUR), de UHasselt (+302.179 EUR) en de UA (+159.177 EUR). Bij de KU Leuven daalt deze post (-754.780 EUR).

De stijging van de post '**installaties, machines en uitrusting**' is hoofdzakelijk toe te schrijven aan de KU Leuven (+4.012.938 EUR), gevolgd door de UHasselt (+281.236 EUR). Drie van de vijf universiteiten tekenen in 2015 een daling op van de investeringen in 'installaties, machines en uitrusting'. Deze daling is het grootst bij de VUB (-2.474.953 EUR), gevolgd door de UA (-764.978 EUR) en de UGent (-601.915 EUR).

Bij drie van de vijf universiteiten stellen we in 2015 een stijging vast van de investeringen in '**meubilair en rollend materieel**'. Deze is het grootst bij de UGent (+491.451 EUR), gevolgd door de UA (+61.091 EUR) en ten slotte de UHasselt (+11.561 EUR). Deze post daalt bij de VUB (-448.785 EUR) en de KU Leuven (-30.671 EUR).

Zolang activa niet in gebruik worden genomen en afgeschreven, dienen ze geboekt te worden op de post 'activa in aanbouw'.

Ten opzichte van 2014 zien de investeringen in 'activa in aanbouw en vooruitbetalingen' er in 2015 uit als volgt:

UA	+ 3.991.678 EUR
VUB	+ 2.583.250 EUR
UHasselt	+ 205.421 EUR
KU Leuven	- 6.398.322 EUR
UGent	- 26.878.089 EUR

De daling van de post 'activa in aanbouw en vooruitbetalingen' in 2015 is dus in de eerste plaats toe te schrijven aan de UGent, gevolgd door de KU Leuven.

De daling van de post 'leasing en soortgelijke rechten' in 2015 is hoofdzakelijk toe te schrijven aan de KU Leuven (-2.839.333 EUR). Bij de UGent daalt deze post eveneens (-72.803 EUR).

In tegenstelling tot de materiële vaste activa dalen de geaggregeerde financiële vaste activa in 2015. Dit is toe te schrijven aan drie van de vijf universiteiten. De daling is het grootst bij de UGent (-1.490.693 EUR), gevolgd door de UA (-839.049 EUR) en de VUB (-310.074 EUR).

Evolutie bruto investeringen : ten opzichte van jaarrekening 2014	codes	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR15-JR14	JR15-JR14
		2014	2015	absolute	relatieve
		<i>(eenheden euro)</i>		wijziging	wijziging
I. Oprichtingskosten		0	0	+ 0	
II. Immateriële vaste activa		2.245.359	766.911	- 1.478.448	- 65,84 %
III. Materiële vaste activa		203.227.673	209.069.139	+ 5.841.466	+ 2,87 %
A. Terreinen en gebouwen		34.855.466	66.625.816	+ 31.770.350	+ 91,15 %
B. Installaties, machines en uitrusting		50.741.105	51.193.434	+ 452.329	+ 0,89 %
C. Meubilair en rollend materieel		3.148.918	3.233.566	+ 84.647	+ 2,69 %
D. Leasing en soortgelijke rechten		7.061.135	4.148.999	- 2.912.136	- 41,24 %
E. Overige materiële vaste activa		9.140.982	12.083.319	+ 2.942.337	+ 32,19 %
F. Activa in aanbouw en voortuitbetalingen		98.280.067	71.784.005	- 26.496.062	- 26,96 %
IV. Financiële vaste activa		7.580.043	5.848.626	- 1.731.417	- 22,84 %
A. Verbonden entiteiten		0	1.000.000	+ 1.000.000	JR14 = 0
B. Andere vennootschappen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat		5.926.317	1.666.445	- 4.259.872	- 71,88 %
C. Andere financiële vaste activa		1.653.726	3.182.181	+ 1.528.455	+ 92,42 %
Bruto investeringen		213.053.075	215.684.676	+ 2.631.601	+ 1,24 %

4.5.1.2 Horizontale analyse: jaarrekening 2015 – begroting 2015

De universiteiten hadden samen voor het boekjaar 2015 een bedrag aan investeringen begroot van 235.754.925 EUR. In werkelijkheid werd er echter voor 215.684.676 EUR geïnvesteerd. Dit is 8,51% minder dan begroot.

De posten waar de meest significante afwijkingen werden vastgesteld tussen de begrote bedragen voor 2015 en de effectief geboekte bedragen zijn enerzijds ‘terreinen en gebouwen’ en anderzijds ‘activa in aanbouw en vooruitbetalingen’. Er werd in realiteit veel minder geïnvesteerd in ‘terreinen en gebouwen’ (-68.600.541 EUR) dan initieel werd begroot en veel meer in ‘activa in aanbouw en vooruitbetalingen’ (+35.123.060 EUR).

De vijf universiteiten investeerden allen minder in ‘terreinen en gebouwen’ dan begroot. De grootste afwijking doet zich voor bij de UGent waar er 26.618.178 EUR minder werd geïnvesteerd dan voorzien, gevolgd door de VUB waar er 19.321.308 EUR minder werd geïnvesteerd dan begroot.

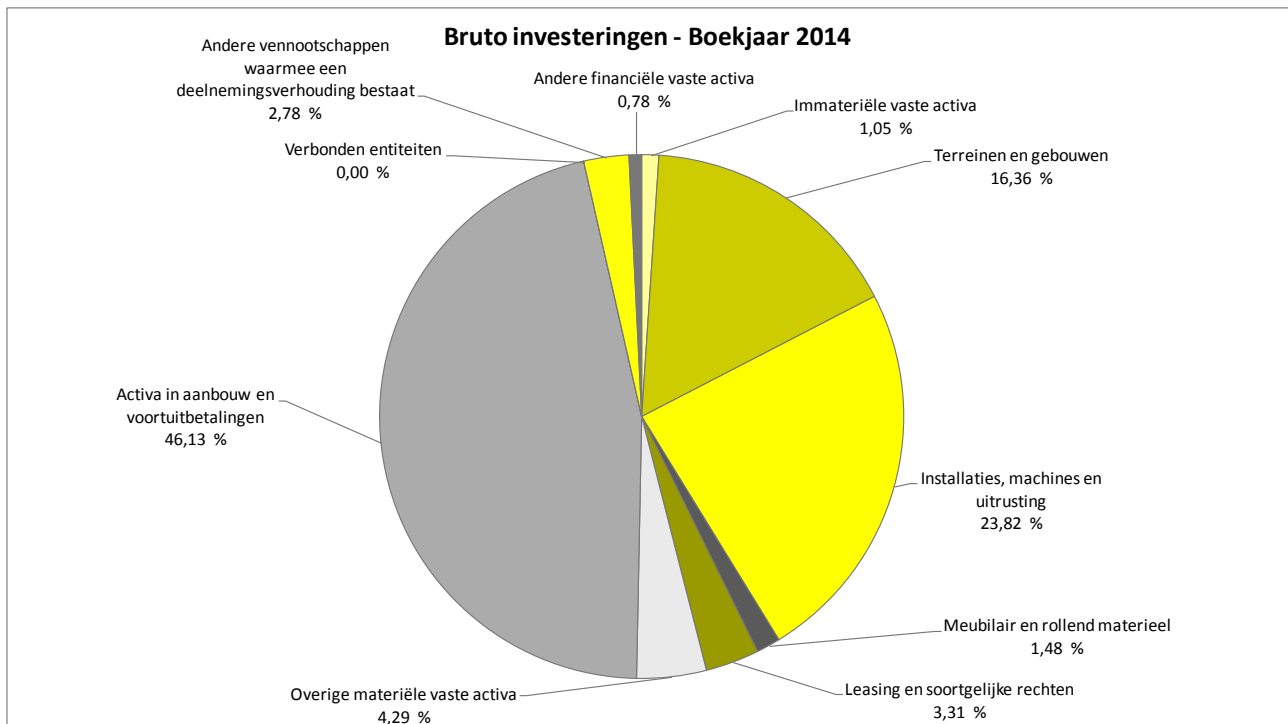
Drie van de vijf universiteiten investeerden meer in ‘installaties, machines en uitrusting’ dan begroot. De grootste afwijking doet zich voor bij de VUB (+4.366.315 EUR), gevolgd door de KU Leuven (+1.616.425 EUR) en de UA (+717.004 EUR). De UHasselt investeerde minder in deze post (-1.741.332 EUR) dan voorzien. De UGent investeerde eveneens minder (-1.057.498 EUR) dan begroot.

Evolutie bruto investeringen : ten opzichte van begroting 2015	codes	JR - Boekjaar	BG - Boekjaar	JR15-BG15	JR15-BG15
		2015	2015	absolute	relatieve
		<i>(eenheden euro)</i>		afwijking	afwijking
I. Oprichtingskosten		0	0	+ 0	
II. Immateriële vaste activa		766.911	929.000	- 162.089	- 17,45 %
III. Materiële vaste activa		209.069.139	232.465.925	- 23.396.786	- 10,06 %
A. Terreinen en gebouwen		66.625.816	135.226.357	- 68.600.541	- 50,73 %
B. Installaties, machines en uitrusting		51.193.434	47.292.519	+ 3.900.915	+ 8,25 %
C. Meubilair en rollend materieel		3.233.566	2.677.357	+ 556.209	+ 20,77 %
D. Leasing en soortgelijke rechten		4.148.999	5.018.000	- 869.001	- 17,32 %
E. Overige materiële vaste activa		12.083.319	5.590.748	+ 6.492.572	+ 116,13 %
F. Activa in aanbouw en voortuitbetalingen		71.784.005	36.660.945	+ 35.123.060	+ 95,81 %
IV. Financiële vaste activa		5.848.626	2.360.000	+ 3.488.626	+ 147,82 %
A. Verbonden entiteiten		1.000.000	(115.000)	+ 1.115.000	+ 969,57 %
B. Andere vennootschappen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat		1.666.445	2.475.000	- 808.555	- 32,67 %
C. Andere financiële vaste activa		3.182.181	0	+ 3.182.181	BG = 0
Bruto investeringen		215.684.676	235.754.925	- 20.070.249	- 8,51 %

4.5.1.3 Verticale analyse: jaarrekening 2014 - jaarrekening 2015

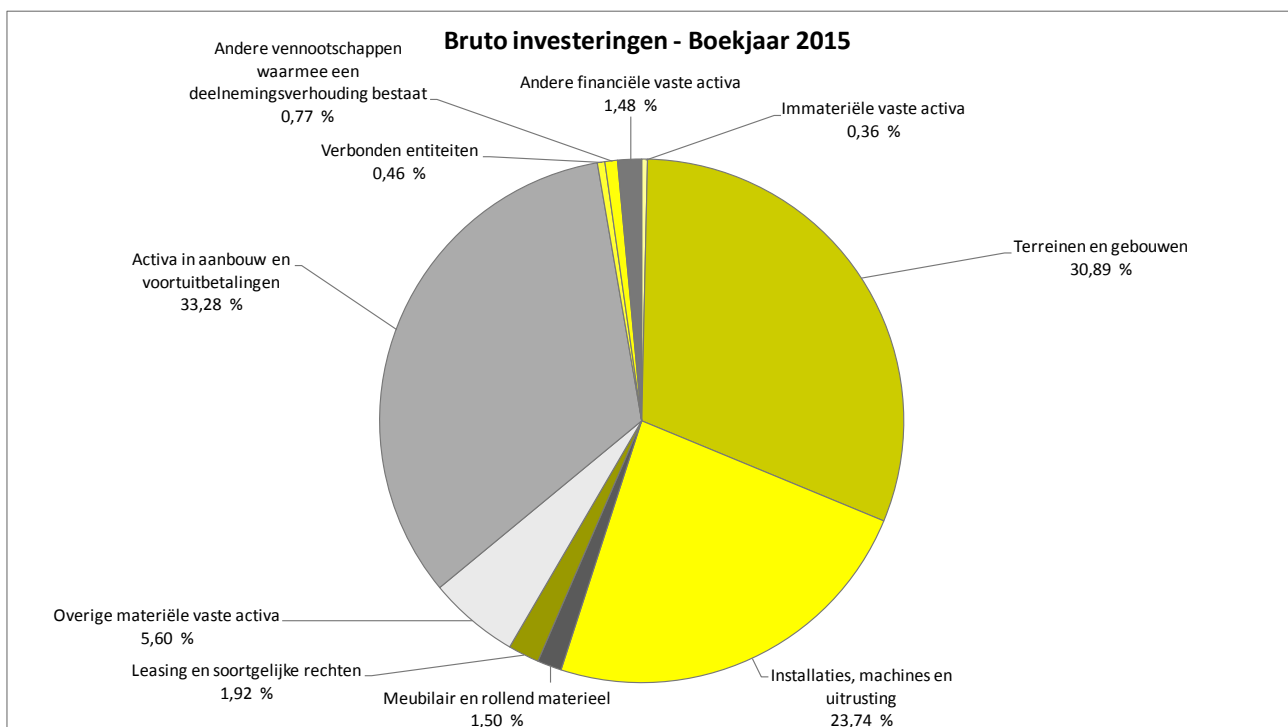
Tijdens het boekjaar 2014 had 66,78% van de investeringen betrekking op onroerende goederen. Om tot dit percentage te komen werd de som gemaakt van de investeringen in ‘terreinen en gebouwen’ (16,36%), ‘overige materiële vaste activa’ (4,29%) en ‘activa in aanbouw en vooruitbetalingen’ (46,13%).

Het aandeel van de investeringen in ‘installaties, machines en uitrusting’ bedraagt 23,82%, dat in ‘meubilair en rollend materieel’ 1,48%.

Na het maken van de som van de investeringen in ‘terreinen en gebouwen’ (30,89%), ‘overige materiële vaste activa’ (5,60%) en ‘activa in aanbouw en vooruitbetalingen’ (33,28%) blijkt dat tijdens het boekjaar 2015 de investeringen die betrekking hadden op onroerende goederen gestegen zijn naar 69,77%.

Het aandeel van de investeringen in ‘installaties, machines en uitrusting’ bedraagt 23,74%, dat in ‘meubilair en rollend materieel’ 1,50%.

4.5.2 Financiering van de investeringen

Het investeringsvolume lag in 2015 hoger dan in 2014. Er diende dan ook een groter bedrag gefinancierd te worden.

In het boekjaar 2015 financieren de universiteiten het leeuwenaandeel van hun investeringen met eigen middelen (82,23%) en met kapitaalsubsidies (12,68%). Alleen door de UA en de VUB werd er in 2015 een beroep gedaan op vreemde middelen. De vroeger opgebouwde financiële reserves (geldbeleggingen en liquide middelen) worden nog steeds eerst aangesproken om de investeringen te financieren.

Ten opzichte van 2014 is de financiering van de investeringen met eigen middelen gestegen met 6.588.861 EUR of 3,86%. De financiering met kapitaalsubsidies is gestegen met 12.220.723 EUR of 80,83%.

Het investeringsvolume van de universiteiten samen is gestegen en de som van de geldbeleggingen en de liquide middelen is eveneens gestegen per eind 2015. De financiële reserves van de universiteiten bedragen 1.979.153.546 EUR per eind 2015 t.o.v. 1.769.454.214 EUR in 2014.

In het boekjaar 2015 werd er 4.977.190 EUR minder gefinancierd met eigen middelen dan begroot en 184.539 EUR minder met kapitaalsubsidies dan begroot.

Evolutie financiering :	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR15-JR14	JR15-JR14	BG - Boekjaar	JR15-BG15	JR15-BG15
	2014	2015	absolute wijziging	relatieve wijziging	2015 (eenheden euro)	absolute afwijking	relatieve afwijking
ten opzichte van jaarrekening 2014							
ten opzichte van begroting 2015	(eenheden euro)						
I. Eigen middelen	170.771.051	177.359.912	+ 6.588.861	+ 3,86 %	182.337.102	- 4.977.190	- 2,73 %
II. Vreemde middelen	25.000.000	7.635.568	- 17.364.432	- 69,46 %	20.310.408	- 12.674.840	- 62,41 %
III. Kapitaalsubsidies	15.118.738	27.339.461	+ 12.220.723	+ 80,83 %	27.524.000	- 184.539	- 0,67 %
IV. Andere	2.163.286	3.349.736	+ 1.186.449	+ 54,84 %	5.584.415	- 2.234.679	- 40,02 %
Financiering	213.053.075	215.684.676	+ 2.631.601	+ 1,24 %	235.755.925	- 20.071.249	- 8,51 %

Financiering	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	BG - Boekjaar
% aandeel in de financiering	2014	2015	2015
I. Eigen middelen	80,15 %	82,23 %	77,34 %
II. Vreemde middelen	11,73 %	3,54 %	8,62 %
III. Kapitaalsubsidies	7,10 %	12,68 %	11,67 %
IV. Andere	1,02 %	1,55 %	2,37 %
Financiering	100,00 %	100,00 %	100,00 %

4.6 INVESTERINGEN EN FINANCIERINGSMIDDELEN: ENKELE KENGETALLEN PER UNIVERSITEIT

De hiernavolgende tabellen geven een overzicht van de investeringen en de financieringsmix per universiteit voor de boekjaren 2014 en 2015.

4.6.1 Aandeel van de universiteiten in de geaggregeerde investeringen

De totale sector investeerde 213.053.075 EUR in het boekjaar 2014. De KU Leuven was de belangrijkste investeerder met 86.957.399 EUR of 40,81%. De UHasselt realiseerde het kleinste investeringsbedrag met 3.447.134 EUR of 1,62% van het totale investeringsvolume.

In het boekjaar 2015 investeerden de universiteiten samen 215.684.676 EUR. De KU Leuven blijft de belangrijkste investeerder met 94.104.694 EUR of 43,63%. De UHasselt realiseerde het kleinste investeringsbedrag met 6.835.332 EUR of 3,17% van het totale investeringsvolume.

4.6.2 Aandeel van de universiteiten in de diverse financieringsmiddelen

Zowel in het boekjaar 2014 als in het boekjaar 2015 gebruikten alle universiteiten eigen middelen voor de financiering van hun investeringen. Voor de UA en de VUB was dit in 2014 zelfs het enige financieringsmiddel.

In 2014 deed alleen de KU Leuven (25.000.000 EUR) een beroep op vreemde middelen, in 2015 de UA (5.000.000 EUR) en de VUB (2.635.568 EUR).

Drie universiteiten wendden in 2014 kapitaalsubsidies aan. In 2015 doen vier universiteiten hierop een beroep. De UHasselt financierde hiermee niet minder dan 68,05% van haar investeringsvolume, gevolgd door de UA met 26,58%, de KU Leuven met 13,14% en ten slotte de UGent met 0,35%.

Zowel in 2014 als in 2015 doen alleen de KU Leuven en de UHasselt een beroep op andere financieringsmiddelen. In 2015 maken die bij de KU Leuven slechts 1,28% uit van het totale investeringsvolume maar bij de UHasselt 31,32%.

Bruto investeringen en financiering per universiteit - Boekjaar 2014

	Bruto investeringen		Eigen middelen			Vreemde middelen			Kapitaalsubsidies			Andere		
	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	% Inv	Bedrag	% Ag Univ	% Inv	Bedrag	% Ag Univ	% Inv	Bedrag	% Ag Univ	% Inv
<i>(absolute bedragen in eenheden euro)</i>														
KU Leuven	86.957.399	40,81 %	48.210.462	28,23 %	55,44 %	25.000.000	100,00 %	28,75 %	12.897.102	85,31 %	14,83 %	849.835	39,28 %	0,98 %
Universiteit Gent	86.554.949	40,63 %	86.330.687	50,55 %	99,74 %	0	0,00 %	0,00 %	224.262	1,48 %	0,26 %	0	0,00 %	0,00 %
Universiteit Antwerpen	24.071.440	11,30 %	24.071.440	14,10 %	100,00 %	0	0,00 %	0,00 %	0	0,00 %	0,00 %	0	0,00 %	0,00 %
Universiteit Hasselt	3.447.134	1,62 %	136.309	0,08 %	3,95 %	0	0,00 %	0,00 %	1.997.374	13,21 %	57,94 %	1.313.452	60,72 %	38,10 %
Vrije Universiteit Brussel	12.022.153	5,64 %	12.022.153	7,04 %	100,00 %	0	0,00 %	0,00 %	0	0,00 %	0,00 %	0	0,00 %	0,00 %
Aggregatie Univ	213.053.075	100,00 %	170.771.051	100,00 %	80,15 %	25.000.000	100,00 %	11,73 %	15.118.738	100,00 %	7,10 %	2.163.286	100,00 %	1,02 %
Rekenkundig gemiddelde	42.610.615		34.154.210		71,83 %	5.000.000		5,75 %	3.023.748		14,61 %	432.657		7,82 %
Laagste waarde	3.447.134	1,62 %	136.309	0,08 %	3,95 %	0	0,00 %	0,00 %	0	0,00 %	0,00 %	0	0,00 %	0,00 %
Hoogste waarde	86.957.399	40,81 %	86.330.687	50,55 %	100,00 %	25.000.000	100,00 %	28,75 %	12.897.102	85,31 %	57,94 %	1.313.452	60,72 %	38,10 %

% Ag Univ = procentueel aandeel van de rubriek in het geaggregeerde bedrag van de universiteiten

% Inv = procentueel aandeel van de rubriek in de bruto investeringen van de universiteit

Bruto investeringen en financiering per universiteit - Boekjaar 2015

	Bruto investeringen		Eigen middelen			Vreemde middelen			Kapitaalsubsidies			Andere		
	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	% Inv	Bedrag	% Ag Univ	% Inv	Bedrag	% Ag Univ	% Inv	Bedrag	% Ag Univ	% Inv
<i>(absolute bedragen in eenheden euro)</i>														
KU Leuven	94.104.694	43,63 %	80.532.024	45,41 %	85,58 %	0	0,00 %	0,00 %	12.364.059	45,22 %	13,14 %	1.208.611	36,08 %	1,28 %
Universiteit Gent	63.267.867	29,33 %	63.043.585	35,55 %	99,65 %	0	0,00 %	0,00 %	224.282	0,82 %	0,35 %	0	0,00 %	0,00 %
Universiteit Antwerpen	38.002.100	17,62 %	22.902.100	12,91 %	60,27 %	5.000.000	65,48 %	13,16 %	10.100.000	36,94 %	26,58 %	0	0,00 %	0,00 %
Universiteit Hasselt	6.835.332	3,17 %	43.087	0,02 %	0,63 %	0	0,00 %	0,00 %	4.651.120	17,01 %	68,05 %	2.141.124	63,92 %	31,32 %
Vrije Universiteit Brussel	13.474.684	6,25 %	10.839.116	6,11 %	80,44 %	2.635.568	34,52 %	19,56 %	0	0,00 %	0,00 %	0	0,00 %	0,00 %
Aggregatie Univ	215.684.676	100,00 %	177.359.912	100,00 %	82,23 %	7.635.568	100,00 %	3,54 %	27.339.461	100,00 %	12,68 %	3.349.736	100,00 %	1,55 %
Rekenkundig gemiddelde	43.136.935		35.471.982		65,31 %	1.527.114		6,54 %	5.467.892		21,62 %	669.947		6,52 %
Laagste waarde	6.835.332	3,17 %	43.087	0,02 %	0,63 %	0	0,00 %	0,00 %	0	0,00 %	0,00 %	0	0,00 %	0,00 %
Hoogste waarde	94.104.694	43,63 %	80.532.024	45,41 %	99,65 %	5.000.000	65,48 %	19,56 %	12.364.059	45,22 %	68,05 %	2.141.124	63,92 %	31,32 %

% Ag Univ = procentueel aandeel van de rubriek in het geaggregeerde bedrag van de universiteiten

% Inv = procentueel aandeel van de rubriek in de bruto investeringen van de universiteit

4.7 GEAGGREGEEERDE BALANS

BALANS							
ACTIVA	codes	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	BG - Boekjaar
(eenheden euro)		2011	2012	2013	2014	2015	2015
VASTE ACTIVA	20/28	1.325.751.264	1.374.240.557	1.422.383.698	1.471.700.744	1.547.501.597	1.597.659.286
I. Oprichtingskosten	20	0	0	0	0	0	0
II. Immateriële vaste activa	21	1.709.223	1.239.813	2.467.911	2.919.014	1.786.238	1.880.710
III. Materiële vaste activa	22/27	1.306.579.297	1.353.908.321	1.398.463.977	1.446.901.335	1.522.492.374	1.575.076.166
A. Terreinen en gebouwen	22	934.875.022	991.362.344	993.881.933	970.466.018	1.063.104.546	1.065.424.526
B. Installaties, machines en uitrusting	23	157.969.068	153.722.836	160.042.023	150.441.822	142.800.063	174.546.214
C. Meubilair en rollend materieel	24	27.929.250	28.665.612	29.454.142	30.042.586	31.084.489	32.261.465
D. Leasing en soortgelijke rechten	25	54.033.689	66.221.999	67.248.050	71.553.443	72.683.560	68.860.153
E. Overige materiële vaste activa	26	47.998.613	54.023.856	52.010.800	49.985.699	50.346.995	51.681.959
F. Activa in aanbouw en voortuitbetalingen	27	83.773.655	59.911.673	95.827.029	174.411.768	162.472.722	182.301.850
IV. Financiële vaste activa	28	17.462.743	19.092.423	21.451.809	21.880.396	23.222.986	20.702.410
A. Verbonden entiteiten	280/1	4.214.108	3.634.107	3.525.562	3.414.992	4.300.000	3.300.000
1. Deelnemingen in verbonden vennootschappen	280	3.300.001	3.300.000	3.300.000	3.300.000	3.300.000	3.300.000
2. Vorderingen	281	914.107	334.107	225.562	114.992	1.000.000	0
B. Andere vennootschappen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat	282/3	9.480.842	11.304.089	13.426.662	13.122.022	12.394.183	12.864.530
1. Deelnemingen	282	9.398.247	11.221.494	13.001.662	12.165.416	11.515.482	11.996.530
2. Vorderingen	283	82.595	82.595	425.000	956.606	878.701	868.000
C. Andere financiële vaste activa	284/8	3.767.794	4.154.227	4.499.585	5.343.383	6.528.803	4.537.880
1. Aandelen	284	2.672.210	2.980.252	3.077.229	3.926.133	5.274.526	
2. Vorderingen en borgtochten in contanten	285/8	1.095.583	1.173.975	1.422.356	1.417.250	1.254.277	
VLOTTENDE ACTIVA	29/58	1.679.195.889	1.800.888.782	1.914.386.803	2.099.049.896	2.302.620.394	1.970.522.269
V. Vorderingen op meer dan één jaar	29	2.567.611	4.203.521	3.372.987	9.935.264	8.559.281	9.238.780
A. Handelsvorderingen	290	0	0	0	0	0	0
B. Overige vorderingen	291	2.567.611	4.203.521	3.372.987	9.935.264	8.559.281	9.238.780
VI. Voorraden en projecten in uitvoering	3	2.501.348	2.342.562	5.532.021	2.622.086	2.427.553	5.063.940
A. Voorraden	30/36	2.501.348	2.342.562	2.355.280	2.302.806	2.210.899	2.166.940
B. Projecten in uitvoering	37	0	0	3.176.741	319.280	216.654	2.897.000
VII. Vorderingen op ten hoogste één jaar	40/41	270.222.503	294.504.609	297.436.473	301.400.856	299.472.218	285.202.469
A. Handelsvorderingen	40	154.649.717	170.880.836	167.186.094	164.813.016	172.213.258	161.921.499
B. Overige vorderingen	41	115.572.786	123.623.773	130.250.380	136.587.841	127.258.961	123.280.970
VIII. Geldbeleggingen	51/53	1.279.153.615	1.357.335.513	1.470.036.343	1.646.119.634	1.842.769.791	1.453.196.350
IX. Liquide middelen	54/58	106.351.594	127.334.160	122.437.013	123.334.580	136.383.755	200.121.140
X. Overlopende rekeningen	490/1	18.399.218	15.168.417	15.571.966	15.637.477	13.007.795	17.699.590
TOTAAL DER ACTIVA	20/58	3.004.947.153	3.175.129.339	3.336.770.501	3.570.750.641	3.850.121.991	3.568.181.556

BALANS

PASSIVA	codes	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013	JR - Boekjaar 2014	JR - Boekjaar 2015	BG - Boekjaar 2015
<i>(eenheden euro)</i>							
EIGEN VERMOGEN	10/15	2.429.614.814	2.496.442.068	2.589.991.988	2.719.110.348	2.873.050.353	2.689.348.786
I. Gevormd vermogen	10	286.830.294	286.739.094	286.498.649	286.261.766	286.035.066	286.261.764
III. Herwaarderingsmeerwaarden	12	1.337.301	1.307.043	1.361.689	0	0	0
IV. Aangelegde fondsen	13	1.992.640.083	2.120.689.892	2.185.834.913	2.302.267.586	2.435.579.513	2.301.426.612
A. Onbeschikbare Fondsen	130						
B. Beschikbare Fondsen	131						
V. Overgedragen overschot (overgedragen tekort)	14	88.483.638	26.680.311	48.281.416	62.829.114	75.071.018	35.420.150
VI. Kapitaalsubsidies	15	60.323.498	61.025.728	68.015.322	67.751.882	76.364.757	66.240.260
VOORZIENINGEN	16	122.077.706	137.006.900	173.745.230	201.757.539	239.575.329	199.510.650
VII. Voorzieningen voor risico's en kosten	160/5	122.077.706	137.006.900	173.745.230	201.757.539	239.575.329	199.510.650
A. Pensioenen en soortgelijke verplichtingen	160	55.171.315	49.225.677	46.206.514	55.553.256	73.217.170	
B. Belastingen	161	0	0	0	0	0	
C. Grote herstellings- en onderhoudswerken	162	4.422.356	25.275.550	55.224.757	73.290.796	93.226.033	
D. Sociaal Passief	163	0	0	0	0	0	
E. Veiligheid en milieu verplichtingen	164	1.934.566	5.788.830	13.216.141	15.408.732	15.608.201	
F. Overige risico's en kosten	165	60.549.469	56.716.844	59.097.818	57.504.755	57.523.925	
SCHULDEN	17/49	453.254.630	541.680.371	573.033.279	649.882.754	737.496.310	679.322.140
VIII. Schulden op meer dan één jaar	17	53.995.758	58.804.509	56.707.561	79.362.802	140.004.941	134.145.700
A. Financiële schulden	170/4	53.814.835	50.504.227	50.702.373	75.442.463	138.203.541	132.691.910
1. Achtergestelde leningen	170	0	0	0	0	0	
2. Niet-achtergestelde obligatieleningen	171	0	0	0	0	58.208.333	
3. Leasingschulden en soortgelijke schulden	172	41.130.269	39.127.201	40.614.296	43.141.194	45.412.475	
4. Kredietinstellingen	173	12.285.312	11.006.279	9.727.246	32.291.354	30.082.733	
5. Overige leningen	174	399.255	370.747	360.831	9.916	4.500.000	
B. Handelsschulden	175	0	0	0	0	0	0
C. Overige schulden	178/9	180.922	8.300.282	6.005.188	3.920.338	1.801.401	1.453.790
IX. Schulden op ten hoogste één jaar	42/48	339.413.363	420.287.683	467.662.707	518.879.497	567.732.212	495.523.840
A. Schulden op meer dan één jaar die binnen het jaar vervallen	42	3.061.990	6.842.640	7.175.474	6.435.586	10.490.815	8.023.670
B. Financiële schulden	43	11.500.000	11.500.000	21.500.010	66.696.120	68.764.616	66.000.000
1. Kredietinstellingen	430/8	11.500.000	11.500.000	21.500.010	66.696.120	68.764.616	66.000.000
2. Overige leningen	439	0	0	0	0	0	0
C. Handelsschulden	44	82.458.401	79.802.190	76.948.170	92.500.953	90.630.369	89.116.130
D. Ontvangen vooruitbetalingen op projecten	46	52.506.537	121.658.531	143.317.742	127.876.156	173.687.467	120.288.690
E. Schulden met betrekking tot belastingen, bezoldigingen en sociale lasten	45	160.923.609	171.766.291	187.889.274	197.064.681	198.923.647	182.362.350
1. Belastingen	450/3	29.698.547	38.048.556	43.302.954	48.828.140	54.650.480	
2. Bezoldigingen en sociale lasten	454/9	131.225.062	133.717.735	144.586.320	148.236.541	144.273.166	
F. Overige schulden	48	28.962.826	28.718.032	30.832.037	28.306.001	25.235.298	29.733.000
X. Overlopende rekeningen	492/3	59.845.509	62.588.179	48.663.011	51.640.456	29.759.156	49.652.600
Correctie wegens afrondingsverschillen		2	0	4	(1)	(1)	(20)
TOTAAL DER PASSIVA	10/49	3.004.947.153	3.175.129.339	3.336.770.501	3.570.750.641	3.850.121.991	3.568.181.556

4.7.1 Activa

4.7.1.1 Horizontale analyse: jaarrekening 2014 – jaarrekening 2015 – begroting 2015

De totale balanswaarde van alle universiteiten samen bedraagt eind 2015 de som van 3.850.121.991 EUR tegenover 3.570.750.641 EUR op 31 december 2014. Dit is een stijging met 279.371.350 EUR of 7,82%.

Zowel de vaste activa als de vlottende activa leverden een bijdrage aan deze groei.

Evolutie balans - ACTIVA :	codes	JR - Boekjaar		JR15-JR14	JR15-JR14	BG - Boekjaar	JR15-BG15	JR15-BG15
		2014	2015	absolute	relatieve	2015	absolute	relatieve
		(eenheden euro)		wijziging	wijziging	(eenheden euro)	afwijking	afwijking
· ten opzichte van jaarrekening 2014								
· ten opzichte van begroting 2015								
VASTE ACTIVA	20/28	1.471.700.744	1.547.501.597	+ 75.800.853	+ 5,15 %	1.597.659.286	- 50.157.689	- 3,14 %
I. Oprichtingskosten	20	0	0	+ 0		0	+ 0	
II. Immateriële vaste activa	21	2.919.014	1.786.238	- 1.132.776	- 38,81 %	1.880.710	- 94.472	- 5,02 %
III. Materiële vaste activa	22/27	1.446.901.335	1.522.492.374	+ 75.591.039	+ 5,22 %	1.575.076.166	- 52.583.793	- 3,34 %
IV. Financiële vaste activa	28	21.880.396	23.222.986	+ 1.342.590	+ 6,14 %	20.702.410	+ 2.520.576	+ 12,18 %
VLOTTENDE ACTIVA	29/58	2.099.049.896	2.302.620.394	+ 203.570.498	+ 9,70 %	1.970.522.269	+ 332.098.125	+ 16,85 %
V. Vorderingen op meer dan één jaar	29	9.935.264	8.559.281	- 1.375.983	- 13,85 %	9.238.780	- 679.499	- 7,35 %
VI. Voorraden en projecten in uitvoering	3	2.622.086	2.427.553	- 194.532	- 7,42 %	5.063.940	- 2.636.387	- 52,06 %
VII. Vorderingen op ten hoogste één jaar	40/41	301.400.856	299.472.218	- 1.928.638	- 0,64 %	285.202.469	+ 14.269.749	+ 5,00 %
VIII Geldbeleggingen + IX. Liquide middelen	51/58	1.769.454.213	1.979.153.546	+ 209.699.332	+ 11,85 %	1.653.317.490	+ 325.836.056	+ 19,71 %
X. Overlopende rekeningen	490/1	15.637.477	13.007.795	- 2.629.682	- 16,82 %	17.699.590	- 4.691.795	- 26,51 %
TOTAAL DER ACTIVA	20/58	3.570.750.641	3.850.121.991	+ 279.371.350	+ 7,82 %	3.568.181.556	+ 281.940.435	+ 7,90 %

De geaggregeerde vaste activa bedragen op 31 december 2015 de som van 1.547.501.597 EUR. Dit is een stijging t.o.v. 2014 met 75.800.853 EUR of 5,15%. Deze stijging is te verklaren door een substantiële toename van de materiële vaste activa met 75.591.039 EUR of 5,22% en een kleine toename van de financiële vaste activa met 1.342.590 EUR of 6,14%. De immateriële vaste activa daarentegen dalen licht.

De post **'terreinen en gebouwen'** binnen de geaggregeerde materiële vaste activa stijgt in 2015 het meest in waarde met 92.638.528 EUR. De waardevermeerdering van 'terreinen en gebouwen' is het grootst bij de KU Leuven (+41.317.345 EUR), gevolgd door de UGent (+30.270.166 EUR), de UA (+21.579.336 EUR) en de UHasselt (+1.483.130 EUR). Alleen de VUB tekent een daling in waarde op van deze post met 2.011.449 EUR.

Binnen de geaggregeerde materiële vaste activa is er in het boekjaar 2015 eveneens een toename van de post **'leasing en soortgelijke rechten'** met 1.130.117 EUR. Deze waardevermeerdering is uitsluitend toe te schrijven aan de KU Leuven. De waarde van de post **'meubilair en rollend materieel'** en **'overige materiële vaste activa'** gaat eveneens omhoog in 2015.

De post **'activa in aanbouw en vooruitbetalingen'** binnen de geaggregeerde materiële vaste activa daalt in het boekjaar 2015 het meest met 11.939.046 EUR. De waardevermindering is het grootst bij de UGent (-9.353.341 EUR), gevolgd door de KU Leuven (-8.085.072 EUR). De drie andere universiteiten tekenen een waardevermeerdering op.

Binnen de geaggregeerde materiële vaste activa is er eveneens een opvallende afname in absolute cijfers van de post **‘installaties, machines en uitrusting’**. De waardevermindering van ‘installaties, machines en uitrusting’ is het grootst bij de UGent (-5.066.531 EUR), gevolgd door de UA (-924.182 EUR), de VUB (-909.158 EUR), de KU Leuven (-547.743 EUR) en ten slotte de UHasselt (-194.146 EUR).

De financiële vaste activa van de universiteiten bestaan in hoofdzaak uit deelnemingen in het kapitaal van ondernemingen. Wat de financiële vaste activa onderscheidt van de geldbeleggingen is dat bij de financiële vaste activa er meestal inspraak is in het bestuur van de andere onderneming. Toch worden ook andere aandelen, die om strategische redenen worden aangehouden, onder de financiële vaste activa geboekt.

De geaggregeerde financiële vaste activa zijn in 2015 met 1.342.590 EUR gestegen. De grootste toename doet zich voor bij de KU Leuven (+2.315.289 EUR), gevolgd door de UHasselt (+86.644 EUR). Bij de UA, de UGent en de VUB dalen de financiële vaste activa.

Opvallend binnen de geaggregeerde vlottende activa is het grote bedrag aan geldbeleggingen en liquide middelen. Deze beide posten moeten samen worden bekeken. In functie van de situatie op de financiële markten en de financiële noden van de universiteit worden geldbeleggingen omgezet naar liquide middelen en omgekeerd.

De som van de geldbeleggingen en liquide middelen bedraagt in 2014 op geaggregeerd niveau 1.769.454.213 EUR en stijgt in 2015 met 209.699.332 EUR of 11,85% naar 1.979.153.546 EUR.

In de overlopende rekeningen worden opbrengsten toegewezen aan het boekjaar 2015 die pas ontvangen zijn in 2016 en worden kosten die in 2015 gemaakt zijn voor het boekjaar 2016 overgedragen.

In de begroting 2015 stellen we voor de geaggregeerde vaste activa een overschatting met 50.157.689 EUR of 3,14% vast. De geaggregeerde materiële vaste activa werden namelijk met 52.583.793 EUR overbegroot. De niet effectief uitgevoerde investeringen van respectievelijk de UGent (-39.309.108 EUR), de UA (-15.138.975 EUR) en de UHasselt (-10.607.066 EUR) zijn hiervan de oorzaak.

De geaggregeerde vlottende activa werden in de begroting 2015 onderschat en dit ter waarde van 332.098.125 EUR of 16,85%. In absolute bedragen is de afwijking het grootst bij de som van de ‘geldbeleggingen en liquide middelen’ met 325.836.056 EUR. Deze onderschatting van de vlottende activa gaat op voor de vijf universiteiten. Ze is het grootst bij de KU Leuven met 131.859.630 EUR en het kleinst bij de UHasselt met 24.425.340 EUR.

4.7.1.2 Verticale analyse: jaarrekening 2014 – jaarrekening 2015 – begroting 2015

In de verticale analyse wordt elke balansrubriek geplaatst t.o.v. het balanstotaal, met als doel zicht te krijgen op de structuurwijzigingen binnen de samenstelling van de activa en de passiva.

ACTIVA (% aandeel in balanstotaal)	codes	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	BG - Boekjaar
		2011	2012	2013	2014	2015	2015
VASTE ACTIVA	20/28	44,12 %	43,28 %	42,63 %	41,22 %	40,19 %	44,78 %
I. Oprichtingskosten	20	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
II. Immateriële vaste activa	21	0,06 %	0,04 %	0,07 %	0,08 %	0,05 %	0,05 %
III. Materiële vaste activa	22/27	43,48 %	42,64 %	41,91 %	40,52 %	39,54 %	44,14 %
A. Terreinen en gebouwen	22	31,11 %	31,22 %	29,79 %	27,18 %	27,61 %	29,86 %
B. Installaties, machines en uitrusting	23	5,26 %	4,84 %	4,80 %	4,21 %	3,71 %	4,89 %
C. Meubilair en rollend materieel	24	0,93 %	0,90 %	0,88 %	0,84 %	0,81 %	0,90 %
D. Leasing en soortgelijke rechten	25	1,80 %	2,09 %	2,02 %	2,00 %	1,89 %	1,93 %
E. Overige materiële vaste activa	26	1,60 %	1,70 %	1,56 %	1,40 %	1,31 %	1,45 %
F. Activa in aanbouw en voortuitbetalingen	27	2,79 %	1,89 %	2,87 %	4,88 %	4,22 %	5,11 %
IV. Financiële vaste activa	28	0,58 %	0,60 %	0,64 %	0,61 %	0,60 %	0,58 %
A. Verbonden entiteiten	280/1	0,14 %	0,11 %	0,11 %	0,10 %	0,11 %	0,09 %
1. Deelnemingen in verbonden vennootschappen	280	0,11 %	0,10 %	0,10 %	0,09 %	0,09 %	0,09 %
2. Vorderingen	281	0,03 %	0,01 %	0,01 %	0,00 %	0,03 %	0,00 %
B. Andere vennootschappen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat	282/3	0,32 %	0,36 %	0,40 %	0,37 %	0,32 %	0,36 %
1. Deelnemingen	282	0,31 %	0,35 %	0,39 %	0,34 %	0,30 %	0,34 %
2. Vorderingen	283	0,00 %	0,00 %	0,01 %	0,03 %	0,02 %	0,02 %
C. Andere financiële vaste activa	284/8	0,13 %	0,13 %	0,13 %	0,15 %	0,17 %	0,13 %
1. Aandelen	284	0,09 %	0,09 %	0,09 %	0,11 %	0,14 %	
2. Vorderingen en borgtochten in contanten	285/8	0,04 %	0,04 %	0,04 %	0,04 %	0,03 %	
VLOTTENDE ACTIVA	29/58	55,88 %	56,72 %	57,37 %	58,78 %	59,81 %	55,22 %
V. Vorderingen op meer dan één jaar	29	0,09 %	0,13 %	0,10 %	0,28 %	0,22 %	0,26 %
A. Handelsvorderingen	290	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
B. Overige vorderingen	291	0,09 %	0,13 %	0,10 %	0,28 %	0,22 %	0,26 %
VI. Voorraden en projecten in uitvoering	3	0,08 %	0,07 %	0,17 %	0,07 %	0,06 %	0,14 %
A. Voorraden	30/36	0,08 %	0,07 %	0,07 %	0,06 %	0,06 %	0,06 %
B. Projecten in uitvoering	37	0,00 %	0,00 %	0,10 %	0,01 %	0,01 %	0,08 %
VII. Vorderingen op ten hoogste één jaar	40/41	8,99 %	9,28 %	8,91 %	8,44 %	7,78 %	7,99 %
A. Handelsvorderingen	40	5,15 %	5,38 %	5,01 %	4,62 %	4,47 %	4,54 %
B. Overige vorderingen	41	3,85 %	3,89 %	3,90 %	3,83 %	3,31 %	3,46 %
VIII. Geldbeleggingen	51/53	42,57 %	42,75 %	44,06 %	46,10 %	47,86 %	40,73 %
IX. Liquide middelen	54/58	3,54 %	4,01 %	3,67 %	3,45 %	3,54 %	5,61 %
X. Overlopende rekeningen	490/1	0,61 %	0,48 %	0,47 %	0,44 %	0,34 %	0,50 %
TOTAAL DER ACTIVA	20/58	3.004.947.153	3.175.129.339	3.336.770.501	3.570.750.641	3.850.121.991	3.568.181.556

De vaste activa bedragen 41,22% van het balanstotaal in de jaarrekening 2014 en 40,19% van het balanstotaal in de jaarrekening 2015. De vlottende activa bedragen 58,78% in 2014 en 59,81% in 2015. De verhouding vast/vlottend blijft dus ongeveer dezelfde.

Bij de vaste activa valt het grote aandeel op van de materiële vaste activa. Vooral de component 'terreinen en gebouwen' is hiervoor verantwoordelijk.

Bij de vlottende activa springt het grote aandeel van de 'geldbeleggingen' in het oog.

De begrote balansstructuur wijkt enigszins af van wat effectief in 2015 gerealiseerd werd.

In de begroting 2015 was een verschuiving van vlottende naar vaste activa voorzien. In realiteit zien we de omgekeerde beweging.

4.7.2 Passiva

4.7.2.1 Horizontale analyse: jaarrekening 2014 – jaarrekening 2015 – begroting 2015

Evolutie balans - PASSIVA :	codes	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR15-JR14	JR15-JR14	BG - Boekjaar	JR15-BG15	JR15-BG15
		2014	2015	absolute	relatieve	2015	absolute	relatieve
ten opzichte van jaarrekening 2014		(eenheden euro)		wijziging	wijziging	(eenheden euro)	afwijking	afwijking
ten opzichte van begroting 2015								
EIGEN VERMOGEN	10/15	2.719.110.348	2.873.050.353	+ 153.940.005	+ 5,66 %	2.689.348.786	+ 183.701.567	+ 6,83 %
I. Gevormd vermogen	10	286.261.766	286.035.066	- 226.700	- 0,08 %	286.261.764	- 226.699	- 0,08 %
III. Herwaarderingsmeerwaarden	12	0	0	+ 0		0	+ 0	
IV. Aangelegde fondsen	13	2.302.267.586	2.435.579.513	+ 133.311.926	+ 5,79 %	2.301.426.612	+ 134.152.901	+ 5,83 %
V. Overgedragen overschot (overgedragen tekort)	14	62.829.114	75.071.018	+ 12.241.904	+ 19,48 %	35.420.150	+ 39.650.868	+ 111,94 %
VI. Kapitaalsubsidies	15	67.751.882	76.364.757	+ 8.612.875	+ 12,71 %	66.240.260	+ 10.124.497	+ 15,28 %
VOORZIENINGEN	16	201.757.539	239.575.329	+ 37.817.790	+ 18,74 %	199.510.650	+ 40.064.679	+ 20,08 %
SCHULDEN	17/49	649.882.754	737.496.310	+ 87.613.556	+ 13,48 %	679.322.140	+ 58.174.170	+ 8,56 %
VIII Schulden op meer dan één jaar	17	79.362.802	140.004.941	+ 60.642.140	+ 76,41 %	134.145.700	+ 5.859.241	+ 4,37 %
IX. Schulden op ten hoogste één jaar	42/48	518.879.497	567.732.212	+ 48.852.715	+ 9,42 %	495.523.840	+ 72.208.372	+ 14,57 %
X. Overlopende rekeningen	492/3	51.640.456	29.759.156	- 21.881.300	- 42,37 %	49.652.600	- 19.893.444	- 40,07 %
TOTAAL DER PASSIVA	10/49	3.570.750.641	3.850.121.991	+ 279.371.350	+ 7,82 %	3.568.181.556	+ 281.940.435	+ 7,90 %

Het geaggregeerde **eigen vermogen** van de sector bedraagt 2.719.110.348 EUR in 2014 en stijgt met 5,66% naar 2.873.050.353 EUR in 2015. Het eigen vermogen stijgt namelijk bij de vijf universiteiten en dit is toe te schrijven aan een sterke toename van de aangelegde fondsen. Bij de VUB is er daarenboven een grote stijging van het overgedragen overschot. We zien een stijging van de kapitaalsubsidies met 12,71% in 2015.

De geaggregeerde **voorzieningen voor risico's en kosten** stijgen in 2015 met 18,74%. Dit is toe te schrijven aan de KU Leuven, de UGent en de VUB. Bij de twee andere universiteiten dalen deze voorzieningen. De grootste toename doet zich voor bij de KU Leuven (+36.135.619 EUR). De post 'grote herstellings- en onderhoudswerken' stijgt hier het meest, gevolgd door de post 'pensioenen en soortgelijke verplichtingen'.

De geaggregeerde **schulden** liggen 13,48% hoger in 2015 dan in 2014. Er is een significante stijging van de 'schulden op meer dan één jaar' bij de VUB (+56.975.911 EUR) en in mindere mate bij de UA (+4.500.000 EUR). De 'schulden op ten hoogste één jaar' stijgen bij vier van de vijf universiteiten maar het meest bij de VUB (+39.868.999 EUR). Alleen bij de UGent is er een daling.

Bij het opstellen van de begroting 2015 werd het geaggregeerde eigen vermogen onderschat met 6,83%. Bij alle universiteiten ligt het eigen vermogen hoger dan begroot. De onderbegroting is het grootst bij de KU Leuven (+85.237.907 EUR), gevolgd door de UA (+30.009.606 EUR), de VUB (+29.900.831 EUR), de UGent (+25.572.898 EUR) en ten slotte de UHasselt (+12.980.325 EUR).

De voorzieningen voor risico's en kosten werden bij vier universiteiten onderbegroot. De grootste afwijking doet zich voor bij de KU Leuven (+35.124.904 EUR), gevolgd door de UA (+3.327.560 EUR), de UGent (+2.956.365 EUR) en ten slotte de UHasselt (+8.000 EUR).

De geaggregeerde schulden vallen in de realiteit 8,56% hoger uit dan begroot in 2015. De spanning tussen de begrote en de effectieve schulden is het grootst bij de KU Leuven (+24.125.423 EUR), gevolgd door de UA (+20.222.053 EUR), de VUB (+10.614.229 EUR), de UGent (+2.127.422 EUR) en ten slotte de UHasselt (+1.085.043 EUR).

4.7.2.2 Verticale analyse: jaarrekening 2014 – jaarrekening 2015 – begroting 2015

In 2014 bestaan de passiva voor 76,15% uit eigen vermogen, 5,65% uit voorzieningen en 18,20% uit schulden. De structuuranalyse van de passiva in 2015 toont kleine verschuivingen met 74,62% eigen vermogen, 6,22% voorzieningen en 19,16% schulden. Ondanks de lichte daling blijft het eigen vermogen van de sector aanzienlijk en de financiële onafhankelijkheid groot.

PASSIVA (% aandeel in balanstotaal)	codes	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	BG - Boekjaar
		2011	2012	2013	2014	2015	2015
EIGEN VERMOGEN	10/15	80,85 %	78,62 %	77,62 %	76,15 %	74,62 %	75,37 %
I. Gevormd vermogen	10	9,55 %	9,03 %	8,59 %	8,02 %	7,43 %	8,02 %
III. Herwaarderingsmeerwaarden	12	0,04 %	0,04 %	0,04 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
IV. Aangelegde fondsen	13	66,31 %	66,79 %	65,51 %	64,48 %	63,26 %	64,50 %
A. Onbeschikbare Fondsen	130						
B. Beschikbare Fondsen	131						
V. Overgedragen overschot (overgedragen tekort)	14	2,94 %	0,84 %	1,45 %	1,76 %	1,95 %	0,99 %
VI. Kapitaalsubsidies	15	2,01 %	1,92 %	2,04 %	1,90 %	1,98 %	1,86 %
VOORZIENINGEN	16	4,06 %	4,32 %	5,21 %	5,65 %	6,22 %	5,59 %
VII. Voorzieningen voor risico's en kosten	160/5	4,06 %	4,32 %	5,21 %	5,65 %	6,22 %	5,59 %
A. Pensioenen en soortgelijke verplichtingen	160	1,84 %	1,55 %	1,38 %	1,56 %	1,90 %	
B. Belastingen	161	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	
C. Grote herstellings- en onderhoudswerken	162	0,15 %	0,80 %	1,66 %	2,05 %	2,42 %	
D. Sociaal Passief	163	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	
E. Veiligheid en milieu verplichtingen	164	0,06 %	0,18 %	0,40 %	0,43 %	0,41 %	
F. Overige risico's en kosten	165	2,01 %	1,79 %	1,77 %	1,61 %	1,49 %	
SCHULDEN	17/49	15,08 %	17,06 %	17,17 %	18,20 %	19,16 %	19,04 %
VIII. Schulden op meer dan één jaar	17	1,80 %	1,85 %	1,70 %	2,22 %	3,64 %	3,76 %
A. Financiële schulden	170/4	1,79 %	1,59 %	1,52 %	2,11 %	3,59 %	3,72 %
1. Achtergestelde leningen	170	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	
2. Niet-achtergestelde obligatieleningen	171	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	1,51 %	
3. Leasingschulden en soortgelijke schulden	172	1,37 %	1,23 %	1,22 %	1,21 %	1,18 %	
4. Kredietinstellingen	173	0,41 %	0,35 %	0,29 %	0,90 %	0,78 %	
5. Overige leningen	174	0,01 %	0,01 %	0,01 %	0,00 %	0,12 %	
B. Handelsschulden	175	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
C. Overige schulden	178/9	0,01 %	0,26 %	0,18 %	0,11 %	0,05 %	0,04 %
IX. Schulden op ten hoogste één jaar	42/48	11,30 %	13,24 %	14,02 %	14,53 %	14,75 %	13,89 %
A. Schulden op meer dan één jaar die binnen het jaar vervallen	42	0,10 %	0,22 %	0,22 %	0,18 %	0,27 %	0,22 %
B. Financiële schulden	43	0,38 %	0,36 %	0,64 %	1,87 %	1,79 %	1,85 %
1. Kredietinstellingen	430/8	0,38 %	0,36 %	0,64 %	1,87 %	1,79 %	1,85 %
2. Overige leningen	439	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
C. Handelsschulden	44	2,74 %	2,51 %	2,31 %	2,59 %	2,35 %	2,50 %
D. Ontvangen vooruitbetalingen op projecten	46	1,75 %	3,83 %	4,30 %	3,58 %	4,51 %	3,37 %
E. Schulden met betrekking tot belastingen, bezoldigingen en sociale lasten	45	5,36 %	5,41 %	5,63 %	5,52 %	5,17 %	5,11 %
1. Belastingen	450/3	0,99 %	1,20 %	1,30 %	1,37 %	1,42 %	
2. Bezoldigingen en sociale lasten	454/9	4,37 %	4,21 %	4,33 %	4,15 %	3,75 %	
F. Overige schulden	48	0,96 %	0,90 %	0,92 %	0,79 %	0,66 %	0,83 %
X. Overlopende rekeningen	492/3	1,99 %	1,97 %	1,46 %	1,45 %	0,77 %	1,39 %
TOTAAL DER PASSIVA	10/49	3.004.947.153	3.175.129.339	3.336.770.501	3.570.750.641	3.850.121.991	3.568.181.556

4.8 GEAGGREGEERDE CASHFLOW

De geaggregeerde resultatenrekening geeft het resultaat van het boekjaar weer. In de geaggregeerde balans wordt de liquiditeitspositie (som van de geldbeleggingen en de liquide middelen) op 31 december van het boekjaar weergegeven. De geaggregeerde cashflowanalyse heeft tot doel een inzicht te geven in de bronnen en in de aanwending van de geldmiddelen en verschaft zo een verklaring voor de mutatie in de som van de geldbeleggingen en de liquide middelen.

De geaggregeerde cashflowanalyse kan voor het boekjaar 2015 echter nog niet gebeuren aangezien er nog geen uniforme gegevens van de verschillende universiteiten voorhanden zijn.

4.9 FINANCIËLE RATIO'S

Bij de beoordeling van het financieel evenwicht van de universiteiten wordt aandacht besteed aan de liquiditeit, de solvabiliteit en de rentabiliteit. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van enkele ratio's.

4.9.1 Overzicht van de geaggregeerde financiële ratio's

Financiële ratio's	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar
(teller en noemer in eenheden euro)	2014	2015
Liquiditeitsratio's		
1. Netto werkingsmiddelen	1.560.056.865	1.716.270.127
2. Quick ratio	4,00	4,01
3. Liquiditeit van de werkingsschulden	63 dagen	57 dagen
Resultatenratio's		
1. Netto marge (1) : Bedrijfsoverschot/Bedrijfstekort / Bedrijfsopbrengsten	3,70 %	3,67 %
2. Netto marge (2) : Overschot/Tekort uit de gewone bedrijfsuitoefening / Bedrijfsopbrengsten	5,98 %	6,40 %
3. Netto marge (3) : Overschot/Tekort van het boekjaar / Bedrijfsopbrengsten	6,43 %	6,43 %
4. Bedrijfsoverschot / Bedrijfstekort tegenover Overheidstoelagen en subsidies - basisfinanciering (1ste geldstroom)	8,13 %	8,43 %
5. Cashflow van het boekjaar tegenover Overheidstoelagen en subsidies - basisfinanciering (1ste geldstroom)	32,56 %	34,55 %
Solvabiliteitsratio's		
1. Graad van financiële onafhankelijkheid	76,15 %	74,62 %
2. Algemene schuldgraad	31,32 %	34,01 %
3. Dekkingsratio van het vreemd vermogen op lange termijn door de cashflow van het boekjaar	112,83 %	88,08 %
4. Omgekeerde dekkingsratio van het vreemd vermogen op lange termijn door de cashflow van het boekjaar	11 maanden	14 maanden

In de volgende bespreking wordt aandacht besteed aan de drie luiken van het financieel evenwicht. Telkens wordt voor de gehele sector het geaggregeerd bedrag en het rekenkundig gemiddelde berekend. Tevens wordt per jaar ook de laagste waarde en hoogste waarde gerealiseerd door een individuele universiteit weergegeven.

4.9.2 Liquiditeit

De liquiditeit geeft aan in welke mate de universiteit aan haar betalingsverplichtingen op korte termijn kan voldoen (bv. de kortetermijnschulden tegenover kredietinstellingen, leveranciers, contractuele personeelsleden,...). De gehanteerde instrumenten voor het beoordelen van de liquiditeit zijn de netto-werkingsmiddelen, de quick ratio en de liquiditeit van de werkingsschulden.

- **Netto-werkingsmiddelen**

De netto-werkingsmiddelen worden bekomen door een gecorrigeerde berekening van de beperkte vlottende activa min het vreemd vermogen op korte termijn.

De overlopende rekeningen van het actief werden opgesplitst in over te dragen kosten (490) en verkregen opbrengsten (491). De overlopende rekeningen van het passief werden opgesplitst in toe te rekenen kosten (492) en over te dragen opbrengsten (493).

De minst liquide middelen, namelijk de rubrieken 'voorraden' en 'over te dragen kosten', worden niet meegerekend in de beperkte vlottende activa. De schulden op korte termijn worden eveneens gecorrigeerd. Er wordt alleen rekening gehouden met de cash-schulden.

Codes uit de Balans:

$$40/41 + 51/53 + 54/58 + 491 - 42/48 - 492$$

De geaggregeerde netto-werkingsmiddelen van de universiteiten bedragen 1.716.270.127 EUR voor het boekjaar 2015 ten opzichte van 1.560.056.865 EUR in 2014. Dit betekent een stijging met 156.213.262 EUR of 10,01%. De sector beschikt dus over een stevige buffer om een eventuele vertraging in de inning van de kortetermijnvorderingen op te vangen zonder dat dit de betaling van de kortetermijnverbintenissen in gevaar brengt. De bekomen waarde duidt op een stevige liquiditeitspositie. De berekening van de netto-werkingsmiddelen leverde voor alle universiteiten een positief resultaat op.

Het rekenkundig gemiddelde geeft een netto-werkingskapitaal weer van 343.254.025 EUR per universiteit in 2015. Het laagste bedrag aan netto-werkingsmiddelen bedraagt 73.359.181 EUR en werd gerealiseerd door de UHasselt. Het hoogste bedrag aan netto-werkingsmiddelen bedraagt 1.012.049.504 EUR en werd gerealiseerd door de KU Leuven.

Netto werkingsmiddelen		
gunstige liquiditeit = positieve netto werkingsmiddelen		
	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar
<i>(eenheden euro)</i>	2014	2015
Aggregatie Univ	1.560.056.865	1.716.270.127
Rekenkundig gemiddelde	312.011.373	343.254.025
Laagste waarde	68.521.386	73.359.181
Hoogste waarde	937.965.588	1.012.049.504

- **Quick ratio**

Bij de quick ratio worden de componenten van de netto-werkingsmiddelen relatief uitgedrukt:

beperkte vlottende activa gecorrigeerd voor de minst liquide middelen
vreemd vermogen op korte termijn gecorrigeerd voor bepaalde schulden

Deze ratio geeft een goede liquiditeitssituatie weer bij een waarde van minimaal één. Dit betekent dat de beperkte vlottende activa dan groter of gelijk zijn aan het bedrag van de kortetermijnschulden.

Codes uit de balans:
$\frac{40/41 + 51/53 + 54/58 + 491}{42/48 + 492}$

Er waren eind 2015 voldoende middelen voorhanden om 4,01 maal de lopende kortetermijnverplichtingen te dekken. Dit is een sterke ratio. De reële noden werden dus ruimschoots gedekt voor de sector in zijn geheel. Bij gepaste financiering van de geplande investeringen hoeft de sector in de nabije toekomst geen betalingsproblemen te vrezen.

Het rekenkundig gemiddelde geeft een quick ratio weer van 4,70 per universiteit in 2015. De UGent haalt de laagste waarde met 2,32. De best scorende universiteit is voor het zesde jaar op rij de UHasselt met 8,78. De range tussen de hoogste en de laagste waarde is dus erg groot. Dit betekent dat de liquiditeitspositie van de individuele universiteiten sterk kan verschillen.

Quick ratio		
bevredigende liquiditeit = waarde minimaal één		
	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar
	2014	2015
Aggregatie Univ	4,00	4,01
Rekenkundig gemiddelde	4,69	4,70
Laagste waarde	2,20	2,32
Hoogste waarde	8,38	8,78

- **Liquiditeit van de werkingsschulden**

Het aantal dagen leverancierskrediet drukt het aantal dagen uit dat de sector krijgt/neemt voor de betaling van zijn werkingsschulden.

$$\frac{\text{Werkingschulden op ten hoogste één jaar (handelsschulden) x 365 dagen}}{\text{Inkopen inclusief BTW}}$$

Codes uit de Balans en de RR: <u>Balans 44 x 365</u> RR60 + RR61
--

Het aantal dagen leverancierskrediet voor de sector bedraagt 57 in het boekjaar 2015 tegenover 63 in het boekjaar 2014. Het kortere betalingsuitstel kan geïnterpreteerd worden als een blijk van dalend vertrouwen van de leveranciers in de universiteiten.

Het rekenkundig gemiddelde bedraagt 53 per universiteit in 2015. De UHasselt behaalt de laagste waarde met 40. De best scorende universiteit in 2015 is de UGent met 69, gevolgd door de VUB met 61.

Liquiditeit van de werkingsschulden		
	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar
<i>(aantal dagen)</i>	2014	2015
Aggregatie Univ	63	57
Rekenkundig gemiddelde	60	53
Laagste waarde	35	40
Hoogste waarde	93	69

Liquiditeitsratio's

	Netto werkingsmiddelen <i>(eenheden euro)</i>		Quick ratio		Liquiditeit van de werkingschulden <i>(aantal dagen)</i>	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015
KU Leuven	937.965.588	1.012.049.504	5,75	5,74	43	52
Universiteit Gent	227.938.909	235.972.407	2,20	2,32	93	69
Universiteit Antwerpen	115.862.225	121.314.251	3,31	3,24	51	45
Universiteit Hasselt	68.521.386	73.359.181	8,38	8,78	35	40
Vrije Universiteit Brussel	209.768.757	273.574.784	3,82	3,40	79	61
Aggregatie Univ	1.560.056.865	1.716.270.127	4,00	4,01	63	57
Rekenkundig gemiddelde	312.011.373	343.254.025	4,69	4,70	60	53
Laagste waarde	68.521.386	73.359.181	2,20	2,32	35	40
Hoogste waarde	937.965.588	1.012.049.504	8,38	8,78	93	69

4.9.3 Solvabiliteit

De solvabiliteitsratio's peilen naar de mate waarin de universiteiten in staat zijn hun financiële verplichtingen (op korte en lange termijn) na te komen. Dit wordt gemeten met behulp van de graad van financiële onafhankelijkheid en de algemene schuldgraad.

- **Graad van financiële onafhankelijkheid**

De graad van financiële onafhankelijkheid wordt berekend als de verhouding tussen het eigen vermogen en het totaal vermogen.

$$\frac{\text{Eigen vermogen}}{\text{Totaal der passiva}}$$

Codes uit de Balans:

10/15

10/49

In het boekjaar 2015 financieren de universiteiten zich samen voor 74,62% met eigen vermogen. De sector is dus slechts voor 25,38% afhankelijk van vreemd vermogen en beschikt dus over een sterke financiële onafhankelijkheid.

Alle universiteiten hebben een eigen vermogen dat groter is dan het vreemd vermogen. De VUB heeft de laagste graad van financiële onafhankelijkheid met 69,17% eigen vermogen en moet een beroep doen op 30,83% vreemd vermogen. De UHasselt behaalt in 2015 de hoogste graad van financiële onafhankelijkheid met 94,06% eigen vermogen en slechts 5,94% vreemd vermogen.

Financiële ratio's - Solvabiliteitsratio's		JR - Boekjaar	JR - Boekjaar
		2014	2015
Graad van financiële onafhankelijkheid		76,15 %	74,62 %
T	Eigen vermogen	2.719.110.348	2.873.050.353
N	Totaal der passiva	3.570.750.642	3.850.121.992

Graad van financiële onafhankelijkheid		
hoe groter de ratiowaarde, hoe kleiner de afhankelijkheid van vreemd vermogen		
	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar
	2014	2015
Aggregatie Univ	76,15 %	74,62 %
Rekenkundig gemiddelde	80,02 %	78,46 %
Laagste waarde	72,24 %	69,17 %
Hoogste waarde	93,81 %	94,06 %

- **Algemene schuldgraad**

De algemene schuldgraad is de verhouding van het vreemd vermogen tot het eigen vermogen.

$$\frac{\text{Vreemd vermogen}}{\text{Eigen vermogen}}$$

Codes uit de Balans: $\frac{16 + 17/49}{10/15}$
--

Berekend op de geaggregeerde balansgegevens toont deze ratio aan dat in de jaarrekening 2015 tegenover elke 100 EUR eigen vermogen er 34,01 EUR schulden staan. De gemiddelde algemene schuldgraad bedraagt 28,91%. In 2015 noteert de VUB de hoogste schuldgraad met 44,57% en de UHasselt de laagste met 6,32%.

Financiële ratio's - Solvabiliteitsratio's		JR - Boekjaar	JR - Boekjaar
		2014	2015
Algemene schuldgraad		31,32 %	34,01 %
T	Vreemd vermogen	851.640.294	977.071.639
N	Eigen vermogen	2.719.110.348	2.873.050.353

Algemene schuldgraad		
hoe groter de schuldgraad, hoe minder gunstig de solvabiliteit		
	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar
	2014	2015
Aggregatie Univ	31,32 %	34,01 %
Rekenkundig gemiddelde	26,01 %	28,91 %
Laagste waarde	6,60 %	6,32 %
Hoogste waarde	38,43 %	44,57 %

Solvabiliteitsratio's

	Graad van financiële onafhankelijkheid		Graad van financiële afhankelijkheid		Algemene schuldgraad	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015
KU Leuven	75,18 %	73,98 %	24,82 %	26,02 %	33,01 %	35,17 %
Universiteit Gent	72,24 %	73,81 %	27,76 %	26,19 %	38,43 %	35,48 %
Universiteit Antwerpen	81,86 %	81,30 %	18,14 %	18,70 %	22,16 %	23,01 %
Universiteit Hasselt	93,81 %	94,06 %	6,19 %	5,94 %	6,60 %	6,32 %
Vrije Universiteit Brussel	77,01 %	69,17 %	22,99 %	30,83 %	29,85 %	44,57 %
Aggregatie Univ	76,15 %	74,62 %	23,85 %	25,38 %	31,32 %	34,01 %
Rekenkundig gemiddelde	80,02 %	78,46 %	19,98 %	21,54 %	26,01 %	28,91 %
Laagste waarde	72,24 %	69,17 %	6,19 %	5,94 %	6,60 %	6,32 %
Hoogste waarde	93,81 %	94,06 %	27,76 %	30,83 %	38,43 %	44,57 %

4.9.4 Rentabiliteit

In het bedrijfsleven is de rentabiliteit één van de parameters die meten hoe goed het winstobjectief wordt gehaald. Voor de non-profit sector ligt dit anders. Daar komt het er op aan om de maatschappelijke doelstellingen zo optimaal mogelijk te verwezenlijken met de beschikbare middelen. Overschotten zijn in dit oogpunt indicatief voor de kwaliteit van het gevoerde beleid en het kostenbewustzijn.

Bij de interpretatie van het resultaat moet voorzichtigheid aan de dag worden gelegd. De overschotten die worden gerealiseerd vormen immers geen vrije beleidsruimte voor het bestuur van de universiteit omdat er veelal concrete bestemmingen en engagementen tegenover staan.

Bij de beoordeling van de rentabiliteitspositie van universiteiten samen wordt nagegaan of de opbrengsten toereikend waren om alle kosten te dekken. Bij het uitvoeren van deze analyse wordt gebruik gemaakt van drie ratio's. Bij deze ratio's, de zogenaamde netto-marges, worden de diverse overschotten geplaatst t.o.v. de totale bedrijfsopbrengsten.

- **Netto-marges**

In de netto-marges wordt het bedrijfsoverschot of het bedrijfstekort, het overschot of het tekort uit de gewone bedrijfsuitoefening en het overschot of het tekort van het boekjaar gerelateerd aan de totale bedrijfsopbrengsten.

De geaggregeerde netto-marges geven een positief beeld.

Financiële ratio's - Resultatenratio's		JR - Boekjaar	JR - Boekjaar
		2014	2015
Netto marge (1)		3,70 %	3,67 %
T	Bedrijfsoverschot / Bedrijfstekort	79.155.291	81.522.418
N	Bedrijfsopbrengsten	2.138.734.404	2.220.913.283
Netto marge (2)		5,98 %	6,40 %
T	Overschot / Tekort uit de gewone activiteit	127.984.656	142.103.521
N	Bedrijfsopbrengsten	2.138.734.404	2.220.913.283
Netto marge (3)		6,43 %	6,43 %
T	Overschot / Tekort van het boekjaar	137.465.712	142.695.722
N	Bedrijfsopbrengsten	2.138.734.404	2.220.913.283

De rentabiliteitspositie voor het boekjaar 2015 van de individuele universiteiten is bij alle instellingen positief.

- **Netto-marge 1:**
 - alle universiteiten hebben een bedrijfsoverschot,
 - netto-marge 1 ligt in 2015 bij drie universiteiten hoger dan in 2014,
 - de UHasselt behaalt met 7,00% de hoogste waarde en de VUB met 0,29% de laagste;
- **Netto-marge 2:**
 - alle universiteiten hebben een overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening,
 - met uitzondering van de UGent ligt netto-marge 2 in 2015 bij de universiteiten hoger dan in 2014,
 - de financiële verrichtingen leveren een positieve bijdrage want netto-marge 2 ligt bij alle universiteiten hoger dan netto-marge 1,
 - de VUB behaalt met 11,90% de hoogste waarde en de UGent met 3,69% de laagste;
- **Netto-marge 3:**
 - alle universiteiten hebben een overschot van het boekjaar,
 - netto-marge 3 ligt in 2015 bij drie universiteiten hoger dan in 2014,
 - de invloed van de uitzonderlijke verrichtingen is in 2015 positief bij 3 van de 5 universiteiten,
 - de VUB behaalt met 11,82% de hoogste waarde en de UGent met 3,78% de laagste.

Netto marge		
hoe hoger de ratiowaarde, hoe gunstiger de rentabiliteit		
	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar
	2014	2015
Netto marge (1)		
Aggregatie Univ	3,70 %	3,67 %
Rekenkundig gemiddelde	3,56 %	3,60 %
Laagste waarde	1,82 %	0,29 %
Hoogste waarde	4,30 %	7,00 %
Netto marge (2)		
Aggregatie Univ	5,98 %	6,40 %
Rekenkundig gemiddelde	5,74 %	7,38 %
Laagste waarde	3,97 %	3,69 %
Hoogste waarde	6,65 %	11,90 %
Netto marge (3)		
Aggregatie Univ	6,43 %	6,43 %
Rekenkundig gemiddelde	5,97 %	7,34 %
Laagste waarde	4,37 %	3,78 %
Hoogste waarde	7,61 %	11,82 %

Resultatenratio's

	Netto marge (1)		Netto marge (2)		Netto marge (3)	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015
KU Leuven	4,30 %	5,50 %	6,65 %	6,95 %	7,61 %	7,08 %
Universiteit Gent	3,33 %	1,65 %	5,67 %	3,69 %	5,62 %	3,78 %
Universiteit Antwerpen	1,82 %	3,58 %	3,97 %	5,19 %	4,37 %	4,72 %
Universiteit Hasselt	4,07 %	7,00 %	6,03 %	9,15 %	5,88 %	9,32 %
Vrije Universiteit Brussel	4,28 %	0,29 %	6,39 %	11,90 %	6,38 %	11,82 %
Aggregatie Univ	3,70 %	3,67 %	5,98 %	6,40 %	6,43 %	6,43 %
Rekenkundig gemiddelde	3,56 %	3,60 %	5,74 %	7,38 %	5,97 %	7,34 %
Laagste waarde	1,82 %	0,29 %	3,97 %	3,69 %	4,37 %	3,78 %
Hoogste waarde	4,30 %	7,00 %	6,65 %	11,90 %	7,61 %	11,82 %

5 ANALYSE VAN DE EVOLUTIE VAN HET PERSONEELSBESTAND

5.1 INLEIDING

Dit luik van het rapport behandelt de evolutie van het personeelsbestand. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan de desbetreffende passage uit artikel IV.122 van de Codex Hoger Onderwijs van 20 december 2013 zoals gewijzigd. Net zoals in de vorige editie worden hoofdzakelijk, maar niet uitsluitend, geaggregeerde personeelsgegevens weergegeven en besproken. In beperkte mate wordt er ook ingegaan op personeelsgegevens per universiteit. Speciale aandacht gaat daarbij naar de genderproblematiek. Ten slotte komt ook nog de student-personeelratio aan bod.

Inzake personeelscijfers kan er gewerkt worden met twee soorten gegevens. Enerzijds zijn er de cijfers van de voorziene bezetting of personeelsformatie⁸, anderzijds deze van de feitelijke of effectieve bezetting (tewerkstelling)⁹. De gegevens met betrekking tot de voorziene bezetting kan men uit de begrotingen halen. Hiermee wordt in dit rapport evenwel niet gewerkt omdat ze geen weergave zijn van de werkelijk verrichte prestaties en bovendien beperkt zijn tot de personeelsleden die bezoldigd worden ten laste van de werkingsuitkeringen, wat derhalve een onvolledig beeld zou geven. Daarom werd ervoor geopteerd om te werken met de cijfergegevens met betrekking tot de feitelijke bezetting. Deze zijn afkomstig uit de jaarlijkse VLIR-publicatie 'Statistische gegevens betreffende het personeel aan de Vlaamse universiteiten' en de cijfers die de instellingen daartoe aan de VLIR hebben bezorgd. Het is belangrijk om erop te wijzen dat de gegevens van de VLIR gebaseerd zijn op een momentopname, namelijk een telling op 1 februari. Als basis voor dit rapport werd logischer wijze geopteerd voor de telling op 1-2-2016 omdat deze datum het dichtst aansluit bij het boekjaar 2015, voorwerp van dit rapport. Bij sommige universiteiten hanteert men de cijfers van 1-2-2016 zelfs voor opname in de jaarrekening van 2015. Ook de tellingen op datum van 1-2-2012, 1-2-2013, 1-2-2014 en 1-2-2015 worden meegenomen teneinde inzicht te verschaffen in bepaalde tendensen. Sinds het academiejaar 2013-2014 zijn de academische hogeschoolopleidingen volledig geïntegreerd in de universiteiten. Dit betekent dat het integratiekader voor de derde keer mee is opgenomen in de personeelsgegevens waardoor het nu ook iets meer zinvol wordt verschillende jaren te vergelijken.

⁸ Het personeelsaantal dat de universiteit voorziet volgens de regels van de Codex Hoger Onderwijs en gepreciseerd door artikel 12 van het BVR van 21 december 2007.

⁹ Dit zijn de feitelijke personeelsleden (titularissen op de stoel) en hun feitelijke plaatsvervangers waarvoor er een salaris werd uitbetaald. Beide groepen worden uiteraard slechts voor hun feitelijke tewerkstellingsratio meegeteld.

Met verwijzing naar de publicatie van de VLIR kan men bij de universiteiten thans een onderscheid maken tussen enerzijds personeelsleden ten laste van de werkingsuitkeringen (het zelfstandig academisch personeel of ZAP, het onderwijzend personeel uit het integratiekader, het assiterend academisch personeel of AAP, een gedeelte van het administratief en technisch personeel of ATP en het administratief en technisch personeel uit het integratiekader)¹⁰ en anderzijds personeelsleden die bezoldigd worden ten laste van andere bronnen dan de werkingsuitkeringen (het wetenschappelijk personeel of WP en een deel van het ATP¹¹).

Enkel de bezoldigde gastprofessoren worden meegenomen in deze analyse. Ook de leden van het ZAP die met pensioen gaan, en een deel van hun activiteiten van onderwijs, onderzoek of wetenschappelijke dienstverlening voortzetten en hiervoor een vergoeding van de universiteit ontvangen ten laste van de werkingsuitkeringen¹² worden meegenomen.

Tot de groep van personeelsleden, bezoldigd via andere financieringsbronnen dan de werkingsuitkeringen behoren eveneens:

- de doctoraatsbursalen en postdoctorale onderzoekers met beurs, mits zij onder toepassing van de RSZ vallen;
- de personeelsleden werkzaam op de universiteiten, maar rechtstreeks door financierende (onderzoeks)instellingen betaald;
- de personeelsleden, werkzaam in de sociale sector, indien ze door de universiteit worden bezoldigd.

Het uitdrukken van personeelsaantallen in voltijdse eenheden (VTE's)¹³ levert het meest correcte en minst vertekende beeld op. Dit neemt niet weg dat personeelsaantallen uitgedrukt in "hoofden" en met name vooral de evolutie in de verhouding "voltijdse" versus "deeltijdse personeelsleden" interessante informatie kan opleveren. Daarom wordt aan beide benaderingswijzen aandacht besteed. Analyses m.b.t. de leeftijdsstructuur worden meestal in hoofden weergegeven.

De gegevens met betrekking tot de studenteninschrijvingen werden door het Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen¹⁴ aangeleverd. Vandaag kan men immers zeer gedetailleerde studentengegevens uit de Databank Hoger Onderwijs (DHO) halen. De link inschrijvingen – personeel wordt dan gelegd om de student-personeelratio te berekenen.

¹⁰ In het rapport wordt zowel aandacht besteed aan personeelsaantallen inclusief integratiekader als exclusief integratiekader. Naast de personeelsleden op het integratiekader is er nog een zeer beperkt en eigenlijk te verwaarlozen aantal niet statutaire personeelsleden overgekomen van de hogescholen. Deze worden enkel apart vermeld bij de gedetailleerde bespreking van ambten en graden. Afhankelijk of het hier gaat om onderzoekers of ondersteunend personeel worden deze personen gerekend bij het WP of bij het ATP.

¹¹ We zullen hierna spreken van ATP (I) als we ATP bezoldigd ten laste van de werkingsuitkeringen bedoelen en ATP (II) als we ATP bezoldigd ten laste van andere financieringsbronnen bedoelen.

¹² Zie artikel V.44. §2 van de Codex Hoger Onderwijs.

¹³ Met het aantal voltijdse eenheden wordt het percentage van tewerkstelling op het telmoment bedoeld, waarbij een voltijdse eenheid gelijk is aan 100%.

¹⁴ Verder afgekort als AHOVOKS.

5.2 GEAGGREGEERDE PERSONEELSFORMATIE: EFFECTIEVE TEWERKSTELLING IN 2015¹⁵

5.2.1 Geaggregeerde personeelstewerkstelling: evolutie tussen 1-2-2012 en 1-2-2016

Het totale personeelsbestand van de universiteiten (bezoldigd ten laste van de werkingsuitkeringen en van andere financieringsgroepen) zoals omschreven in de inleiding hiervoor, kan worden opgedeeld in vijf grote groepen, namelijk het academisch personeel dat bestaat uit het zelfstandig academisch personeel en het assisterend academisch personeel (AP = ZAP +AAP), het integratiekader onderwijzend personeel, het wetenschappelijk personeel (WP), het administratief- en technisch personeel (ATP) en het integratiekader administratief- en technisch personeel.

5.2.1.1 Evolutie in VTE's

PERSONEELSTEWERKSTELLING - Evolutie ten opzichte van 1-2-2012, 1-2-2013, 1-2-2014 en 1-2-2015 (absoluut)

Personeelstewerkstelling	1 februari 2012	1 februari 2013	1 februari 2014	1 februari 2015	1 februari 2016	1/2/16-1/2/12	1/2/16-1/2/13	1/2/16-1/2/14	1/2/16-1/2/15
ten opzichte van 1-2-2012						absolute wijziging	absolute wijziging	absolute wijziging	absolute wijziging
ten opzichte van 1-2-2013	<i>voltijdse eenheden</i>								
ten opzichte van 1-2-2014									
ten opzichte van 1-2-2015									
Zelfstandig en assisterend academisch personeel	4.559,23	4.580,55	4.866,41	5.098,75	5.199,47	640,24	618,92	333,06	100,72
Integratiekader onderwijzend personeel	0,00	0,00	1.098,75	893,20	787,25	787,25	787,25	-311,50	-105,95
Wetenschappelijk personeel	9.735,96	10.272,69	10.929,30	11.138,06	11.167,41	1.431,45	894,72	238,11	29,35
Administratief en technisch personeel	7.144,72	7.263,56	7.525,07	7.660,67	7.775,36	630,64	511,80	250,29	114,69
Integratiekader administratief en technisch personeel	0,00	0,00	261,45	212,65	190,70	190,70	190,70	-70,75	-21,95
Totale personeelstewerkstelling	21.439,91	22.116,80	24.680,98	25.003,33	25.120,19	3.680,28	3.003,39	439,21	116,86

PERSONEELSTEWERKSTELLING - Evolutie ten opzichte van 1-2-2012, 1-2-2013, 1-2-2014 en 1-2-2015 (relatief)

Personeelstewerkstelling	1 februari 2012	1 februari 2013	1 februari 2014	1 februari 2015	1 februari 2016	1/2/16-1/2/12	1/2/16-1/2/13	1/2/16-1/2/14	1/2/16-1/2/15
ten opzichte van 1-2-2012						relatieve wijziging	relatieve wijziging	relatieve wijziging	relatieve wijziging
ten opzichte van 1-2-2013	<i>voltijdse eenheden</i>								
ten opzichte van 1-2-2014									
ten opzichte van 1-2-2015									
Zelfstandig en assisterend academisch personeel	4.559,23	4.580,55	4.866,41	5.098,75	5.199,47	+ 14,04 %	+ 13,51 %	+ 6,84 %	+ 1,98 %
Integratiekader onderwijzend personeel	0,00	0,00	1.098,75	893,20	787,25	+ 100,00 %	+ 100,00 %	- 28,35 %	- 11,86 %
Wetenschappelijk personeel	9.735,96	10.272,69	10.929,30	11.138,06	11.167,41	+ 14,70 %	+ 8,71 %	+ 2,18 %	+ 0,26 %
Administratief en technisch personeel	7.144,72	7.263,56	7.525,07	7.660,67	7.775,36	+ 8,83 %	+ 7,05 %	+ 3,33 %	+ 1,50 %
Integratiekader administratief en technisch personeel	0,00	0,00	261,45	212,65	190,70	+ 100,00 %	+ 100,00 %	- 27,06 %	- 10,32 %
Totale personeelstewerkstelling	21.439,91	22.116,80	24.680,98	25.003,33	25.120,19	+ 17,17 %	+ 13,58 %	+ 1,78 %	+ 0,47 %

Op 1-2-2016 stelden de Vlaamse universiteiten over alle personeelscategorieën en statuten heen 25.120,19 VTE's tewerk. Sinds de eerste publicatie van het sectorverslag universiteiten is het globale personeelsaantal almaar toegenomen. De stijging wordt wel steeds minder uitgesproken. Ten opzichte van de vorige telling was er op 1-2-2016 nog slechts een stijging van 116,86 VTE's of 0,47%.

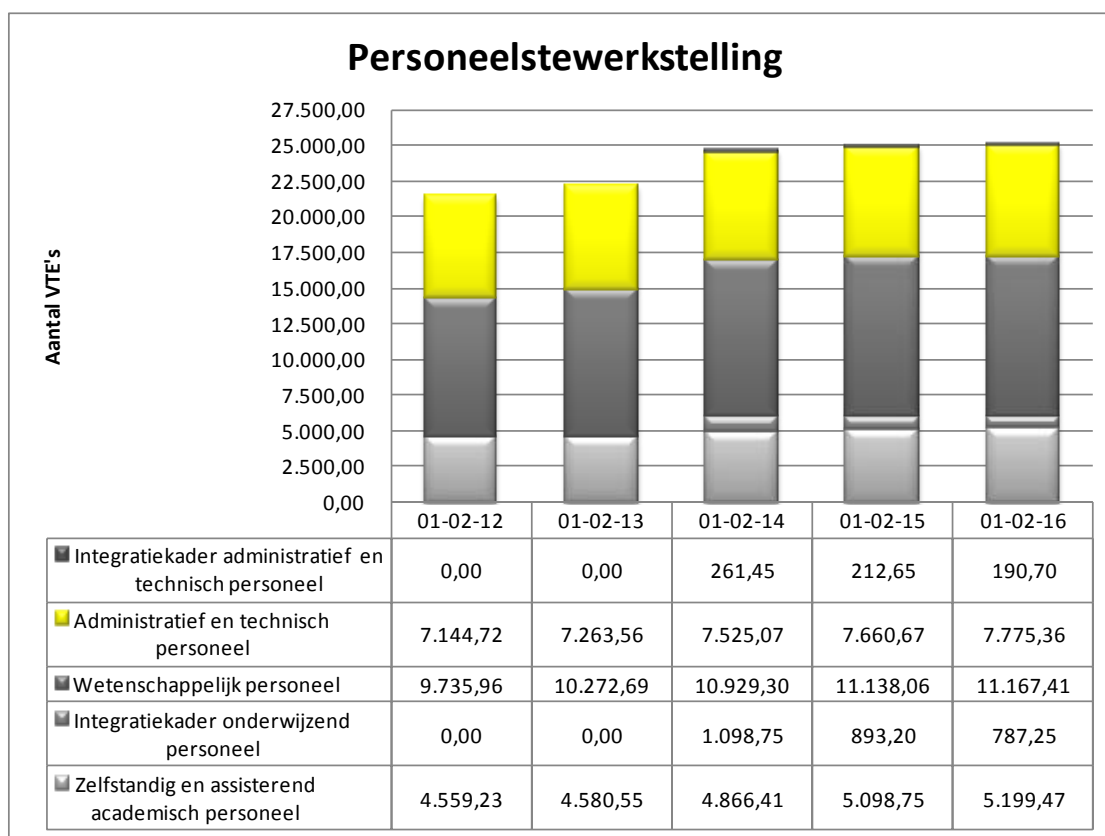
¹⁵ Telling op 1-2-2016. Voor een verklaring hiervoor: zie punt 5.1 INLEIDING.

Er is op 1-2-2016 een (beperkte) stijging vast te stellen bij zowel het AP, WP als het ATP, waarbij het AP relatief nog het sterkst groeide. Het integratiekader (OP en ATP) daalt opnieuw wat geheel logisch is. Met uitzondering van het zeer beperkte aantal personeelsleden dat ingevolge artikel V.220.§2 van de Codex Hoger Onderwijs er nog naar overgedragen is, kan dit integratiekader sinds 1-2-2013 in principe geen nieuwe personeelsleden meer verkrijgen. Anderzijds heeft een deel van de personeelsleden inmiddels een plaats gekregen op het kader van de universiteiten en zijn er uiteraard ook uitdiensttredingen.

Op 1-2-2016 bedroeg het aantal AP-leden 5.199,47 VTE's¹⁶. Hiermee steeg deze groep nog eens met 100,72 VTE's of 1,98%. De groep was nooit eerder zo talrijk, al neemt de intensiteit van de stijging de jongste jaren ook wel af. Dit geldt nog meer voor het WP en het ATP die weliswaar eveneens pieken met respectievelijk 11.167,41 VTE's (+ 29,35 of 0,26%) en 7.775,36 VTE's (+ 114,69 of 1,50%), maar waar de toename beperkt blijft tot 0,26% respectievelijk 1,50% in vergelijking met de vorige telling.

De integratiekaders gaan er kwantitatief verder op achteruit. Het integratiekader OP is nog goed voor 787,25 VTE's, wat een daling van 11,86% betekent, terwijl het integratiekader ATP op 1-2-2016 nog 190,70 VTE's telde, wat 10,32% minder was dan een jaar eerder. Zoals vermeld is dit geheel verklaarbaar doordat dit grotendeels een uitdovende groep is. Aangezien er ook personeelsleden verschuiven van integratiekader naar kader van één van de universiteiten zelf, fungeren de verschillende groepen ten dele als communicerende vaten.

Grafisch voorgesteld geven deze cijfers het volgende beeld:

De onderlinge verhouding kunnen we per jaar aflezen in de hiernavolgende tabel waarin de aandelen werden omgezet in een percentage van het totaal aantal personeelsleden.

¹⁶ Hoewel gastprofessoren eigenlijk niet tot het AP behoren, zijn ze wel – althans de bezoldigde onder hen – opgenomen in de cijfers van de VLIR en bijgevolg ook in dit verslag.

PERONEELSTEWERKSTELLING - Evolutie ten opzichte van 1-2-2011, 1-2-2012, 1-2-2013, 1-2-2014 en 1-2-2015

Personeelstewerkstelling	1 februari 2012	1 februari 2013	1 februari 2014	1 februari 2015	1 februari 2016
	<ul style="list-style-type: none"> . ten opzichte van 1-2-2012 . ten opzichte van 1-2-2013 . ten opzichte van 1-2-2014 . ten opzichte van 1-2-2015 	<i>(procentueel aandeel per categorie)</i>			
Zelfstandig en assiterend academisch personeel	21,27 %	20,71 %	19,72 %	20,39 %	20,70 %
Integratiekader onderwijzend personeel	0,00 %	0,00 %	4,45 %	3,57 %	3,13 %
Wetenschappelijk personeel	45,41 %	46,45 %	44,28 %	44,55 %	44,46 %
Administratief en technisch personeel	33,32 %	32,84 %	30,49 %	30,64 %	30,95 %
Integratiekader administratief en technisch personeel	0,00 %	0,00 %	1,06 %	0,85 %	0,76 %
Totale personeelstewerkstelling	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %

Ruim 1/5 van het universiteitspersoneel behoort tot de categorie van het ZAP + AAP. Wanneer we daar het integratiekader OP bijtellen, wat gelet op de aard van dat personeel niet geheel onlogisch is, gaat het zelfs om een kleine 24%. Iets minder dan 45% van het globale korps behoort tot het WP (dit blijft overduidelijk de grootste groep) en nagenoeg 31% is lid van het ATP (met het integratiekader erbij wordt dit bijna 32%). Kleine verschuivingen niet te na gesproken blijven de verhoudingen sinds 1-2-2012 vrij stabiel, al heeft het integratiekader het globale plaatje sinds 1-2-2014 licht hertekend.

5.2.1.2 Evolutie in hoofden

Hoewel de uitdrukking in VTE's uiteraard de meest correcte weergave van het tewerkgestelde personeel is, kan ook de evolutie van het aantal personeelsleden uitgedrukt in personen (= hoofden) interessante informatie opleveren.

PERONEELSTEWERKSTELLING - Evolutie ten opzichte van 1-2-2012, 1-2-2013, 1-2-2014 en 1-2-2015 (absoluut)

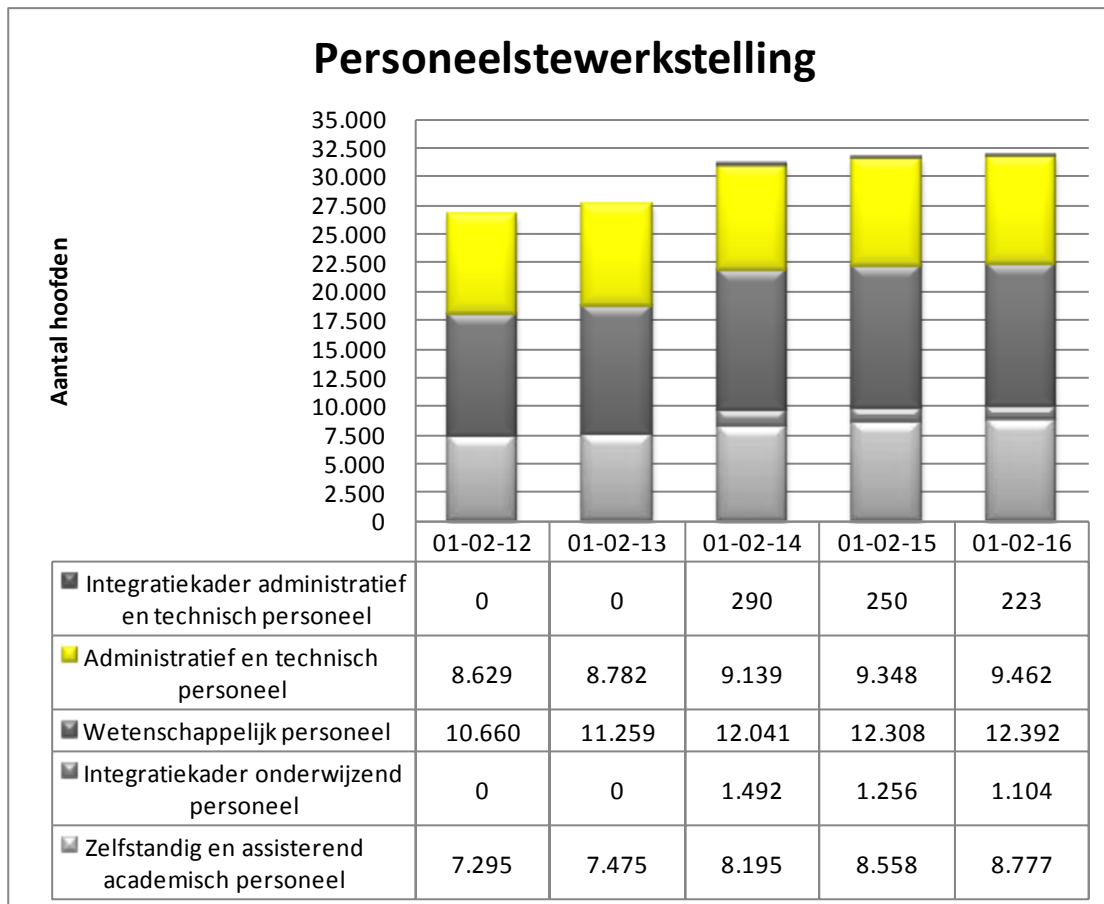
Personeelstewerkstelling	1 februari 2012	1 februari 2013	1 februari 2014	1 februari 2015	1 februari 2016	1/2/16-1/2/12	1/2/16-1/2/13	1/2/16-1/2/14	1/2/16-1/2/15
	<ul style="list-style-type: none"> . ten opzichte van 1-2-2012 . ten opzichte van 1-2-2013 . ten opzichte van 1-2-2014 . ten opzichte van 1-2-2015 	<i>(hoofden)</i>					absolute wijziging	absolute wijziging	absolute wijziging
Zelfstandig en assiterend academisch personeel	7.295	7.475	8.195	8.558	8.777	+1.482	+1.302	+582	+219
Integratiekader onderwijzend personeel	0	0	1.492	1.256	1.104	+1.104	+1.104	-388	-152
Wetenschappelijk personeel	10.660	11.259	12.041	12.308	12.392	+1.732	+1.133	+351	+84
Administratief en technisch personeel	8.629	8.782	9.139	9.348	9.462	+833	+680	+323	+114
Integratiekader administratief en technisch personeel	0	0	290	250	223	+223	+223	+67	-27
Totale personeelstewerkstelling	26.584	27.516	31.157	31.720	31.958	+5.374	+4.442	+801	+238

PERONEELSTEWERKSTELLING - Evolutie ten opzichte van 1-2-2012, 1-2-2013, 1-2-2014 en 1-2-2015 (relatief)

Personeelstewerkstelling	1 februari 2012	1 februari 2013	1 februari 2014	1 februari 2015	1 februari 2016	1/2/16-1/2/12	1/2/16-1/2/13	1/2/16-1/2/14	1/2/16-1/2/15
	<ul style="list-style-type: none"> . ten opzichte van 1-2-2012 . ten opzichte van 1-2-2013 . ten opzichte van 1-2-2014 . ten opzichte van 1-2-2015 	<i>(hoofden)</i>					relatieve wijziging	relatieve wijziging	relatieve wijziging
Zelfstandig en assiterend academisch personeel	7.295	7.475	8.195	8.558	8.777	+20,32 %	+17,42 %	+7,10 %	+2,56 %
Integratiekader onderwijzend personeel	0	0	1.492	1.256	1.104	+100,00 %	+100,00 %	-26,01 %	-12,10 %
Wetenschappelijk personeel	10.660	11.259	12.041	12.308	12.392	+16,25 %	+10,06 %	+2,92 %	+0,68 %
Administratief en technisch personeel	8.629	8.782	9.139	9.348	9.462	+9,65 %	+7,74 %	+3,53 %	+1,22 %
Integratiekader administratief en technisch personeel	0	0	290	250	223	+100,00 %	+100,00 %	-23,10 %	-10,80 %
Totale personeelstewerkstelling	26.584	27.516	31.157	31.720	31.958	+20,22 %	+16,14 %	+2,57 %	+0,75 %

Zo zien we dat er op 1-2-2016 31.958 personen, hetzij voltijds, hetzij deeltijds tewerkgesteld waren. Ten opzichte van de vorige telling was er een globale stijging met 238 personen of 0,75%. Dit is net zoals we konden vaststellen bij de gegevens in VTE opnieuw een kleinere stijging dan vorig jaar. Met uitzondering van de integratiekaders geldt de (beperkte) stijging voor alle personeelscategorieën. Net zoals bij de VTE's is het ook in hoofden de categorie ZAP + AAP die relatief nog het sterkst is gegroeid, en dit met 219 personen of 2,56%.

Grafisch voorgesteld geven deze cijfers het volgende beeld:

5.2.1.3 Voltijdse versus deeltijdse personeelsleden / Gendergegevens

Het is interessant om na te gaan hoe de evolutie inzake voltijdse en deeltijdse arbeid eruit ziet en vervolgens de link te leggen met het gendergegeven. Meer bepaald wordt hier in kaart gebracht hoeveel personen (naderhand opgesplitst in mannen en vrouwen) er voltijds en hoeveel er deeltijds tewerkgesteld zijn. We hanteren hiervoor de cijfers in hoofden.

5.2.1.3.1 Evolutie van het voltijds personeel

PERONEELSTEWERKSTELLING - Evolutie ten opzichte van 1-2-2012, 1-2-2013, 1-2-2014 en 1-2-2015 (absoluut)

Personeelstewerkstelling	1 februari	1 februari	1 februari	1 februari	1 februari	1/2/16-1/2/12	1/2/16-1/2/13	1/2/16-1/2/14	1/2/16-1/2/15
	2012	2013	2014	2015	2016				
· ten opzichte van 1-2-2012	<i>(voltijds in hoofden)</i>					absolute wijziging	absolute wijziging	absolute wijziging	absolute wijziging
· ten opzichte van 1-2-2013									
· ten opzichte van 1-2-2014									
· ten opzichte van 1-2-2015									
Zelfstandig en assiterend academisch personeel	3.639	3.630	3.831	4.013	4.125	+486	+495	+294	+112
Integratiekader onderwijzend personeel	0	0	804	609	531	+531	+531	-273	-78
Wetenschappelijk personeel	8.987	9.489	10.029	10.213	10.213	+1.226	+724	+184	+0
Administratief en technisch personeel	5.114	5.204	5.321	5.323	5.359	+245	+155	+38	+36
Integratiekader administratief en technisch personeel	0	0	209	146	132	+132	+132	-77	-14
Totale personeelstewerkstelling	17.740	18.323	20.194	20.304	20.360	+2.620	+2.037	+166	+56

PERONEELSTEWERKSTELLING - Evolutie ten opzichte van 1-2-2012, 1-2-2013, 1-2-2014 en 1-2-2015 (relatief)

Personeelstewerkstelling	1 februari	1 februari	1 februari	1 februari	1 februari	1/2/16-1/2/12	1/2/16-1/2/13	1/2/16-1/2/14	1/2/16-1/2/15
	2012	2013	2014	2015	2016				
· ten opzichte van 1-2-2012	<i>(voltijds in hoofden)</i>					relatieve wijziging	relatieve wijziging	relatieve wijziging	relatieve wijziging
· ten opzichte van 1-2-2013									
· ten opzichte van 1-2-2014									
· ten opzichte van 1-2-2015									
Zelfstandig en assiterend academisch personeel	3.639	3.630	3.831	4.013	4.125	+ 13,36 %	+ 13,64 %	+ 7,67 %	+ 2,79 %
Integratiekader onderwijzend personeel	0	0	804	609	531	+ 100,00 %	+ 100,00 %	- 33,96 %	- 12,81 %
Wetenschappelijk personeel	8.987	9.489	10.029	10.213	10.213	+ 13,64 %	+ 7,63 %	+ 1,83 %	+ 0,00 %
Administratief en technisch personeel	5.114	5.204	5.321	5.323	5.359	+ 4,79 %	+ 2,98 %	+ 0,71 %	+ 0,68 %
Integratiekader administratief en technisch personeel	0	0	209	146	132	+ 100,00 %	+ 100,00 %	- 36,84 %	- 9,59 %
Totale personeelstewerkstelling	17.740	18.323	20.194	20.304	20.360	+ 14,77 %	+ 11,12 %	+ 0,82 %	+ 0,28 %

Over alle personeelscategorieën en statuten heen waren er 20.360 voltijdse personeelsleden tewerkgesteld op 1-2-2016. Het aantal voltijdse personeelsleden is sinds de telling van 1-2-2012 steeds toegenomen, maar ook hier zien we dat de toename alsmear minder uitgesproken wordt. Bij de jongste stijging gaat het nog slechts om 0,28%. De categorie die het sterkst toeneemt, is die van het ZAP + AAP (met 112 personen of 2,79%) die daarmee haar grootste aantal ooit (4.125 personen) heeft bereikt. Naast de verwachte daling van de integratiekaders is het perfecte status quo van het WP (10.213 personen) opmerkelijk, wellicht meer toeval dan iets anders. Dit blijft overigens veruit de talrijkste groep. Ook bij het ATP is er een toename, zij het minimaal (+0,68%).

5.2.1.3.2 Evolutie van het deeltijds personeel

PERONEELSTEWERKSTELLING - Evolutie ten opzichte van 1-2-2012, 1-2-2013, 1-2-2014 en 1-2-2015 (absoluut)

Personeelstewerkstelling · ten opzichte van 1-2-2012 · ten opzichte van 1-2-2013 · ten opzichte van 1-2-2014 · ten opzichte van 1-2-2015	1 februari 2012	1 februari 2013	1 februari 2014	1 februari 2015	1 februari 2016	1/2/16-1/2/12	1/2/16-1/2/13	1/2/16-1/2/14	1/2/16-1/2/15
	<i>(deeltijds in hoofden)</i>					absolute wijziging	absolute wijziging	absolute wijziging	absolute wijziging
Zelfstandig en assistierend academisch personeel	3.656	3.845	4.364	4.545	4.652	+996	+807	+288	+107
Integratiekader onderwijzend personeel	0	0	688	647	573	+573	+573	-115	-74
Wetenschappelijk personeel	1.673	1.770	2.012	2.095	2.179	+506	+409	+167	+84
Administratief en technisch personeel	3.515	3.578	3.818	4.025	4.103	+588	+525	+285	+78
Integratiekader administratief en technisch personeel	0	0	81	104	91	+91	+91	+10	-13
Totale personeelstewerkstelling	8.844	9.193	10.963	11.416	11.598	+2.754	+2.405	+635	+182

PERONEELSTEWERKSTELLING - Evolutie ten opzichte van 1-2-2012, 1-2-2013, 1-2-2014 en 1-2-2015 (relatief)

Personeelstewerkstelling · ten opzichte van 1-2-2012 · ten opzichte van 1-2-2013 · ten opzichte van 1-2-2014 · ten opzichte van 1-2-2015	1 februari 2012	1 februari 2013	1 februari 2014	1 februari 2015	1 februari 2016	1/2/16-1/2/12	1/2/16-1/2/13	1/2/16-1/2/14	1/2/16-1/2/15
	<i>(deeltijds in hoofden)</i>					relatieve wijziging	relatieve wijziging	relatieve wijziging	relatieve wijziging
Zelfstandig en assistierend academisch personeel	3.656	3.845	4.364	4.545	4.652	+ 27,24 %	+ 20,99 %	+ 6,60 %	+ 2,35 %
Integratiekader onderwijzend personeel	0	0	688	647	573	+ 100,00 %	+ 100,00 %	- 16,72 %	- 11,44 %
Wetenschappelijk personeel	1.673	1.770	2.012	2.095	2.179	+ 30,25 %	+ 23,11 %	+ 8,30 %	+ 4,01 %
Administratief en technisch personeel	3.515	3.578	3.818	4.025	4.103	+ 16,73 %	+ 14,67 %	+ 7,46 %	+ 1,94 %
Integratiekader administratief en technisch personeel	0	0	81	104	91	+ 100,00 %	+ 100,00 %	+ 12,35 %	- 12,50 %
Totale personeelstewerkstelling	8.844	9.193	10.963	11.416	11.598	+ 31,14 %	+ 26,16 %	+ 5,79 %	+ 1,59 %

Wat het deeltijds personeel betreft, kunnen we het volgende vaststellen: over alle personeelscategorieën en statuten heen waren er 11.598 deeltijdse personeelsleden tewerkgesteld op 1-2-2016, ook weer het hoogste aantal sinds het bestaan van het sectorverslag over de universiteiten. Een zelfde vaststelling als bij het globaal en het voltijds personeelsaantal: de toename blijft weliswaar reëel maar wordt met de jaren beperkter. De stijging op 1-2-2016 bedroeg nauwelijks 182 personen of 1,59%. Een jaar eerder was er nog een toename van 4,13%.

De stijging geldt voor alle categorieën met de traditionele uitzondering voor de integratiekaders die verder in aantal afnemen. Het ZAP + AP blijft de grootste groep deeltijdsen bevatten: 4.652 personen met in absolute termen ook de grootste toename (+107), maar moet de trofee van de grootste relatieve stijger aan het WP laten (+4,01%).

Wanneer we de verhouding voltijds / deeltijds tegenover elkaar afzetten is er op 1-2-2016 opnieuw een zeer lichte toename van deeltijdse arbeid zichtbaar. Waar er op 1-2-2015 35,99% van het globale personeelsbestand deeltijds werkte, is dit op 1-2-2016 36,29% geworden.

Evolutie deeltijdse arbeid	1-2-2012	1-2-2013	1-2-2014	1-2-2015	1-2-2016
Personeel globaal	33,27%	33,41%	35,19%	35,99%	36,29%

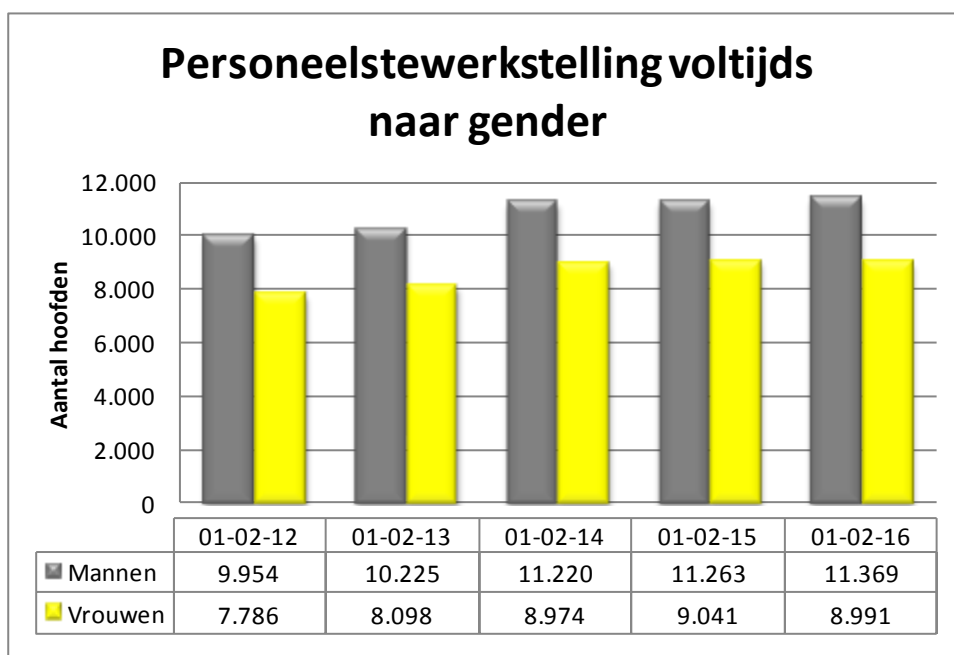
Per personeelscategorie lopen de percentages deeltijdse arbeid sterk uiteen, maar zijn ze het jongste jaar nauwelijks geëvolueerd. Op 1-2-2016 was dit voor het AP 53,00% (op 1-2-2015 53,11%), voor het integratiekader OP 51,90% (op 1-2-2015 51,51%), voor het WP 17,58% (op 1-2-2015 17,00%), voor het ATP 43,36% (op 1-2-2015 41,60%) en voor het integratiekader ATP 40,81% (op 1-2-2015 41,60%). Bij het WP blijft de deeltijdse arbeid duidelijk het laagst en de grootste toename zien we bij het ATP.

5.2.1.3.3 Evolutie op basis van gender

In de tabellen en grafieken hierna kan men aflezen hoe het aantal mannen en vrouwen in hoofden tussen 1-2-2012 en 1-2-2016 is geëvolueerd, respectievelijk bij het voltijds en het deeltijds werkende personeel.

PERONEELSTEWERKSTELLING VOLTUJDS PERSONEEL NAAR GENDER - Evolutie ten opzichte van 1-2-2012, 1-2-2013, 1-2-2014 en 1-2-2015

Personeelstewerking . ten opzichte van 1-2-2012 . ten opzichte van 1-2-2013 . ten opzichte van 1-2-2014 . ten opzichte van 1-2-2015	1 februari 2012		1 februari 2013		1 februari 2014		1 februari 2015		1 februari 2016	
	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw
Zelfstandig en assistierend academisch personeel	2.433	1.206	2.410	1.220	2.490	1.341	2.613	1.400	2.674	1.451
Integratiekader onderwijzend personeel	0	0	0	0	522	282	392	217	348	183
Wetenschappelijk personeel	5.072	3.915	5.351	4.138	5.662	4.367	5.745	4.468	5.818	4.395
Administratief en technisch personeel	2.449	2.665	2.464	2.740	2.482	2.839	2.462	2.861	2.482	2.877
Integratiekader administratief en technisch personeel	0	0	0	0	64	145	51	95	47	85
Totale personeelstewerking	9.954	7.786	10.225	8.098	11.220	8.974	11.263	9.041	11.369	8.991

Bij het **voltijds** werkende personeel ziet men niet langer een gestage aangroei van zowel de mannen als de vrouwen. Met name de toename van het aantal voltijdse vrouwen is op 1-2-2016 omgezet in een minieme daling van precies 50 personen. Het aantal mannen stijgt nog steeds, in vergelijking met de vorige telling met 106 personen. Daar is de toename zelfs weer iets uitgesprokener dan op 1-2-2015. De (voltijdse) mannen blijven derhalve globaal in de meerderheid, het verschil tussen beide seksen is immers nog iets groter geworden (2.378 i.p.v. 2.222). Ook op 1-2-2014 werd het verschil groter, maar toen gingen beide groepen nog wel vooruit en kwam dit door de verhoudingsgewijs grotere aangroei van het aantal mannen.

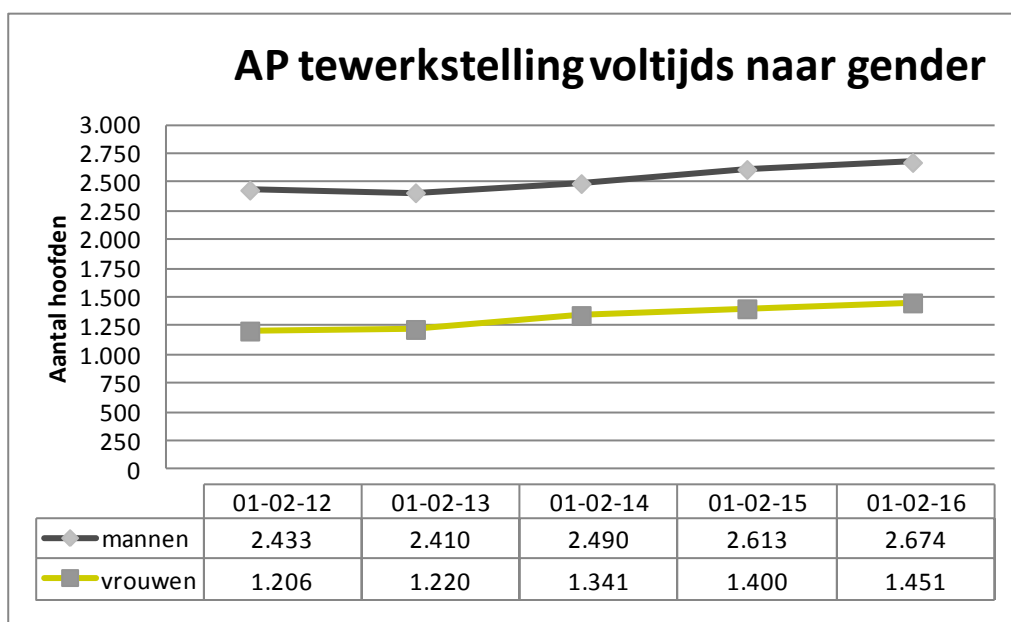
Wanneer men gaat onderverdelen naar personeelscategorie kan het volgende worden vastgesteld. Binnen het AP is na de behoorlijke divergentie tussen beide groepen op 1-2-2015 het verschil tussen het aantal voltijds werkende mannen en vrouwen nog een weinig groter geworden (1.223 i.p.v. 1.213). Dit komt door de in verhouding grotere aangroei van het aantal mannen want beide groepen zijn talrijker geworden.

Bij het WP ligt de situatie enigszins anders. Waar beide groepen traditioneel groter werden, zien we op 1-2-2016 niet langer een toename van het aantal voltijds werkende vrouwen. Na de piek op 1-2-2015 met een aantal van 4.468 viel de groep bij de jongste telling licht terug naar 4.395, dit is wel nog altijd het tweede hoogste aantal sinds het eerste sectorverslag. Het aantal mannen in deze groep piekte op 1-2-2016 wel met 5.818.

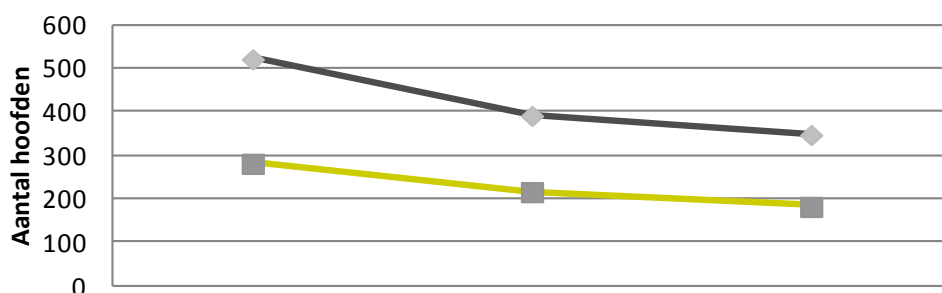
Geheel anders is het gesteld met het ATP-personeel waar de vrouwen traditioneel in de meerderheid zijn. Dat was ook het geval op 1-2-2016. Het verschil tussen beide is wel nagenoeg status quo gebleven. Het aantal voltijdse mannen steeg van 2.462 naar 2.482 personen terwijl het aantal voltijdse vrouwen toenam van 2.861 naar 2.877 personen.

Bij de integratiekaders zien we een logische afbouw bij de beide seksen.

Hieronder zijn de aantallen per personeelscategorie (AP, INT OP, WP, ATP en INT ATP) wat aanschouwelijker voorgesteld door middel van lijndiagrammen.

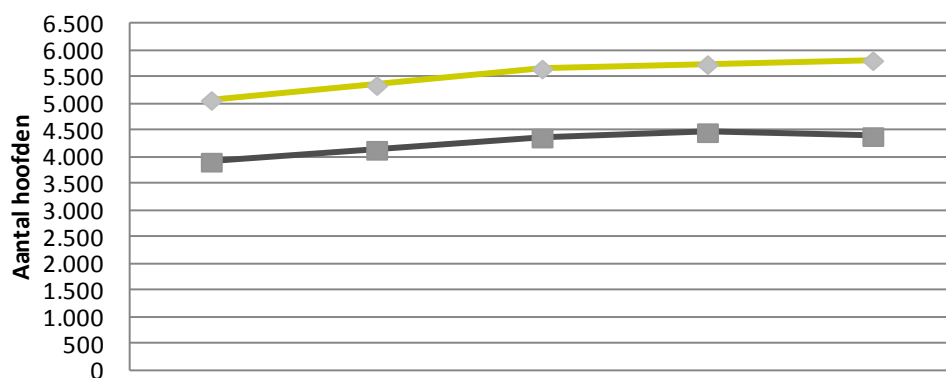

INT OP tewerkstelling voltijds naar gender

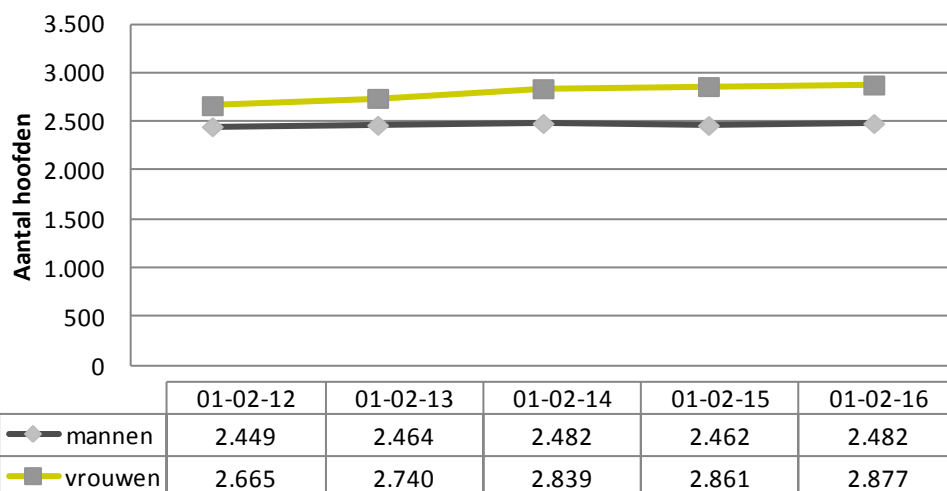
	01-02-14	01-02-15	01-02-16
—◆— mannen	522	392	348
—■— vrouwen	282	217	183

WP tewerkstelling voltijds naar gender

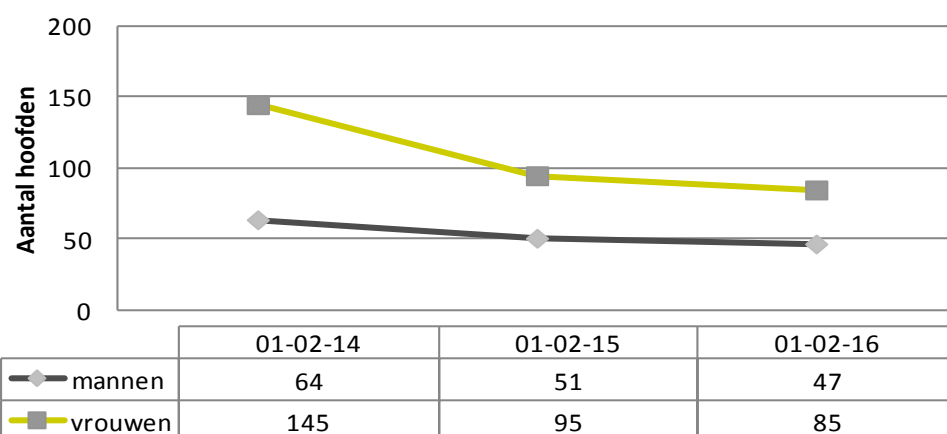

	01-02-12	01-02-13	01-02-14	01-02-15	01-02-16
—◆— mannen	5.072	5.351	5.662	5.745	5.818
—■— vrouwen	3.915	4.138	4.367	4.468	4.395

ATP tewerkstelling voltijds naar gender

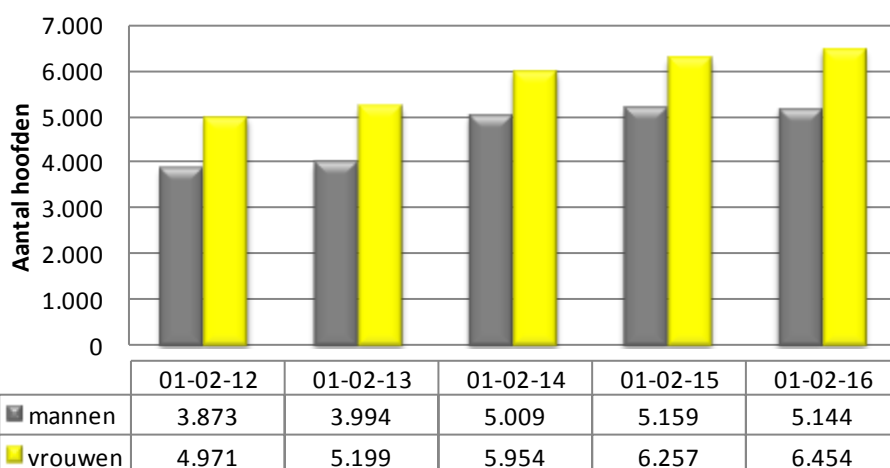
INT ATP tewerkstelling voltijds naar gender

PERONEELSTEWERKSTELLING DEELTIJDS PERSONEEL NAAR GENDER - Evolutie ten opzichte van 1-2-2012, 1-2-2013, 1-2-2014 en 1-2-2015

Personeelstewerkingstelling	1 februari 2012		1 februari 2013		1 februari 2014		1 februari 2015		1 februari 2016	
	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw
Zelfstandig en assistierend academisch personeel	2.323	1.333	2.414	1.431	2.751	1.613	2.829	1.716	2.872	1.780
Integratiekader onderwijzend personeel	0	0	0	0	446	242	418	229	360	213
Wetenschappelijk personeel	844	829	880	890	1.021	991	1.043	1.052	1.047	1.132
Administratief en technisch personeel	706	2.809	700	2.878	782	3.036	860	3.165	854	3.249
Integratiekader administratief en technisch personeel	0	0	0	0	9	72	9	95	11	80
Totale personeelstewerkingstelling	3.873	4.971	3.994	5.199	5.009	5.954	5.159	6.257	5.144	6.454

Personeelstewerkstelling deeltijds naar gender

Bij het **deeltijds** werkende personeel krijgen we zoals de vorige jaren een totaal ander beeld, maar blijft de situatie ook sterk verschillend tussen de personeelscategorieën. Het wekt geen verbazing dat het vrouwelijk korps in de meerderheid is. Het globale verschil is op 1-2-2016 in vergelijking met de vorige telling zelfs nog toegenomen (1.310 i.p.v. 1.098).

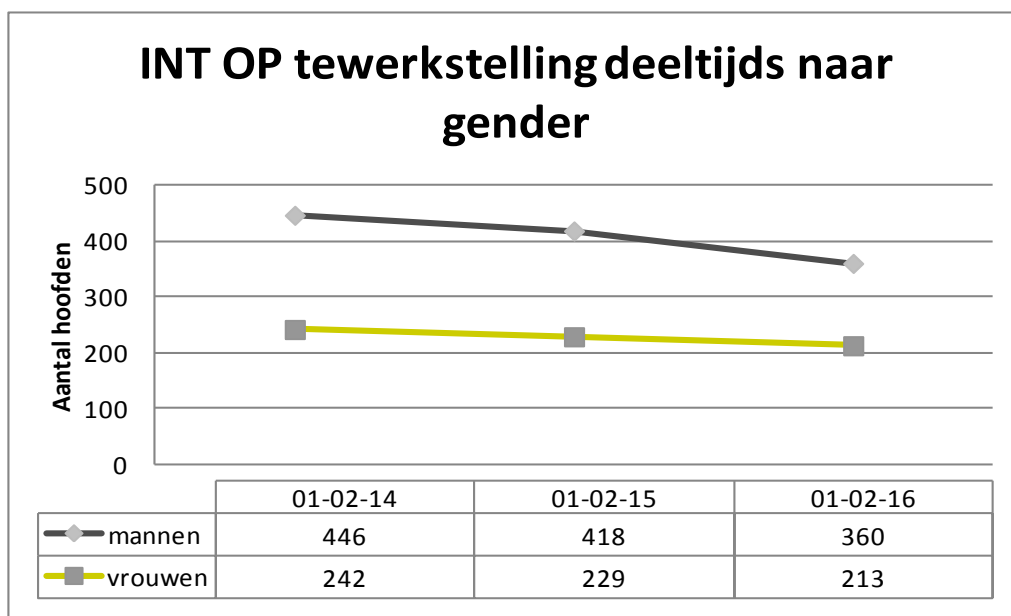
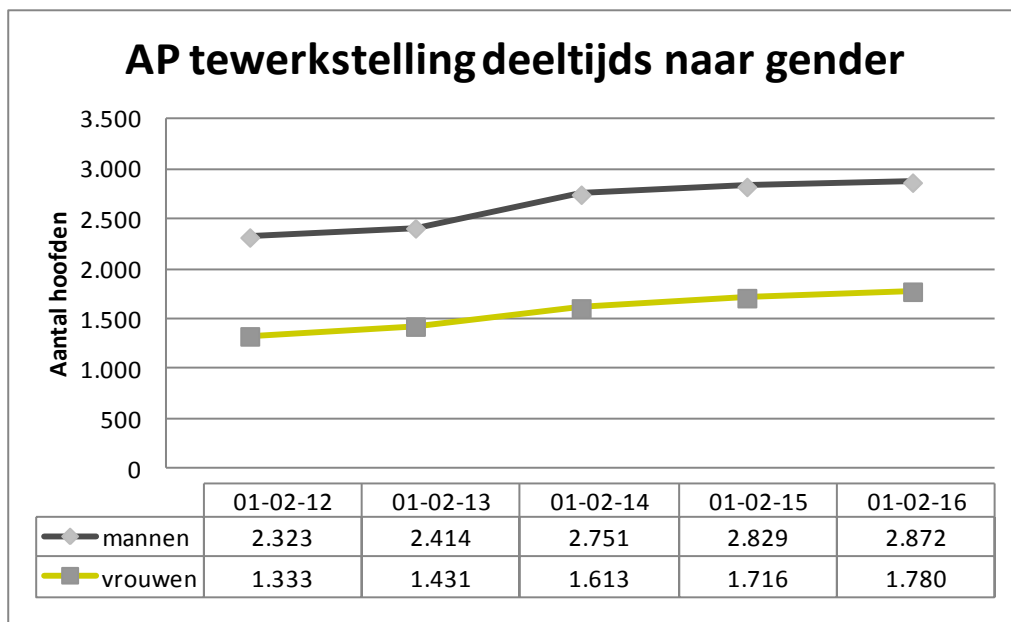
Op het niveau van personeelscategorie zijn de vrouwen enkel in de meerderheid bij het WP, ATP en integratiekader ATP. Bij deze laatste twee groepen is dit zeer uitgesproken, maar ook bij het WP zien we het verschil groeien.

Binnen de **seksen** stellen we de volgende (kleine) evoluties vast. Bij de mannen neemt verhoudingsgewijs de voltijdse arbeid opnieuw heel licht toe (68,58% op 1-2-2015 en 68,85% op 1-2-2016). Een percentage van 0,27 is op zich natuurlijk verwaarloosbaar, maar het gaat wel in tegen de trend van de vorige jaren. De deeltijdse arbeid is er logischer wijze gezakt van 31,42% naar 31,15%. Bij de vrouwen is de deeltijdse arbeid – die er traditioneel altijd groter is dan bij de mannen – verder toegenomen. Het aantal voltijdsen daalde van 59,10% naar 58,21% terwijl het aantal deeltijdsen steeg van 40,90% naar 41,79%, of een toename van 0,89%.

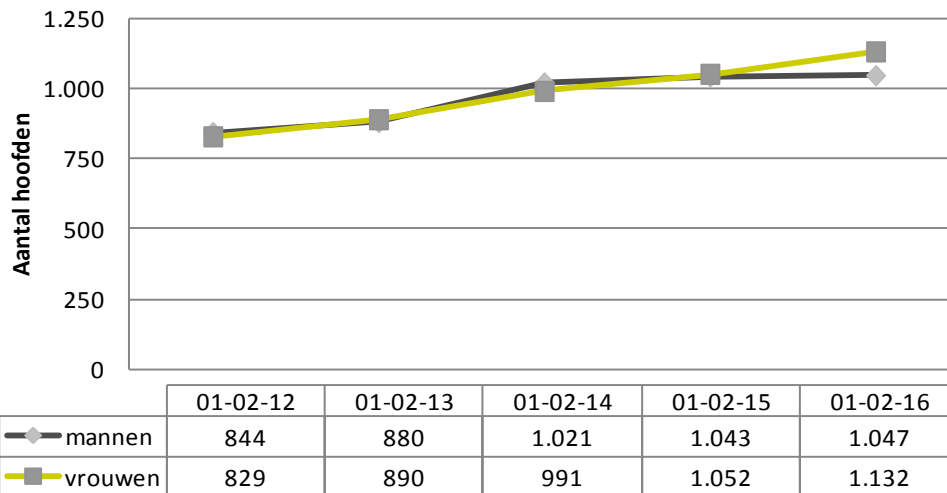
Het verhoudingsgewijs hoger aantal deeltijds werkende vrouwen vindt zijn oorsprong nog steeds vooral binnen het ATP waar er 3,80 keer zoveel deeltijdse vrouwen als mannen zijn. Binnen het integratiekader ATP is er een lichte convergentie, maar zijn er toch nog altijd ruim 7 keer zoveel deeltijdsen bij de vrouwen als bij de mannen. Bij het AP en het integratiekader OP blijft het aantal deeltijds werkende mannen ruim in de meerderheid ten opzichte van de vrouwen (+1.092 voor de mannen). Bij het WP is dit dan weer licht, zij het in toenemende mate, andersom (+85 voor de vrouwen). Dit alles hangt natuurlijk ook samen met het feit dat het AP nog altijd hoofdzakelijk bevolkt wordt door mannen terwijl dit bij het ATP overduidelijk niet zo is. Bij het WP zijn de verschillen veel minder groot.

Met betrekking tot het deeltijds werken mogen we ook niet uit het oog verliezen dat deze cijfers enkel iets zeggen over de beroepsactiviteiten uitgeoefend bij de universiteiten. Ongetwijfeld hebben heel wat deeltijds werkende personeelsleden, zeker bij het AP en WP, nog andere beroepsbezigheden, wat verregaande conclusies uit deze cijfers niet wenselijk of zelfs onmogelijk maakt.

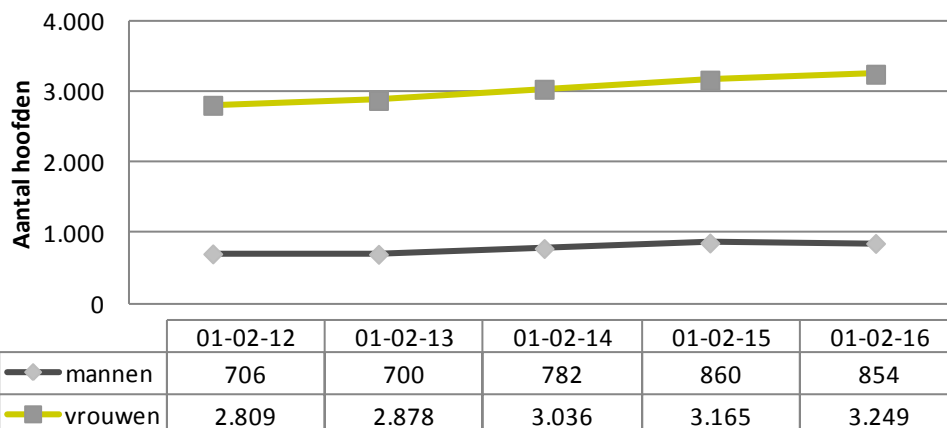
Ook voor de deeltijds werkende personeelsleden worden de aantallen hieronder per personeelscategorie wat aanschouwelijker voorgesteld door middel van lijndiagrammen.

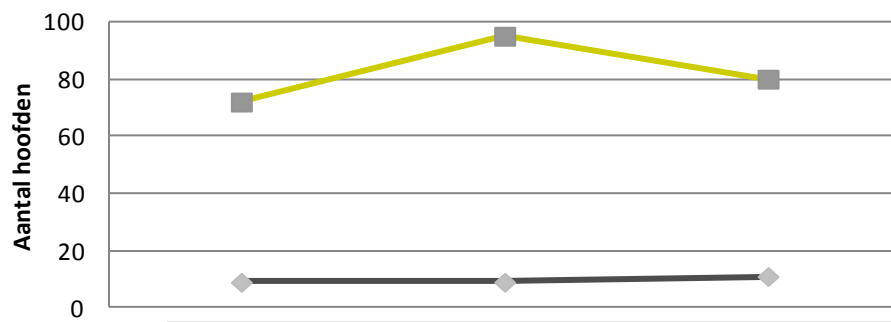
WP tewerkstelling deeltijds naar gender

ATP tewerkstelling deeltijds naar gender

INT ATP tewerkstelling deeltijds naar gender

	01-02-14	01-02-15	01-02-16
—◆— mannen	9	9	11
—■— vrouwen	72	95	80

Als besluit kunnen we stellen dat er op 1-2-2016 een zeer beperkte toename van deeltijdse arbeid is en dat er nog steeds meer vrouwen dan mannen deeltijds werken.

We kunnen het globale personeelsbestand van de universiteiten ook nog anders voorstellen en opdelen in personeel bezoldigd lastens de werkingsmiddelen en personeel bezoldigd lastens andere bronnen dan de werking. Dit levert inzake VTE's de volgende tabellen op.

PERSONEELSTEWERKSTELLING - Evolutie ten opzichte van 1-2-2012, 1-2-2013, 1-2-2014 en 1-2-2015 (absoluut)

Personeelstewerkstelling	1 februari	1 februari	1 februari	1 februari	1 februari	1/2/16-1/2/12	1/2/16-1/2/13	1/2/16-1/2/14	1/2/16-1/2/15
	2012	2013	2014	2015	2016	absolute wijziging	absolute wijziging	absolute wijziging	absolute wijziging
· ten opzichte van 1-2-2012	<i>(voltijdse eenheden)</i>								
· ten opzichte van 1-2-2013									
· ten opzichte van 1-2-2014									
· ten opzichte van 1-2-2015									
Personeel bezoldigd lastens de werking	8.698,25	8.770,40	10.568,92	10.652,14	10.679,74	+1.981,49	+1.909,34	+110,82	+27,60
Personeel niet bezoldigd lastens de werking	12.741,66	13.346,40	14.112,06	14.351,19	14.440,45	+1.698,79	+1.094,05	+328,39	+89,26
Totale personeelstewerkstelling	21.439,91	22.116,80	24.680,98	25.003,33	25.120,19	+3.680,28	+3.003,39	+439,21	+116,86

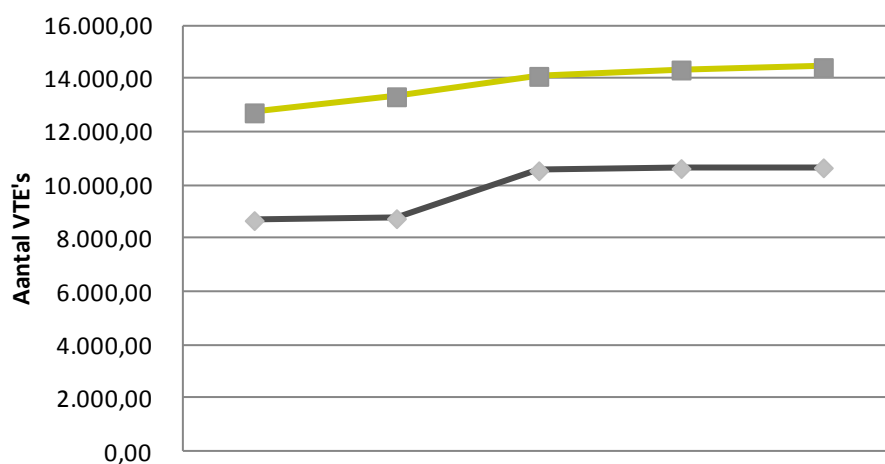
PERSONEELSTEWERKSTELLING - Evolutie ten opzichte van 1-2-2012, 1-2-2013, 1-2-2014 en 1-2-2015 (relatief)

Personeelstewerkstelling	1 februari	1 februari	1 februari	1 februari	1 februari	1/2/16-1/2/12	1/2/16-1/2/13	1/2/16-1/2/14	1/2/16-1/2/15
	2012	2013	2014	2015	2016	relatieve wijziging	relatieve wijziging	relatieve wijziging	relatieve wijziging
· ten opzichte van 1-2-2012	<i>(voltijdse eenheden)</i>								
· ten opzichte van 1-2-2013									
· ten opzichte van 1-2-2014									
· ten opzichte van 1-2-2015									
Personeel bezoldigd lastens de werking	8.698,25	8.770,40	10.568,92	10.652,14	10.679,74	+ 22,78 %	+ 21,77 %	+ 1,05 %	+ 0,26 %
Personeel niet bezoldigd lastens de werking	12.741,66	13.346,40	14.112,06	14.351,19	14.440,45	+ 13,33 %	+ 8,20 %	+ 2,33 %	+ 0,62 %
Totale personeelstewerkstelling	21.439,91	22.116,80	24.680,98	25.003,33	25.120,19	+17,17 %	+13,58 %	+1,78 %	+0,47 %

Traditioneel ligt het aantal personeelsleden dat bezoldigd wordt via andere financieringsbronnen significant hoger dan het aantal personeelsleden dat via de werking wordt betaald. Beide groepen zijn overhand toegenomen in de periode 1-2-2012 tot 1-2-2016, maar niet steeds in dezelfde mate. Sinds 1-2-2015 neemt het verschil opnieuw toe. Op 1-2-2016 bedroeg het 3.760,71 VTE's (10.679,74 versus 14.440,45 VTE's). Enkel op 1-2-2013 was het nog groter (4.576 VTE's).

Het hoge aantal niet via de werking bezoldigde personeelsleden kan o.m. verklaard worden door het feit dat de universiteiten ten aanzien van dit personeel een veel flexibeler beleid kunnen hanteren en niet of minder aan (decreta) regels gebonden zijn. Wellicht speelt ook de beperking inzake overheidsmiddelen een rol. De grafiek hierna toont de evolutie sinds 1-2-2012.

Personeelstewerkstelling (naar financieringsbron)

	01-02-12	01-02-13	01-02-14	01-02-15	01-02-16
—◆— Bezoldigd lastens de werking	8.698,25	8.770,40	10.568,92	10.652,14	10.679,74
—■— Bezoldigd via andere financieringsbronnen	12.741,66	13.346,40	14.112,06	14.351,19	14.440,45

In de tabel hierna kan men de aandelen via werking / niet via werking in percentages aflezen sinds 1-2-2012. Hieruit blijkt duidelijk dat na een relatieve afname op 1-2-2014 het deel “niet-werking” op 1-2-2015 opnieuw heel licht toeneemt, zonder evenwel de piek van 1-2-2013 te bereiken.

Telmoment	Werking	Niet-werking
01-02-12	40,57%	59,43%
01-02-13	39,65%	60,35%
01-02-14	42,82%	57,18%
01-02-15	42,60%	57,40%
01-02-16	42,51%	57,49%

5.2.2 Personeel op werkingsuitkeringen: gerealiseerde tewerkstelling¹⁷

5.2.2.1 Zelfstandig en assisterend academisch personeel: gerealiseerde tewerkstelling op 1-2-2016 en vergelijking met vorige jaren per graad

De hiernavolgende tabel toont de geaggregeerde personeelsformatie voor het academisch personeel op het niveau van de tewerkstelling per graad op 1-2-2016 en laat ook de aantallen zien op de 4 vorige telmomenten. Opgemerkt dient te worden dat er sinds 1-2-2014 een opsplitsing wordt gemaakt tussen docenten en tenure track docenten¹⁸. Omdat we niet over deze opgesplitste cijfers beschikken voor de jaren daarvoor is er voor 1-2-2012 en 1-2-2013 slechts een globaal cijfer voor de docenten vermeld.

PERONEELSTEWERKSTELLING - ACADEMISCH PERSONEEL (AP) per GRAAD

Graad	1 februari 2012	1 februari 2013	1 februari 2014	1 februari 2015	1 februari 2016
ZAP					
a. ZAP in strikte zin	2.645,05	2.668,60	2.849,05	3.038,19	3.142,50
1. buitengewoon hoogleraar	52,50	54,20	52,65	57,10	
2. gewoon hoogleraar	771,15	767,65	774,20	798,60	869,60
3. hoogleraar	500,70	524,00	551,95	587,75	603,75
4. hoofddocent	757,55	724,25	812,85	864,39	919,20
5. docent			314,70	338,05	317,05
6. tenure track docent	563,15	598,50	342,70	392,30	432,90
b. Ander zelfstandig academisch personeel	94,77	93,54	158,65	158,90	160,57
7. hoofdbibliothecaris, faculteitsgeaggregeerde en geaggregeerd conservator, werkleider en conservator, e.a. assistent en bibliothecaris, vastbenoemd assistent	14,70	13,20	10,20	10,20	9,70
8. gastprofessor	74,57	75,44	141,35	143,60	144,17
9. gepensioneerd ZAP-lid, verder werkend in het kader van art. V.44.§2 CHO	5,50	4,90	7,10	5,10	6,70
Totaal ZAP	2.739,82	2.762,14	3.007,70	3.197,09	3.303,07
AAP					
a. AAP in strikte zin	1.792,16	1.793,71	1.831,86	1.878,51	1.876,05
10. assistent (uitgezonderd praktijkassistent)	918,75	905,05	908,00	910,00	933,40
11. praktijkassistent	543,86	553,61	574,11	580,86	567,30
12. doctor-assistent	329,55	335,05	349,75	387,65	375,35
b. Ander assisterend academisch personeel	27,25	24,70	26,85	23,15	20,35
13. tijdelijk pedagogisch en wetenschappelijk medewerker	27,25	24,70	26,85	23,15	20,35
Totaal AAP	1.819,41	1.818,41	1.858,71	1.901,66	1.896,40
TOTAAL ACADEMISCH PERSONEEL	4.559,23	4.580,55	4.866,41	5.098,75	5.199,47

Op 1-2-2016 waren er 5.199,47 VTE's academisch personeel aan de slag in de Vlaamse universiteiten, of het hoogste aantal sinds de telling van 1-2-2012.

Binnen het AP vormt het ZAP zoals altijd duidelijk de grootste groep. Het aantal ZAP-leden is sinds 1-2-2012 steeds toegenomen en stond bij de jongste telling op zijn hoogtepunt met 3.303,07 VTE's of ruim 63,5% van het totale AP. Dit wordt nog extra in de hand gewerkt door een minieme daling van het AAP op 1-2-2016 (van 1.901,66 VTE's naar 1.896,40 VTE's)¹⁹.

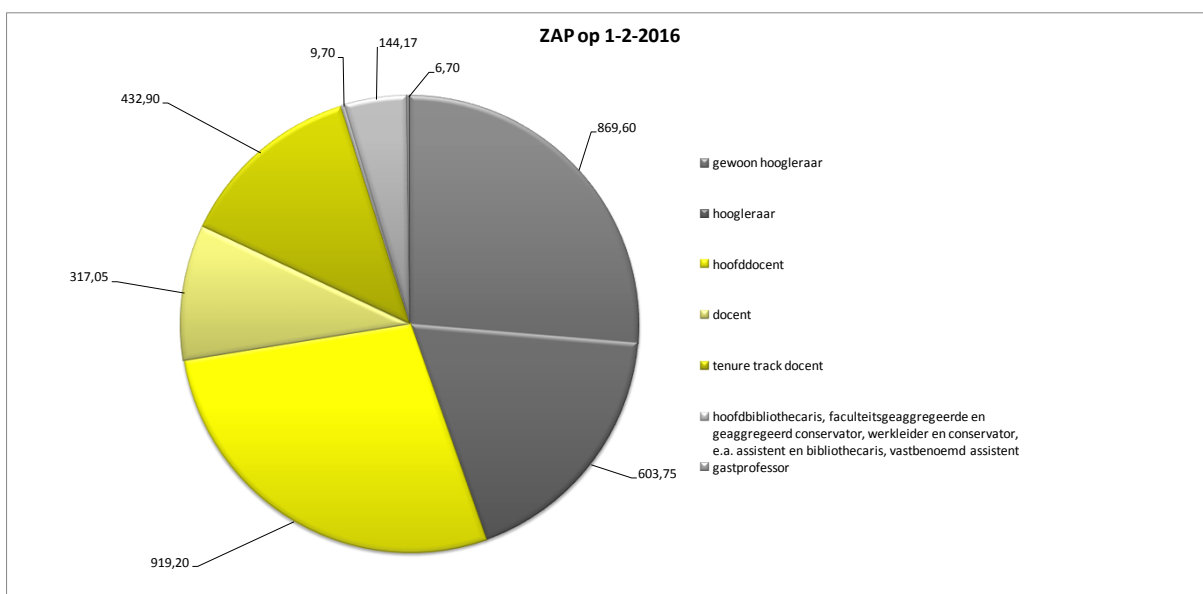
¹⁷ In dit hoofdstuk worden de gegevens in VTE weergegeven, behoudens waar expliciet vermeld.

¹⁸ Tenure-trackdocenten zijn docenten aangesteld voor een termijn van 5 jaar. Indien het universiteitsbestuur aan het einde van die termijn de prestaties van een docent gunstig beoordeelt, wordt het betrokken personeelslid zonder nieuwe vacature benoemd in de graad van hoofddocent.

¹⁹ De rubricering van tijdelijk pedagogisch en wetenschappelijk medewerker als 'ander assisterend academisch personeel' is conform de gegevens in de VLIR-statistieken, maar verdient enige nuancering. Bedoeld zijn de personeelsleden vermeld in artikel IV.18, 3de lid van de Codex Hoger Onderwijs waarvan in het vijfde lid van hetzelfde artikel enkel wordt gezegd dat ze de salarisschalen genieten van het assisterend academisch personeel.

Wat de graden van het ZAP betreft, nemen de hoofddocenten net zoals de jongste jaren het belangrijkste aandeel in. Dit ondanks het feit dat de groep 'gewoon hoogleraar' nu het gezelschap heeft gekregen van de voormalige buitengewoon hoogleraar. Sinds 1-9-2015 bestaat de graad van buitengewoon hoogleraar immers niet meer²⁰: per 1-2-2016 worden ze meegeteld bij de gewoon hoogleraar. De hoofddocenten piekten op 1-2-2016 met 919,20 VTE's, of 54,81 VTE's meer dan bij de vorige telling. De gewoon hoogleraar – met inbegrip van de vroegere buitengewoon hoogleraar – stijgen nu naar 869,60 VTE's. Bij de docenten is er enkel nog een toename bij de tenure track docenten. De categorieën binnen het ander zelfstandig academisch personeel zijn ongeveer status quo gebleven.

Het hiernavolgende cirkeldiagram biedt een visuele voorstelling van de personeelsaantallen per graad binnen het ZAP.

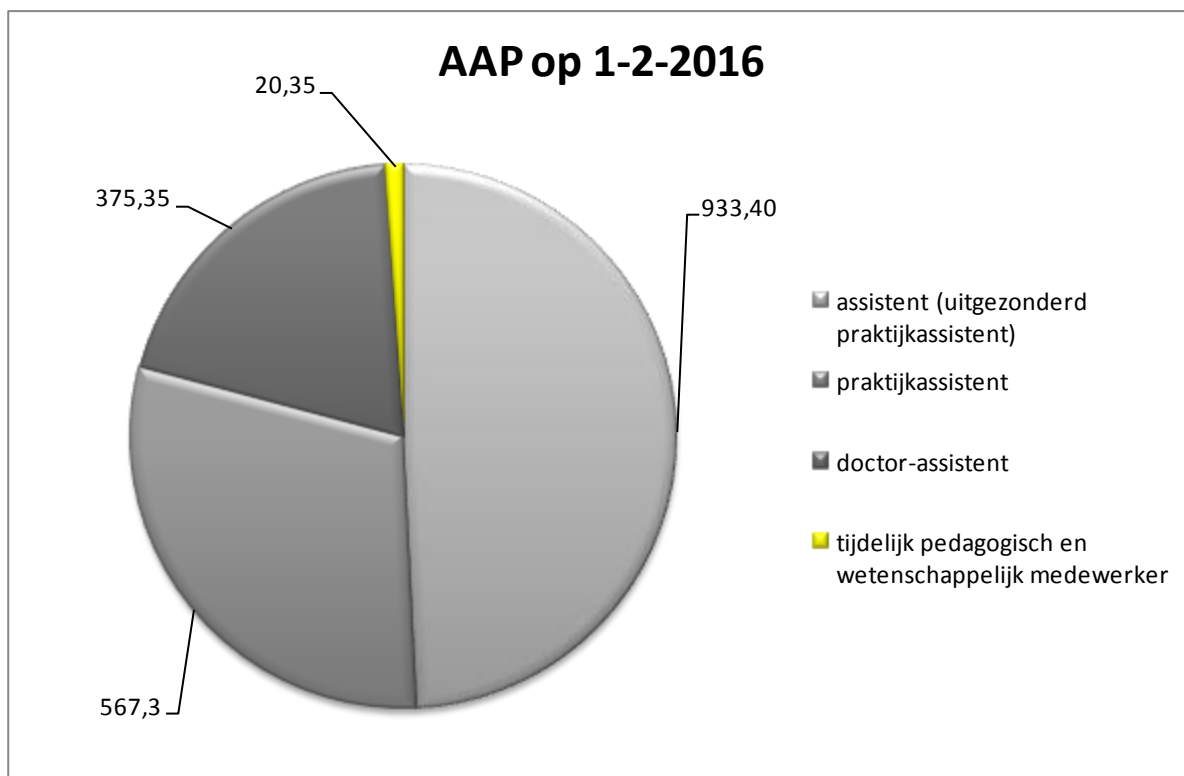
Binnen het AAP zijn de assistenten (ook wel mandaat-assistenten genoemd) nog steeds het talrijkst. Het verschil met de andere groepen is zelfs nog groter geworden omdat deze wat in aantal zijn teruggefallen. Bij de telling van 1-2-2016 waren er 933,40 VTE's assistenten (+23,40 VTE's in vergelijking met 1-2-2015).

In zeker opzicht kan men de praktijkassistenten trouwens ook nog meenemen. Zij zijn immers evenzeer assistenten, zij het dat ze in hoofdzaak belast worden met praktijkgebonden onderwijs²¹. Hun aantal neemt voor het eerst sinds 1-2-2012 wel af. Op 1-2-2015 waren dit nog 537,30 VTE's. Dergelijke personeelsleden kunnen van hun universiteitsbestuur ook de titel van praktijklector krijgen.

Het hiernavolgend cirkeldiagram biedt een visuele voorstelling van de aantallen per graad binnen het AAP.

²⁰ Art. V.24 van de Codex Hoger Onderwijs.

²¹ Art. V.7 van de Codex Hoger Onderwijs.

De hiernavolgende tabel biedt nog een andere kijk op de verdeling van het AP-korps en toont het procentuele aandeel van de verschillende subgroepen.

PERSONEELSTWERKSTELLING ACADEMISCH PERSONEEL (AP) per GRAAD - PROCENTUEEL AANDEEL

Graad	1 februari 2012	1 februari 2013	1 februari 2014	1 februari 2015	1 februari 2016
ZAP					
a. ZAP in strikte zin	58,02 %	58,26 %	58,55 %	59,59 %	60,44 %
1. buitengewoon hoogleraar	1,15 %	1,18 %	1,08 %	1,12 %	1,67 %
2. gewoon hoogleraar	16,91 %	16,76 %	15,91 %	15,66 %	16,72 %
3. hoogleraar	10,98 %	11,44 %	11,34 %	11,53 %	11,61 %
4. hoofddocent	16,62 %	15,81 %	16,70 %	16,95 %	17,68 %
5. docent				6,63 %	6,10 %
6. tenure track docent	12,35 %	13,07 %	6,47 %	7,69 %	8,33 %
b. Ander zelfstandig academisch personeel	2,08 %	2,04 %	3,26 %	3,12 %	3,09 %
7. hoofdbibliothecaris, faculteitsgeaggregeerde en geaggregeerd conservator, werkleider en conservator, e.a. assistent en bibliothecaris, vastbenoemd assistent	0,32 %	0,29 %	0,21 %	0,20 %	0,19 %
8. gastprofessor	1,64 %	1,65 %	2,90 %	2,82 %	2,77 %
9. gepensioneerd ZAP-lid, verder werkend in het kader van art. V.44.§2 CHO	0,12 %	0,11 %	0,15 %	0,10 %	0,13 %
Totaal ZAP	60,09 %	60,30 %	61,81 %	62,70 %	63,53 %
AAP					
a. AAP in strikte zin	39,31 %	39,16 %	37,64 %	36,84 %	36,08 %
10. assistent (uitgezonderd praktijkassistent)	20,15 %	19,76 %	18,66 %	17,85 %	17,95 %
11. praktijkassistent	11,93 %	12,09 %	11,80 %	11,39 %	10,91 %
12. doctor-assistent	7,23 %	7,31 %	7,19 %	7,60 %	7,22 %
b. Ander assistierend academisch personeel	0,60 %	0,54 %	0,55 %	0,45 %	0,39 %
13. tijdelijk pedagogisch en wetenschappelijk medewerker	0,60 %	0,54 %	0,55 %	0,45 %	0,39 %
Totaal AAP	39,91 %	39,70 %	38,19 %	37,30 %	36,47 %
TOTAAL ACADEMISCH PERSONEEL	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %

In de tabel hierna ziet men de leeftijdsstructuur van het academisch personeel op het niveau van de tewerkstelling in hoofden.

PERSONEELSTEWERKSTELLING - ACADEMISCH PERSONEEL (AP) per LEEFTIJDGROEP					
Leeftijd (in hoofden)	1 februari 2012	1 februari 2013	1 februari 2014	1 februari 2015	1 februari 2016
ZAP					
<25			1	0	2
25-29	68	40	48	49	41
30-34	437	316	395	390	406
35-39	659	711	834	885	906
40-44	684	739	853	914	941
45-49	768	774	836	837	866
50-54	749	770	821	847	865
55-59	617	660	753	822	829
60-64	463	542	557	574	602
65 en +	7	33	57	66	91
Totaal	4.452	4.585	5.155	5.384	5.549
AAP					
<25	453	258	257	245	248
25-29	964	955	1.034	1.074	1.082
30-34	546	672	698	731	769
35-39			396	419	428
40-44			231	246	245
45-49			151	161	155
50-54	880	1.005	116	130	138
55-59			99	98	94
60-64			53	67	61
65 en +			5	3	8
Totaal	2.843	2.890	3.040	3.174	3.228
TOTAAL ACADEMISCH PERSONEEL	7.295	7.475	8.195	8.558	8.777

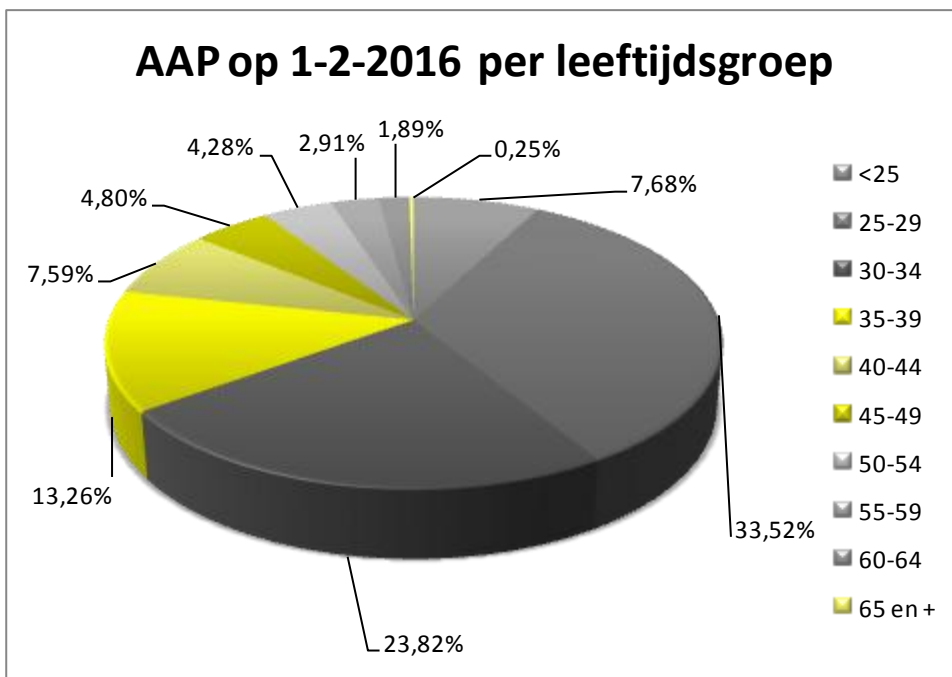
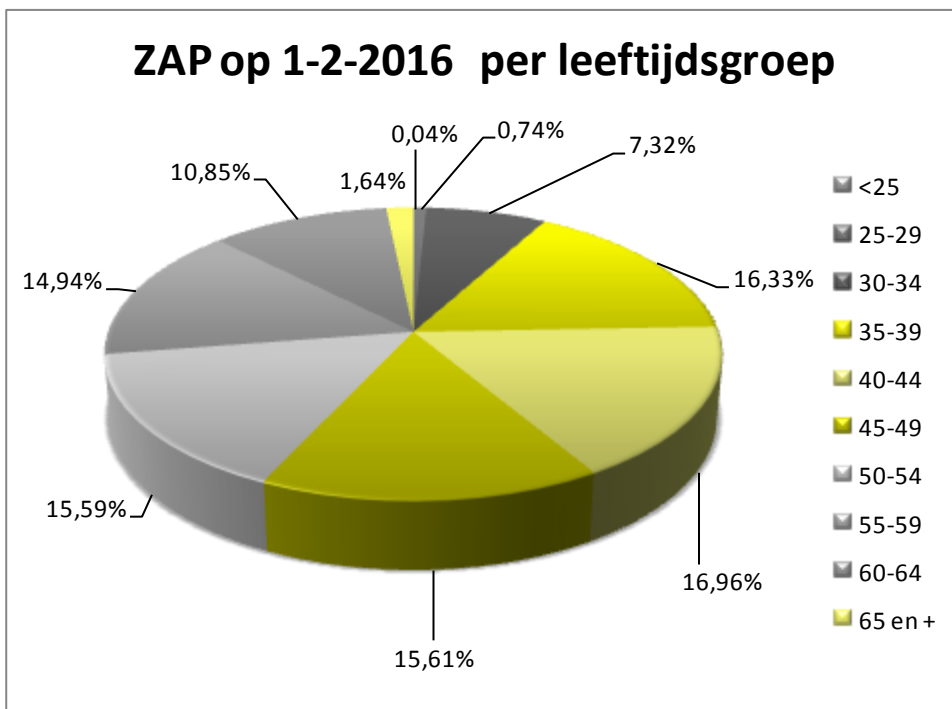
De reeds eerder vastgestelde stijging in hoofden van het globaal aantal leden van het academisch personeel op 1-2-2016 kan men, zeker voor het ZAP, doortrekken naar veruit de meeste leeftijdsgroepen.

Bij het ZAP gaat enkel de groep 25-29 jarigen erop achteruit. Verhoudingsgewijs neemt hier de groep 65 en + het sterkst toe (met bijna 1/3). De uiterste leeftijdsgroepen (jonger dan 30 enerzijds en 65 of ouder anderzijds) zijn nog steeds de kleinste. Om tot een graad in het ZAP te kunnen toetreden, dient men immers eerst een doctoraat te behalen, dit kan niet op zeer jonge leeftijd. De groep 65 en + mag dan nog steeds gering in aantal zijn, zoals gezegd is er dit keer een duidelijke toename (van 66 leden op 1-2-2015 naar 91 op 1-2-2016). Dit spoort geheel met de wetenschap dat men langer en langer gaat werken.

Binnen het AAP is er eveneens een toename, maar per leeftijdscategorie is het beeld uiteenlopend. Doordat de VLIR sinds zijn rapport betreffende de telling op 1-2-2014 de indeling in leeftijdsklassen uniform heeft gemaakt, is er voor de drie recentste jaren nu ook voor het AAP een meer gedetailleerd overzicht beschikbaar. Voorheen werd er boven de leeftijd van 35 geen verdere onderverdeling meer gemaakt, vandaar het globale cijfer op 1-2-2012 en 1-2-2013. Zes leeftijdsgroepen nemen in aantal toe, 4 ervan nemen af. Het blijft opmerkelijk dat de groep 25-29 jarigen zo talrijk is, in vergelijking met de andere leeftijdscategorieën. De groep vormt in ieder geval de exponent bij uitstek van het overwegend jonge karakter van het AAP. Logischer wijze is dit bij het ZAP veel minder het geval. Oudere AAP-leden zijn meestal praktijkassistenten.

Wanneer we de evolutie in de verschillende leeftijdsgroepen over meerdere jaren bekijken, stellen we het volgende vast sinds 1-2-2012. Bij het ZAP zijn alle leeftijdscategorieën boven de 34 jaar permanent, hoewel soms gering, in aantal toegenomen. Voor het AAP beschikken we slechts met ingang van 1-2-2014 over vergelijkbare cijfers voor alle groepen: enkel in de leeftijdscategorieën 25-29, 30-34, 35-39 en 50-54 was er in deze periode een permanente toename.

In de taartdiagrammen hierna kan men aflezen in welke mate de verschillende leeftijdsgroepen op 1-2-2016 procentueel vertegenwoordigd zijn binnen het ZAP en het AAP.

Wanneer men de cijfers wil bekijken volgens het aandeel dat iedere leeftijdsgroep in het geheel heeft en dit over een langere periode, levert onderstaande tabel daartoe nuttige informatie op.

PERSONEELSTEWERKSTELLING - ACADEMISCH PERSONEEL (AP) per LEEFTIJDGROEP (PROCENTUEEL)					
Leeftijd (in hoofden)	1 februari 2012	1 februari 2013	1 februari 2014	1 februari 2015	1 februari 2016
ZAP					
<25			0,02 %	0,00 %	0,04 %
25-29	1,53 %	0,87 %	0,93 %	0,91 %	0,74 %
30-34	9,82 %	6,89 %	7,66 %	7,24 %	7,32 %
35-39	14,80 %	15,51 %	16,18 %	16,44 %	16,33 %
40-44	15,36 %	16,12 %	16,55 %	16,98 %	16,96 %
45-49	17,25 %	16,88 %	16,22 %	15,55 %	15,61 %
50-54	16,82 %	16,79 %	15,93 %	15,73 %	15,59 %
55-59	13,86 %	14,39 %	14,61 %	15,27 %	14,94 %
60-64	10,40 %	11,82 %	10,81 %	10,66 %	10,85 %
65 en +	0,16 %	0,72 %	1,11 %	1,23 %	1,64 %
Totaal	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %
AAP					
<25	15,93 %	8,93 %	8,45 %	7,72 %	7,68 %
25-29	33,91 %	33,04 %	34,01 %	33,84 %	33,52 %
30-34	19,21 %	23,25 %	22,96 %	23,03 %	23,82 %
35-39			13,03 %	13,20 %	13,26 %
40-44			7,60 %	7,75 %	7,59 %
45-49			4,97 %	5,07 %	4,80 %
50-54	30,95 %	34,78 %	3,82 %	4,10 %	4,28 %
55-59			3,26 %	3,09 %	2,91 %
60-64			1,74 %	2,11 %	1,89 %
65 en +			0,16 %	0,09 %	0,25 %
Totaal	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %
TOTAAL ACADEMISCH PERSONEEL	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %

5.2.2.2 Integratiekader onderwijzend personeel: gerealiseerde tewerkstelling op 1-2-2016 en vergelijking met 1-2-2014 en 1-2-2015 per ambt

De hiernavolgende tabel toont de geaggregeerde personeelsformatie voor het integratiekader onderwijzend personeel op het niveau van de tewerkstelling per ambt. Aangezien de integratie van de academische hogeschoolopleidingen in de universiteiten pas werd afgerond met ingang van het academiejaar 2013-2014 zijn er nog maar cijfers beschikbaar voor 3 telmomenten. Het kan verdedigd worden om binnen het integratiekader OP een onderscheid te maken enerzijds het OP3, dat nauwer aansluit bij het ZAP, en anderzijds het OP2, dat nauwer aansluit bij het AAP, en ten slotte het OP1 dat een heel aparte categorie vormt die voorheen uitsluitend voorkwam in de hogescholen²².

²² In de VLIR-publicatie maakt men eerder een onderscheid tussen OP3 aan de ene kant en OP2 + OP1 aan de andere kant.

PERSONEELSTEWERKSTELLING - INTEGRATIEKADER ONDERWIJZEND PERSONEEL (OP) per AMBT

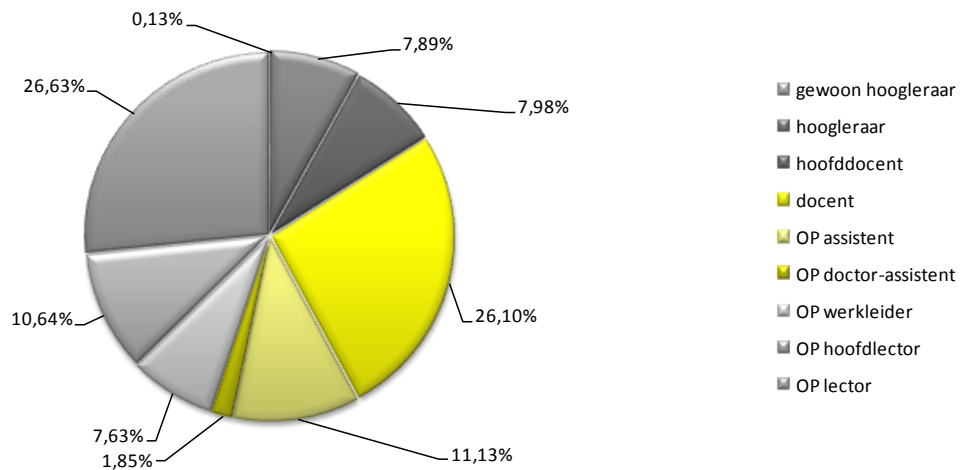
Ambt	1 februari 2014	1 februari 2015	1 februari 2016
Integratiekader OP3			
1. gewoon hoogleraar	1,00	1,00	1,00
2. hoogleraar	90,10	72,65	62,15
3. hoofddocent	85,55	55,15	62,85
4. docent	320,30	238,70	205,45
Totaal	496,95	367,50	331,45
Integratiekader OP1 en OP2			
a. Integratiekader OP2	315,15	217,10	162,35
5. OP assistent	181,15	118,35	87,65
6. OP doctor-assistent	45,25	29,20	14,60
7. OP werkleider	88,75	69,55	60,10
b. Integratiekader OP1	286,65	308,60	293,45
8. OP hoofdlector	48,20	61,00	83,80
9. OP lector	238,45	247,60	209,65
Totaal	601,80	525,70	455,80
TOTAAL INTEGRATIEKADER ONDERWIJZEND PERSONEEL	1.098,75	893,20	787,25

Op 1-2-2016 waren er nog 787,25 VTE's aan de slag in het integratiekader OP van de Vlaamse universiteiten. Dit betekent 105,95 VTE's minder dan een jaar daarvoor. Een verklaring hiervoor werd eerder in dit verslag al gegeven. Afwijkend is wel dat binnen het OP3 het aantal hoofddocenten en binnen het OP1 het aantal hoofdlectoren toch nog is toegenomen. Dit heeft wellicht te maken met het feit dat het hier om bevorderingsambten vanuit de docenten respectievelijk de lectoren gaat. Mogelijk zijn er ook nog enkele personeelsleden met toepassing van artikel V.220. § 2 van de Codex Hoger Onderwijs overgedragen naar het integratiekader OP.

Binnen dit integratiekader vormt het OP3 nog steeds de grootste subgroep en neemt het ruim 42% in van het globale integratiekader OP. Dit is verhoudingsgewijs zelfs nog een procent meer dan een jaar eerder. Net zoals op 1-2-2015 spannen de lectoren nipt de kroon met een aandeel van ruim 26,5%. Ook de docenten halen nog meer dan 26%. Aan de andere zijde bevindt zich de subgroep doctor-assistent die amper 1,85% van het globale integratiekader OP uitmaakt, maar het kleinst blijft de categorie gewoon hoogleraar waar nog steeds één VTE tot het integratiekader OP behoort.

In het cirkeldiagram hierna kan men procentueel aflezen in welke mate de verschillende ambten op 1-2-2016 vertegenwoordigd zijn binnen het integratiekader OP.

Integratiekader OP op 1-2-2016 per ambt

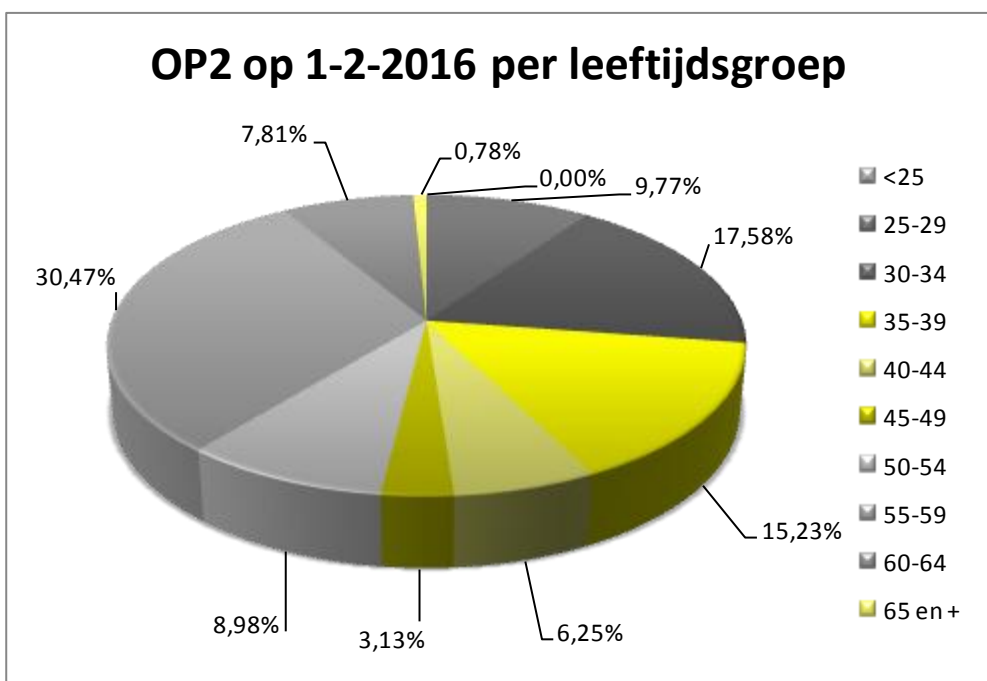
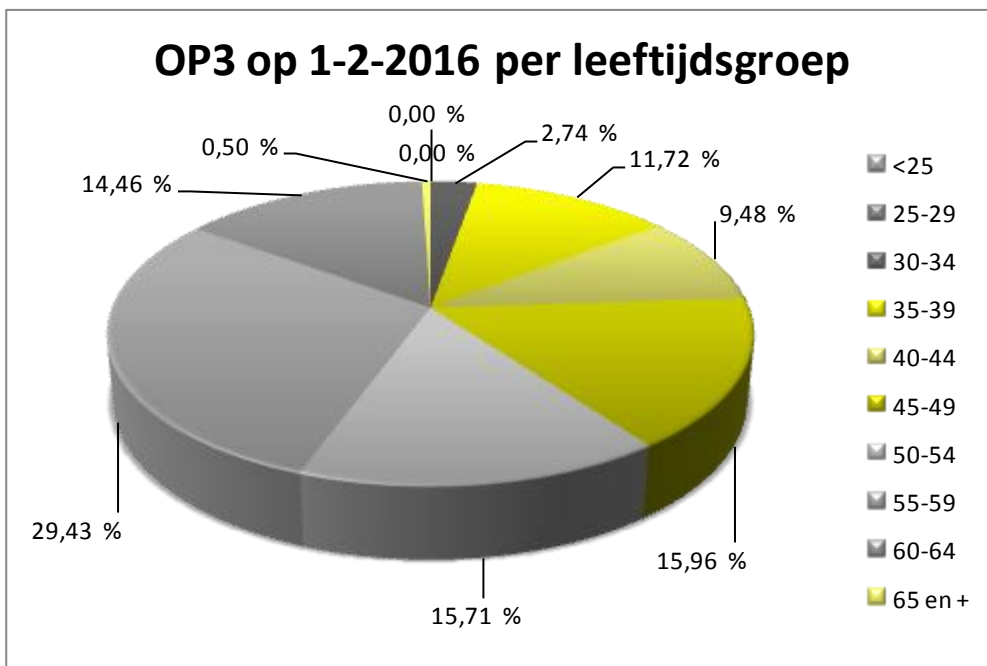
In de tabel hierna ziet men de leeftijdsstructuur van het integratiekader onderwijzend personeel op het niveau van de tewerkstelling in hoofden.

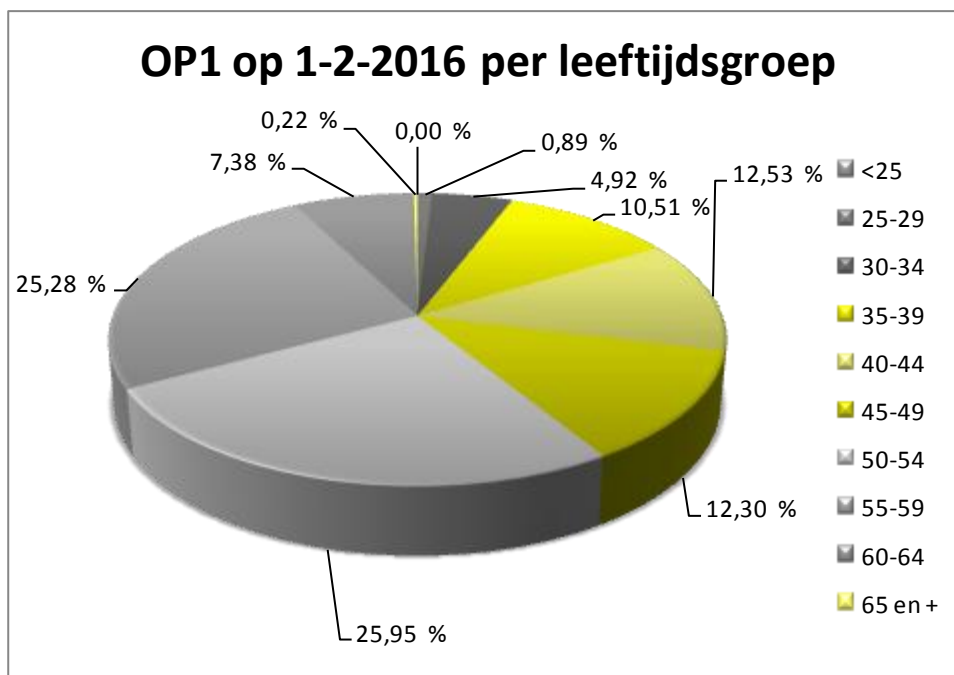
PERONEELSTEWERKSTELLING - INTEGRATIEKADER ONDERWIJZEND PERSONEEL (OP) per LEEFTIJDGROEP

Leeftijd (in hoofden)	1 februari 2014	1 februari 2015	1 februari 2016
Integratiekader OP3			
<25	0	0	0
25-29	4	2	0
30-34	53	21	11
35-39	87	56	47
40-44	69	46	38
45-49	86	65	64
50-54	98	76	63
55-59	134	124	118
60-64	70	67	58
65 en +	0	1	2
Totaal	601	458	401
Integratiekader OP2			
<25	3	1	0
25-29	74	44	25
30-34	95	66	45
35-39	46	46	39
40-44	29	21	16
45-49	26	13	8
50-54	59	33	23
55-59	104	88	78
60-64	15	15	20
65 en +	0	1	2
Totaal	451	328	256
Integratiekader OP1			
<25	0	0	0
25-29	10	6	4
30-34	35	29	22
35-39	63	55	47
40-44	55	57	56
45-49	65	61	55
50-54	119	120	116
55-59	75	117	113
60-64	18	25	33
65 en +	0	0	1
Totaal	440	470	447
TOTAAL INTEGRATIEKADER ONDERWIJZEND PERSONEEL	1.492	1.256	1.104

Wanneer men de aantallen per leeftijdscategorie bekijkt, zijn die op 1-2-2016, in ieder geval bij het OP2 en OP3, het grootst bij de leeftijden van 55 tot 59. Bij OP1 gaat het eerder om de uitgebreidere groep 50 tot 59 jarigen. De toevoer vanuit de geïntegreerde academische hogeschoolopleidingen had immers voor een groot deel betrekking op een eerder ouder contingent en dit voor het gros van de subgroepen. De allerjongste (minder dan 25) en alleroudste (65 en +) personeelsleden vormen nog steeds de kleinste groepen.

In de taartdiagrammen hierna kan men aflezen in welke mate de verschillende leeftijdsgroepen op 1-2-2016 vertegenwoordigd zijn binnen het integratiekader OP3, OP2 en OP1.

5.2.2.3 Administratief en technisch personeel (I): gerealiseerde tewerkstelling op 1-2-2016 en vergelijking met vorige jaren per niveau

De hiernavolgende tabel geeft de geaggregeerde personeelsformatie weer voor het administratief en technisch personeel (I) op het niveau van de tewerkstelling op 1-2-2016 en laat ook de aantallen zien op de 4 vorige telmomenten. Er is een opdeling naar niveau en binnen het niveau naar graad/graden.

Het integratiekader ATP (voor het eerst in de telling op 1-2-2014) is apart gehouden en vindt men dus niet terug in dit subhoofdstukje, maar onder punt 6.2.2.4. Er is wel een minimaal aantal "andere" personeelsleden opgenomen. Dit zijn geen statutairen en ze behoren dus niet tot het integratiekader, maar het gaat wel om een zeer beperkt aantal eveneens van de hogeschole overgekomen personeelsleden.

PERSONEELSTEWERKSTELLING - ADMINISTRATIEF EN TECHNISCH PERSONEEL I (ATP I) per NIVEAU

Niveau / Graad	1 februari 2012	1 februari 2013	1 februari 2014	1 februari 2015	1 februari 2016
Niveau A					
1. beheerder, graad 7 t.e.m. graad 17	1.294,39	1.366,77	1.503,93	1.599,10	1.655,01
2. andere			2,00	2,00	2,00
Totaal	1.294,39	1.366,77	1.505,93	1.601,10	1.657,01
Niveau B					
1. graad 4 t.e.m. graad 6	2.248,66	2.275,34	2.335,58	2.383,24	2.399,26
2. andere			4,80	0,50	0,50
Totaal	2.248,66	2.275,34	2.340,38	2.383,74	2.399,76
Niveau C					
1. graad 3	499,97	464,24	422,70	389,20	380,55
Totaal	499,97	464,24	422,70	389,20	380,55
Niveau D					
1. graden 1 en 2	96,00	83,50	73,30	73,50	65,00
Totaal	96,00	83,50	73,30	73,50	65,00
TOTAAL ADMINISTRATIEF EN TECHNISCH PERSONEEL (I)	4.139,02	4.189,85	4.342,31	4.447,54	4.502,32

Op 1-2-2016 waren er 4.502,32 VTE's ATP (I) tewerkgesteld in de Vlaamse universiteiten of het hoogste aantal sinds de telling van 1-2-2012. Globaal is deze groep binnen het ATP steeds toegenomen. De aangroei neemt sinds 1-2-2014 wel in intensiteit af. Op 1-2-2016 bedroeg die in vergelijking met een jaar eerder 54,78 VTE's. Op 1-2-2015 was er nog een stijging met meer dan 100 VTE's. Overigens zet een andere tendens zich onverstoort verder. De toename is uitsluitend het gevolg van de stijging van het aantal personeelsleden in niveau A en niveau B. Niveau C neemt opnieuw lichtjes af en niveau D wordt na de stagnering vorig jaar stilaan herleid tot een uiterst kleine groep.

De upgradings van het ATP lastens de werking zet zich dus verder door. Binnen dit type ATP blijft de groep van niveau B ontegensprekelijk het talrijkst. De niveaus A en B samen maken op 1-2-2016 ruim 90% (op 1-2-2015 was dit 89,60%) uit van het globale ATP (I). Hun aandeel was nooit eerder zo hoog.

De hiernavolgende tabel toont het procentuele aandeel van de verschillende subgroepen door de jaren heen.

PERSONEELSTEWERKSTELLING - ADMINISTRATIEF EN TECHNISCH PERSONEEL I (ATP I) per NIVEAU

Niveau / Graad	1 februari 2012	1 februari 2013	1 februari 2014	1 februari 2015	1 februari 2016
Niveau A					
1. beheerder, graad 7 t.e.m. graad 17	31,27 %	32,62 %	34,63 %	35,95 %	36,76 %
3. andere			0,05 %	0,04 %	0,04 %
Totaal	31,27 %	32,62 %	34,68 %	36,00 %	36,80 %
Niveau B					
1. graad 4 t.e.m. graad 6	54,33 %	54,31 %	53,79 %	53,59 %	53,29 %
3. andere			0,11 %	0,01 %	0,01 %
Totaal	54,33 %	54,31 %	53,90 %	53,60 %	53,30 %
Niveau C					
1. graad 3	12,08 %	11,08 %	9,73 %	8,75 %	8,45 %
Totaal	12,08 %	11,08 %	9,73 %	8,75 %	8,45 %
Niveau D					
1. graden 1 en 2	2,32 %	1,99 %	1,69 %	1,65 %	1,44 %
Totaal	2,32 %	1,99 %	1,69 %	1,65 %	1,44 %
TOTAAL ADMINISTRATIEF EN TECHNISCH PERSONEEL (I)	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %

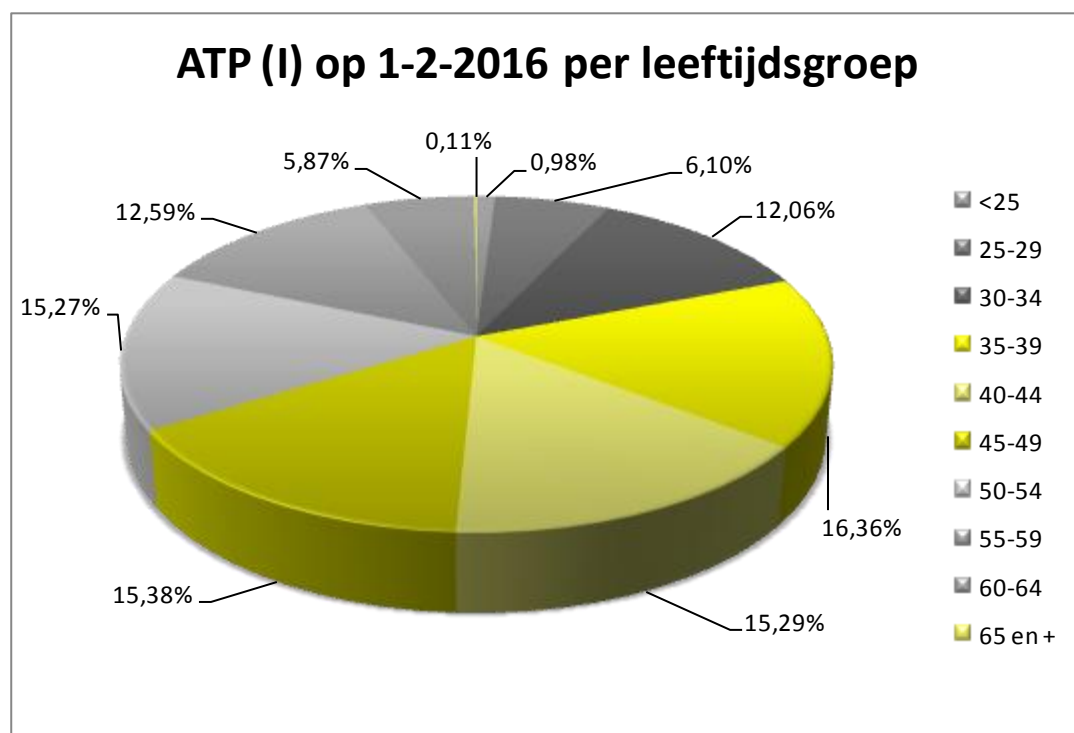
In de tabel hierna ziet men de leeftijdsstructuur van het administratief en technisch personeel ten laste van de werkingsuitkeringen op het niveau van de tewerkstelling in hoofden. Aangezien er in de statistieken van de VLIR wat de leeftijd betreft, geen aparte vermelding is van de leden van het integratiekader is er ook in dit rapport geen afsplitsing mogelijk. Het betreft dus het volledige ATP (I).

PERSONEELSTEWERKSTELLING - ADMINISTRATIEF PERSONEEL I (ATP I) per LEEFTIJDGROEP

Leeftijd (in hoofden)	1 februari 2012	1 februari 2013	1 februari 2014	1 februari 2015	1 februari 2016
ATP (I)					
<25	118	78	73	75	55
25-29	451	350	376	366	342
30-34	683	699	728	723	676
35-39	677	691	814	859	917
40-44	714	738	838	862	857
45-49	722	730	813	844	862
50-54	653	731	803	821	856
55-59	658	640	651	684	706
60-64	197	271	298	292	329
65 en +	1	2	4	6	6
TOTAAL ADMINISTRATIEF PERSONEEL (I)	4.874	4.930	5.398	5.532	5.606

Het aantal hoofdelijke leden van het ATP (I) is sinds 1-2-2012 onafgebroken gestegen. Het beperkte, maar toch dalende, integratiekader heeft daar dus nauwelijks invloed op. Met een aantal van 5.606 wordt op 1-2-2016 een (voorlopige) piek bereikt. De stijging geldt evenwel slechts voor 5 van de 10 leeftijdscategorieën. Een terugval is er duidelijk wel in de jongste categorieën. Opmerkelijk is ook dat de groep 65 en + status quo is gebleven op 1-2-2016. Verwacht mag worden dat die de komende jaren zal aangroeien. Voorlopig blijft het met de -25 jarigen ook de allerkleinste groep.

In het taartdiagram hierna kan men verhoudingsgewijs aflezen in welke mate de verschillende leeftijdsgroepen op 1-2-2016 vertegenwoordigd waren binnen het ATP (I).

5.2.2.4 Integratiekader administratief en technisch personeel: gerealiseerde tewerkstelling op 1-2-2016 per niveau

De hiernavolgende tabel toont de geaggregeerde personeelsformatie van het integratiekader administratief en technisch personeel op het niveau van de tewerkstelling per niveau. De integratie van de academische hogeschoolopleidingen werd afgerond met ingang van het academiejaar 2013-2014. Er zijn dus cijfers beschikbaar voor 3 telmomenten.

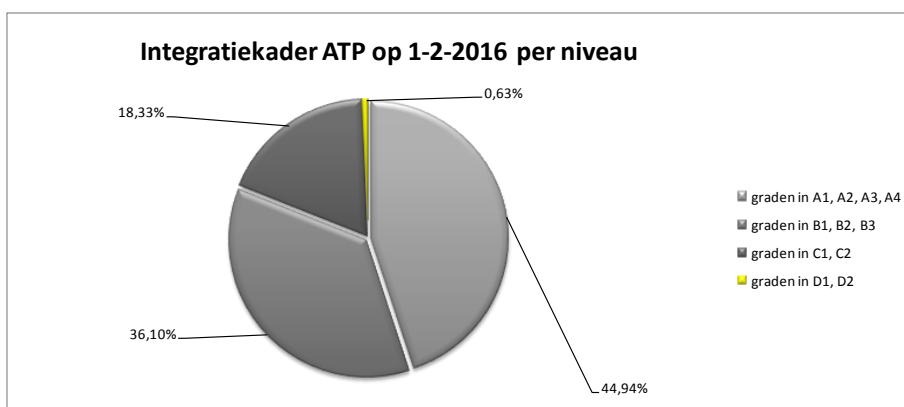
PERSONEELSTEWERKSTELLING - INTEGRATIEKADER AT-PERSONEEL (ATP) per NIVEAU

Niveau / Graad	1 februari 2014	1 februari 2015	1 februari 2016
Niveau A			
1. graden in A1, A2, A3, A4	101,80	89,45	85,70
Totaal	101,80	89,45	85,70
Niveau B			
2. graden in B1, B2, B3	95,50	77,15	68,85
Totaal	95,50	77,15	68,85
Niveau C			
3. graden in C1, C2, (C3)	61,45	43,85	34,95
Totaal	61,45	43,85	34,95
Niveau D			
4. graden in D1, D2	2,70	2,20	1,20
Totaal	2,70	2,20	1,20
TOTAAL INTEGRATIEKADER AT-PERSONEEL	261,45	212,65	190,70

Op 1-2-2016 waren er nog 190,70 VTE's aan de slag in het integratiekader ATP van de Vlaamse universiteiten. Dit waren opnieuw 21,95 VTE's minder dan een jaar eerder. Wij vermeldden reeds wat aan de basis ligt van de terugval van de integratiekaders, een terugval die overigens geldt voor alle niveaus.

Binnen dit integratiekader vormt niveau A nog steeds de grootste subgroep met een aandeel van bijna 45%, gevolgd door niveau B met 36%. Niveau C heeft nog een aandeel van ruim 18% terwijl niveau D bijna helemaal gedecimeerd is.

Men vindt de resterende percentages visueel voorgesteld in de hiernavolgende grafiek.

5.2.3 Personeel bezoldigd ten laste van andere financieringsbronnen: gerealiseerde tewerkstelling²³

5.2.3.1 Wetenschappelijk personeel: gerealiseerde tewerkstelling op 1-2-2016 en vergelijking met vorige jaren

De hiernavolgende tabel geeft een overzicht van het wetenschappelijk personeel op het niveau van de tewerkstelling op 1-2-2016 en laat ook de aantallen zien op de 4 vorige telmomenten. Hier wordt een onderscheid gemaakt naar contract(duur) toe: bepaalde duur of onbepaalde duur, en naar niveau: doctoraal of post-doctoraal.

PERSONEELSTEWERKSTELLING - WETENSCHAPPELIJK PERSONEEL (WP)

Contract / Niveau	1 februari 2012	1 februari 2013	1 februari 2014	1 februari 2015	1 februari 2016
Onbepaalde duur					
1. Doctoraal niveau	300,15	272,44	311,60	279,95	267,74
2. Post-doctoraal niveau	416,26	496,75	506,10	524,86	575,02
Totaal	716,41	769,19	817,70	804,81	842,76
Bepaalde duur					
1. Doctoraal niveau	1.249,43	1.959,25	1.428,24	1.352,15	1.423,11
2. Post-doctoraal niveau	1.695,92	1.869,83	1.860,62	2.043,45	2.000,50
Totaal	2.945,35	3.829,08	3.288,86	3.395,60	3.423,61
Bursalen					
1. Doctoraal niveau	5.643,06	5.267,25	6.358,73	6.464,25	6.448,02
2. Post-doctoraal niveau	431,14	407,17	464,01	473,40	453,02
Totaal	6.074,20	5.674,42	6.822,74	6.937,65	6.901,04
TOTAAL WETENSCHAPPELIJK PERSONEEL	9.735,96	10.272,69	10.929,30	11.138,06	11.167,41

Op 1-2-2016 waren er 11.167,41 personeelsleden WP tewerkgesteld aan de universiteiten, d.i. in vergelijking met het vorige telmoment een (beperkte) toename van 29,35 VTE's²⁴. De toename manifesteert zich net als vorig jaar bij de contracten van onbepaalde duur (+37,95 VTE's), maar ook de contracten van bepaalde duur (+28,01 VTE's) gaan er dit keer op vooruit en bereiken met 842,76 VTE's zelfs een piek sinds 1-2-2012. Voor het eerst daalt het aantal bursalen licht en wel met 36,61 VTE's.

De bursalen blijven met 6.901,4 VTE's niettemin veruit het talrijkst binnen het WP. Hun aandeel bedraagt, ondanks de achteruitgang in aantal, nog steeds 61,80% van het globaal wetenschappelijk personeel. Dit hoge cijfer is ongetwijfeld toe te schrijven aan de aanzienlijk lagere loonlast²⁵. Hoewel er voor het eerst sinds 1-2-2013 ook een klein verlies (-16,23 VTE's) wordt vastgesteld, blijven de bursalen op doctoraal niveau zeer talrijk en vormen ze met 6.448,02 VTE's nog steeds veruit de grootste subgroep binnen het WP. Dit is logisch aangezien het precies de (goedkopere) doctoraatsbursalen zijn die nog moeten doctoreren. Bursalen op post-doctoraal niveau hebben betrekking op heel specifieke of gespecialiseerde opdrachten en zijn daarom veel minder frequent.

²³ Ook in dit hoofdstuk worden de gegevens in VTE weergegeven, behoudens waar expliciet vermeld.

²⁴ Hier zitten ook een aantal niet-statutaire onderzoekers afkomstig van de hogescholen in (cfr. de integratie van de academische hogeschoolopleidingen), maar deze zijn niet apart herkenbaar in de VLIR-statistieken en dus ook niet in dit rapport.

²⁵ Voor bursalen dient er geen bedrijfsvoorheffing te worden betaald.

De twee andere subgroepen zijn verhoudingsgewijs een stuk kleiner (contracten bepaalde duur met een aandeel van ruim 30,5%) of zelfs minimaal (contracten onbepaalde duur met een aandeel van ongeveer 7,5%). Bij de contracten van onbepaalde duur nemen alleen de post-docs toe, bij de contracten van bepaalde duur is het andersom. In beide subgroepen blijven de post-docs het talrijkst.

De hiernavolgende tabel toont het procentuele aandeel van de verschillende subgroepen door de jaren heen.

PERONEELSTEWERKSTELLING - WETENSCHAPPELIJK PERSONEEL (WP)

Contract / Niveau	1 februari 2012	1 februari 2013	1 februari 2014	1 februari 2015	1 februari 2016
Onbepaalde duur					
1. Doctoraal niveau	3,08 %	2,65 %	2,85 %	2,51 %	2,40 %
2. Post-doctoraal niveau	4,28 %	4,84 %	4,63 %	4,71 %	5,15 %
Totaal	7,36 %	7,49 %	7,48 %	7,23 %	7,55 %
Bepaalde duur					
1. Doctoraal niveau	12,83 %	19,07 %	13,07 %	12,14 %	12,74 %
2. Post-doctoraal niveau	17,42 %	18,20 %	17,02 %	18,35 %	17,91 %
Totaal	30,25 %	37,27 %	30,09 %	30,49 %	30,66 %
Bursalen					
1. Doctoraal niveau	57,96 %	57,90 %	58,18 %	58,04 %	57,74 %
2. Post-doctoraal niveau	4,43 %	3,96 %	4,25 %	4,25 %	4,06 %
Totaal	62,39 %	55,24 %	62,43 %	62,29 %	61,80 %
TOTAAL WETENSCHAPPELIJK PERSONEEL	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %

Omdat het bij het WP toch over een zeer groot aantal personeelsleden gaat, dalen we voor wat 1-2-2016 betreft nog wat verder af tot op het niveau van de nationale en internationale programma's binnen de verschillende contracttypes. Hierna volgt de top 10 inzake aantal VTE's. Het blijkt dat er bij de contracten van onbepaalde duur dan geen absolute topaantallen aan te treffen zijn.

PERONEELSTEWERKSTELLING - WETENSCHAPPELIJK PERSONEEL (WP)

Programma's in VTE per contract	1 februari 2016
---------------------------------	--------------------

Bepaalde duur	
1. Subsidies toegepast onderzoek FWO/VLAIO (voorheen fondsen IWT) (Doctoraal niveau)	202,30
2. FWO (Post-doctoraal niveau)	770,00

Bursalen	
1. Internationale en Europese programma's (Doctoraal niveau)	413,81
2. FWO (Doctoraal niveau)	901,00
3. Onderzoeksprojecten FWO (Doctoraal niveau)	922,40
4. FWO toegepast (voorheen deel van IWT) (Doctoraal niveau)	201,00
5. VLAIO (voorheen deel van IWT) (Doctoraal niveau)	592,00
6. Subsidies toegepast onderzoek FWO/VLAIO (voorheen fondsen IWT) (Doctoraal niveau)	317,49
7. BOF (Doctoraal niveau)	1.662,38
8. Patrimonium (Doctoraal niveau)	361,19

In de tabel hierna ziet men de leeftijdsstructuur van het wetenschappelijk personeel op het niveau van de tewerkstelling in hoofden.

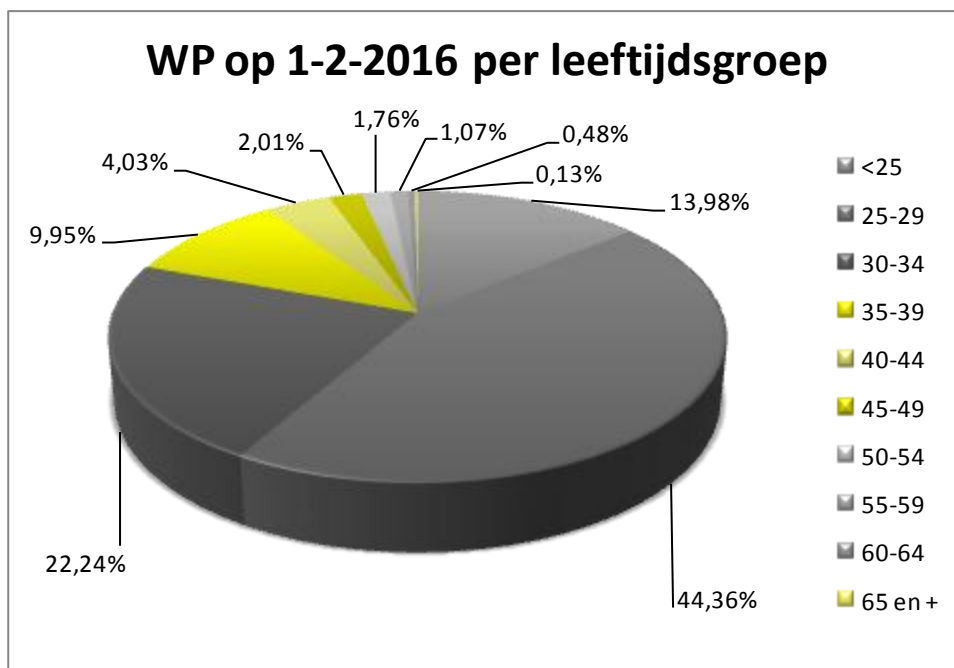
PERSONEELSTEWERKSTELLING - WETENSCHAPPELIJK PERSONEEL (WP) per LEEFTIJDGROEP

Leeftijd (in hoofden)	1 februari 2012	1 februari 2013	1 februari 2014	1 februari 2015	1 februari 2016
WP					
<25			1.950	1.842	1.733
25-29	6.865	6.752	5.238	5.460	5.497
30-34	2.099	2.520	2.680	2.702	2.756
35-39	847	1.015	1.118	1.200	1.233
40-44	344	371	419	451	499
45-49	226	262	259	253	249
50-54	135	174	196	201	218
55-59	75	84	103	120	132
60-64	58	70	65	57	59
65 en +	11	11	13	22	16
TOTAAL WETENSCHAPPELIJK PERSONEEL	10.660	11.259	12.041	12.308	12.392

Het aantal leden wetenschappelijk personeel uitgedrukt in hoofden blijft ieder jaar stijgen. Dit sluit aan bij de vaststelling inzake het aantal VTE's. Zo waren er op 1-2-2016 84 personen meer in het WP tewerkgesteld dan een jaar eerder. De stijging wordt wel steeds minder uitgesproken (ter vergelijking op 1-2-2014 +782 en op 1-2-2015 +267). De stijging op 1-2-2016 geldt voor 7 van de 10 leeftijdsgroepen. Enkel bij de <25-jarigen, de 45- tot -49 jarigen en de 65-jarigen of ouder is er een minimale daling. Bij de eerste twee subgroepen is dit wel al voor de tweede, respectievelijk derde opeenvolgende keer. Doordat de VLIR sinds zijn rapport betreffende de telling op 1-2-2014 de indeling in leeftijdsklassen uniform heeft gemaakt, is er voor de drie recentste jaren nu ook voor het WP een meer gedetailleerd overzicht beschikbaar. Voorheen werd er onder de leeftijd van 30 geen verdere onderverdeling meer gemaakt, vandaar het globale cijfer op 1-2-2012 en 1-2-2013.

Het WP telt in tegenstelling tot het AP en ATP traditioneel een groot contingent aan jonge personeelsleden (minder dan 30 jaar oud). Dit was op 1-2-2016 niet anders. Met 7.230 personeelsleden op een totaal van 12.392 maakte deze subgroep 58,3% uit van het gehele WP. Wanneer men uitbreidt tot de groep <40-jarigen komt men zelfs aan meer dan 90%. De percentages zijn net iets lager dan op 1-2-2015 maar blijven indrukwekkend. Jonge wetenschappers blijven alle kansen krijgen. De vaststelling dat het aantal WP-leden grosso modo met de leeftijd afneemt, blijft ook met de telling van 1-2-2016 volledig overeind.

In het taartdiagram hierna kan men verhoudingsgewijs aflezen in welke mate de verschillende leeftijdsgroepen op 1-2-2016 vertegenwoordigd zijn binnen het WP.

5.2.3.2 Administratief en technisch personeel (II): gerealiseerde tewerkstelling op 1-2-2016 en vergelijking met vorige jaren

De hiernavolgende tabel geeft een overzicht van het administratief en technisch personeel (II). Het gaat hier dus over het ATP ten laste van andere financieringsbronnen dan de werking, op het niveau van de tewerkstelling op 1-2-2016 en aangevuld met de aantallen op de vorige 4 telmomenten. Er wordt daarbij een onderscheid gemaakt naar contract(duur) toe, maar hierbinnen wordt niet verder gediversifieerd.

PERONEELSTEWERKSTELLING - ADMINISTRATIEF EN TECHNISCH PERSONEEL II (ATP II)

Contract	1 februari 2012	1 februari 2013	1 februari 2014	1 februari 2015	1 februari 2016
Onbepaalde duur	1.746,10	1.835,09	1.954,90	2.027,37	2.168,00
Bepaalde duur	1.259,60	1.238,62	1.227,86	1.185,76	1.105,04
TOTAAL ADMINISTRATIEF PERSONEEL (II)	3.005,70	3.073,71	3.182,76	3.213,13	3.273,04

Op 1-2-2016 waren er 3.273,04 personeelsleden ATP (II) tewerkgesteld op de universiteiten. Dit zijn er 59,91 meer dan een jaar eerder, opnieuw een toename dus, en zelfs een iets grotere dan een jaar eerder (toen +30,37 VTE's). Er kan worden vastgesteld dat de groep contracten met onbepaalde duur ieder jaar toeneemt, op 1-2-2016 met 140,63 VTE's. Bij de contracten van bepaalde duur zien we precies het omgekeerde (op 1-2-2016 was er een daling met 80,72 VTE's). Het verschil tussen beide neemt dus overhand toe. Zoals blijkt uit de hiernavolgende tabel waarin het procentuele aandeel van de twee contracttypes sinds 1-2-2012 wordt weergegeven, is de verhouding thans 66,24% onbepaalde versus 33,76% bepaalde duur.

PERONEELSTEWERKSTELLING - ADMINISTRATIEF EN TECHNISCH PERSONEEL II (ATP II)

Contract	1 februari 2012	1 februari 2013	1 februari 2014	1 februari 2015	1 februari 2016
Onbepaalde duur	58,09 %	59,70 %	61,42 %	63,10 %	66,24 %
Bepaalde duur	41,91 %	40,30 %	38,58 %	36,90 %	33,76 %
TOTAAL ADMINISTRATIEF PERSONEEL (II)	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %

In de tabel hierna ziet men de leeftijdsstructuur van het administratief en technisch personeel niet ten laste van de werkingsuitkeringen op het niveau van de tewerkstelling in hoofden.

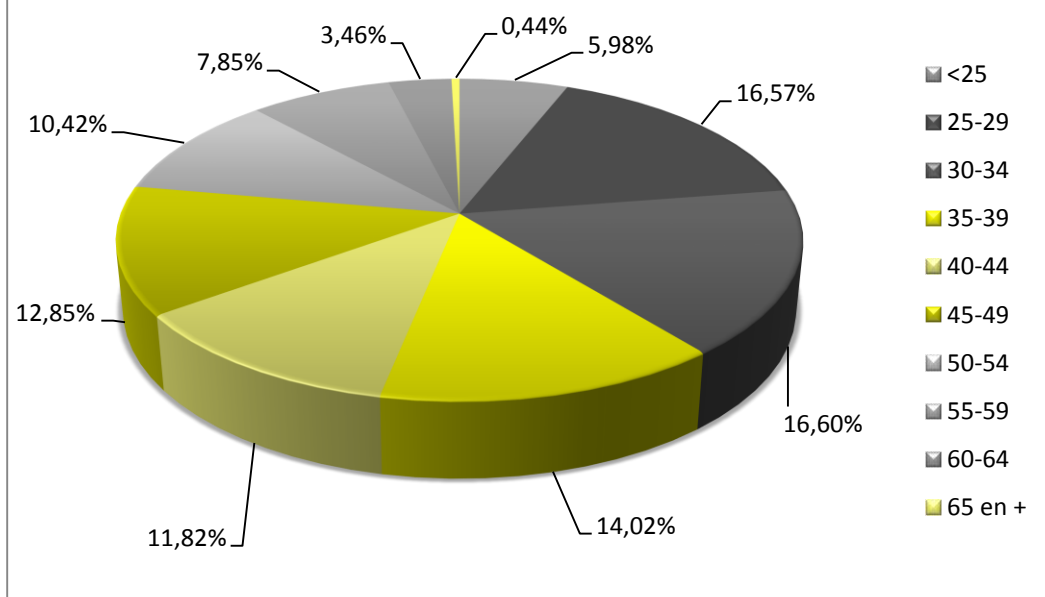
PERONEELSTEWERKSTELLING - ADMINISTRATIEF PERSONEEL II (ATP II) per LEEFTIJDGROEP

Leeftijd (in hoofden)	1 februari 2012	1 februari 2013	1 februari 2014	1 februari 2015	1 februari 2016
ATP (II)					
<25	421	274	256	252	244
25-29	704	705	715	706	676
30-34	564	648	693	688	677
35-39	506	501	525	549	572
40-44	501	518	519	527	482
45-49	440	453	504	503	524
50-54	332	371	401	409	425
55-59	235	287	292	296	320
60-64	65	87	115	118	141
65 en +	5	8	11	18	18
TOTAAL ADMINISTRATIEF PERSONEEL (II)	3.773	3.852	4.031	4.066	4.079

Het aantal ATP (II)-leden uitgedrukt in hoofden blijft ook ieder jaar stijgen, zij het dat de toename alsmaar kleiner wordt (op 1-2-2016 met 13 personen). Op het niveau van de leeftijdsgroepen kan men dan ook slechts van schommelingen spreken: in 5 van de 10 leeftijdsgroepen is er een lichte stijging, in 4 andere een lichte daling en in de groep 65 en + een status quo. We vestigen de bijzondere aandacht op de verdere daling in de allerjongste categorie, de <25-jarigen, omdat dit nu al enkele jaren een tendens is. Na de piek op 1-2-2012 (421) is hun aantal inmiddels gezakt tot 244. Bovendien gaan nu ook de groepen 25-29 en 30-34 achteruit. Deze laatste twee blijven met een gezamenlijk aantal van 1.353 personen wel het talrijkst. De vaststelling in de vorige rapporten blijft gehandhaafd: binnen het ATP (II) is er minder ruimte (of keuze) voor de rekrutering van jonge elementen.

In het taartdiagram hierna kan men verhoudingsgewijs aflezen in welke mate de verschillende leeftijdsgroepen op 1-2-2016 vertegenwoordigd zijn binnen het ATP (II).

ATP (II) op 1-2-2016 per leeftijdsgroep

5.2.4 Voltijdse eenheden personeel per subcategorie per universiteit

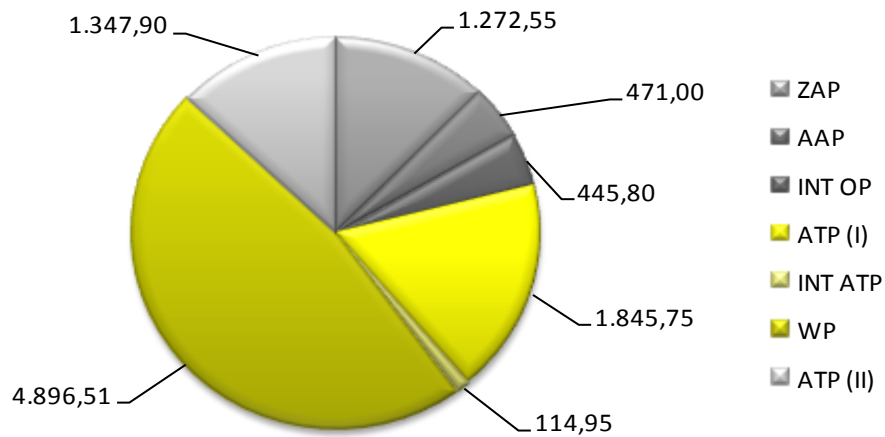
De tabel hierna geeft per universiteit een overzicht van het aantal VTE's personeelsleden op 1-2-2016, opgedeeld naar bezoldiging op werking en op andere financieringsbronnen met de respectieve subcategorieën ZAP, AAP, integratiekader OP, ATP (I), integratiekader ATP, WP en ATP (II).

PERONEELSTEWERKSTELLING - Indeling per personeelscategorie per universiteit

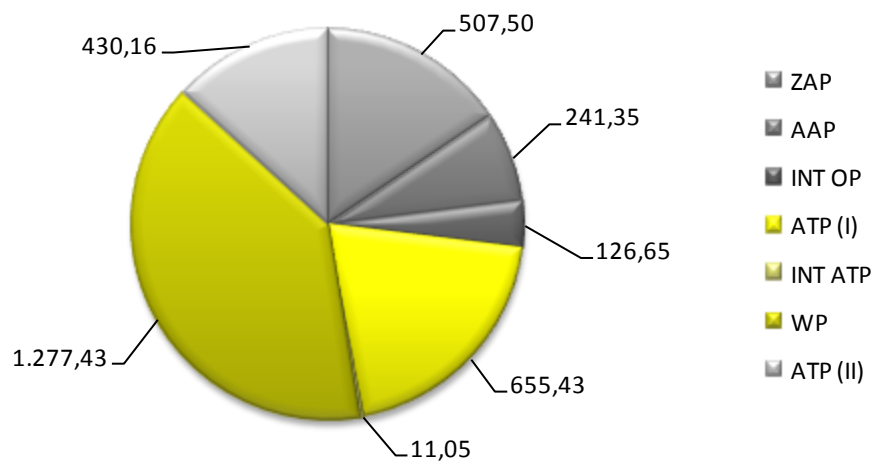
Personeelstewerking per categorie (aantal VTE)	1-2-2016									
	Bezoldigd ten laste van de werkingsmiddelen						Bezoldigd lastens andere financieringsbronnen			Totaal
	ZAP	AAP	integratiekader OP	ATP (I)	integratiekader ATP	Totaal op werking	WP	ATP (II)	Totaal op andere financieringsbronnen	
KU Leuven	1.272,55	471,00	445,80	1.845,75	114,95	4.150,05	4.896,51	1.347,90	6.244,41	10.394,46
Universiteit Antwerpen	507,50	241,35	126,65	655,43	11,05	1.541,98	1.277,43	430,16	1.707,59	3.249,57
Universiteit Gent	960,95	948,60	158,20	1.375,70	49,25	3.492,70	3.308,44	903,35	4.211,79	7.704,49
Universiteit Hasselt	160,85	96,20	40,00	154,25	9,70	461,00	450,08	144,51	594,59	1.055,59
Vrije Universiteit Brussel	401,22	139,25	16,60	471,19	5,75	1.034,01	1.234,95	447,12	1.682,07	2.716,08
Totaal	3.303,07	1.896,40	787,25	4.502,32	190,70	10.679,74	11.167,41	3.273,04	14.440,45	25.120,19

Grafisch voorgesteld levert dit per universiteit het volgende beeld op.

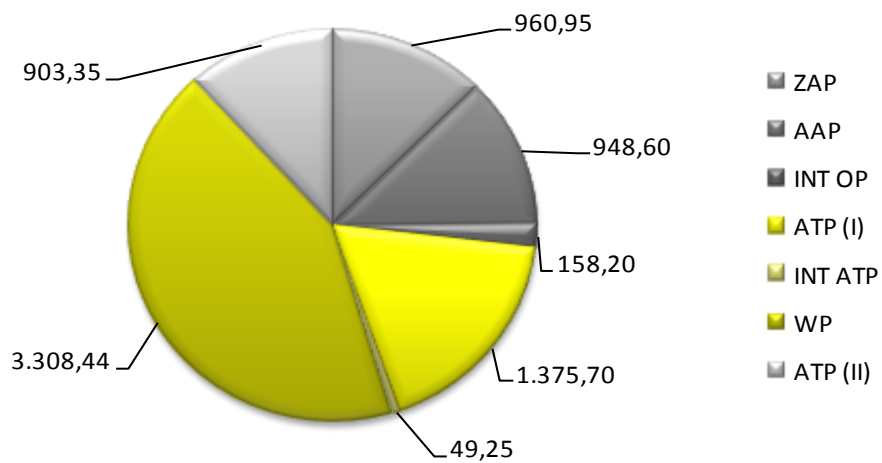
KU Leuven - tewerkstelling in VTE op 1-2-2016

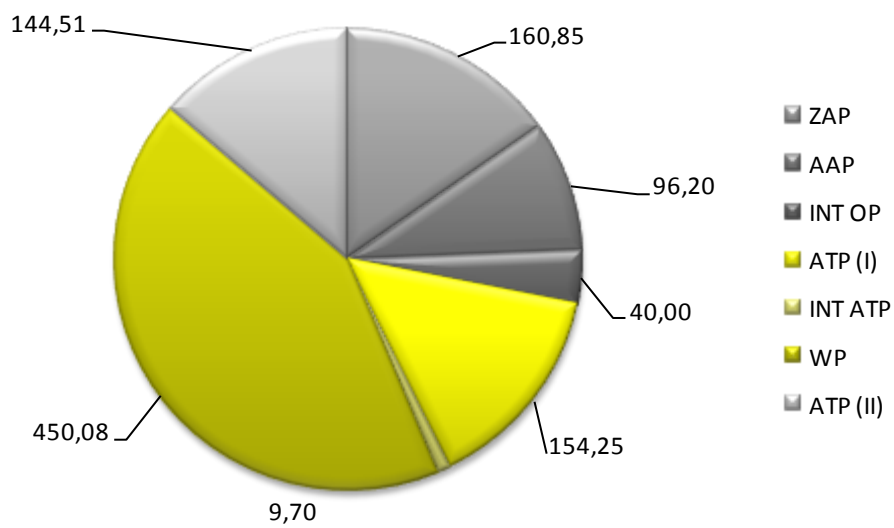
Universiteit Antwerpen - tewerkstelling in VTE op 1-2-2016

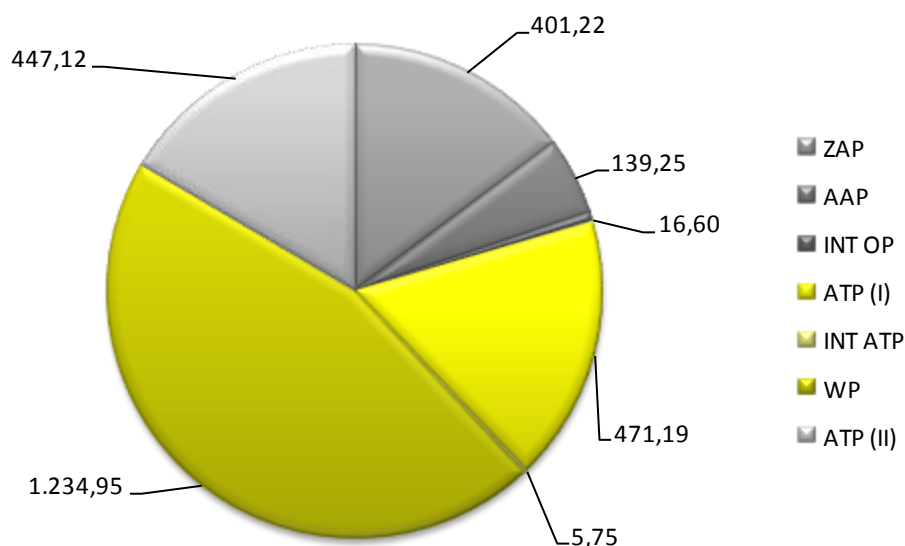
Universiteit Gent - tewerkstelling in VTE op 1-2-2016

Universiteit Hasselt - tewerkstelling in VTE op 1-2-2016

VUB - tewerkstelling in VTE op 1-2-2016

Voor de volledigheid volgen hierna ook nog gelijksoortige tabellen op basis van de 4 vorige telmomenten. Wel dient te worden opgemerkt dat tot en met 1-2-2013 HUB-KUB nog een aparte universiteit was (nu geïntegreerd in KU Leuven) en dat er zoals bekend pas sinds de telling van 1-2-2014 sprake is van een integratiekader.

PERONEELSTEWERKSTELLING - Indeling per personeelscategorie per universiteit

Personeelstewerkstelling per categorie (aantal VTE)	1-2-2012							
	Bezoldigd ten laste van de werkmiddelen				Bezoldigd lastens andere financieringsbronnen			Totaal
	ZAP	AAP	ATP (I)	Totaal op werking	WP	ATP (II)	Totaal op andere financieringsbronnen	
HUB-KUBrussel	19,93	8,35	13,60	41,88	11,35	3,40	14,75	56,63
KU Leuven	1.019,45	479,35	1.613,95	3.112,75	4.228,56	1.247,69	5.476,25	8.589,00
Universiteit Antwerpen	415,74	219,15	567,97	1.202,86	1.055,69	373,36	1.429,05	2.631,91
Universiteit Gent	812,30	871,30	1.300,90	2.984,50	2.967,35	903,47	3.870,82	6.855,32
Universiteit Hasselt	122,25	68,36	136,55	327,16	382,20	100,50	482,70	809,86
Vrije Universiteit Brussel	350,15	172,90	506,05	1.029,10	1.090,81	377,28	1.468,09	2.497,19
Totaal	2.739,82	1.819,41	4.139,02	8.698,25	9.735,96	3.005,70	12.741,66	21.439,91

PERONEELSTEWERKSTELLING - Indeling per personeelscategorie per universiteit

Personeelstewerkstelling per categorie <i>(aantal VTE)</i>	1-2-2013							
	Bezoldigd ten laste van de werkmiddelen				Bezoldigd lastens andere financieringsbronnen			Totaal
	ZAP	AAP	ATP (I)	Totaal op werking	WP	ATP (II)	Totaal op andere financieringsbronnen	
HUB-KUBrussel	18,85	6,05	12,40	37,30	15,65	3,30	18,95	56,25
KU Leuven	1.023,80	481,55	1.686,95	3.192,30	4.493,55	1.258,57	5.752,12	8.944,42
Universiteit Antwerpen	420,39	214,60	592,15	1.227,14	1.100,18	397,76	1.497,94	2.725,08
Universiteit Gent	816,50	883,50	1.277,70	2.977,70	3.110,62	923,15	4.033,77	7.011,47
Universiteit Hasselt	129,35	71,16	134,15	334,66	402,15	112,30	514,45	849,11
Vrije Universiteit Brussel	353,25	161,55	486,50	1.001,30	1.150,54	378,63	1.529,17	2.530,47
Totaal	2.762,14	1.818,41	4.189,85	8.770,40	10.272,69	3.073,71	13.346,40	22.116,80

PERONEELSTEWERKSTELLING - Indeling per personeelscategorie per universiteit

Personeelstewerkstelling per categorie <i>(aantal VTE)</i>	1-2-2014									
	Bezoldigd ten laste van de werkmiddelen						Bezoldigd lastens andere financieringsbronnen			Totaal
	ZAP	AAP	integratiekader OP	ATP (I)	integratiekader ATP	Totaal op werking	WP	ATP (II)	Totaal op andere financieringsbronnen	
KU Leuven	1.108,15	475,15	621,25	1.795,60	127,95	4.128,10	4.775,28	1.294,37	6.069,65	10.197,75
Universiteit Antwerpen	481,94	238,50	157,90	599,63	54,20	1.532,17	1.184,03	431,96	1.615,99	3.148,16
Universiteit Gent	900,45	913,80	218,75	1.302,11	52,95	3.388,06	3.331,82	924,25	4.256,07	7.644,13
Universiteit Hasselt	152,30	77,21	60,75	150,75	21,60	462,61	413,60	119,80	533,40	996,01
Vrije Universiteit Brussel	364,86	154,05	40,10	494,22	4,75	1.057,98	1.224,57	412,38	1.636,95	2.694,93
Totaal	3.007,70	1.858,71	1.098,75	4.342,31	261,45	10.568,92	10.929,30	3.182,76	14.112,06	24.680,98

PERSONEELSTEWERKSTELLING - Indeling per personeelscategorie per universiteit

Personeelstewerking per categorie (aantal VTE)	1-2-2015									
	Bezoldigd ten laste van de werkingsmiddelen						Bezoldigd lastens andere financieringsbronnen			Totaal
	ZAP	AAP	integratielider OP	ATP (I)	integratielider ATP	Totaal op werking	WP	ATP (II)	Totaal op andere financieringsbronnen	
KU Leuven	1.242,80	471,20	496,00	1.810,20	114,75	4.134,95	4.873,84	1.314,51	6.188,35	10.323,30
Universiteit Antwerpen	490,60	235,85	141,00	654,07	18,25	1.539,77	1.223,15	420,16	1.643,31	3.183,08
Universiteit Gent	920,39	961,50	184,60	1.354,78	51,90	3.473,17	3.318,72	921,86	4.240,58	7.713,75
Universiteit Hasselt	158,35	79,96	48,40	141,50	22,00	450,21	451,75	137,85	589,60	1.039,81
Vrije Universiteit Brussel	384,95	153,15	23,20	486,99	5,75	1.054,04	1.270,60	418,75	1.689,35	2.743,39
Totaal	3.197,09	1.901,66	893,20	4.447,54	212,65	10.652,14	11.138,06	3.213,13	14.351,19	25.003,33

5.2.5 Enkele gendergegevens per universiteit (op 1-2-2016)

De tabel hierna geeft per universiteit²⁶ een overzicht van het aantal VTE's personeelsleden op 1-2-2016, met per subcategorie een opdeling in mannen en vrouwen. Op deze wijze krijgt men een algemeen beeld van het aantal personeelsleden naar gender in het ZAP, AAP, integratielider OP, ATP (I), integratielider ATP, WP en ATP (II).

PERSONEELSTEWERKSTELLING NAAR GENDER - Indeling per personeelscategorie per universiteit

Personeelstewerking per categorie (aantal VTE) naar gender	1-2-2016														
	ZAP		AAP		integratielider OP		ATP (I)		integratielider ATP		WP		ATP (II)		Totaal
	mannen	vrouwen	mannen	vrouwen	mannen	vrouwen	mannen	vrouwen	mannen	vrouwen	mannen	vrouwen	mannen	vrouwen	
KU Leuven	948,45	324,10	181,55	289,45	301,40	144,40	814,55	1.031,20	34,30	80,65	2.786,10	2.110,41	447,00	900,90	10.394,46
Universiteit Antwerpen	369,25	138,25	96,40	144,95	83,65	43,00	260,10	395,33	1,80	9,25	660,70	616,73	121,25	308,91	3.249,57
Universiteit Gent	732,80	228,15	428,05	520,55	89,75	68,45	571,90	803,80	11,90	37,35	1.847,00	1.461,44	301,95	601,40	7.704,49
Universiteit Hasselt	117,00	43,85	38,65	57,55	21,75	18,25	54,20	100,05	5,80	3,90	236,82	213,26	35,75	108,76	1.055,59
Vrije Universiteit Brussel	288,70	112,52	69,50	69,75	7,20	9,40	213,70	257,49	0,25	5,50	721,40	513,55	148,55	298,57	2.716,08

In percentages geeft dit het volgende per subcategorie.

²⁶ KU Leuven (KU Leuven), Universiteit Antwerpen (UA), Universiteit Gent (UGent), Universiteit Hasselt (UH) en Vrije Universiteit Brussel (VUB).

PERSONEELSTEWERKSTELLING NAAR GENDER - Indeling per personeelscategorie per universiteit														
Personeelstewerking per categorie (percentage VTE) naar gender	1-2-2016													
	ZAP		AAP		Integratiekader OP		ATP (I)		Integratiekader ATP		WP		ATP (II)	
	mannen	vrouwen	mannen	vrouwen	mannen	vrouwen	mannen	vrouwen	mannen	vrouwen	mannen	vrouwen	mannen	vrouwen
KU Leuven	74,53 %	25,47 %	38,55 %	61,45 %	67,61 %	32,39 %	44,13 %	55,87 %	29,84 %	70,16 %	56,90 %	43,10 %	33,16 %	66,84 %
Universiteit Antwerpen	72,76 %	27,24 %	39,94 %	60,06 %	66,05 %	33,95 %	39,68 %	60,32 %	16,29 %	83,71 %	51,72 %	48,28 %	28,19 %	71,81 %
Universiteit Gent	76,26 %	23,74 %	45,12 %	54,88 %	56,73 %	43,27 %	41,57 %	58,43 %	24,16 %	75,84 %	55,83 %	44,17 %	33,43 %	66,57 %
Universiteit Hasselt	72,74 %	27,26 %	40,18 %	59,82 %	54,38 %	45,62 %	35,14 %	64,86 %	59,79 %	40,21 %	52,62 %	47,38 %	24,74 %	75,26 %
Vrije Universiteit Brussel	71,96 %	28,04 %	49,91 %	50,09 %	43,37 %	56,63 %	45,35 %	54,65 %	4,35 %	95,65 %	58,42 %	41,58 %	33,22 %	66,78 %

Vooreerst valt op dat het patroon van de verschillende universiteiten zeer gelijklopend is. De vaststelling dat de mannen talrijker vertegenwoordigd zijn in het ZAP, integratiekader OP en WP, terwijl het AAP, ATP (I) en (II) en het integratiekader ATP meer door vrouwen wordt bevolkt, geldt voor nagenoeg alle universiteiten. Al dient gezegd dat de meerderheid inzake mannelijk WP aan de UH en inzake vrouwelijk ATP aan de VUB krap is. We vinden echter slechts 2 echte uitzonderingen: het integratiekader ATP aan de UH waar er een meerderheid mannen is en het integratiekader OP aan de VUB waar er een kleine meerderheid vrouwen is en. In beide gevallen gaat het wel telkens om zeer kleine aantallen. Hoe dan ook lijkt het er sterk op dat enkel de VUB en de UH voor afwijkingen op de algemene regel zorgen.

Los van deze globale vaststelling zijn ook de volgende zaken opvallend. Het verschil in aantal mannen en vrouwen bij het ZAP is in iedere universiteit nog zeer groot. De UGent spant de kroon met 76,26% mannen, maar ook daar waar het aantal mannen het laagst is, in de VUB, gaat het nog steeds om 71,96% wat eveneens een hoog percentage is.

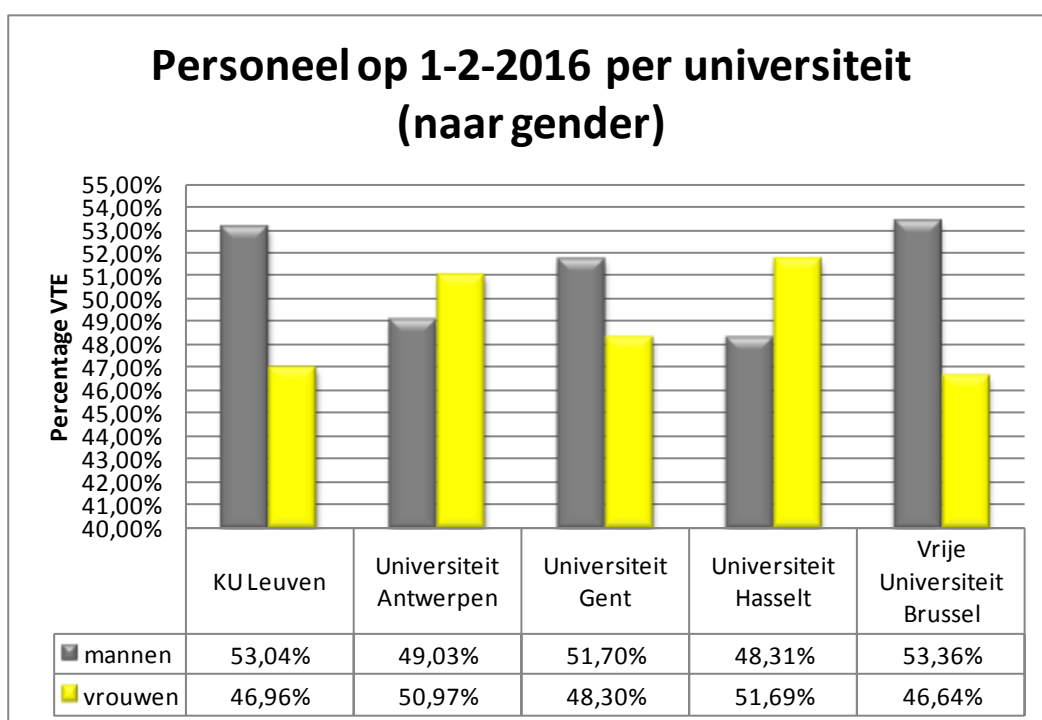
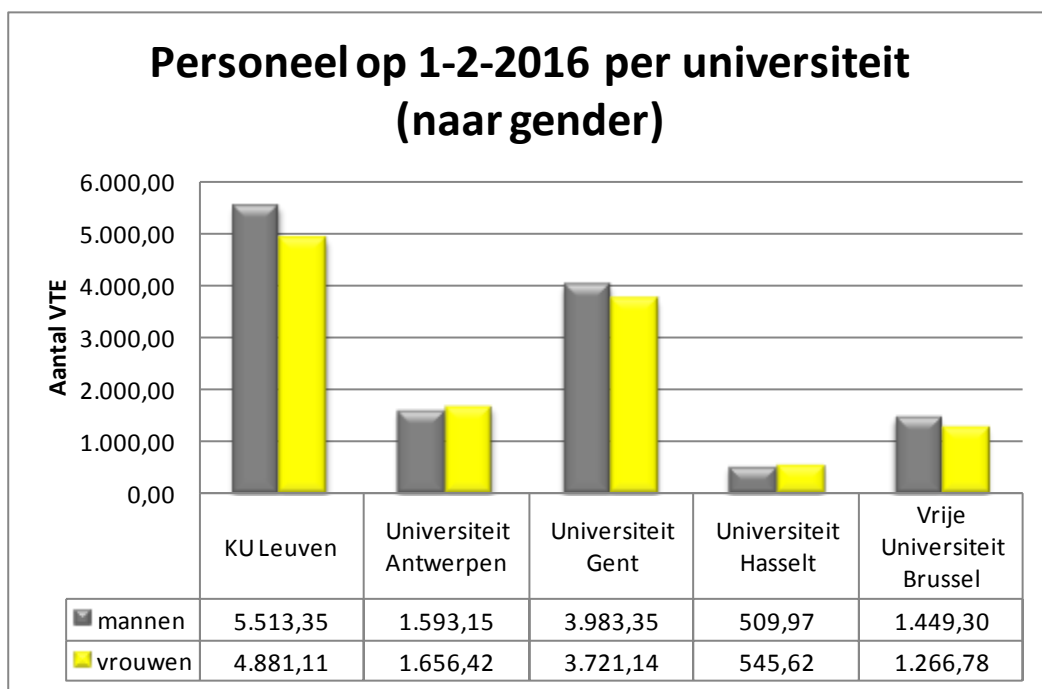
Ook bij het enigszins vergelijkbare integratiekader OP zien we, vooral bij de KU Leuven en de UA, een grote meerderheid aan mannen. Dit is minder uitgesproken bij de overige universiteiten en zoals vermeld andersom bij de VUB.

Bij het WP is er meer evenwicht met een verhouding variërend van 51,72% tot nagenoeg 58,5% mannen tegenover iets meer dan 48% tot ruim 41,5% vrouwen.

In het AAP zijn de vrouwen dan weer in de meerderheid. Een verklaring hiervoor zou o.m. kunnen zijn dat hier meer jonge personeelsleden aan het werk zijn dan in het ZAP. Bij de KU Leuven gaat het hier zelfs om bijna 61,5% van het voltallige AAP.

In de categorieën ATP is deze meerderheid er ook. Deze is het duidelijkst bij het integratiekader ATP waar met uitzondering van de UHasselt in iedere universiteit de vrouwen 70% of meer van de dienst uitmaken. Ook bij het ATP (II) is het verschil vrij groot met minimaal ruim 66,5% vrouwen en in sommige universiteiten meer dan 71% (UA) tot zelfs ruim 75% (UH). Bij het ATP (I) is hun overwicht minder uitgesproken, al halen ze met name aan de UH toch bijna 65%.

In de grafieken hierna ziet men de globale verdeling in mannen / vrouwen bij de verschillende universiteiten, respectievelijk in aantallen en percentages. Hieruit blijkt dat de percentages weliswaar niet extreem ver uit elkaar liggen, maar dat er toch een onderscheid is tussen de UA en de UH enerzijds en de KU Leuven, de UGent en de VUB anderzijds. UA en UH blijken de meest vrouwvriendelijke universiteiten, met allebei meer vrouwen dan mannen in hun personeelskorps (50,97% bij de UA en 51,69% in het geval van de UH). Bij de andere 3 universiteiten is het andersom. Hier spant de VUB nipt de kroon met 53,36% mannelijk personeel, op de voet gevolgd door de KU Leuven met 53,04% mannen.

5.3 INSCHRIJVINGEN EN PERSONEELSTEWERKSTELLING

Sinds vele jaren bevat dit rapport ook een luik waarin de evolutie van het aantal studenten tegenover de evolutie van het aantal personeelsleden wordt geplaatst. Dit levert een indicatie op van de evolutie van de werkdruk.

De cijfers van de gebruikte studentenaantallen zijn afkomstig van AHOVOKS. Het betreft de unieke studenten (fysieke personen) per universiteit onder diplomacontract voor de periode academiejaar 2010-2011 tot en met academiejaar 2014-2015 zoals ze op 24 oktober 2016 uit de Databank Hoger Onderwijs zijn gehaald. Voor het boekjaar t zijn de inschrijvingscijfers van het academiejaar t-1/t gehanteerd omdat ze voor $\frac{3}{4}$ (9 maanden) de taakbelasting van het boekjaar bepalen.²⁷

De unieke studenten zijn gebaseerd op alle actieve en uitgeschreven studenten onder diplomacontract die (nog) financiering gegenereerd hebben. De student die uitgeschreven is voor de opleiding én voor alle opleidingsonderdelen komt dus niet voor in de tabel. Voor gezamenlijk georganiseerde opleidingen werden de studenten aan de betrokken universiteiten toegewezen met toepassing van de in de overeenkomst vastgelegde verdeelsleutel.

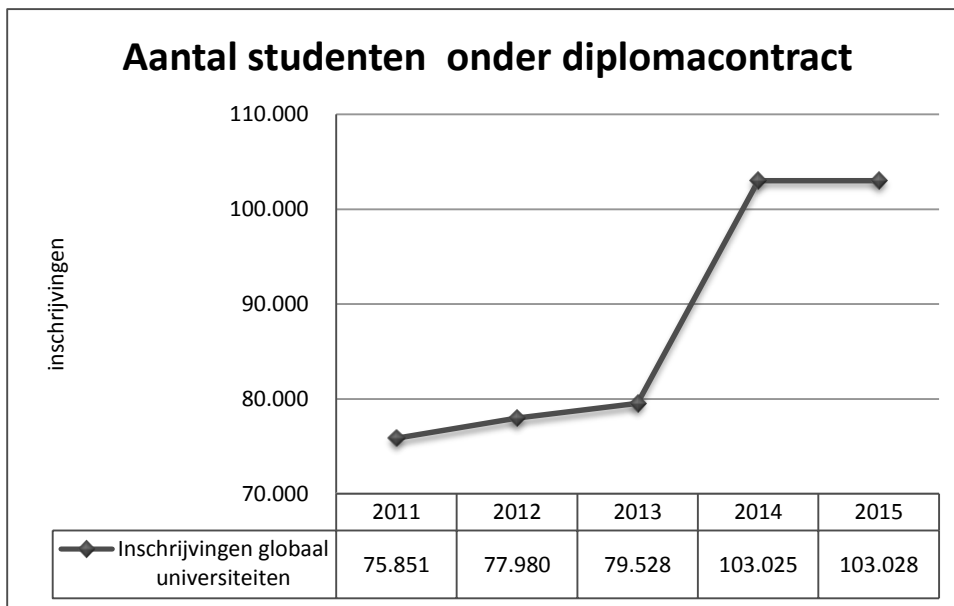
De keuze voor het aantal actieve inschrijvingen onder diplomacontract sluit aan bij de rapporteringswijze van AHOVOKS in hun jaarlijkse publicatie "Hoger onderwijs in cijfers" bij de aanvang van het academiejaar.

5.3.1 Evolutie inschrijvingen periode 2011 tot en met 2015

De hiernavolgende tabel geeft het aantal unieke studenten per universiteit onder diplomacontract weer omgezet naar boekjaren (2011-2015) volgens voormeld principe.

STUDENTEN UNIVERSITEITEN					
Aantal studenten onder diplomacontract	2011	2012	2013	2014	2015
HUB-KU Brussel	240	240	245		
KU Leuven	28.424	29.622	30.222	41.592	41.817
Universiteit Antwerpen	10.543	10.856	11.123	15.344	15.169
Universiteit Gent	27.126	27.193	27.346	32.585	32.505
Universiteit Hasselt	1.462	1.449	1.428	3.546	3.580
Vrije Universiteit Brussel	8.056	8.620	9.164	9.958	9.957
Alle universiteiten	75.851	77.980	79.528	103.025	103.028

²⁷ 2011: acjaar 2010-2011/ 2012: acjaar 2011-2012/ 2013: acjaar 2012-2013/ 2014: acjaar 2013-2014/ 2015: acjaar 2014-2015.

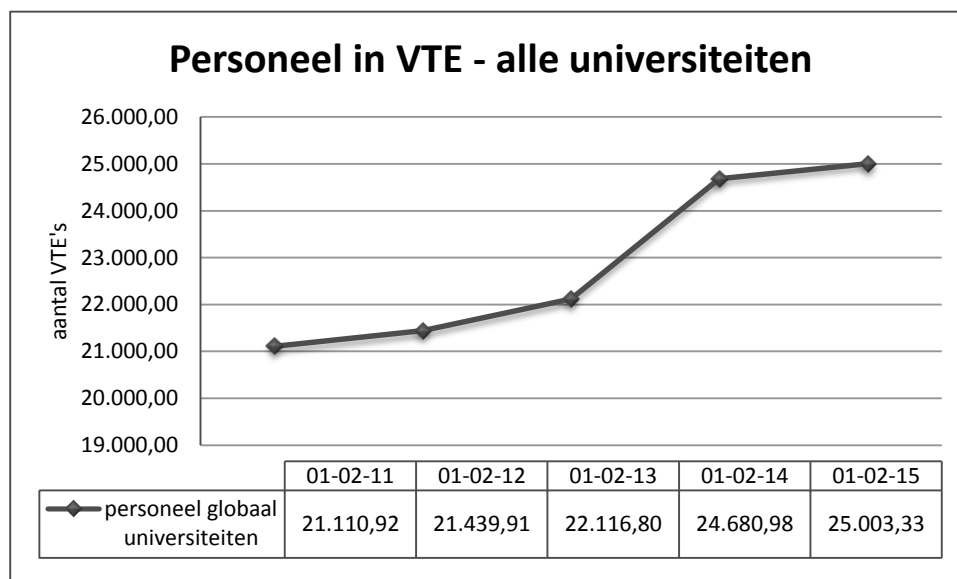
In 2014 kon een enorme explosie van de studentaantallen worden vastgesteld. Dit had grotendeels te maken met de integratie van de academische hogeschoolopleidingen. De jaren daarvoor was er ook wel een stijging, maar die was heel wat geringer en nam zelfs in intensiteit af. In 2015 zien we nu ongeveer een status quo ten opzichte van 2014. Het lijkt er dus op dat dit de voortzetting is van een tendens die er al was, maar dan zonder rekening te houden met de bijgekomen studenten ingevolge de integratie. Niettemin is het studentaantal op 1-2-2015 met 103.028 eenheden nipt het hoogste ooit (3 meer dan in 2014). Concreet is het aantal inschrijvingen van het aantal studenten onder diplomacontract sinds 2012 van jaar tot jaar met de volgende percentages toegenomen.

Jaar	Procentuele toename
2011	-
2012	+ 2,81 %
2013	+ 1,99 %
2014	+ 29,55 %
2015	+ 0,003 %

5.3.2 Evolutie geaggregeerde personeelstewerkstelling 1-2-2011 tot en met 1-2-2015

De historische evolutie van het aantal VTE's inzake personeelstewerkstelling tussen de beide telmomenten over alle universiteiten wordt hierna grafisch weergegeven. Aangezien deze aantallen bedoeld zijn om de ratio inschrijvingen student / VTE's personeel te bepalen en er in de studentcijfers rekening werd gehouden met het integratiekader nemen we ook voor de personeelsgegevens de aantallen inclusief het integratiekader. Ook deze evolutie vertoont een

stijgende lijn en is om dezelfde reden als bij de studenten het meest uitgesproken op 1-2-2014.²⁸

De stijging was al vrij sterk op 1-2-2013. De nieuwe toename van ca 320 VTE's op 1-2-2015 ligt in de lijn van de evolutie vóór de integratie (of zonder de integratie mee te tellen). Concreet is het aantal VTE's sinds 1-2-2012 van telmoment tot telmoment met de volgende percentages toegenomen.

Telmoment	Procentuele toename
01-02-11	-
01-02-12	+ 1,56 %
01-02-13	+ 3,16 %
01-02-14	+ 11,59 %
01-02-15	+ 1,31 %

5.3.3 Evolutie inschrijvingen versus evolutie geaggregeerde tewerkstelling

De gegevens m.b.t. de inschrijvingen hebben, zoals vermeld in de inleiding van punt 6.3 in wezen betrekking op academiejaren. De gegevens inzake personeelsaantallen, zoals gegenereerd in de VLIR-statistieken, hebben betrekking op momentopnames, namelijk telkens 1 februari van een bepaald jaar. Dit betekent dat er geen één op één vergelijking mogelijk is, doch slechts een indicatie kan worden gegeven van beide evoluties en de manier waarop de universiteiten in hun personeelsbeleid zijn omgegaan met de wijzigende omstandigheden als onderwijsverstrekker, in casu in het licht van de evolutie van de studentenpopulatie.

²⁸ Omdat de recentste studiecijfers, met name in 2015, zoals hiervoor uiteengezet eigenlijk betrekking hebben op het academiejaar 2014-2015, en we de teldatum voor het personeel vanzelfsprekend in het desbetreffende academiejaar willen plaatsen, nemen we alleen in dit hoofdstuk 1-2-2015 als vergelijkingsbasis voor de studenten van 2015 (2014-2015).

Wanneer de evolutie van de VTE's personeelstewerkstelling geplaatst wordt tegenover de evolutie van de studenteninschrijvingen (diplomacontracten) in de periode 2011 – 2015 worden de volgende percentages verkregen.

Evolutie VTE's personeel - inschrijvingen studenten	1-2-2011 / 2011	1-2-2012 / 2012	1-2-2013 / 2013	1-2-2014 / 2014	1-2-2015 / 2015	Evolutie in beschouwde periode
VTE's personeel	21.110,92	21.439,91	22.116,80	24.680,98	25.003,33	18,44 %
studenten onder diplomacontract	75.851	77.980	79.528	103.025	103.028	35,83 %

Zowel de VTE's tewerkstelling als het aantal studenten onder diplomacontract zijn dus jaarlijks toegenomen, in 2014 explosief, in 2015 (eerder) minimaal. Over de 5 beschouwde "jaren" steeg de tewerkstelling inzake VTE personeel met 18,44%. Het aantal inschrijvingen zoals in dit verslag gedefinieerd nam toe met 35,83%.

De volgende tabel plaatst de jaarlijkse procentuele wijziging (aangroei) van de VTE's personeelstewerkstelling tegenover deze van de studenteninschrijvingen.

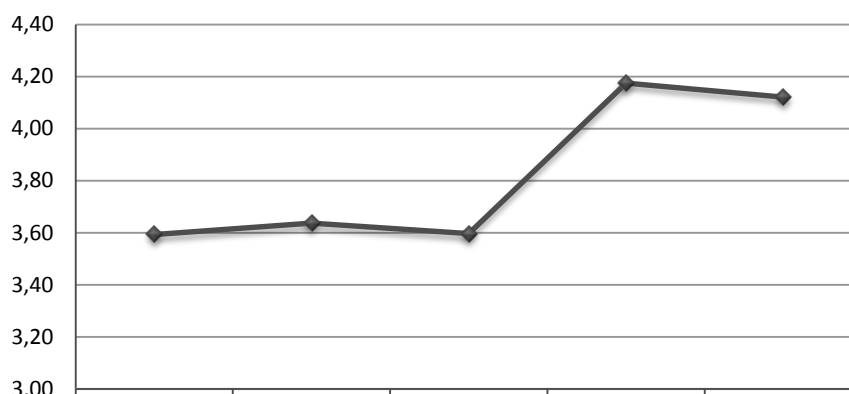
Evolutie VTE's personeel - inschrijvingen studenten	1-2-2011 / 2011	1-2-2012 / 2012	1-2-2013 / 2013	1-2-2014 / 2014	1-2-2015 / 2015
VTE's personeel	0,00	1,56 %	3,16 %	11,59 %	1,31 %
studenten onder diplomacontract	0,00	2,81 %	1,99 %	29,55 %	0,003 %

Een bijzonder interessante vaststelling is dat in 2015 de toename van het personeelskorps groter was dan de (te verwaarlozen) toename van de studenteninschrijvingen. Dit was de jongste jaren enkel ook in 2013 het geval. De details daarvan worden weergegeven in het volgende hoofdstukje.

5.3.4 Evolutie aantal inschrijvingen per VTE tewerkstelling

De voorgaande cijfers rond inschrijvingen en VTE's personeel kunnen worden samengebracht in één grafiek door het aantal inschrijvingen per VTE tewerkstelling te berekenen.

Aantal inschrijvingen per VTE personeel tewerkstelling

	1-2-2011 / 2011	1-2-2012 / 2012	1-2-2013 / 2013	1-2-2014 / 2014	1-2-2015 / 2015
◆ Aantal inschrijvingen per vte tewerkstelling	3,59	3,64	3,60	4,17	4,12

In de beschouwde periode is deze ratio met 0,53 inschrijvingen per VTE gestegen. Wanneer de ratio stijgt, betekent dit dat de aangroei van het aantal personeelsleden relatief minder hoog is dan de toename van het aantal studenteninschrijvingen. Door de jaren heen zien we wel een wisselend parcours. In 2012 en vooral in 2014 steeg de ratio terwijl hij in 2013 en nu ook in 2015 licht is gedaald. Dit wijst er dus op dat er in het laatste beschouwde jaar een lichte convergentie is tussen het aantal studenten en het aantal beschikbare personeelsleden om hen onderwijs te verstrekken.

Ter vergelijking, bij de hogescholen ligt deze ratio een stuk hoger, namelijk 12,30 in 2015 wat in vergelijking met het vorige jaar zelfs nog een stijging van 0,30 studenten per VTE personeel betekent.²⁹

Jaarlijkse relatieve wijziging	1-2-2012 / 2012	1-2-2013 / 2013	1-2-2014 / 2014	1-2-2015 / 2015	Evolutie in beschouwde periode
Ratio inschrijvingen student/VTE's personeel	1,23 %	- 1,14 %	16,09 %	- 1,29 %	14,68 %

Tussen 2011 en 2012 nam de ratio inschrijvingen per VTE toe met 1,23%, maar het volgende jaar daalde hij met 1,14%. Een aanzienlijke stijging deed zich zoals bekend voor in 2014, met maar liefst 16,09%. De integratie van de academische hogeschoolopleidingen resulteerde dus niet in een verbeterde ratio. In 2015 stellen we opnieuw een daling met 1,29% vast.

Eén en ander betekent dat over de volledige beschouwde periode (2012-2015) het aantal studenten per VTE personeel met 14,68% gestegen is. Dankzij de convergentie in 2015 is dit dus iets gunstiger dan de situatie een jaar eerder (periode 2011-2014) toen dit 18,74% was.

²⁹ Zie Deel 1: Sector hogescholen, p 73.

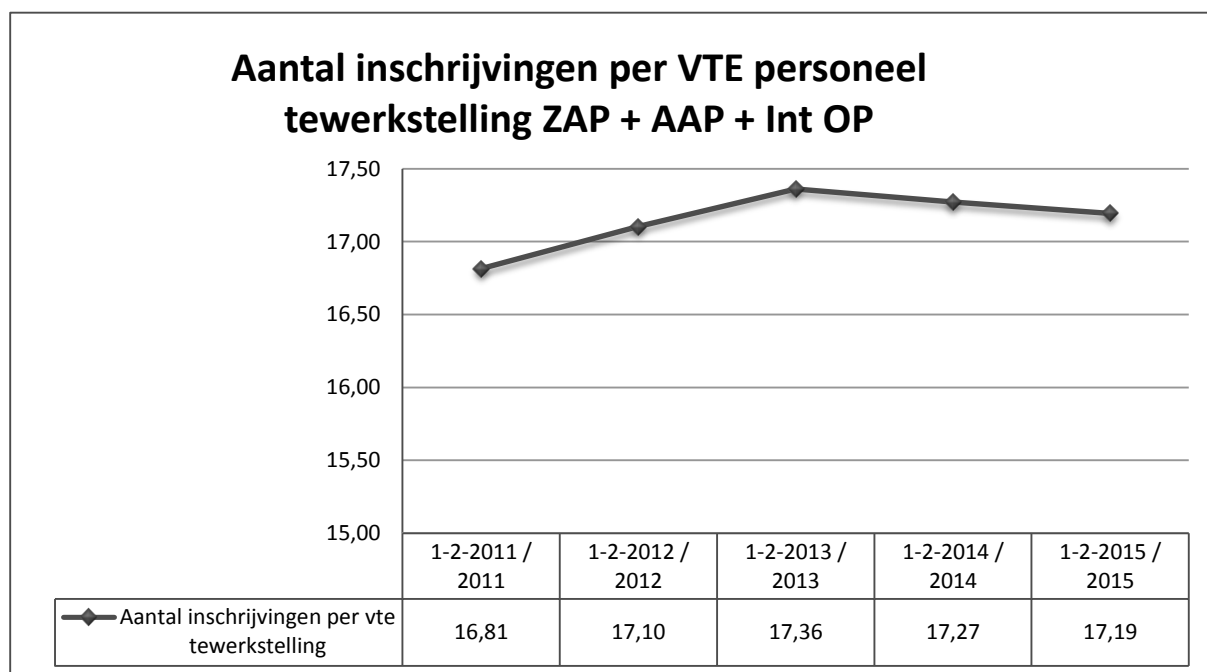
5.3.5 Evolutie inschrijvingen per VTE AP/OP tewerkstelling

Veruit het gros van de onderwijsopdrachten situeert zich bij het academisch personeel. Daarom kan het nuttig zijn om ook voor het ZAP/AAP (aangevuld met het integratiekader OP dat evenzeer vooral gericht is op onderwijstaken) dezelfde oefening te doen als voor het voltallige personeel.

Evolutie VTE's personeel AP/OP - inschrijvingen studenten	1-2-2011 / 2011	1-2-2012 / 2012	1-2-2013 / 2013	1-2-2014 / 2014	1-2-2015 / 2015	Evolutie in beschouwde periode
VTE's personeel	4.511,01	4.559,23	4.580,55	5.965,16	5.991,95	32,83 %
studenten onder diplomacontract	75.851,00	77.980,00	79.528,00	103.025,00	103.028,00	35,83 %

Evolutie VTE's personeel AP/OP - inschrijvingen studenten	1-2-2011 / 2011	1-2-2012 / 2012	1-2-2013 / 2013	1-2-2014 / 2014	1-2-2015 / 2015
VTE's personeel	0,00	1,07 %	0,47 %	30,23 %	0,45 %
studenten onder diplomacontract	0,00	2,81 %	1,99 %	29,55 %	0,003 %

Wanneer men de gegevens van bovenstaande twee tabellen samenbrengt, verkrijgt men volgende grafiek.

Deze ratio (17,19 in 2015) ligt vanzelfsprekend nog steeds heel wat hoger dan wanneer we het gehele personeelskorps (4,12 in 2015) in aanmerking nemen. Belangrijk is wel dat de ratio hier nu al voor het tweede opeenvolgende jaar licht afneemt. De (lichte) convergentie tussen het aantal eigenlijke lesgevers en het aantal inschrijvingen zet zich dus door, al is het nog te vroeg om na twee jaar al van een structureel gegeven te spreken. Opmerkelijk is dat de vergelijkbare ratio bij de hogescholen (OP versus studenten) nu wel ongeveer even hoog is als bij de universiteiten, namelijk 17,75 in het jaar 2015.³⁰

Over het geheel van de beschouwde periode (2012-2015) is deze ratio bij de universiteiten niettemin toch nog toegenomen met 0,38 inschrijvingen per VTE ZAP + AAP (+ integratiekader OP).

³⁰ Zie Deel 1: Sector hogescholen, p.74.

In de hiernavolgende tabel ziet men de jaarlijkse relatieve wijziging van de ratio.

Jaarlijkse relatieve wijziging	1-2-2012 / 2012	1-2-2013 / 2013	1-2-2014 / 2014	1-2-2015 / 2015	Evolutie in beschouwde periode
Ratio inschrijvingen student/VTE's personeel	1,72 %	1,51 %	- 0,52 %	- 0,44 %	2,26 %

De tendens die hier valt af te lezen is bijzonder consequent en gaat van een (dalend) positief percentage naar (stijgend) negatief. Geaggregeerd voor de gehele beschouwde periode (2012-2015) is er nog een stijging met 2,26%. Dit is evenwel al heel wat minder dan de situatie een jaar eerder (2011-2014) toen er een stijging van 7,89% was.

Ook voor het AP + integratiekader OP zien we dus iets meer evenwicht ontstaan tussen de aangroei van het aantal inschrijvingen (studenten) en die van het personeelskorps.

6 CONCLUSIES

6.1 FINANCIEEL LUIK

- De inkomsten die door de universiteiten gegenereerd worden via verschillende geldstromen worden niet door alle instellingen op dezelfde wijze geboekt.
- In 2015 liggen de **geaggregeerde bedrijfsopbrengsten** 3,84% hoger dan in 2014. Vertaald in een absoluut cijfer betekent dit een meeropbrengst van 82.178.879 EUR.

De universiteiten realiseren de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten in 2014 voor 93,62% met de opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening. De basisfinanciering door de overheid is hierbij de belangrijkste opbrengstenbron. Giften, schenkingen en legaten vormen slechts 1,08% van de totale bedrijfsopbrengsten.

In 2015 realiseren de universiteiten de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten voor 95,28% met de opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening. Dit is een fractie meer dan in 2014. Giften, schenkingen en legaten dalen tot 0,82% van de totale bedrijfsopbrengsten.

We stellen vast dat in 2015 de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten 5,28% hoger liggen dan de gebudgetteerde bedrijfsopbrengsten. De opbrengsten werden dus onderschat bij de begrotingsopmaak. Deze afwijking is hoofdzakelijk toe te schrijven aan de aanzienlijke meeropbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening.

Uit de verticale analyse blijkt dat de verhouding tussen de verschillende rubrieken van de bedrijfsopbrengsten in de jaarrekening 2015 de begrote structuur vrij goed benadert.

- In 2015 liggen de **geaggregeerde bedrijfskosten** 3,88% hoger dan in 2014. Vertaald in een absoluut cijfer betekent dit een meerkost van 79.811.751 EUR.

Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen maken in 2014 niet minder dan 65,32% van het totale kostenplaatje uit, gevolgd door diensten en diverse goederen met 24,79%.

In 2015 nemen de bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen 63,57% voor hun rekening en de diensten en diverse goederen 26,01%.

De reële bedrijfskosten liggen boven het begrote niveau in 2015. Het werkelijke kostenbedrag is 0,69% hoger dan het geraamde bedrag. In een absoluut cijfer stemt dit overeen met een meerkost van 14.605.393 EUR. Onderbesteding van de voorziene budgetten stellen we vast bij de rubriek 'bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen' met 34.668.668 EUR, gevolgd door de rubriek 'aankoop goederen' met 6.490.367 EUR. Een budgetoverschrijding situeert zich echter in 5 van de 7 rubrieken van de bedrijfskosten. In absolute cijfers is zij het grootst voor de rubriek 'voorzieningen voor risico's en kosten' met 26.477.790 EUR, gevolgd door de rubriek 'diensten en diverse goederen' met 16.690.036 EUR.

Uit de verticale analyse blijkt dat de begrote structuur van de bedrijfskosten van het boekjaar 2015 goed aansluit bij de werkelijke kostenstructuur. De uitvoering van de begroting heeft geen fundamentele verschuivingen in de structuur van de bedrijfskosten veroorzaakt.

- In het boekjaar 2014 realiseerde de sector een **bedrijfsoverschot** van 79.155.291 EUR. In het boekjaar 2015 zien we het bedrijfsoverschot met 2,99% stijgen naar 81.522.418 EUR.

Ten opzichte van de begroting 2015 valt het effectief gerealiseerde bedrijfsoverschot in 2015 gunstig uit. Met een afwijking van 96.712.368 EUR of 636,69% doet de sector het heel wat beter dan voorzien. De bedrijfsopbrengsten werden in de begroting met 5,28% onderschat.

- In 2015 stijgen de financiële opbrengsten met 25,49% en de financiële kosten stijgen met 36,71%. Het geaggregeerd **financieel resultaat** vertoonde in 2015 toch een stijging met 24,07% t.o.v. 2014.

Ten opzichte van de begroting 2015 valt het effectief geaggregeerd financieel resultaat hoger uit. De onderschatting van het financieel resultaat in 2015 bedraagt 28.493.928 EUR of 88,80%.

- In 2015 realiseerden de universiteiten samen een **uitzonderlijk resultaat** dat 93,75% lager ligt dan in 2014.
- Het **geaggregeerd resultaat van het boekjaar** dat de universiteiten behalen uit al hun activiteiten, is positief. Zowel in 2014 als in 2015 kunnen ze hun boekjaar samen afsluiten met een overschot.

Dit **overschot van het boekjaar** is opgebouwd uit 3 componenten: het bedrijfsoverschot (70/64), het financieel resultaat (75/65) en het uitzonderlijk resultaat (76/66).

Hoewel het uitzonderlijk resultaat met 93,75% gedaald is, stellen we in 2015 een vooruitgang vast van het geaggregeerd resultaat met 3,80%. Het financieel resultaat ligt namelijk 11.751.738 EUR of 24,07% hoger dan in 2014 en het bedrijfsoverschot is gestegen met 2.367.128 EUR of 2,99%.

Het positieve resultaat dat de universiteiten in 2015 behaalden, is veel gunstiger dan in de begroting 2015 werd voorzien. Het effectief gerealiseerde resultaat ligt namelijk 573,53% hoger dan begroot. Zowel het bedrijfsoverschot als het financieel resultaat liggen substantieel hoger dan voorzien. Het uitzonderlijk resultaat ligt lager dan begroot.

- De universiteiten investeerden tijdens het boekjaar 2015 samen 215.684.676 EUR. Dit is een stijging van de **geaggregeerde investeringen** met 1,24% t.o.v. het boekjaar 2014. De toename van de investeringen situeert zich hoofdzakelijk bij de materiële vaste activa en dit respectievelijk in de rubriek 'terreinen en gebouwen', 'overige materiële vaste activa', 'installaties, machines en uitrusting' en 'meubilair en rollend materieel'. De investeringen dalen in de rubriek 'activa in aanbouw en vooruitbetalingen' en 'leasing en soortgelijke rechten'.

De universiteiten hadden samen voor het boekjaar 2015 een bedrag aan investeringen begroot van 235.754.925 EUR. In werkelijkheid werd er echter voor 215.684.676 EUR geïnvesteerd. Dit is 8,51% minder dan begroot. De posten waar de meest significante afwijkingen werden vastgesteld tussen de begrote bedragen voor 2015 en de effectief geboekte bedragen zijn enerzijds 'terreinen en gebouwen' en anderzijds 'activa in aanbouw en vooruitbetalingen'. Er werd in realiteit veel minder geïnvesteerd in 'terreinen en gebouwen' (-68.600.541 EUR) dan initieel werd begroot en veel meer in 'activa in aanbouw en vooruitbetalingen' (+35.123.060 EUR).

Tijdens het boekjaar 2014 had 66,78% van de investeringen betrekking op onroerende goederen. Om tot dit percentage te komen werd de som gemaakt van de investeringen in 'terreinen en gebouwen' (16,36%), 'overige materiële vaste activa' (4,29%) en 'activa in aanbouw en vooruitbetalingen' (46,13%). Het aandeel van de investeringen in 'installaties, machines en uitrusting' bedraagt 23,82%, dat in 'meubilair en rollend materieel' 1,48%.

Na het maken van de som van de investeringen in 'terreinen en gebouwen' (30,89%), 'overige materiële vaste activa' (5,60%) en 'activa in aanbouw en vooruitbetaling' (33,28%) blijkt dat tijdens het boekjaar 2015 de investeringen die betrekking hadden op onroerende goederen gestegen zijn naar 69,77%. Het aandeel van de investeringen in 'installaties, machines en uitrusting' bedraagt 23,74%, dat in 'meubilair en rollend materieel' 1,50%.

De universiteiten financieren in 2015 het leeuwenaandeel van hun investeringen met eigen middelen (82,23%) en met kapitaalsubsidies (12,68%). Alleen door de UA en de VUB werd er in 2015 een beroep gedaan op vreemde middelen. De vroeger opgebouwde financiële reserves (geldbeleggingen en liquide middelen) worden nog steeds eerst aangesproken om de investeringen te financieren.

Ten opzichte van 2014 is de financiering van de investeringen met eigen middelen gestegen met 6.588.861 EUR of 3,86%. De financiering met kapitaalsubsidies is gestegen met 12.220.723 EUR of 80,83%.

Zowel in het boekjaar 2014 als in het boekjaar 2015 gebruikten alle universiteiten eigen middelen voor de financiering van hun investeringen. Voor de UA en de VUB was dit in 2014 zelfs het enige financieringsmiddel.

In 2014 deed alleen de KU Leuven een beroep op vreemde middelen, in 2015 de UA en de VUB.

Drie universiteiten wendden in 2014 kapitaalsubsidies aan. In 2015 doen vier universiteiten hierop een beroep. De UHasselt financierde hiermee niet minder dan 68,05% van haar investeringsvolume, gevolgd door de UA met 26,58% de KU Leuven met 13,14% en ten slotte de UGent met 0,35%.

Zowel in 2014 als in 2015 doen alleen de KU Leuven en de UHasselt een beroep op andere financieringsmiddelen. In 2015 maken die bij de KU Leuven slechts 1,28% uit van het totale investeringsvolume maar bij de UHasselt 31,32%.

- De **totale balanswaarde** van alle universiteiten samen bedraagt eind 2015 de som van 3.850.121.991 EUR tegenover 3.570.750.641 EUR op 31 december 2014. Dit is een stijging met 279.371.350 EUR of 7,82%. Zowel de vaste activa als de vlottende activa leverden een bijdrage aan deze groei.

De **geaggregeerde vaste activa** bedragen op 31 december 2015 de som van 1.547.501.597 EUR. Dit is een stijging t.o.v. 2014 met 75.800.853 EUR of 5,15%. Deze stijging is te verklaren door een substantiële toename van de materiële vaste activa en een kleine toename van de financiële vaste activa. De immateriële vaste activa dalen licht.

Binnen de geaggregeerde materiële vaste activa is er een opvallende toename in absolute cijfers van de post 'terreinen en gebouwen' met 92.638.528 EUR.

Opvallend binnen de **geaggregeerde vlottende activa** is het grote bedrag aan geldbeleggingen en liquide middelen. De som van de geldbeleggingen en liquide middelen bedraagt in 2014 op geaggregeerd niveau 1.769.454.213 EUR en stijgt in 2015 met 209.699.332 EUR of 11,85% naar 1.979.153.546 EUR.

In de begroting 2015 stellen we voor de geaggregeerde vaste activa een overschatting met 50.157.689 EUR of 3,14% vast. De geaggregeerde materiële vaste activa werden namelijk met 52.583.793 EUR overbegroot. De geaggregeerde vlottende activa werden in de begroting 2015 onderschat en dit ter waarde van 332.098.125 EUR of 16,85%.

De vaste activa bedragen 41,22% van het balanstotaal in de jaarrekening 2014 en 40,19% van het balanstotaal in de jaarrekening 2015. De vlottende activa bedragen 58,78% in 2014 en 59,81% in 2015. De verhouding vast/vlottend blijft dus ongeveer dezelfde.

Bij de vaste activa valt het grote aandeel op van de materiële vaste activa. Vooral de component 'terreinen en gebouwen' is hiervoor verantwoordelijk. Bij de vlottende activa springt het grote aandeel van de 'geldbeleggingen' in het oog.

De begrote balansstructuur wijkt enigszins af van wat effectief in 2015 gerealiseerd werd. In de begroting 2015 was een verschuiving van vlottende naar vaste activa voorzien. In realiteit zien we de omgekeerde beweging.

Het **geaggregeerde eigen vermogen** van de sector bedraagt 2.719.110.348 EUR in 2014 en stijgt met 5,66% naar 2.873.050.353 EUR in 2015. Bij het opstellen van de begroting 2015 werd het geaggregeerde eigen vermogen onderschat met 6,83%.

De **geaggregeerde voorzieningen** voor risico's en kosten stijgen in 2015 met 18,74%. Ze werden onderbegroot met 20,08%.

De **geaggregeerde schulden** liggen 13,48% hoger in 2015 dan in 2014. De geaggregeerde schulden vallen in de realiteit 8,56% hoger uit dan begroot in 2015.

In 2014 bestaan de passiva voor 76,15% uit eigen vermogen, 5,65% uit voorzieningen en 18,20% uit schulden. De structuuranalyse van de passiva in 2015 toont kleine verschuivingen met 74,62% eigen vermogen, 6,22% voorzieningen en 19,16% schulden. Ondanks de lichte daling blijft het eigen vermogen van de sector dus aanzienlijk en de financiële onafhankelijkheid groot.

- De geaggregeerde netto-werkingsmiddelen van de universiteiten bedragen 1.716.270.127 EUR voor het boekjaar 2015 ten opzichte van 1.560.056.865 EUR in 2014. Dit betekent een stijging met 156.213.262 EUR of 10,01%. De sector beschikt dus over een stevige buffer om een eventuele vertraging in de inning van de kortetermijnvorderingen op te vangen zonder dat dit de betaling van de kortetermijnverbindenissen in gevaar brengt. De bekomen waarde duidt op een stevige liquiditeitspositie. De berekening van de netto-werkingsmiddelen leverde voor alle universiteiten een positief resultaat op.
- Er waren eind 2015 voldoende middelen voorhanden om 4,01 maal de lopende kortetermijnverplichtingen te dekken. Dit is een sterke quick ratio. De reële noden werden dus ruimschoots gedekt voor de sector in zijn geheel. Bij gepaste financiering van de geplande investeringen hoeft de sector in de nabije toekomst geen betalingsproblemen te vrezen.
- Het aantal dagen leverancierskrediet voor de sector bedraagt 57 in het boekjaar 2015 tegenover 63 in het boekjaar 2014. Het kortere betalingsuitstel kan geïnterpreteerd worden als een blijk van dalend vertrouwen van de leveranciers in de universiteiten.
- In het boekjaar 2015 financieren de universiteiten zich samen voor 74,62% met eigen vermogen. De sector is dus slechts voor 25,38% afhankelijk van vreemd vermogen en beschikt dus over een sterke financiële onafhankelijkheid.

- Berekend op de geaggregeerde balansgegevens toont de algemene schuldgraad aan dat in de jaarrekening 2015 tegenover elke 100 EUR eigen vermogen er 34,01 EUR schulden staan. De gemiddelde algemene schuldgraad bedraagt 28,91%.
- De geaggregeerde netto-marges geven een positief beeld. De rentabiliteitspositie voor het boekjaar 2015 van de individuele universiteiten is bij alle instellingen positief.
- In bijkomende orde merken we op dat voor het IJS en het IOB zowel de inkomsten als de uitgaven opgenomen zijn in de exploitatierekeningen van de initiërende universiteit. Voor het IES is dit niet het geval. Een uniforme benadering is in de toekomst aangewezen.

6.2 PERSONEELSBESTAND

- De gegevens in het hoofdstuk over de analyse van de evolutie van het personeelsbestand hebben (hoofdzakelijk) betrekking op de tellingen van 1 februari 2012, 1 februari 2013, 1 februari 2014, 1 februari 2015 en 1 februari 2016. Enkel voor het luikje over de student-personeelratio gaat het over de tellingen van 1 februari 2011 tot en met 1 februari 2015. De personeelsgegevens hebben als bron de jaarlijkse VLIR-publicatie “Statistische gegevens betreffende het personeel aan de Vlaamse universiteiten” waarbij ook de terminologie van de VLIR-publicatie zoveel mogelijk wordt gebruikt.
- Op 1-2-2016 waren er aan de Vlaamse universiteiten over alle personeelscategorieën en statuten heen 25.120,19 **VTE's** tewerkgesteld. Sinds de telling van 1-2-2012 is het globale personeelsaantal telkens toegenomen, al is de stijging de laatste jaren steeds minder uitgesproken. Ten opzichte van de vorige telling was er op 1-2-2016 nog slechts een globale stijging met 116,86 VTE's of 0,47%. Zowel het AP, het WP als het ATP zijn nogmaals licht in aantal toegenomen, waarbij het AP relatief nog het sterkst groeide. Het integratiekader is zowel bij het OP als het ATP gedaald, maar dit is logisch aangezien er daar nog nauwelijks personeelsleden bijkomen en een aantal onder hen inmiddels een plaats op het kader van de universiteit zelf heeft gekregen of uit dienst is getreden.
- Op 1-2-2016 bedroeg het aantal AP-leden 5.199,47 VTE's. Hiermee steeg deze groep ten opzichte van het jaar voordien nog eens met 100,72 VTE's of 1,98%. In vergelijking met de vorige telling nam de groep van het WP zeer licht toe met 29,35 VTE's of 0,26% en de groep van het ATP met 114,69 VTE's of 1,50%. De personeelsaantallen in al deze groepen waren sinds de telling van 1 februari 2011 nooit eerder zo hoog. Het integratiekader (OP) was op 1-2-2016 nog goed voor 787,25 VTE's en het integratiekader (ATP) telde nog 190,70 VTE's wat samen toch nog altijd voor een aandeel van ca 3,90 % binnen het totaal aantal personeelsleden zorgde.

Grosso modo behoort ca 24% van het universiteitspersoneel tot de categorie van het ZAP of AAP (inclusief integratiekader OP). Een kleine 45% van het globale korps behoort tot het WP – dit is dus de grootste groep – en nagenoeg 32% is lid van het ATP (inclusief integratiekader ATP).

- Naar **hoofden** waren er op 1-2-2016 31.958 personen, hetzij voltijds, hetzij deeltijds tewerkgesteld. Ten opzichte van de vorige telling was er een globale stijging met 238 personen of 0,75%. De stijging geldt net zoals de vorige keer voor alle personeelscategorieën (met uitzondering van het integratiekader), maar is ook steeds minder groot.

Over alle personeelscategorieën en statuten heen waren er 20.360 **voltijdse personeelsleden** tewerkgesteld op 1-2-2016. Het aantal voltijdse personeelsleden is sinds de telling van 1-2-2012 steeds toegenomen, maar de stijging was ten opzichte van de vorige telling met slechts 56 voltijdsen of 0,28% ook weer geringer dan het jaar daarvoor.

- Wat het **deeltijds personeel** betreft, waren er over alle personeelscategorieën en statuten heen 11.598 personeelsleden tewerkgesteld op 1-2-2016. De stijging van het aantal deeltijds werkende personeelsleden sinds de vorige telling, met 182 personen of 1,59%, is geheel in de lijn van wat we al schreven beperkter dan het jaar daarvoor. Er is een stijging in alle personeels-categorieën, met uitzondering van de integratiekaders die nu zowel bij het OP als het ATP afnemen.

Wanneer we de verhouding voltijds / deeltijds tegenover elkaar afzetten is er een zeer lichte toename van deeltijdse arbeid zichtbaar. Waar er op 1-2-2015 35,99% van het globale personeelsbestand deeltijds werkte, is dit op 1-2-2016 36,29% geworden. Verhoudingsgewijs blijkt de deeltijdse arbeid vooral toegenomen bij het ATP (43,36% in plaats van 41,60% een jaar eerder). De cijfers zeggen natuurlijk niets over eventueel andere beroepsactiviteiten buiten het onderwijs die een aantal personeelsleden ongetwijfeld zullen (gehad) hebben.

- Bij het voltijds werkende personeel ziet men globaal alleen nog een gestage aangroei van de mannen. In vergelijking met de daaraan voorafgaande telling steeg het **mannelijk personeel** op 1-2-2016 met 106, dit is zelfs iets uitgesprokener dan bij de vorige telling. Het **vrouwelijk personeel** daarentegen daalt voor het eerst en wel met 50 leden. De mannen blijven globaal dan ook in de meerderheid, het verschil tussen beide seksen is op 1-2-2016 dus zelfs nog iets groter geworden (2.378 i.p.v. 2.222).

Per personeelscategorie is het beeld genuanceerder. Bij het AP is het verschil tussen het aantal voltijds werkende mannen en vrouwen opnieuw een weinig groter geworden: op 1-2-2016 telden we 1.223 meer mannen dan vrouwen (op 1-2-2015 bedroeg het verschil 1.213). Beide groepen zijn talrijker geworden, maar de aangroei bij de mannen bleek iets groter. Bij het WP is er niet langer een stijging van vrouwen in de beschouwde periode. Dit is wel het geval bij de mannen die op 1-2-2016 pieken met 5.818 personen.

Bij het ATP is de situatie geheel anders. De vrouwen zijn er traditioneel in de meerderheid. Het verschil bleef op 1-2-2016 wel nagenoegd status quo (+395 in het voordeel van de vrouwen). Ook in het inkrimpende integratiekader ATP zijn de vrouwen in de meerderheid.

Bij het deeltijds werkende personeel wekt het ook anno 2015 geen verbazing dat over het algemeen het vrouwelijk korps in de meerderheid is. Op 1-2-2016 waren er 1.310 meer deeltijds werkende vrouwen dan mannen. Het verschil is sinds de vorige telling zelfs nog toegenomen (toen +1.098). De algemene vaststelling dat de deeltijdse arbeid op 1-2-2016 verhoudingsgewijs zeer licht is toegenomen, wordt enkel bevestigd bij de vrouwen waar er een minimale toename was van 40,90% naar 41,79%. Bij de mannen was er dan weer een daling 31,42% naar 31,15%, verwaarloosbaar, maar wel ingaand tegen de trend van de laatste jaren.

Het verhoudingsgewijs hoger aantal deeltijds werkende vrouwen dan mannen vindt zijn oorsprong nog steeds in de categorie van het ATP, waar het aantal vrouwelijke deeltijdse personeelsleden 3,80 keer zo hoog ligt als bij de mannen. Bij het integratiekader ATP is de verhouding zelfs nog steeds 1 op 7.

Uit dit alles blijkt enerzijds een zeer lichte toename van het deeltijds werken en anderzijds dat er op 1-2-2015 nog steeds meer vrouwen dan mannen deeltijds werkten, zij het niet in alle personeelscategorieën.

- Het aandeel van het personeel bezoldigd ten laste van de werking bleek op 1-2-2016, geheel in de lijn van de vorige jaren, een stuk kleiner dan dat van het personeel bezoldigd via andere **financieringsbronnen**. Beide personeelsgroepen zijn overhand toegenomen in de periode 1-2-2012 tot 1-2-2016. Op deze laatste teldatum werden 10.679,74 VTE's van het globale personeel van de universiteiten bezoldigd via de werking en 14.440,45 VTE's via andere financieringsbronnen. Het verschil tussen beide groepen is, na een kortstondige daling, sinds 1-2-2015 opnieuw gestegen. Op 1-2-2016 bedroeg het 3.543,14 VTE's in het voordeel van het deel niet-werking. Het groter aantal personeelsleden ten laste van andere financieringsbronnen dan de op werking is vooral toe te schrijven aan het feit dat de universiteiten ten aanzien van dit personeel een veel flexibeler beleid kunnen hanteren en niet of minder aan (decretale) regels gebonden zijn. Wellicht speelt ook de beperking qua overheidsmiddelen een rol.
- Op 1-2-2016 waren er 5.199,47 VTE's **academisch personeel** aan de slag in de Vlaamse universiteiten. Binnen het AP vormde het ZAP traditioneel de grootste groep: met 3.303,07 VTE's (het hoogste ooit) maakt het ZAP op 1-2-2015 ruim 63,5% van het globaal AP uit. Tot het AAP behoorden 1.896,40 VTE's, of iets minder dan 36,5% van het totale AP. Binnen het ZAP namen de hoofddocenten met 919,20 VTE's opnieuw het grootste aandeel voor hun rekening, terwijl bij het AAP de assistenten met 933,40 VTE's nog steeds het talrijkst bleken te zijn.

De sterkst gestegen personeelscategorieën in VTE's situeren zich binnen het ZAP, en meer bepaald bij de hoofddocenten (+51,81 VTE's) en de tenure track docenten (+40,60 VTE's).

De vastgestelde stijging in hoofden van het globaal aantal leden van het academisch personeel op 1-2-2016 kan men doortrekken naar de meeste leeftijdsgroepen. Enkel de groep 25-29 jarigen ging erop achteruit.

Binnen het ZAP vormden de uiterste leeftijden (jonger dan 30 enerzijds en 65 of ouder anderzijds) de kleinste groepen. Om tot een graad in het ZAP te kunnen toetreden, dient men immers eerst een doctoraat te behalen. De groep 65+ mag dan inderdaad klein zijn (91 personen op 1-2-2016), sinds 1-2-2013 zit die toch in de lift (we komen van 7 op 1-2-2012). Dit spoort geheel met de wetenschap dat men langer en langer gaat werken.

De echt jonge vertegenwoordigers waren nog steeds veel talrijker in het AAP dan in het ZAP. Met 1.082 personen op 1-2-2016 werd binnen de groep 25 tot 29 jarigen een nieuwe piek bereikt.

- Op 1-2-2016 waren er nog 787,25 VTE's tewerkgesteld in het **integratiekader OP**, afkomstig uit de geïntegreerde academische hogeschoolopleidingen. Dit is 105,95 VTE's minder dan een jaar eerder. Een verklaring hiervoor werd reeds eerder gegeven. Het zogeheten OP3 (gewoon hoogleraar, hoogleraar, hoofddocent en docent) was met ruim 42% van de leden nog steeds het talrijkst. De lectoren spanden op 1-2-2016 nipt de kroon met ruim 26,5% van het totale integratiekader van het OP. De groep 50 tot 59 jarigen bleek het talrijkst in het integratiekader OP. De toevoer van de geïntegreerde academische hogeschoolopleidingen had immers voor een groot deel betrekking op een eerder ouder personeelscontingent.
- Op 1-2-2016 waren er 4.502,32 VTE's **administratief en technisch personeel (type I)** (exclusief integratiekader) tewerkgesteld in de universiteiten.

Globaal is het ATP (I) tussen 1-2-2012 en 1-2-2016 steeds in aantal VTE's toegenomen. De aangroei op 1-2-2016 (+54,78 VTE's) is wel kleiner dan de jaren daarvoor.

De upgradering van het ATP lastens de werking zet zich verder door. Zowel de personeelsaantallen in niveau A als in niveau B zijn tussen 1-2-2012 en 1-2-2016 overhand toegenomen. Samen maken de personeelsleden van niveau A en B op 1-2-2016 ruim 90% van het globale ATP (I) uit, dit is zonder meer indrukwekkend. Hierbinnen spant niveau B nog eens de kroon met ruim 53% van het totale ATP (I). Veruit de kleinste groep wordt gevormd door de personeelsleden van niveau D.

Na de eenmalige daling op 1-2-2012 bleef het aantal hoofdelijke leden van het ATP (I) (inclusief integratiekader) ook op 1-2-2016 stijgen (naar 5.606). Net zoals in de meeste andere subgroepen die in aantal toenemen wordt de stijging met de jaren ook hier minder intens. De stijging geldt ook slechts voor 5 van de 10 leeftijdscategorieën en de jongste categorieën kenden zelfs een terugval. Logischer wijze mag, ingevolge het optrekken van de pensioenleeftijd, in de toekomst een toename van de oudere leeftijdscategorieën worden verwacht.

- Ook het integratiekader ATP bestaat hoofdzakelijk uit personeelsleden van niveau A en B (samen een aandeel van bijna 81%). Niveau A is met 85,70 VTE's daarbij nog steeds het talrijkst.
- Op 1-2-2016 waren er 11.167,41 VTE's **wetenschappelijk personeel** tewerkgesteld in de universiteiten. In vergelijking met het vorige telmoment is het globaal aantal WP-leden op 1-2-2016 licht toegenomen met 29,35 VTE's, wat inderdaad heel wat minder uitgesproken is dan de jaren daarvoor.

De groep bursalen vormt nog steeds de grootste groep binnen het WP. Hun aantal is op 1-2-2016 met 6.901,04 VTE's en ondanks een lichte daling nog steeds goed voor bijna 62% van het totale WP. Het hoge aantal bursalen is ongetwijfeld toe te schrijven aan de aanzienlijk lagere loonlast (er dient geen bedrijfsvoorheffing te worden betaald). De twee andere subgroepen zijn verhoudingsgewijs kleiner (contracten bepaalde duur met een aandeel van ruim 30,5%) of minimaal (contracten onbepaalde duur met een aandeel van ongeveer 7,5%). Terwijl bij de bursalen de contracten op doctoraal niveau het talrijkst zijn, bleken dit bij de andere 2 subgroepen de post-docs te zijn.

Op het niveau van de nationale en internationale programma's binnen de contracttypes manifesteren de hoogste personeelsaantallen zich dan ook logischer wijze bij de bursalen op doctoraal niveau. Programma's in het kader van het FWO en het BOF zijn daarbij nog eens uitschieters met meer dan 1.500 VTE's.

Het aantal leden wetenschappelijk personeel uitgedrukt in hoofden blijft ieder jaar stijgen. Zo waren er op 1-2-2016 met 12.992 personen in vergelijking met een jaar eerder 84 personen meer tewerkgesteld in het WP, zoals overal wel minder intens dan de vorige jaren. De stijging geldt voor de meeste leeftijdsgroepen, met uitzondering van de <25 jaren, de 45- tot 49-jarigen en de 65-jarigen of ouder waar er een minimale daling was. Het wetenschappelijk personeel bleef, in tegenstelling tot het AP en het ATP, een zeer groot contingent aan jonge personeelsleden tellen.

Zo zien we dat de <40-jarigen op 1-2-2016 meer dan 90% van het totale WP uitmaken. Jonge wetenschappers blijven dus alle kansen krijgen.

- Op 1-2-2016 waren er 3.273,04 personeelsleden **administratief en technisch personeel (type II)** tewerkgesteld in de universiteiten. Dat betekende in vergelijking met de voorgaande telling een toename met 59,91 VTE's. De groep contracten met onbepaalde duur bleek daarbij nog meer dan een jaar eerder duidelijk in de meerderheid (met 2.168,00 VTE's nam deze subgroep ruim 66% van het ATP (II) voor haar rekening).

Het aantal ATP (II)-leden uitgedrukt in hoofden blijft ook ieder jaar (het laatste jaar bescheiden) stijgen. Op 1-2-2016 waren er 13 personen meer tewerkgesteld dan een jaar eerder. Naar leeftijdsgroepen toe kan men slechts van lichte schommelingen spreken. In 5 van de 10 leeftijdsgroepen was er een lichte toename, bij de andere een lichte daling (voornamelijk in de jongste categorieën) of status quo (in de groep 65 en +). Dit is natuurlijk deels het gevolg van het doorschuiven naar een hogere leeftijdscategorie, maar lijkt er toch ook op te wijzen dat er ook in deze groep, en dit sinds 1-2-2012, minder ruimte (of keuze) is voor de rekrutering van zeer jonge elementen.

- Wat de gegevens per universiteit betreft, beperken wij ons in de conclusies tot een korte beschouwing van de genderproblematiek, een gegeven waaraan de regeringscommissarissen de jongste jaren extra aandacht hebben besteed. Vooreerst komt het patroon “meer mannen bij ZAP, WP en integratiekader OP” en “meer vrouwen bij AAP, ATP en integratiekader ATP” zowat bij iedere universiteit terug. Al dient gezegd dat de meerderheid inzake mannelijk WP aan de UH en vrouwelijk ATP aan de VUB krap is. Op 1-2-2016 golden als enige echte uitzonderingen hierop het integratiekader OP aan de VUB waar er een kleine meerderheid vrouwen was en het integratiekader ATP aan de UH waar er een meerderheid mannen was.

Wat het aantal personeelsleden betreft, blijkt dat de UA en de UH op 1-2-2016 de meest vrouwvriendelijke universiteiten waren, met net meer vrouwen in hun personeelskorps dan mannen (respectievelijk 50,97% en 51,69%). De VUB en de KU Leuven (met respectievelijk 53,36% en 53,04% mannen) bleken in dit opzicht vooralsnog dan weer de meest mannelijke universiteiten.

- Tot op zekere hoogte kan de vergelijking van het aantal studenteninschrijvingen (van 2011 tot en met 2015) met het evoluerend aantal personeelsleden (volgens de tellingen van 1 februari 2011, 2012, 2013, 2014 en 2015) een beperkte indicatie geven over de wijze waarop de universiteiten in hun personeelsbeleid zijn omgegaan met de wijzigende omstandigheden als onderwijsverstrekker. Er werd opnieuw gewerkt met de “unieke studenten (fysieke personen) per universiteit onder diplomacontract zoals ze op 24 oktober 2016 uit de databank Hoger Onderwijs werden gehaald³¹.

Zo leren we dat in de beschouwde periode het personeelskorps achtereenvolgens met 1,56%, met 3,16%, met 11,59% en ten slotte met 1,31% is toegenomen, terwijl het aantal inschrijvingen achtereenvolgens is gestegen met 2,81%, 1,99%, 29,55% en 0,003%. Uitschieters zijn dus de laatste 2 beschouwde jaren. De uitzonderlijke stijging in 2014 had hoofdzakelijk te maken met de integratie van de academische hogeschoolopleidingen. De geringe stijging in 2015 duidt erop dat er zowel inzake personeel als inzake studenteninschrijvingen een zekere stagnatie optreedt. Hieruit kan een ratio student/personeel worden afgeleid die 3,59 (voor 2011), 3,64 (voor 2012), 3,60 (voor 2013) 4,17 (voor 2014) en 4,12 (voor 2015) is. De ratio, die over de hele periode met 0,53 inschrijvingen per VTE personeel is gestegen, neemt dus niet langer van jaar tot jaar toe. Nadat er in 2013 al een kleine daling was, gebeurde dit nu opnieuw voor 2015 (met -0,05 of 1,29%). In het jaar 2014 ging het nog om een toename met 16,09%, weliswaar om de bekende reden.

Over de volledige beschouwde periode (2012-2015) is het aantal studenten per VTE personeel met 14,68% gestegen. Dankzij de convergentie in 2015 is dit dus iets gunstiger dan de situatie een jaar eerder (periode 2011-2014) toen dit 18,74% was.

³¹ Voor het boekjaar t zijn de inschrijvingscijfers van het academiejaar t-1/t gehanteerd omdat ze voor ¾ (9 maanden) de taakbelasting van het boekjaar t bepalen.

Wanneer we de ratio enkel toepassen op het ZAP + AAP (inclusief integratiekader OP) krijgen we natuurlijk een veel hoger getal. Maar opmerkelijk is wel dat hij voor het tweede opeenvolgende jaar toch licht zakt (cfr. 17,36 in 2013, 17,27 in 2014 en 17,19 in 2015). Over de hele beschouwde periode is deze ratio wel nog met 0,38 inschrijvingen per VTE gestegen. De stijging over de verschillende jaren evolueerde van 1,72%, 1,51% en -0,52% tot -0,44%. Ook wat het AP betreft, mag men derhalve voorzichtig concluderen dat er meer evenwicht is gekomen tussen de aangroei van het aantal inschrijvingen en die van het personeelskorps.